

H. Mon. 354

EXPOSITIO

LITERALIS

Ad S. Franciscanos Monachij Bibl.

REGVLAM

S. FRANCISCI.

Iuxta Declarationes Summorum
Pontificum NICOLAI III. &
CLEMENTIS V. ac Sancto-
rum Expositorum clarè & distin-
ctè Quæstionibus ac dubiis di-
tributa.

AUCTORE.

*R. P. F. Petro Marchant, eiusdem Ordi-
nis Regularis Observantiæ Diffinitore
Generali & Prouinciæ S. Ioseph in Co-
mitatu Flandriæ Fratrum Minorum
Recollectorum Ministro Prouinciali.*

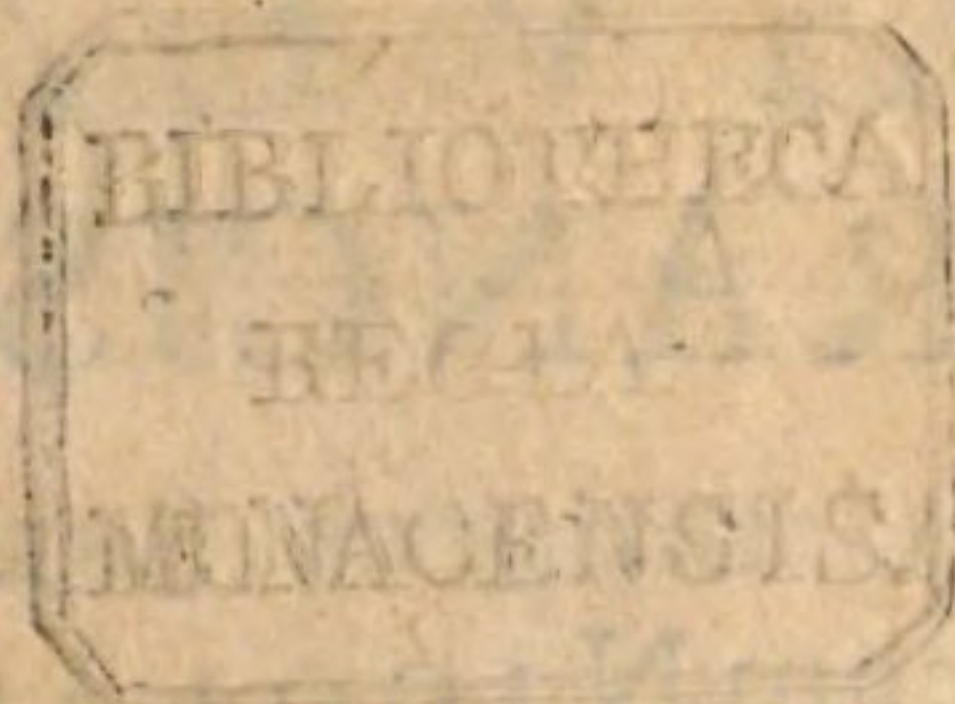

ANTVERPIÆ,

Apud Guilielmum Lesteenium,

via vulgo Hoochstraet, sub Pellicano.

M. DC. XXXI.

REVERENDISSIMO
PATRI
AC ILLUSTRISSIMO DOMINO,
F. BERNARDINO
DE SENIS

TOTIVS ORDINIS S. FRANCISCI
Generali Ministro, electo Episcopo
Vifetensi in Regno Portugalliæ,
Patri optimo.

F. PETRVS MARCHANT EIVS-
dem Ordinis Diffinitor Generalis Reue-
rentiam, & Obedientiam.

 *ELIÆ in superiora
igneo curru, flammeis
equis abeunti, rapto,
elevato, felici clamore
ingeminabat Elizæus; Pater mi,
Pater mi: Currus Israël & Au-
riga eius, Quo clamore & Prophe-
ta palliolo vestitus est, & duplici*
A 2 eius

eius spiritu inuestitus. Abit T. R^{ma}
P. rapitur, eleuatur curru illo igneo,
quo vehuntur qui ad Seraphinorum
Statum perfectum, animarum sæcu-
larium ignitum regimen euehuntur.
Abit à laboribus plusquam Episco-
palibus & uniuersi regiminis Ordinis
Seraphici, vt dignitate Episcopali
coronetur; & qui durioribus labori-
bus Sacras Infulas præuenit, Sacra-
rum Infularum Ordine insigniatur.
Abit ad istos Angelos Ecclesiarum,
qui candelabra tenent, in quorum
medio stat similis Filio hominis.
Abit ad fulgentissimas illas stellas
quas tenet in dexterâ ille ipse stans
in medio candelabrorum. Et ecce
abeunti acclamat vnus ex discipu-
lis, & Filiis tuis à finibus Belgarum,
è quibus Proanos accepisti: Patrem
merito

11

*merito ingeminat; quem & Familiae
totius Cilmontanae Segouiae, &
Totius Ordinis post quadriennium
Romae Patre cum tota corona Ele-
ctorum & acclamavit, & adoravit.
Curram Israel te agnoscit, & Israe-
litici gregis S. Francisci: de quo dixit
tibi Deus: Porta eos in sinu tuo, si- Num. II.
cut portare solet nutrix infantu-
lum, & quem portasti, & in hu-
meris, & in brachiis tuis. Auri-
gam fatetur, qui lora feliciter te-
nuisti, quippe qui potens es etiam
Rhinocerotem alligare lora tuo, Job. 39.
cuius utique iugum & lorum cur- Eccl. 33.
uant collum durum, & servum
inclinant operationes assiduae.
Postulat solum Clientulus ad te cla-
mans Pallium protectionis, quo Re-
gulae Expositio quam nomini R^{ma}*

P. T.

P. T. dicat, protegatur, & spiritu
tuo duplici defensetur. Hac enim pro-
tectione Pallij tui indiget, quæ inter
arma Belgica nata, etiam externas
regiones peragrarare contendit; vt oc-
currente forsitan aquarum multa-
rum Iordane, in variis contradic-
tionibus opinionum humanarum, aquas
diuidat, & sentiant, quod Deus He-
lie nostri operetur in illa. Duplici et-
iam tuo spiritu Sapientiæ scilicet
& Virtutis stabiliri peroptat, vt in
illa omnes doctrinam agnoscant,
quam verbo & exemplo in uniuersis
Ordinis agro seminasti. Accipe igitur
oblatum Clientuli scriptum pro
Elizei votis & vocibus, dimitte Pal-
lium, distribue Spiritum, Paternam
benedictionem indulge, quam à te
pro se, & grege sibi à R^{me} T. P. in
hac

*hac nouâ S. Ioseph in Comitatu Flan-
driæ Prouincia, tuâ auctoritate no-
uiter erecta, commisso efflagitat.
Datum Gandaui Flandriæ 23.
Decembris 1630.*

*Observantissimus Filius
& subditus,*

F. Petrus Marchant.

REVERENDIS,
VENERANDIS, DILECTISSIMIS,
PATRIBVS
AC FRATRIBVS
PROVINCiarVM
FLANDRIÆ,
AC S. IOSEPH
IN COMITATV
FLANDRICO.

F. PETRVS MARCHANT
*Spiritum Domini & sanctam
eius operationem.*

Xpositio litteralis in
Regulam, quæ per ma-
nus Discipulorum meo-
rum impolito satis, &
præmaturo opere vaga-
batur, vestrâ amicâ importunitate
poli-

politior lucem adspicit, præcincta
 magis & instructa ad iter, quam
 multarum citationum & rationum
 podêre defluente togata. Omnibus
 quidem debitor sum (iis maximè
 Prouinciis, quas Domi & in Belgio,
 vel foris in externo solo ex Com-
 missione Generalium Prælatorum
 visitaui, huiusmodi Regulam velut
 Euangelizans) vobis tamen super
 omnia. Tibi (inquam) *Flandriæ Pro-
 uincia*, ex cuius vtero Religioni na-
 tus, lac primum pietatis fuxi, &
 demum *in Domibus strictioris Obser-
 uantiæ Fratrum Recollectorum* solidio-
 res cibos degustaui; donec Deo dis-
 ponente & Commissionibus Apo-
 stolicâ ac Generali auctoritate fir-
 matis, Tibi in laboribus restauran-
 dæ Regularis disciplinæ adessem,
 & postea in *Ministerij Prouincialis*
 clauo per triennium Tibi pro meâ
 imbecillitate præessem, vt prodes-
 sem. Tibi verò *S. Ioseph Prouincia*,
 quæ (erectionem his diebus procu-
 rante & curante R^{mo}. P. F. Iosepho
 Ber-

*Bergaigne Diffinitore Ordinis, & Pro-
uinciarum Belgicarum ac Germanica-
rum Commissario Generali*) in Comi-
tatu Flandriæ fæliciter sub *Fratrum
Minorum Recollectorum* sanctis legi-
bus assurgis, meâ operâ eò magis
deuincta est, quod *Primus Minister*
ad clauum sedeam, & eruendis se-
candisque sacris marmoribus, quæ
in Fundamentis primis poni de-
bent collaborem. Ad quæ quidem
Fundamenta, en *Regulæ Expositionem*
profero, vt super Regulæ firma-
mento tota structura assurgat, iux-
tà spiritum Patriarchæ pauperis:
quem omnibus vobis adprecor.
Scopum verò & intentionem huius
nostri operis sequens *ad Lectorem Ad-
monitio* breuiter & clarè exponet.

Admonitio.

ADMONITIO SERIA
AD LECTOREM.

T V A M Fidem, candorem
tuum obtestor (Candide
Lector) Qui enim in hoc
genere scribendi versantur:
Nonnulli eorum pro suâ pietate & Re-
ligionis Zelo, in superioribus gradibus
perfectionis libero cursu ambulant, tra-
ctantes apices perfectionis Regula, iuxta
rigorem eorum, qui purissimè illam obser-
uant, sicque solis illis pennatibus spiriti-
bus, & quibus ceruorum pedes per-
fecit Deus vt super excelsa eos sta-
tueret deseruiunt: non attendentes quod
Iacob noster paruulos habeat tene-
ros, oues & boues foetas secum,
quas si plus in ambulando fecerit
laborare, morientur vnâ die. Hoc
est quod multi sint Fratres infirmi &
imperfecti, qui non possunt cum perfectis
aquis passibus ambulare, quibus pro suâ
teneritudine prouidendum est, cum Re-
gulae Observantia in indiuisibili non con-
sistat: Alij sunt, qui Regulam exponen-
tes

4
tes multa Priuilegia Pontificum, & Viue
vocis Oracula coaceruant, & venditant,
ponentes offendicula Pedibus insipien-
tium, quærentes excusationes in
peccatis. Quorum expositiones eò ma-
gis sunt periculosa, quod à via deflectant,
& per inuia & prærupta Fratres ducant,
volentes suas stabilire consuetudines ma-
las, magis quam veritatem Regulæ edo-
cere, odio ut plurimum Reformationum
& strictioris vitæ Priores non sum se-
cutus; quod hi perfectis deseruiant & su-
blimioribus viam struant. A posteriori-
bus omninò etiam declinandum duxi;
quod nulla Priuilegia Regulæ relaxatiua
apud veros Fratres Minores agnoscam,
& ipsos talia tractantes & amplectentes
à tota nostra Religione repudiatos sciam.
Medio itaque itinere gradior pro uni-
uersis Fratribus, perfectis & imper-
fectis, ut nimirum limites designem,
citrà quos Deus mortaliter offendi non
potest, ultrà quos nemo sine peccato mor-
tali transilire potest. Rogo autem Lecto-
rem ut ab extremitatibus abstineat ne
labatur: Qui enim periculum amat,
peri-

5

peribit in illo: *nec quia necdum peccatum mortale est, idcirco securè limitem accedat, si perire non vult. Limites designavi iuxta vel Regulæ Litteram, vel Pontificū nudam Declarationē, vel Proborum in dubiis Interpretationem, quorum in variis Europæ regionibus & factis, & consultationibus interfui. Si quis itaque cecidit post factum de sua conscientia ex dictis in hac Expositione iudicium ferat, & pæniteat: ante factum cum nondum cecidit, ab extremo limite longè declinet, & securius ad perfectiora gressum promoveat ne cadat,*

Licen-

Licentia & mandatum Superioris.

F Rater Iosephus Bergaigne Totius Ordinis Fratrum Minorum Definitor & super Prouincias Germaniæ, Belgij, Hybernæ, Angliæ, Scotiæ cum plenitudine potestatis Commissarius Generalis R. admodum Patri Fratri Petro Marchant eiusdem Ordinis Definitori Generali & Prouinciæ nostræ Comitatus Flandriæ S. Ioseph Ministro Prouinciali, Salutem.

Cum in dictis Germaniæ, Belgij & aliis nobis commissis Prouinciis, non solum Patres & fratres Ordinis nostri sed plures etiam alij Magnates Religioni nostræ Deuoti & Patroni, diu desiderauerint breuem aliquam & claram Expositionem Regulæ S. P. N. Francisci; Nunc verò intellexerimus & ipsimet viderimus Rdam. Admodum Pat. Vram eâ breuitate, claritate & doctrinâ, quibus plura scripsit, & omnium applausu in lucem edidit, desideratam talem Expositionem in Regulam nostram concepisse. Hinc est quod præsentium virtute rogamus, & in meritum Sanctæ Obedientiæ mandamus, vt illam curet quam citissimè potuerit typis mandari, & impressam diuulgari, Quod sine dubio erit ad plurimorum Religiosorum Solatium, & maiorem conscientiarum quietem, & ad Satisfactionem Externorum, qui ob diuersas Regulæ nostræ

*nostræ Observantias, & Ordinis Reformationes,
diuersimodè & sæpè malè iudicant Vale. Da-
tum in nostro Fratrum Minorum Conuentu
Gandavi, ipsâ S. Ioannis Euangelistæ Die An.
1630.*

FR. IOSEPHVS BERGAIGNE,
Qui supra manu propria.

APPROBATIO.

EGO infra scriptus testor accuratè perle-
gisse Expositionem litteralem Regulæ
Sancti Patris Nostri Francisci à Reueren-
do admodum P. Fratre Petro Marchant
Totius Ordinis Seraphici Definitore Ge-
nerali, Prouinciæ Flandriæ Patri, & Pro-
uinciæ Sancti Ioseph in Comitatu Flandriæ
Ministro Prouinciali, iudicasseque ob per-
spicuitatem doctrinæ cum soliditate con-
iunctam, prælo mandari, & omnium
Regulam Fratrum Minorum profitentium
manibus teri, ob vtilitatem suam, omnino
debere. Actum in Conuentu Bruxellensi. 9.
Decembris Anni 1630.

FR. ARNOLDVS PALVDANVS,
*eiusdem Ordinis Prouinciæ Flandriæ
Minister, & S. Theol. Lector Iubilatus.*

DE mandato Reuerendissimi Patris Commissarij Generalis F. Iosephi Bregaigne, perlegi expositionem R^{di}. Admodum P. F. Petri Marchant Diffinitoris Generalis ac Ministri Prouincialis Prouinciæ Comitatus Flandriæ Beati Iosephi in Regulam Fratrum Minorum elaboratissimam, plurimum SS. Pontificum Nicolai III. & Clementis V. conformem, ac Quatuor Doctorum, aliorumque selectiorum expositorum doctrine respondentem : quare ad instructionem præfatorum Fratrum & multorum conscientie quietem dignissimam prælo censeo : Datum Bruxellæ 9. Decembris 1630.

FR. PETRVS CARPIN Prou. Flandriæ Pr. Sacræ Theolog. Lector.

Promotioni pietatis, instructioni & multarum conscientiarum quieti deseruiet, si Expositio litteralis Regulæ S. Francisci à R^{do}. admodum Patre Petro Marchant elaborata quantocius excudatur. Actum Antuerpiæ 13. Martij 1631.

GASPAR ESTRIX Plebanus
& Lib. Censor.

IN
REGVLAM ET VITAM
FRATRVM MINORVM.

PROEMIVM.

Regulam Fratrum Minorum à
tot Sanctis Patribus & viris
doctissimis sæpissimè explicatam,
iterum manu tero: non glossam
missurus in illam, contrà expressam
Beatissimi Patris nostri Francisci
mentem; non manum conferturus
cum aliquo, *dicendo, Ità voluit intel-*
ligi: Minus novas doctrinas & dog-
mata humana inferturus: sed, *sicut*
dedit Dominus Sanctissimo Fundato-
ri, simpliciter & purè dicere & scri-
bere, conabor sine glossâ purè &
simpliciter intelligere, vt *cum san-*
ctâ operatione obseruemus *illam us-*
que in finem. Interpretem simpli-
cis illius, & puri dicti & scripti (vbi
minus ob offusas vel à dubitantibus,
vel à disputantibus, vel à scrupu-
A losis

losis tenebras veritas parebit) quæ-
 ram vel summi Pontificis Regulam
 approbantis declarationem ; vel
 Sanctorum qui in Ordine clarue-
 runt vitam, aut demum antiquo-
 rum Patrum & Ordinis continuam
 traditionem. Scopus meus est non
 vt sapientior docere, sed cum Fra-
 tribus iuxtà Sapientis sapientissi-
 mum monitum : *Stare in testamento*
nostro, in illo colloqui, & in opere man-
datorum Dei veterascere. Ordo huius
 breuioris explicationis est positus
 aliquot Proëmialibus Q.Q. quasi
 cardinibus, in singulis Regulæ ca-
 pitibus singulas difficultates præci-
 sis quæstionibus enucleare ; Cau-
 telas contrà abusus proponere,
 Praxim securam, quantum Domi-
 nus dederit, pro conscientiarum
 quiete aperire. Adspiret Deus qui
 Beatissimo Fundatori Regulam in-
 spirauit. Non dubito quin mihi,
 quod aliis in hoc scribendi genere,
 continget, vt interdum laxior, in-
 terdum

terdum strictus nimis reputer, sed
suum cuique iudicium sit : mihi
sufficit testimonium conscientiae
meae verbis Regulæ ac Declaratio-
num Summorum Pontificum se
conformantis. Vnicum rogo, vt Le-
ctores huius expositionis, non tam
attendant quod dicitur, quam ra-
tionem & Fundamentum in quo
& super quo dictum fundatur.

A 2

TITV.

TITVLVS PRIMVS
PROEMIALIS.

De nomine & Regulâ Fratrum
Minorum.

QVÆSTIO I.

*Qui dicendi sint veri Fratres
Minores?*

NOminis etymologiam non tango :
Omnibus enim peruium est illud S.
Bonauenturæ : D. Franciscum discipulos
suos vocasse Minores ne præsumerent fieri
maiores : aut vt Beatus Cardinalis Iacobus de Vi-
triaco Sancto Patri contemporaneus anno-
tauit de Ordine Fratrum Minorum lo-
quens in Hist. Occid. c. 32. Hæc est (inquit)
Religio verè pauperum Crucifixi quos Minores
appellamus, Verè Minores & omnibus huius tem-
poris Regularibus in habitu, & nuditate, &
mundi contemptu humiliores. Non igitur quæ-
ro quid nominis, sed quid rei huic nomi-
ni sublit.

CONCLUSIO I.

FRatres Minores illi soli simpliciter di-
cendi sunt qui Regulam Fratrum Mi-
rum in suâ puritate vouerunt, & obseruant.

Ratio

Ratio ex ipsis terminis clara est: Sicut enim ille soluin verè Christianus est qui baptismatis Sacramento initiatus, Christianam vitam, Fidem professus est; & vitam Fidei quam est professus conformem ducit: sic solus ille verè Frater Minor dicendus est, qui Regulam & vitam Fratrum Minorum, quam est professus observat: qui enim non observant nomine, & habitu, ac etiam obligatione Fratres quidem Minores sunt; vitâ tamen & moribus non sunt: sicuti qui caractere Christianus est, moribus autem & vitâ Paganus. Et hac ratione *Paulus Quintus*, probat Patres Cappuccinos veros esse filios S. Francisci, eo quod *quamvis tempore S. Francisci minime instituti fuerint*, Regulam tamen S. Francisci observant, Vide Bullam eius, quæ incipit: *Ecclesie militantis regimini, &c.* Datam 15. Octob. 1608. Pontificatus anno 4. Et S. Franciscus (Teste Mariano c. 18) loquens olim Beato Fratri Cæsario de Spira, dixit. *Concessum Fratribus à Christo, & à seipso; Recedere à Regulæ transgressoribus; indicans eos iam ad suam familiam non pertinere.* Quod cum grano salis intelligendum est, quandò scilicet tales publicâ authoritate, non alicuius Fratris opinione declarati essent transgresso-

res, ab eo cuius est de huiusmodi iudicium ferre.

Ex quo infero 1. Omnes vouentes purè Regulam Fratrum Minorum esse, & appellari debere Fratres Minores, ex quacumque tandem Congregatione sint, & quodcumque nomen distinctiuum ob mutationes nonnullas assumpserint, vtpotè Fratres Minores, Cappucini, Obseruantini, Recollecti, Discalceati, &c. Hæc enim nomina, quamuis nonnullam in quibusdam modis Obseruantiaè distinctionem dicant, in professione tamen essentiali, omnes eadem omninò vota sub iisdem obligationibus emittunt.

Infero 2. Fratres Minores Conuentuales simpliciter & sine adiecto non posse dici Fratres Minores. Ratio est quia Regulam Fratrum Minorum simpliciter non vouent, sed prout priuilegiis relaxata est, & in essentiali suo rigore diminuta; vt constat ex verbis expressis formæ professionis eorundem.

QVÆSTIO II.

Ad quam Regulam Fratres Minores teneantur?

D Vas Regulas S. Franciscum composuisse constat ex historia vitæ eius &
Anna-

nalibus Ordinis: Priorem quidem prolixiorem viginti trium Capitulorum, quam cum numerus Fratrum ad duodenarium excreuisset, ex variis Scripturis Euangelij coaceruauit nonnihil confusè & indigestè, *anno Christi 1210.* Religionis anno 3. & quam à se approbatam Innocentius 3. ei reddidit eodem anno: tum visionum diuersarum demonstrationibus commotus; utpote palmæ inter pedes in arborem pulcherrimam succrescentis; & pauperculi Lateranensem Ecclesiam ruinam minantem dorso sustententis; tum assertionem parabolę Virginis pulcherrimę paupertatis, quam sibi Rex ditissimus desponsauit: Posteriores quam diuino motu compendiosius, & strictius, duodecim Capitulis præcisè concinnauit, & ex variis micis Euangelij in vnā velut hostiam ex visione diuinā coagmentauit, Christo Domino illam ei in monte Palumbo dictante, dum orationi ad illum effectum vacaret: Et quam *Honorius 3. anno 1223* Pontificatus sui anno 8. confirmauit & demum à Fratribus obseruari voluit.

CONCLUSIO.

Fratres Minores tenentur ad Regulam posteriorem à Domino *Honorio* Papa confirmatam. Patet ex formā Professionis
in

In qua dicitur *Voueo & promitto Deo &c. To-
to tempore vitæ meæ obseruare Regulam Fra-
trum Minorum per D. Honorium Papam confir-
matam.* Vnde hanc solam Regulam Fratres
primi Ordinis Fratrum Minorum à S.
Francisco instituti vouent: Et hæc vnica
Regula in vsu & vigore est in Ecclesia ex
Pontificum Summorum decreto: Et com-
muniter hæc vocatur prima Regula, facto
respectu ad Regulam S. Claræ, quæ data est
Ordini secundo Pauperum Dominarum.
Et Tertiam Regulam, datam Tertio Ordi-
ni de Pœnitentia. Vnde constat quam in-
sipienter & ex principiorum ignorantia
loquantur qui aliquos Fratres Minores
Primæ Regulæ, alios secundæ Regulæ
nuncupant: Omnes enim Fratres Minores
siue de Obseruantia, siue Recollecti, siue
Cappucini, siue Discalceati &c. sicut de pri-
mo Ordine sunt, sic de prima Regula sunt.
Secundus autem Ordo siue secunda Regu-
la Fratres non habet sed tantum Sorores,
quæ vulgò S. Claræ nuncupantur. Tertius
autem Ordo sicut & Tertia Regula Fra-
tres & Sorores de Pœnitentia complecti-
tur.

QVÆSTIO III.

Quanta sit perfectio illius Regulæ Fratrum Minorum per Honorium Papam approbata?

NOlo odiosam hîc multis comparationem facere cum Rægulis aliorum Ordinum: solent enim plurimi sine sale huiusmodi quæstiones proponere non tam veritatem inquirentes, quam se suamque Regulam super alias aliorum Ordinum Regulas exaltantes, tîpho quodam secretæ superbix è radice philautiæ germinantis. Verùm ut benè Hugo de Dina in c. 1. Regulæ: Comparationes odiosæ sunt & vix sine scandalo & iactantiæ nota sunt. Cuilibet itaque Religioni sua sit perfectio ad multiformis Dei Spiritus gloriam multiformem: Mihi verò liceat perfectiones Regulæ Fratrum Minorum probatas aperire simplici affectione.

CONCLUSIO.

Regula Fratrum Minorum perfectissima est & præstantissimis Dei fauoribus ac prærogatiuis insignita 1. Ab auctoritate Auctoris: Quia à Christo dictata. Sic testatur summus Pontifex Nicolaus 3. In decreto: Exiit qui seminat, De verborum significa-

tionibus in 6.: Hæc est (inquit) apud Deum & Patrem munda & immaculata Religio, quæ descendens à Patre luminum, per eius Filium exemplariter & verbaliter Apostolis tradita, & demum per Spiritum S. Beato Francisco, & eum sequentibus inspirata, totius in se continens testimonium Trinitatis & à Clemente V. in Decreto: Exiui de Paradiso vocatur: Celestis vite Forma.

Fundatur vero hæc doctrina insigni illâ historia quam referunt Marianus c. 13. & 22., & Annales communiter ut videre est apud Lucam VVaddingum ad annum Dñi 1223, Honorij Papa 8. Religionis 16. num. 10. Vbi refert quod cum Sanctus Franciscus ductus esset à Spiritu Sancto (assumpto F. Leone, & F. Bonirio) in montem columbæ, siue Rainerij propè Reate ad hanc Regulam componendam: Commotione facta per F. Heliam inter Ministros quasi inobseruabilem S. Franciscus illis Regulam concinaret, venerunt simul ad montem ut suis humanis allegationibus virum sanctum ab incepto opere reuocarent. Verum de hac Commotione S. Patre conquærente apud Dominum, cum animi perturbatione nonnullâ, Christus in lucidâ nube apparens hæc intulit: Homuncio quid turbaris? quasi tuum hoc opus esset, &c. Nenne omnia

Regula

Regule præcepta à me præscripta? Nonne Tabula hæc à me formata? Tu dumtaxat tenue huius operis instrumentum & calamus scribeñtis. Noui ego quid dictauerim, noui quid velim præcipere: Vires humane mihi compertæ sunt; scio quid possim, & quantum ego valeo, & volo præstare subsidium. Volo proinde vt Regula hæc obseruetur ad litterã, ad litteram, sine glossã, sine glossã, &c. Confirmat hanc Historiam reuelatio facta S. Brigittæ à Christo dum Hierosolymis Vidua esset, prout refertur L. 7. cap. 20. Vbi hæc Christi ad illam verba leguntur: Istius Francisci Regula quam ipse incepit non fuit dictata & composita ab ipsius humano intellectu & prudentia, sed à me secundum voluntatem meam. Quodlibet enim verbum quod in ea scriptum est, à Spiritu meo fuit sibi aspiratum, & postea ipse aliis Regulam illam protulit, & porrexit. Hæc ibi.

Huius Reuelationis mentionem facit S. Franciscus in suo Testamento: Et postquam dedit mihi Dominus de Fratribus: nemo ostendebat mihi quid deberem facere, sed ipse Altissimus reuelauit mihi quod Ego deberem viuere iuxta formam S. Euangelij; Et ego eam paucis & simplicibus verbis feci scribi, & Dominus Pãpa confirmauit mihi, &c. quasi diceret, sicut reuelauit sic eam feci scribi.

Ex his contendit *Ioannes Perrinus* Doctor *Parisiensis* Regulam Fratrum Minorum esse Iuris diuini. Ita habet tract. 3. sup. dispensatione Fratrum Minorum Correl. Respons. & ibid. in respons. ad arg. 1. Quem & nonnulli alij sunt secuti, Cuius tamen doctrina est accommodè intelligenda.

2. Regula Fratrum Minorum dici potest perfectissima, quia in se continet totam medullam Euangelij, & Euangelicæ ac Apostolicæ perfectionis. Hoc ipsum sufficienter patebit legenti. Vnde & initio: Regula(ait) & vita Fratrum Minorum hac est, scilicet Euangelium Domini nostri Iesu Christi firmiter obseruare. Et ad finem concludens: vt (ait) Euangelium Domini nostri Iesu Christi quod firmiter promissimus, obseruemus.

Medulla porro Euangelij est perfectio quam Christus ostendit in sui abnegatione, omnium rerum temporalium abdicatione & contemptu, parentum & propinquorum fugâ, crucis baiulatione, sequelâ ipsius: quæ qualiter in Regulâ Fratrum Minorum effulgeant, etiam quibuscumque aduersariis est manifestum.

Sic porrò suam Regulam nuncupauit humillimus Pater dum frequenter de illa hæc elogia proferret, vocans: *Librum vite, Spem Salutis, Arrham Gloriæ, Medullam Euangelij,*

gely, viam Crucis, Statum perfectionis, Clauem Paradysi,, Pactum fœderis æterni.

Quin imò Christus idipsum testatus est in vilione micarum & hostiæ ex illis confectæ: de qua comedentes, alij vultu corpulentiores apparebant, alij leprâ infecti: *Mice* (ait Christus) *verba Euangelij, hostia Regula, lepra iniquitas.*

Et Nicolaus 3. supracitatus apertè monet: hanc Regulam eandem esse quæ Apostolis per Christum olim tradita fuit, quæ in S. Francisco & per illum velut resuscitata est.

Quod argumentum amplissimè tractat *Illustrissimus & Reuerendissimus Cardinalis Iacobus de Vitriaco in hist. Occid. c. 23. Tribus* (ait) *Eremitarum, Monachorum, Canonorum Religionibus, vt regulariter viuentium quadratura fundamenti, in soliditate sua firma subsisteret, addidit Dominus in diebus istis quartam Religionis institutionem, Ordinis decorem & Regulæ sanctitatem; Si tamen Ecclesiæ primitiue statum & Ordinem diligenter attendamus, non tam nouam addidit Regulam, quam veterem renouauit, releuauit iacentem, & penè mortuam suscitauit Religionem, &c. Vt contrà Anti Christi periculosa tempora, nouos Athletas prepararet. Hæc ille.*

Ibidem. Adeò primitiue Ecclesiæ Religionem,

paupertatem, & humilitatem in se reformare diligenter procurant, puras Euangelici fontis aquas cum siti & ardore spiritus haurientes quod non solum Euangelica praecepta, sed & consilia vitamque Apostolicam expressius imitantes, omnibus modis adimplere laborant, omnibus quæ possident renuntiantes, seipsos abnegantes, crucem sibi tollendo nudi nudum sequentes, relinquentes pallium cum Ioseph, hydriam cum Samaritana.

Hæc iterum ille oculatus testis, & practicus ponderator noui Ordinis Fratrum Minorum, quæ ut latè prosequitur, illum latissimè candido affectu commendat.

3. Regula Fratrum Minorum dicitur perfectissima, quia in summo gradu vota essentialia Religionis complectitur: Paupertatē altissimam tam in communi quam in speciali quæ iure poli simplici usu facti necessario ad vitam quod cōseruandam contenta est. Obedientiam latissimam profundissimamque, quæ nullis clauditur limitibus, sed licita omnia amplexatur quæ non sunt, contrā animam & regulam promissam: Castitatem fulgentissimam, quæ non tantum maculas vitat, sed etiam maculæ umbram & suspensionem, ut ex Regulæ decursu patebit. Alias prærogativas omitto, ut

&

& licentiosæ huius quæstionis telæ filum
rescindam.

QVÆSTIO IV.

*Quæ sint huius Regulæ obligationes, &
unde cognosci possint?*

TImoratae Fratrum Mimorū conscien-
tiæ in diuerfas partes abeuntes, non
sine graui animarum periculo, cum sedari
non possent solâ textus interpretatione,
solicitarunt Summos Pontifices (qui vt
Regularum Approbatores, mentem Fun-
datorum velut *in scrinio pectoris* continent)
vt quod opiniones hominum definire non
poterant, illud de Cathedrâ & Summâ
potestate diffinirent.

CONCLUSIO I.

PRæter tria vota essentialia, sunt viginti
quinque obligatoria Regulæ ad pec-
catum mortale: nimirum, Septem præce-
pta formalia: Duo Inhibitoria; quatuor
habentia vim præcepti: Duodecim æqui-
pollentia præceptis. Hæc omnia patent ex
Summorum Pontificum Declarationibus,
& patebunt in decursu Regulæ totius. Qua-
muis autem nonnulli obligatoria multipli-
cauerint vsque ad num. 28. & alij vsque ad

39. vel 40. Hæc tamen multiplicatio non tantum inutilis est, sed etiam in aliquibus irrationabilis, cum in minori numero comprehendatur & compendiosius & facilius. Sic in vno præcepto c. 10. *Quod Fratres obediant suis Ministris in omnibus quæ non sunt contraria anime suæ & Regulæ*, includuntur duo quæ c. 1. & 8. referuntur, de Obedientia ad Successorem S. Francisci siue Generalem. Item vno præcepto completimur ieiunia omnia Regulæ, quæ ab aliis distinctim tria ponuntur. Sic vno præcepto compendiauimus omnia, quæ ad formam habitus, & ad modum receptionis & professionis pertinent: prout Clemens 5, compendiauit, quæ in plurima præcepta alij dispertiunt. Et idem esto iudicium de aliis.

CONCLUSIO II.

H Viuismodi obligationes non nascuntur ex solâ voluntate Pontificis volentis obligare, sed ex naturâ Regulæ iunctâ intentioni Institutoris eius, cui se conformarunt qui à principio eam vouerunt.

Hæc conclusio sic declarari potest iuxta tres partes quas complectitur.

1. Non ex solâ voluntate Pontificis nasci hanc obligationem patet. Neque enim Pontifex in voluntario illo Religiosæ Professionis

sessionis Sacrificio, pro suâ voluntate obligationum vincula multiplicare potest, sed tantum intrâ terminos ipsius Regulæ, cui se Religiosus obligavit. Vnde Bernard: *Lib. de dispens. & præcepto* : Nihil præcipiat (inquit) *Prelatus eorum quæ non promisi, nihil prohibeat eorum quæ promisi, nec augeat nec minuat votum meum.* Ex quo infertur in iis quæ sunt voti, spectari debere votum ipsum, vt obligationes dignoscantur.

2. Pars Conclusionis docet naturam Regulæ iunctam intentioni Institutoris esse attendendam. Patet ex Declarationibus Summorum Pontificum, qui testantur frequentius in dubiis se intentionem S. Francisci interpretari. Sic in *Decl. Gregorij 9. quæ incipit. Quo elongati à sæculo.* Et in *Decl. Nicolai 3. & Clementis 5* : qui quidem quam præcisè omniâ exanimavit, claret ex eius verbis: vbi postquam ostendit Fratres non teneri ad omnia quæ sub verbis imperatiui modi in Regulâ ponuntur, sed tantum ad præceptorum seu præceptis æquipollentiũ seu vim præcepti habentium observantiam, ne indiscretis & scrupulosis seges inquietudinis ministraretur. Prius ostendit se dicta æquipollentia vel vim præcepti habentia ex tribus capitibus eruisse. 1. Ex

vi verbi quod præceptum & obligationem sonat, vt cum verbum, *Teneantur*, appositum est.

2. Ex vi materiæ de quâ agitur, vtpotè, quod votorum principalium vel præceptorum formalium obseruantiam contingat. 3. Ex utroque, vbi scilicet & verbum obligationem dicit, & materia grauior est. His sic propositis demum in compendio æquipollentia enumerat, *Vide eius Extrauagantem. c. 1. §. Item quia.*

3. Pars Conclusionis denotat conformitatem voluntatis eorum, qui à principio Regulam vouerunt: etsi enim votum in conscientiam non obliget nisi iuxta vouentis intentionem: qui tamen intendit vouere Regulam Fratrum Minorum, & esse Frater Minor: censetur illam intendere vt est, & conformiter ad eos qui eam benè vouerunt: non verò secundum abusus qui fortè in Regulæ obseruantiam per relaxatos introducti sunt. *Impertinens enim & peccaminosa intentio in votis, habetur pro non adiecta.* Quod maximè notare debeat qui super relaxationibus tempore suæ Professionis illegitimè introductis se excusant.

QVÆSTIO V.

*An ignorantia obligationum Regulæ vo-
uentem ab eorum obseruantia ab-
soluat?*

Hic distinguendum esset de Ignoran-
tia inuincibili, probabili, affectatâ
seu crassâ, & supinâ. Sed ex Theologis ter-
minos suppono.

CONCLUSIO I.

Nullus Frater absoluitur ab obliga-
tionibus regulæ ob quamcumque ig-
norantiam obligationum eius.

Ratio est: Supposito enim quod voluit
vouere statum Fratrum Minorum, conse-
quenter supponitur voluisse vouere obli-
gationes status & Regulæ, etsi de illis in
speciali non cogitaret, aut instructus non
esset: qui enim intendit principale, inten-
dit & accessorium, multo magis id quod
intimè est principali annexum. Quemad-
modum: Qui in persecutionibus audito
solo nomine Christianorum volebat fieri
Christianus & baptismo initiari, hoc ipso
legibus Christianorum se subiiciebat.

CON-

CONCLUSIO II.

Ignorantia affectata & supina à peccato non excusat. Ratio est: quia vt ait *Sapiens Ecclesiastis 5. Displicet Deo stulta promissio.* Et qui se alicui statui obligat iuxtà capacitatem & qualitatem suam, tenetur scire quæ statui illi sunt necessaria: quemadmodum Christianus tenetur scire necessaria Fidei & mandatorum Dei.

Dixi (iuxtà capacitatem & qualitatem suam) plus enim tenentur scire Prælati, Prædicatores, Sacerdotes, quam vnus simplex Laicus, aut Clericus adolescens, quauis & hi ea scire communiter teneantur, in quorum exercitio occupantur.

Scitè admodum *Hugo de Dina in Prologo suæ expositionis: Non excusat ignorantia Regule professores eiusdem: si quis nescit tenetur inquirere diligenter, non ambulat simpliciter qui ambulat insipienter, vnicuique suus status curandus est.*

ABVSVS.

Aduertant qui vel rarissimè, vel numquam Regulam aut libros de Regulâ tractantes euoluunt: Aduertant qui irrisionibus & obloquiis sub titulo scrupulorum Regulam obseruantes persequuntur. Moneantur qui Theologiam & scientiarum

viarum Academias profitentur; & in necessariâ Regulæ suæ scientiâ rudes & indocti sunt: Moueantur qui alios docere tenentur, quia *Paruuli multi petierunt panem, Thren. 4. nec fuit qui frangeret eis: Gemant illi, Qui Psalm 35. noluerunt intelligere vt benè agerent. Qui dixerunt Deo, Recede à nobis, scientiam viarum tuarum nolumus. Iob. 22.*

QVÆSTIO VI.

An Fratres Minores ex vi voti ad alias obligationes teneantur præter eas quæ in Regulâ continentur?

HAnc dubitationem causauit Testamentum, quod in fine vitæ suæ B. Pater Franciscus Fratribus dedit pluribus adauctum præceptis; & Pontificum Declarationes quæ nonnullas etiam obligationes Regulæ superaddidisse videntur.

CONCLUSIO I.

FRatres Minores non tenentur sub peccato ad Testamentum S. Francisci, nisi in iis, quæ cum Regulæ obligationibus habet communia.

Ita Nicolaus 3. in Extra: Exiit qui seminat citans Gregorium 9. Rationem verò addit: Quia (inquit) sine consensu Fratrum, & maxime Ministrorum, quos vniuersos tangebatur,

eos obligare nequiuit, nec successorem suum quomodolibet obligauit, cum non habeat imperium par in parem. Dixi (sub peccato) tenentur enim de congruo, vt filij & hæredes spiritus S. Patris.

CONCLUSIO. II.

Fratres Minores sub peccato non tenentur ad Declarationes summorum Pontificum, nisi in iis quæ Dei vel Regulæ præcepta siue obligatoria tangunt, nec sub modis, nisi sub quibus ad dicta Regulæ obligatoria ex vi voti obligantur.

Ratio est; quia Declarationes sunt puræ interpretationes, & decisiones obligationum Regulæ, pro serenitate & securitate conscientiarum. Vnde modi nonnulli superadditi ad obseruantiam præceptorum, magis exemplificatiuè sunt positi ad cautelam & securitatem Fratrum, quam ad obligationem nouam superintroducendam, nec aliter eos tangunt quam ipsa præcepti vel æquipollentis substantia, vt suo loco dicemus.

Imò notat quidā Neotericus expositor, quod quamuis Pontifices Nicolaus 3. & Clemens 5. (quorum Declarationes solæ in vigore sunt) intendissent aliqua præcepta dare Fratribus, per Sixtum 4. tamen fuisse reuocata, cum omnia præcepta ab obligatione

tionibus Regulæ distincta reuocauit & cassauit, vt habetur in Bullâ quæ incipit: *Circumspecta Sedis, &c.*

QVÆSTIO VII.

An sit aliquod Priuilegium Pontificum in vigore quod aliquod Regulæ præceptum relaxet aut dispenset?

Multa sine dubio fuerunt olim impetrata Priuilegia, dubiis & ancipitibus allegationibus contrâ Regulæ obseruantiam puram, quæ videre est apud Auctores passim: De quorum veritate aut validitate nec disputare intendo nec altercari. Sufficit mihi vnica resolutio nouissima S. Sedis à totâ Obseruantia Regulari & Patribus Capituli nouissimi Generalis zelantibus Regulam & statum suum impetrata; quam pono sequenti Conclusionem. Aduerte interim ex Scoto in 4. & Gilberto Nicolai, duplicem esse dispensationem; vna est declaratiua quæ & *Extrinsica* dicitur & equitas Alia relaxatiua, quæ dici solet vulnus iuris, quia Ius commune lædit. De priori non est quæstio, quia sicut nulla lex sic nulla Regulâ eâ carere potest, sed tantum de posteriori Relaxatiuâ.

CON-

CONCLUSIO I.

N Vlla vnquam priuilegia Regulæ relaxatiua fuerunt recepta à corpore toto Ordinis. Hæc Conclusio manifesta est ex decursu Capitulorum omnium Generalium à tempore Sancti Francisci, in quibus semper contrà Priuilegia relaxatiua conclusum fuit. Vnde & Clemens V: in Decretal. Exiui de Paradiso c. 5. Vbi relaxationes plurimas Ordinis, quæ à relaxatis sub titulo priuilegiorum quandoque intruduntur, retulit: *Tamen (ait) communitas Fratrum, & specialiter Rectores ipsius Ordinis asserebant, quod prædicta seu plura ex ipsis in Ordine non fiebant. Quod & si qui reperiuntur rei in talibus, rigidè puniuntur: Nec non contra talia, ne fiant, sunt facta pluries ab antiquo statuta in Ordine multùm stricta.* Hæc ibi. Ex quibus colligitur corpus Ordinis non fuisse maculatum huiusmodi relaxationibus etiam per modum priuilegij; sed fortè tantum particularia aliqua membra siue etiam domus particulares. Et quidem Cismontana familia semper huiusmodi priuilegiis se opposuit etiam in toto corpore obseruantia Regularis præter Congregationes strictius reformatas.

CON-

CONCLUSIO II.

OMnia Priuilegia, concessiones, indulta, siue per Litteras Apostolicas, etiam Motu proprio, siue viuæ vocis oraculo concessa, quæ puritati Regulæ aut Declarationibus Nicolai III. & Clementis V. quomodolibet aduersantur sunt reuocata pro Fratribus Minoribus Observantiæ Regularis, adeoque illis deinceps non possunt vti.

Patet ex Bullâ S. D. N. *Vrbani VIII.* datâ Romæ apud S. Mariam Maiorem die 1. Octobris anno 1625. Pontificatus anno 3. quæ quia necdum fortè communibus manibus teritur, hic eam de verbo ad verbum inferendam duxi:

VRBANVS PAPA VIII.

Ad perpetuam Rei memoriam.

Sacro sanctum Apostolatus Ministerium humilitati nostræ nullo licet meritòrum suffragio diuinâ dispositione commissum postulat, vt inter grauissimas multiplicesque Apostolicæ sollicitudinis curas, illam peculiari studio amplectamur, per quam personæ sub suaui iugo Saluatoris & Domini nostri obsequiis famulantes, felicioribus indies proficiant incrementis.

incrementis. Cum itaque (sicut accepimus)
dilecti filij Fratres Ord. Minorum S. Francisci
de Observantia , assiduis verbi Dei prædicationi-
bus, continuaque Sacramentorum Ecclesiastico-
rum administratione , nec non aliis spiritualibus
exercitiis , vberes in vineâ Domini fructus iugi-
ter afferre noscantur. Nos, vt Fratres prædicti in
tam laudabilium operum exercitio eò alacrius
perseuerent , quò amplioribus fuerint ab hac
Sancta Sede fauoribus muniti , providere , nec
non felici illorum statui , quantum nobis ex alto
conceditur, consulere volentes, nec non Statutis,
& per eos in Capitulo Generali proximè præte-
rito Decretis inherentes , ac supplicationibus
etiam Dilecti Filij Bernardini de Senis eiusdem
Ordinis Ministri Generalis Nobis super hoc hu-
militer porrectis inclinati : quod de cætero perpe-
tuis futuris temporibus , omnes & singuli eius-
dem Ordinis professores iuxta dicti Ordinis Re-
gulam, nec non Declarationes à pia memoriæ Ni-
colao III. & Clemente V. Romanis Pontificibus
Prædecessoribus nostris desuper emanatas cum
Calepodiis, seu sandaliis apertis dumtaxat ince-
dere teneantur, neque alio pedum operimento
siue panneo, siue alterius cuiuscunque materie
existat absque Licentiâ vti possint, quodque in-
tegrum eorundem professorum vestimentum dua-
bus tantum tunicis constet, & constare debeat :
vna scilicet cum capucio & alia sine capucio, vt
eadem

eadem Regula præscribit, neque eiusdem Ordinis Professores tertia tunica, seu camisia staminea, aut interula, siue sudariis vel alia quacumque re, contra eiusdem Regulae tenorem, etiam in vim concessionis fel: record: Iulij Papæ II. etiam Prædecessoris nostri, siue alio quouis prætextu, & ex quacumque causa vlllo modo vti valeant; Apostolica auctoritate tenore Præsentium perpetuo statuimus, atque declaramus, prædictamque Iulij prædecessoris, & quascumque alias concessionem, siue indulta, tam per litteras Apostolicas, & Motu proprio, quam viua vocis oraculo, & alias quomodolibet concessa eidem Regula quomodolibet contraria, abrogamus. Decernentes præsentem Litteras semper & perpetuo validas, firmas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios & integros effectus sortiri & obtinere, ab omnibusque dicti Ordinis Fratribus inuiolabiliter observari, sicque & non aliter, per quoscumque Iudices Ordinarios & delegatos etiam causarum Palatii Apostoli Auditores ubique iudicari & diffiniri debere: ac irritum & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus prædictâ Iulij Prædecessoris ac quibusvis aliis concessionibus, siue indultis huiusmodi, nec non constitutionibus & Ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud S. Mariam

Maiorem sub annulo Piscatoris die Prima Octobris M. D C. X X V. Pontificatus nostri anno tertio.

V. THEATINVS.

EX quo decreto infero nullam modò mihi esse aut fore quæstionem siue super Declarationibus aliorum Pontificum præterquam Nicolai III. & Clementis V. siue super Priuilegiis, consuetudinibus, aut constitutionibus etiam Iulij 2. Quidquid enim deinceps resoluendum erit iuxta Regulam & Declarationes iam dictas resoluendum est, non habitâ ratione eorum quæ eis aduersantur.

QVÆSTIO VIII.

An obseruantia essentialis Regulæ in indiuisibili consistat?

Sensus quæstionis est. An intra eandem Regulæ in essentia sua obseruantiam, aliqui melius, alij minus benè, aliqui strictius, alij minus strictè Regulam obseruare dicantur, ità tamen vt omnes extra periculum peccati sint, & veri Regulæ obseruatores censeantur.

CON-

CONCLUSIO.

INtra eandē Observantiam essentialē Regulæ, aliqui perfectius & strictius, alij minus perfectè possunt dici Regulam observare, ità vt sint omnes extrà periculum transgressionis. Ratio clara est, quia sicut Observantia mandatorum Dei, & virtutum praxis, non consistit in indivisibili, sed suos gradus habere dignoscitur, ita executio votorum, & Regulæ cuiuslibet observantia suam latitudinem habet.

Ex quo infero, Fratres scrupulosos se debere frequenter subducere à iudiciis temerariis: Quod enim quandoquē vni Fratri sufficit aut convenit, vniuersitati Fratrum nec sufficit nec convenit, & modus observantiæ vnius, etsi gradum eminentem perfectionis non attingat, præcepti tamen latitudinem non egreditur, vt contrà præceptum peccetur.

Dices: vult Sanctus Franciscus Regulam ad litteram, ad litteram, seruari, sed tantum vna littera est, ergò vnus modus observandi est. Respondeo cum Corduba; Q. 5. introductoria (ly, Ad Litteram) non debere intelligi Iudaicè (id est) secundum corticem verborum: sed secundum sensum litteralem principaliter intentum: *Intelligentia enim dictorum* (vt ait Hilarius)

*ex causis est assumenda dicendi, quia non sermo-
ni res, sed rei est sermo subiectus. Quicumque
igitur intentionem Principalem per litte-
ram Regulæ significatam non egreditur,
Regulam ad Litteram seruat, etsi perfectis-
simum modum non assequatur.*

TITVLVS SECVNDVS.

PROEMIALIS.

De Expositione Regulæ S. Francisci.

QVÆSTIO I.

*An possint fieri expositiones in Regulam
S. Francisci?*

Ratio dubitandi sumitur ex Testa-
mento S. Patris, vbi id inhibuit.

Aduertendum : duplicem nos posse di-
stinguere Expositionem Regulæ Fratrum
Minorum : Alia dicitur secundum Litte-
ram, quæ est purè interpretatiua Litteræ
secundum intentionem Auctoris : Alia di-
citur Expositio per modum Glossæ seu
Commenti & Interpretationis doctrina-
lis.

CON-

CONCLUSIO I.

Non potest legitimè siue licitè fieri expositio Regulæ Fratrum Minorum per modum Glossæ & Commenti, Ratio est, quia talem prohibet S. Franciscus in suo Testamento: *Et omnibus (ait) Fratribus meis Clericis & Laicis præcipio per Obedientiam, vt non mittant Glossas in Regula, neque in istis verbis dicendo, Ità voluit intelligi, sed sicut dedit mihi Dominus simpliciter & purè dicere & scribere, sine glossa intelligatis, & cum Sancta operatione obseruetis vsque in finem.*

Ratio verò huius prohibitionis est, quia variæ glossantium interpretationes & opiniones, sicut pro cuiuslibet cerebro sententias multiplicant, sic puram Authoris Regulæ intelligentiam vel alterant, vel enervant. Quod aduertens Nicolaus 3. in C. Exiit. &c. prohibuit omnibus Doctoribus, Lectoribus. Interpretibus, &c. ne mitterent glossas aut commenta in istam suam Extrauagantē: probè sciens per similes glossas intellectus ipsius solere deprauari, vel distorqueri. Et Christus primarius Regulæ dictator è nube Ministris loquens voluit hanc Regulam obseruari. *Ad Litteram, Ad Litteram, Ad Litteram: Sine Glossa, Sine Glossa, Sine Glossa.*

CONCLUSIO II.

EXpositiones in Regulam fieri possunt per quas simpliciter & verborum Regulæ sensus, & pura Fundatoris Regulæ intentio declaretur.

Tales sunt Declarationes Summorum Pontificum, Nicolai 3. & Clementis 5. prout ipsimet testantur. Tales expositiones SS. Patrum, 4. Magistrorum, Hugonis de Dina, S. Bonaventuræ, & aliorum nonnullorum: quamvis interdum aliqui excedant, non tam Regulæ & eius Fundatoris intentionem attendentes, quam privilegia & opiniones amplectentes, & longas lectiones & meditationes parum congruas conscribentes.

Petes, an sit peccatum mortale ponere glossas in Regulam. Respondeo quod non. Ratio est, quia ex Declaratione Nicolai 3. C. Exiit. a. 13. Fratres ad Testamentum S. Patris non obligantur.

QVÆSTIO II.

Quæ censenda sit vera expositio ad Litteram?

Ratio dubitandi sumitur ex nonnullis qui Grammaticalem interpretationem

nem eandem volunt esse cum litterali, quod quam sit falsum patebit ex infrà dicendis.

Aduertendum igitur est primò: Expositionem Grammaticalem nihil aliud importare nisi nudam significationem, siue nudum sensum verborum & dictionum prout sonant: quæ ab aliis dicitur *Littera Donati*, siue *Prisciani*, qui Grammaticæ Principes fuerunt: Expositionem verò litteralem præter significationem verborum vel dictionem amplius connotare seu includere intentionem dicentis.

Aduertendum secundò sæpe grammaticales sensus posse esse falsos, etsi litteralis sit verus.

Explico Ex Scriptura Ioan. i. dicit Ioannes: *Non sum Propheta*: Si Grammaticalem sensum attendas, Ioannes verè Propheta erat: quia futura prædicebat, & sic propositio falsa erat: secundum verò litteralem sensum propositio vera erat, quia iste Propheta quem intendebat, non erat, nimirum Christus. Rursum Matth. ii. Christus dicit de Ioanne. *ipse est Helias*: Grammaticaliter propositio falsa est, quia Helias personam indiuiduam Heliae Prophetæ significabat: Litteraliter autem vera erat, quia ex intentione dicentis, Ioannes He-

lias erat, qui utique in spiritu & virtute Heliae præcursor venerat.

Talia in Regula reperiri possunt, exempli gratia; *Regula & vita Minorum Fratrum hæc est, scilicet, Domini nostri Iesu Christi Sanctum Evangelium observare &c.* Si Grammaticaliter hæc verba intelligantur falsa sunt, non enim Fratres Minores tenentur totum Evangelium observare: Si tamen Litteraliter intelligantur vera sunt, quia tenentur ad Evangelium observandum in iis quæ in Litterâ Regulæ specificantur, uti Declaratio Nicolai III. apertè dicit. Hic est Lapis offensionis multis, & petra scandali, multi enim Grammaticales scrupulosius Grammaticorum apicibus intendentes, magistri verbales facti sunt, & cum Iudæis litterâ occiduntur, spiritu non vivificantur.

CONCLUSIO.

Illa dicitur vera expositio Regulæ ad Litteram, quæ ita verborum & dictionum significationem attendit, ut à Legislatoris & Regulæ datoris intentione non recedat, sed potissimum eam includat.

Ratio est, quia ut dicunt Iurisperiti: *Anima Legis est intentio legislatoris: Et C. de Lege. l. Non dubium. Non dubium est in legem committere, qui verba legis amplexus, contra legis*

legis nititur voluntatem. Et Hieronymus 1. q. 1.
Nec putemus (ait) in verbis Scripturarum esse
Dei Euangelium, sed in sensu, non in superficie
sed in medullà, non in sermonum foliis, sed in ra-
dice rationis.

QVÆSTIO III.

*Quotuplex sit sensus Litteralis Regulæ
Fratrum Minorum?*

CONCLUSIO.

TRiplex potest assignari sensus Litte-
ralis Regulæ Fratrum Minorum.
nimirum. Quidditativus, Qualificativus
Quantitativus.

Quidditativus sensus est qui indicat:
quod per verba Regulæ secundum inten-
tionem Auctoris significatur.

Qualificativus est qui indicat: qualiter
seu quibus modis id quod verba secundum
intentionem Auctoris significant, observa-
ri debeat.

Quantitativus sensus est: qui significat
quantitatem obligationis.

Exemplifico: In Præcepto: Clerici fa-
ciant diuinum officium secundum Ordinem S.
Romane Ecclesiæ.

Sensus quidditativus est qui exponit
quid

quid per hoc præceptum de diuino Officio intellexerit Sanctus Pater.

Sensus qualificatiuus est qui explicat qualiter hoc præceptum à Fratribus sit obseruandum.

Sensus quantitatiuus est qui explicat quantum peccent Fratres in istius præcepti transgressione.

Hos triplices sensus deducit *Gilbertus Nicolai* (in libello quem intitulauit: *Vincit Veritas, Radio 5. ex Declarationibus Nicolai, & Clementis*, in quibus modò declarant substantiam præcepti, modò qualitatem, modò obligationem. Facile autem deduci potest ex naturà intentionis Legū; quæ non tantum aliquid simpliciter præcipere intendunt, sed modos præfigunt, & obligationem addunt.

Hi porrò sensus multū notandi sunt ad perfectam Regulæ Fratrum Minorum expositionē: Non enim tantum refert quid per præceptum mandetur; sed interest multum qualiter mandetur, & sub quā obligatione.

QVÆSTIO IV.

Quis Regulam Fratrum Minorum exponere possit?

DVplex hic iterum statui potest expositio: Alia est conuincens, & cui necessario
sario

sario est assentiendum. Alia est Probabilis, & cui nemo tenetur in Conscientiâ assentiri.

CONCLUSIO I.

Dvo tantum sunt qui exponere possunt Regulam Fratrum Minorum Expositione conuincente, & in conscientiâ obligante, Nimirum, Sanctus Franciscus Fundator, & Papa siue Concilium tamquam Approbator. Ratio est: quia illius solius est Regulam obligatoriè & secundum certam intentionem explicare, cuius est Regulam condere; soli autem isti duo condere possunt; alter quidem vt Fundator; alter vt Approbator (Omnis enim Regula saltem pro hoc statu Ecclesiæ non tantum requirit institutionem, sed multò magis approbationem, quam solus Papa vel Concilium dare potest.) Sicut igitur isti soli Regulam condere possunt, sic soli intentionem Regulæ certò declarare possunt, sub quâ, & Regula tradita fuit, & approbata.

Dixi (Papa siue Concilium) : Duplex autem hic designari potest Concilium: Aliud Apostolicum; quod non est aliud quam: Congregatio Cardinalium cum Summo Pontifice: Aliud. Catholicum & Vniuersale; quandò videlicet vniuersalis Eccle-

Ecclesia saltem in Capitibus & Prælatibus congregatur. Et cum penes eos sit Ecclesiæ potestas & Regularum approbatio, similiter & explicatio penes illos erit, quomodo in Concilio Constantiensi declaratum est modum viuendi Fratrum Minorum de Obseruantia esse secundum Regulam ad litteram.

Dixi, duo tantum, &c. Omnes enim cæteri Doctores si qui exponunt Regulam, quidquid præter certam & probatam intentionem S. Francisci, & Pontificum Declarationes receptas dicunt, sub opinionem cadit, nec tenetur quis necessariò eis assentiri.

Petes. An Generalis Minister Ordinis, aut Capitulum generale, non possit Regulam exponere obligatoriè & conuincendo. Respondeo quod non. Ratio est: quia nec generalis Minister nec Capitulum generale succedunt S. Francisco vt fundatori, sed vt primo Ordinis Ministro & Capiti. Vnde & eorum declarationes siue Regulæ interpretationes non cogunt ad assensum nisi quatenus intentionem claram Fundatoris continent, vel Pontificiam declarationem.

Aliud est de Summis Pontificibus qui cum succedant in Cathedram Petri, & Vicariatum Christi, succedunt consequenter

in iure approbandi vel interpretandi Regulas Religionum & Ordinum quorumcumque.

Vnde aduertendum est quod quando Capitulum generale vel Generalis Minister aliquid statuunt per modum præcepti, in dubiis quæ ad Regulam spectant: hæc in ratione quidem interpretationis non obligare: obligare tamen nonnunquam in vi præcepti seu statuti quando materia sub illorum potestatem cadit. Exempli gratiâ: Variant Interpretes: An sub equitatione prohibitâ in Regula contineantur etiam bigatio, vel quadrigatio: Si Minister Generalis per modum præcepti vel Capitulum generale per modum Statuti prohibeat bigationem; obligat ipsorum interpretatio, quia nouum præceptum vel statutum est; non quia interpretatio Regulæ est. Quod est valdè notandum.

Aduertendum 2. Cæteris paribus reuerendas esse Interpretationes quæ à Ministro Generali & Capitulis Generalibus maturè fiunt: quia piè præsumendum in tanto Superiorum cœtu peculiarem esse assistentiam Spiritus Sancti, & Beati Fundatoris.

CON-

CONCLUSIO II.

EXpositiones aliorum in Regulam sicut sunt tantum probabiles, sic opinionem tantum generant cui assentiri nemo teneatur: nisi ubi claram Fondatoris vel Summi Pontificis Regulam declarantes expositionem adducunt. Conclusio patet ex supradictis.

IN

INCIPIT
REGVLA ET VITA
FRATRVM MINORVM.

CAPVT PRIMVM.

TEXTVS I.

*Regula & vita Minorum Fratrum hæc
est, scilicet, Domini nostri Iesu Christi
Sanctum Euangelium obseruare, vi-
uendo in obedientia, sine proprio, &
in Castitate.*

TITVLVS VNICVS.

De Obligatione S. Euangelij.

QVÆSTIO VNICA.

*An ad omnia in Euangelio contenta ex
vi voti & Regulæ Fratres Minores sub
peccato mortali teneantur.*

CONCLUSIO.

FRATRES Minores ex vi voti
non tenentur ad omnia quæ
in Euangelio continentur,
sed tantum ad ea, quæ in
Regula sub verbis obligato-
riis ponuntur. Ita Nicolaus 3. à. 1. Cum enim

D

(in-

(inquit) Beatus Franciscus aliqua Euangelica consilia inducat vt consilia , sub verbis monitionis, exhortationis, & consilij : non nulla verò sub prohibitione & verbo præcepti ; non fuit instituentis intentio, quod Fratres ex professione, eiusmodi Regulæ ad omnia consilia, sicut ad præcepta Euangelica tenerentur, sed solum ad ea quæ præceptorie, inhibitorie, seu sub verbis æquipollentibus exprimuntur : Et sub finem articuli, Cæterorum (inquit) obseruantiam , quæ sub verbis monitoriis, exhortatoriis, informatoriis, instructoriis, seu quibuscumque aliis continentur, eatenus magis decet de bono & æquo proseguere, quo imitatores tanti Patris effecti, Christi semitas arctius elegerunt. Totum itaq; (ait supra) ad ipsius Regulæ modificatum seu specificatum principium reducatur, &c. Hæc Nicolaus.

Et hanc Sanctæ Sedis declarationem subtiliter deducunt 4. Magistri, in C. I. Reg. ex testamento S. Patris vbi sic loquitur de Regula : Et ipse Altissimus reuelauit mihi, quod ego deberem viuere secundum formam Sancti Euangelij ; Et ego eam paucis & simplicibus verbis feci scribi, & Dominus Papa confirmauit mihi. Ex hoc (inquiunt) S. Franciscus determinasse videtur, quantum ad hoc quod sanctum Euangelium fuerat obseruandum, quia, scilicet, quantum ad ea quæ simpliciter fecit scribi. Consilia igitur Euangelica, quæ scribuntur in
Regula

Regula ligant Fratres. Hæc 4, Magistri.

Idem eodem modo deducit, c. 1. Regulæ Hugo de Dina; qui & latè ostendit, & si in omnibus non obligatoriè, omnia tamen Euangelij consilia in moribus Fratrum Minorum effulsisse. Quæ rogo Lector consulat ut discat ex iis effigiem veri Fratris Minoris. Nec minori delectatione leget quæ habet Bartholomæus Pisanus eodem loco. Et quidem (& veri Evangelici) Fratres Minores particulariter semper Euangelium & Apostolicam vitam sectati sunt. Vnde Gilbertus Nicolai in suo opusculo quod intitulatur *veritas vincit*, narrat quemdam Archiepiscopum Cantuariensem quando primò Fratres ad Angliam iuerunt illos vocari solitum: *Fratres de Ordine Apostolorum*. Et idem refert quorundam opinionem, qui asseriebant: *Regulam Fratrum Minorum in Ecclesia Dei positam fuisse ut suscitarentur Apostoli*.

ADMONITIO.

EX verbis posterioribus Summi Pontificis innuitur qualiter præ cæteris Religiosis Fratres Minores ad perfectionem Evangelicam prosequendam ex condecenciâ teneantur. Vnde etiam *Corduba q. 3. in c. 1. Reg.* docet ex cõmuni sententia Theo-

logorum , quod omnis Religiosus, & præsertim Frater Minor , & si perfectus esse non teneatur , teneri tamen sub peccato mortali non reuocare voluntatem à studio perfectionis , aut contrariam illi voluntatem habere.

TEXTVS II.

*Frater Franciscus promittit Obedientiam
& reuerentiam Domino Papæ Honorio
& successoribus eius Canonice intran-
tibus & Ecclesiæ Romanæ.*

TITVLVS VNICVS.

De obedientia ad Romanum
Pontificem.

QVÆSTIO VNICA.

*An Fratres Minores speciali voto tenean-
tur Romano Pontifici , seu etiam Ro-
manæ Ecclesiæ obedire super alios Re-
ligiosos & Christianos.*

Ratio dubitandi est , quia hæc promissio siue votum videtur tantum personale Sancti Francisci , ergò eius tantum personam, & non Fratres obligat.

CON-

CONCLUSIO I.

OMnes Christiani tenentur obedire summo Pontifici in iis quæ sunt communis Ecclesiæ status. Hæc Conclusio ex terminis constat: Quia Pontifex est Christi Vicarius, & Ecclesiæ Summus Pastor, & Pastor Pastorum.

CONCLUSIO II.

Religiosi communi voto Obedientiæ tenentur Summo Pontifici obedire etiam in his quæ sunt sui Ordinis & Religionis. Ratio est quia iuxta communem Doctorum sententiam summus Pontifex est supremus Generalis omnium Ordinum & Religionum, influens in omnes; In non exemptos quidem, mediantibus Episcopis: In exemptos autem mediantibus Prælati Generalibus, Prouincialibus & Locallibus. Vnde qui vouet obedientiam Prælato non exempto censetur illam vouere per Prælatum Episcopo, & per Episcopum Papæ: qui autem vouet obedientiam exempto Prelato, ex. gr. Qui in Ordine nostro Minorum vouet Obedientiam Guardiani, censetur eam vouere Prouinciali Ministro, Generali, & Papæ.

CONCLUSIO III.

Fratres Minores super commune obedientiæ votum, tenentur voto speciali

obedire Summo Pontifici Canonicè Electo & Ecclesiæ, vacante Sede: ità vt Frater Minor non obediens Summo Pontifici in materia sufficiente tribus titulis peccat mortaliter: contrà communem obligationem omnium Christianorum: contrà communem obedientiam omnium Regularium: contrà Votum speciale à Fundatore emissum, nomine omnium Fratrum præsentium & futurorum.

Hanc conclusionem innuit *Clemens V.* in prologo suæ Declarationis, cum dicit: *Fratres Minores pedibus Ecclesiæ & Sanctæ Sedis per ipsam Regulam esse subiectos.*

Illam porrò docent Expositores omnes: *S. Bonaventura c. I.* Et si (inquit) totus Clerus & Religiosorum vniuersitas teneatur firmiter Apostolico Domino obedire; tamen Sanctus huic debito adiicit votum speciale, sciens voto superuenire, & fortificari Sacri Ordinis vinculum, & meritum geminari. Hæc ibi.

Eodem modo exponit *Hugo de Dina ibidem*: qui propterea dicit *S. Franciscum* in hoc quod se & suos Ecclesiæ speciali Obedientiæ promissione subiecerit, proprium *Filium Ecclesiæ* dici posse.

Et quidem hæc est Prima Regula quæ vniquam à Summo Pontifice approbata fuit. Hic est primus Religionis Fundator qui

qui Summo Pontifici & Ecclesiæ obedi-
tiam explicitam deuouit : vt notarunt *Illu-
striss. Cardin. Bellarminus l. 2. de Monachis c. 4.
Carthag. de Antiq. Carmel. tract. 1. c. 4.*

Ad rationem itaque dubitandi initiò
propositam respondetur negando antece-
dens: Hoc enim votum non fuit personale
Sancti Francisci, vt Francisci, sed vt Ca-
pitis Ordinis totius: factus est enim sic vo-
uendo totius Ordinis Procurator, vicem
gerens omnium Fratrum tam præsentium
quam futurorum (*vt ait S. Bonau. citatus à
Corduba c. 1.*

COROLLARIUM.

EX his porrò infert *Bartholomeus Pisanus
in cap. 1. Regula* ratione huius obedi-
tiæ promissæ, & non tantum ratione Sum-
mi Pontificij, Papam posse Regulam de-
clarare, glossare, constitutiones in Ordine
facere prout statui nostro viderit oportu-
num.

Infert 2. Fratrem Minorem teneri spe-
cialius Summo Pontifici & Ecclesiæ obe-
dire. Caueant itaque qui mandata Ponti-
ficia pro sua libertate contemnunt, aut
Ordinationibus Pontificiis non acquies-
cunt.

TEXTVS III.

Et alij Fratres teneantur Fratri Francisco & eius successoribus obedire.

TITVLVS VNICVS.

De Obedientia ad Generalem.

QVÆSTIO VNICA.

Quis Sancti Francisci successor sit dicendus, & cui ut successori obedientia debeat?

GRavis aliquandò fuit quæstio initio Reformationis Ordinis propter Regularem Observantiam, super Generalibus, & Vicariis Generalibus, item Prouincialibus & Vicariis: Aliis asserentibus maximè qui de Coletana reformatione erant: esse contrà Regulam viuere sub Regimine Vicariorum Generalium, & Vicariorum Prouincialium; cum S. Franciscus in suâ Regulâ reuelatione diuinâ non agnouisset alios Superiores quam Generales, & Prouinciales, quibus tamquam suis successoribus obediri omninò volebat. Quam disputationem latè deductam Lector videre potest in speculo Fratrum Minorum tract. 3.

in

in impugnatio status Fratrum Minorum de Observantia & Apologia defensiva subsequente.
 Modo verò eadem difficultas moueri à nonnullis posset super moderno statu Ordinis, in quo tria Capita reperiuntur: Minister Generalis Totius Ordinis S. Francisci, qui solam regit Regularem Observantiam cum membris suis: Vicarius Generalis Fratrum Minorum Cappucino-
 rum, Magister Generalis Fratrum Minorum Conuentualium.

CONCLUSIO I.

Verus successor S. Francisci in Officio Generalis simpliciter est solus Generalis Minister qui Fratres Minores Reg. Observantiæ: cum omnibus Congregationibus suis reformatis gubernat.

Patet conclusio. Quia solus ille vocatur Minister Generalis totius Ordinis, quem titulum ei soli reseruauit Leo X. volens etiam vt Magister Generalis Conuentualium ab eo confirmationem acciperet; vt videre est in Bulla Leonis X. quæ incipit, *Omnipotens Deus, cuius perfecta sunt opera, &c. Data Romæ apud S. Petrum anno Domini 1517. Pridie Idus Iunij. Pontificatus eius anno 5. Quo etiam anno sigillum antiquum totius Ordinis Ministro Generali Observantiæ vt Legitimo Successori S. Francisci est assi-*

gnatum, & omnes Reformati qui Regulam ad litteram seruare prætendebant, sub vno nomine *Observantes* vocati sunt, relictis nominibus particularibus quibus alij vocabantur, *Fratres de Familia*, alij *Coletani*, *Clareni*, *Amadei*, *Fratres de Capucio*, *de Euangelio*, &c. Ratio verò principalis huiusmodi successionis, non solum sumenda est à facto Pontificis, & velut fauore Apostolico, sed quia solus Generalis Minister, qui Fratres Minores Regularis Observantiæ cum Congregationibus intra Regularem Observantiam reformatis gubernat continuâ & non interruptâ serie à S. Francisco descendit, sicut & fratres sui continuâ hæreditate Observantiæ & non interruptâ, à tempore conditæ Regulæ vsque ad præsens tempus perseuerarunt. Ita latè docet Leo X. in *Decretali*, quæ incipit: *Licet alias statueramus*, &c. *Matu (inquit) proprio & ex certa scientia ac de Apostolicæ potestatis plenitudine declaramus...* *Quod ipsi Fratres de Observantia & reformati, veri & indubitati Fratres S. Francisci & eius Regulæ observatores semper fuerunt, ac diuinæ fauente gratia sint futuri, sine aliqua interruptione seu diuisione à tempore conditæ Regulæ per B. Franciscum vsque ad præsens: ac sub ipsius Beati Francisci Regula militauerunt & etiam ad præsens militant, sicquè in omnibus teneri* &

& obseruari, ac dici debere decernimus & mandamus, &c.

*Deductio Obseruantiae Regularis à S. Francisco
vsque ad hæc tempora.*

PORRÒ vt hæc melius intelligantur, aduertendum est, à tempore S. Francisci, vsquè ad annum 1517. & si essent plurimi fratres & domus in Ordine relaxatæ à primæua institutione & stricta obseruantia Regulæ: corpus tamen Ordinis cum capitibus semper pro Regulæ Obseruantia stetisse nec priuilegia manifesta contra Regulam agnouisse, aut recepissee, etsi tamen (vt dixi) in membris esset multa relaxatio. Vnde ad conseruandam Regulæ Obseruantiam plurimæ Reformationes intra idem Ordinis Corpus sub eodem Ministro Generali surrexerunt, & aliqui Conuentus ac Prouinciæ pro eiusdem Regulæ Obseruantia stricta zelauerunt, in quibus vt in pretiosiori parte Corporis Spiritus S. Francisci conseruabatur, sine tamen diuisione corporis, cum sub vno eodemque capite S. Francisci successore omnes militarent. Donec tandè relaxati omnes vt membra à corpore toto dissona per Leonem X. rescinderentur in aliud corpus,

pus, & sub alio capite: quando nimirum Priuilegiati Priuilegiis Regulam relaxantibus in Conuentualitatis nomen & formam redactis, spoliati Ministeriatu & aliis officiis Ordinis Magistrum Generalem habuerunt, & sic à primo stipite separati sunt. Omnes verò qui sub Ministro Generali pro purâ & stricta Obseruantia Regulæ pugnabant, vt veri S. Francisci filij agniti, in eadem familia conseruati sunt, sub eodem Capite & Ministro Generali S. Francisci successore, vt deinceps eodem nomine habitarent vnus moris in domo. Ita non mutata, sed repurgata est & integritati restituta vera familia filiorum S. Francisci, ex eodem stipite descendentium continua & non interrupta, vt supra dictum est successione. Hæc verò ita se habere docet latè Leo X. in decreto, quod incipit: *Ite & vos in vineam meam*, dato Anno 1517. Pontificatus sui anno 5. vbi sic loquitur.

Volumus (ait) & ordinamus prout in dicta Regula B. Francisci continetur: Vnum Ministrum Generalem totius Ordinis cum plenaria potestate quæ ex Regula sibi cõpetit præfici, &c. Vt autem ostendat ex quibus & à quibus eligi debeat, vt legitimis filiis & membris corporis, his verbis mandat: Et ne(inquit)
caput

caput suis membris difforme appareat, volumus ac etiam ordinamus quod nullus frater possit eligi in Ministrum Generalem, nisi vitam ducat reformatam, & pro reformato à Communitate reformatorum habeatur, &c. Quibus similia habet in decretali, Omnipotens Deus. Qui verò sint Reformati declarat vbi supra: Volumus & declaramus sub nomine Reformatorum ac purè ac simpliciter Regulam observantium, comprehendendi omnes & singulos infra scriptos, videlicet: Observantes tam de familia quam Reformatos sub Ministris, ac Fratres Amadei, de Colletanis, Clarenis, de S. Euangelio seu de Capucio, ac discalceatos nuncupatos, aut alios similes quocumque alio nomine nuncupentur, & Regulam ipsam B. Francisci purè & simpliciter observantes; ex quibus omnibus supradictis vnum corpus in simul facientes ad inuicem perpetuo vnimus. Ita quod de cetero omissa diuersitate Nominum supradictorum: Fratres Minores S. Francisci Regularis Observantie, vel simul vel disiunctiue nuncupentur & nuncupari possint & valeant. Hæc ibi.

Hic itaque aduertat Candidus Lector: vnum corpus Ordinis perseuerasse sub vno eodemque capite: nec tam corpus Ordinis immutatum fuisse, quam ex selectioribus membris quæ in corpore reperiiebantur, integritati restitutum. Separatis iis qui priui-

priuilegiis contra Regulam vti volebant in Corpus aliud Anomalum, quod sub S. Francisci quidem Patrocinio militaret, non nisi tamen multum truncatam eius Regulam obseruaret, quales sunt qui dicuntur Conuentuales. Demum sic restitutum integritati Corpus Ordinis sub nomine Regularis Obseruantiae (*ab obseruatione Regulae sine Priuilegiis Relaxatiuis sic nuncupatum*) vsque modo Reformationibus nonnullis illustratum perseuerat.

Deductio successionis Ministrorum Generalium à S. P. Francisco vsque hæc tempora.

PORRò iterum Ministros Generales qui Regularem Obseruantiam cum Congregationibus Reformatis gubernant, non tantum totius Ordinis Generales, sed etiam successores veros S. Francisci habendos esse: patet ex decursu totius Bullæ, quæ incipit, Omnipotens Deus, in qua ordinatur: *Quod de cætero perpetuis futuris temporibus Minister Generalis totius Ordinis S. Francisci à solis & de solis Reformatis Fratribus dicti Ordinis, viuentibus absque priuilegiis bonæ temporalia concernentibus eligi debeat, cui omnes & singuli Fratres secundum Regulam eiusdem B. Francisci subiici & obedi-*
re

re teneantur : & ibidem iterum concluditur , vt Magistri Generales Fratrum Conuentualium petere teneantur *confirmationem à Ministro Generali , & successoribus eius Ministris Generalibus totius Ordinis , quemadmodum Vicarij Generales tunc de familia petere tenebantur.*

Iterum : Cum Minister Generalis diuertit ad domos Conuentualium (& si in illos nullam iuridicam actionem exercere possit) permittitur tamen vt eos paternè visitet , & indicitur vt Fratres Conuentuales , eundem Ministrum Generalem tanquam totius dicti Ordinis Superiorem in omni charitate & dilectione recipere debeant , &c. Tandem mandat Pontifex vt Conuentuales Obseruantibus digniorem locum cedant in Processionibus. Quæ omnia signa sunt hereditariæ potestatis & successionis ad primum Generalem. Vt vero hæc successio plenius constet & appareat , hic apponam Chronologiam omnium Generalium Ministrorum à primo stipite vsque ad modernum Reuerendissimum P. Bernardinum de Senis.

PRIMVS GENERALIS.

*B. P. N. Franciscus approbata Regula ab
Innocentio 3. anno 1212. & ab Ho-
norio 3. an. 1223. Pontif. an. 8.*

<i>Anno</i>	<i>Succeffores.</i>	
1227.	F. Ioannes Parens.	Gener. 2
1230.	F. Helias de Cortono.	3
1239.	F. Albertus de Pisis.	4
1239.	F. Haymo Anglus.	5
1244.	F. Crescentius Esius.	6
1248.	F. Ioannes de Parma.	7
1256.	S. Bonauentura.	8
1274.	F. Hieronymus de Esculo.	9
1279.	F. Bonagratia.	10
1285.	F. Antholotus de Prato.	11
1287.	F. Mattheus de Aquasparta.	12
1289.	F. Raymundus Gaufredi.	13
1296.	F. Ioannes de Muro.	14
1304.	F. Gundisalvus Gallecus.	15
1313.	F. Alexander ab Alexandria.	16
1316.	F. Michael de Cesena.	17
1329.	F. Gerardus Oddonis.	18
1343.	F. Fortanerius Vafalli.	19
1348.	F. Guilhelmus Farinerij.	20
1356.	F. Ioannes de Bucco.	21
1359.	F. Marcus de Viterbio.	22
1367.	F. Thomas de Ferigiano.	23
		1373.

1373.	F. Leonardus de Giffono.	24
1379.	F. Ludouicus de Venetiis.	25
1383.	F. Petrus de Cassana.	26
1385.	F. Martinus à S. Georgio.	27
1386.	F. Henricus Astenfis.	28
1405.	F. Antonius de Pyreto.	29
1421.	F. Angelus Saluietus.	30
1424.	F. Antonius de Massa.	31
1430.	F. Guilhelmus de Cassali.	32
1443.	F. Antonius de Rusconibus.	33
1450.	F. Angelus de Perusio.	34
1454.	F. Iacobus de Mozanica.	35
1458.	F. Iacobus de Saczuela.	36
1464.	F. Franciscus de Sauona.	37
1469.	F. Zanettus de Vtino.	38
1475.	F. Franciscus Samson.	39
1500.	F. Ægidius Delphini.	40
1506.	F. Reginaldus de Cotignola.	41
1510.	F. Philippus Bagna Cauallus.	42
1512.	F. Bernardinus de Prato.	43
1517.	F. Christophorus de Forliuio.	44

Hic assumptus est ex Vicario Generali
 Obferuantia, Conuentualibus in Cor-
 pus alterum sub Magistro Generali
 separatis totius Ordinis Minister Ge-
 neralis.

1518.	F. Franciscus Lichetti.	45
1520.	F. Paulus de Soncinno.	46
1523.	F. Franciscus de Angelis.	47

1528.	F. Ioannes Pisottus.	48
1534.	F. Vincentius Lunellus.	49
1540.	F. Ioannes Caluus.	50
1547.	F. Andreas Insulanus.	51
1553.	F. Clemens à Monelia.	52
1559.	F. Franciscus Zamorensis.	53
1565.	F. Aloysius de Puteo.	54
1571.	F. Christophorus à Capite Fontium.	55
1579.	F. Franciscus Gonzaga.	56
1587.	F. Franciscus à Tolosa.	57
1593.	F. Bonauétura à Calatagirona.	58
1600.	F. Franciscus à Sosa.	59
1606.	F. Archangelus de Messana.	60
1612.	F. Ioannes del Hierro.	61
1618.	F. Benignus à Genua.	62
1625.	F. Bernardinus de Senis. Gen.	63

qui hodiè cum scribo Ordinem feliciter gubernat electus Episcopus Viscen-
tensis, in regno Portugallia.

*Annotationes in superscriptam
Chronologiam.*

ADuertendum primo hic est, nos in hac Chronologia secutos R. P. Franciscum Gonzagam in sua Historia Seraphica, quamuis alij quinquaginta quinque, alij 56, Nos etiam alias 60 Generales ex non-

nonnullis manuscriptis recensuissemus. Putauimus verò in hoc negotio cedendum Reu. P. Francisco Gonzagæ, quod existens Generalis Minister Arcana Ordinis & ea quæ ad historiam pertinent penitus & certius introspicere potuerit.

Aduertendum 2. Omnes Generales in hac Chronologia recensitos etiam ante tempora F. Christophori de Forliuio 44. Generalis, fuisse Regulam S. Francisci purè & sine Priuilegiis professos, & pro veris istius Regulæ obseruatoribus habitos: & vbi de contrario constitit ab officio Generalatus fuisse absolutos & depositos. Quomodo F. Helias 3. Generalis, zelante contra illum S. Antonio Paduano, & aliis veræ regulæ obseruatoribus, & F. Antonius de Massa 31. Generalis, eo quod relaxationi faueret, ab officio sunt absoluti. De hoc Memoriale Ordinis in firmamento 3. Ord. 1. p. f. 33. *Qui (inquit) relaxatus, Ordinem relaxauit, & bonis fratribus sui status obseruatoribus & zelatoribus contrarius fuit. Qui tandem Assisij fuit Generalatu priuatus honesto modo, quia sub eo Ordo nimis relaxabatur.*

Aduertendum 3. Indistinctè nimis aliquos dicere Generales omnes antè F. Christophorum de Forliuio fuisse Conuentuales.

les. Hoc enim nomen *Conuentualis* dupliciter sumitur 1. Generaliter pro fratribus qui Collegialiter in Conuentibus formati habitabant, vt distinguebantur contra fratres etiam strictius in eremitoriis & locis pauperculis ac paruis oratoriis viuentes, & hoc modo vt plurimum Generales assumpti fuerunt ex illis. 2. nomen *Conuentualis* sumitur pro iis qui Priuilegiis contra Regulam vtuntur & ex dispensatione redditus, ac bona possident, & nullus talis Generalis totius Ordinis fuit, aut pro tali habitus, toleratus, minus professionem Regulæ sub huiusmodi dispensationibus vllus emisit ante an. 1517. quo nomen *Conuentualium* sub hac significatione postrema, cum nouo mandato Pontificio, noua significatione euulgatum est, vt patet ex Bullis Leonis X. *Ite & vos in vineam meam, &c.* & *Omnipotens Deus*, in quibus non vocantur simpliciter *Conuentuales*, sed: *Conuentuales secundum Priuilegia viuentes, ac redditus, ac possessiones aliaue bona temporalia secundum huiusmodi priuilegia retinere volentes*. Alioquin Generales omnes huiusmodi Priuilegia repudiarunt, immò & fratres talibus vtentes, vt præuaricatores condemnarunt. Vt singulariter constat de F. Gundisaluo 16. alias 15. Generali, de quo dicit Aluarus de plænctu Ecclesiæ
relatus

relatus in Memoriali Ordinis f. 33. quod : *Totum Ordinem evpropriauit in vita sua , sententiam excommunicationis ferens contra omnes fratres subditos & Prælatos , nisi infra certum terminum illis à quibus habebant redditus vel eorum heredibus resignarent.* Sed de his latè agam c. 8. tit 2. vbi de integritate , & Ordinis scissione.

OBIECTIO NOTABILIS I.

DIces : A Concilio Constanciensi anno 1415 Fratres de familia qui & nunc de Observantia Regulari sunt , subfuerunt Vicariis Generalibus & Prouincialibus ad Annum 1517 quo eorum Vicarius F. Christophorus de Forliuio electus est Generalis Totius Ordinis, Ergo fuit in illis interrupta series successionis à B. Francisco desumptæ. R. neg. conseq. Ita enim fuerunt sub Vicariis Generalibus & Prouincialibus, quod Vicarij Generales Ministris Generalibus subessent & ab illis confirmarentur, ac auctoritatem & iurisdictionem velut participarent : etsi enim Vicarij Generales ad euitandas inquietudines fratrum Reformatorum independenter regerent : nunquam tamen se à Capite separauerunt : Eratque similis eorum auctoritas quæ modo est Commissariorum Generalium familiae,

miliæ, quæ nullam omnino diuisionem à Capite dicit, & si in subditos & ordinaria & plena sit

OBIECTIO II. NOTABILIS.

Dices 2. Fratres ab initio Ordinis tempore Innocentij 4. Vocati sunt *Conuentuales*, ergo falso reducitur initium Fratrum Conuentualium ad tempora Leonis X. Antecedens patet ex Bulla Innocentij 4 data Lugduni Nonis Aprilis, Pontificatus an. 7 & altera data Perusij 12. Kalend. Septembris, Pontificatus anno 10.

Respondeo. Hoc nomen *Conuentualis* diuersimodè à principio Ordinis fuisse vsurpatum. 1. enim attributum est Ecclesiis Fratrum Minorum apud quas erant Conuentus siue Monasteria Fratrum; quæ *Conuentuales* siue etiam *Claustales* dictæ sunt, vt distinguerentur ab eremitoriis & locis: vbi Fratres solitariè magis quam conuentualiter habitabant, & parua Oratoria, non autem Ecclesias habebant. Quæ significatio constare potest ex antiquis *Constitutionibus Farinerij in Capitulo Generali Assisij Anno 1354. editis, capit. 8.* Vbi distinguuntur domicilia siue loca Fratrum Conuentualium à non Conuentualibus, & decernitur, vt Visitatores: *In Locis Conuentualibus*
infra

infra septem dies, in non Conuentualibus infra tres ad plus suum Officium exequantur. Huius verò nominis origo fuit : quod cum Fratres diuersas molestias paterentur ab Ecclesiarum Prælatiis, eo quod non permitterentur in Ecclesiis suis S. Eucharistiam afferuare, nec fratres defunctos ibidem inhumare, nec campanam habere, &c. quia eorum Ecclesiæ priuata loca & oratoria reputarentur, nec haberentur pro Ecclesiis Collegiatis siue Conuentualibus, quæ solæ huiusmodi priuilegiis gaudebant: Summus Pontifex declarauit Ecclesias Fratrum Minorum esse Conuentuales. Hæc omnia patent ex Bulla supracitata data Perusij: Cum (inquit) tanquam veri & fideles Christi Ministri elegeritis vobis in domo Domini mansiones, dignum esse credimus, vt habitacula vestra, inter alias honorabiles Congregationes fidelium statuamus. Hinc est igitur quod vestris supplicationibus inclinati, præsentium auctoritate decernimus, vt Ecclesiæ vestræ omnes, vbi Conuentus existunt, Conuentuales vocentur, concedentes Vobis nihilominus licentiam vt in ipsis Ecclesiis ad opus fratrum vestrorum habere liberè coemiteria valeatis. Hæc Pontifex.

2. Igitur ab Ecclesiis nomen deriuatum est ad Fratres, vt illi Conuentuales siue Claustrales nuncuparentur, qui in Conuentibus

siue Claustris formatis collegialiter siue conuentualiter habitabant, ad distinctionem eorum qui in Eremitoriis, locis, domibus quasi solitariè & priuatim degebant, & ob paucitatem ac loci angustiam Conuentum siue Collegium non faciebant.

3. Exurgentibus variis reformationibus intra Ordinem, vt Fratrum de Familia, & alijs iam sæpè repetitis, quorum reformatores (vtique pauci in principio) eligebant loca paupercula in locis separatis & quasi desertis, factum est, vt ad eorum distinctionem Fratres in Conuentibus remanentes vocarentur Conuentuales, & alij alia nomina assumerent, quamuis semper omnes sub vno Generali militarent: ita vt nomen *Conuentualis* communem quemdam modum collegialiter viuendi diceret distinctiuum, vt prius, à Reformatis, qui in locis pauperculis & derelictis ac velut Eremitoriis reformationes suas auspicabantur, humili quidem fundamento.

4. Tandem omnibus Reformatis, vt dictum est, in vnum corpus Ordinis ex sanioribus membris constitutum adunatis, sub vno nomine *Observantiæ Regularis*: Conuentualitatis nomen Fratribus omnibus Regulam cum priuilegijs relaxatibus profitentibus remansit, & datum est, ita vt
iam

iam *Conuentuales* non à vita collegiata, siue à modo viuendi conuentualiter dicantur præcisè, sed translatum est, auctoritate Pontificia nomen ad significandos Fratres qui redditibus viuunt & Regulam priuilegiis in suo rigore relaxatâ profitentur. Et ita loquuntur, passim *Bulle Pontificum*, vbi distinguunt *Conuentuales* ab *Observantibus*. Ad obiectionem itaque neganda est consequentia: etsi enim nomen *Conuentualis* in Ordine sit antiquissimû, non tamen in ea vsurpatione qua modo corpus illud *Conuentualium* à Pontifice stabilitum sub Magistro Generali & Magistris Prouincialibus significat, sed sub significationibus suprâ relatis. Vide quæ diximus suprâ in Annot. ad *Chronologiam Generalium*.

D V B I V M P R I M V M
I N C I D E N T A L E.

*Quomodo se habeant respectu Ordinis totius
Fratres Minores Conuentuales, &
eorum Magistri Generales?*

R Espondeo: vnum corpus separatum facere institutione Apostolica. Vnde & alia eis professio est assignata, & aliud caput sub nomine Magistri Generalis. Et

quamuis Magistri Generales teneantur vi iuris communis, seu mandati Pontificij, petere confirmationem à Ministro Generali totius Ordinis, illam tamē iam à Summo Pontifice per præuentionem inferioris potestatis postulant, velut totaliter à communi corpore separati:

DVBIVM SECVNDVM.

Quid de Congregatione Fratrum Minorum Capuccinorum & eorum Superiore Generali?

Respondeo primò: etsi non sit dubium quin Fratres Capuccini sint veri Fratres & filij S. Francisci, quia eius Regulam ad litteram obseruant absquē priuilegiis relaxantibus, ita vt ex Regulæ Obseruantia velut ex semine nati sint, nihilominus nullam habent aut habuerunt cum stipite siue cum arbore communicationem: sed sicut extra corpus Ordinis inceperunt, sic extra illud multiplicati sunt, & vsquē nunc perseuerant.

Pro cuius intelligentia aduertendum est primò Pates illos qui inceperunt Congregationem Patrum Capuccinorum, etsi in Regulari obseruantia essent professi, corpus tamen Regularis Obseruantiae de-

se-

seruisse, & ad obedientiam Magistri Generalis Conuentualiū transiuisse, receptos à Magistro Prouinciali Marchiæ Anconitanæ, sub quo iuncti sunt Conuentualibus. Secundò, ex Conuentualibus recessisse vt strictius viuerent & Eremiticam vitam ducerent, vnde Congregatio Patrum Capuccinorum incepit sub titulo Eremitarum. Tertiò, quia in *Bulla, Omnipotens Deus*, præcipiebatur, vt Fratres Conuentuales, qui se reformarent signo distinctiuo notabili, distinguerentur à Fratribus Regularis Observantiæ, capucium acuminatum accedens aliquo modo ad formam qua primi Patres in initio Ordinis vsi sunt, acceperunt, & longiores barbas more Eremitarum nutrierunt. Hæc autem omnia sic se habere patet ex *Bulla Clementis VII.* quæ incipit: *Religionis zelus, &c.* Sic vero Pontifex primos Patres qui Congregationem Capuccinorum inceperunt, alloquitur. *Sanè (inquit) pro parte vestra nobis nuper exhibita petitio continebat: quod vos olim feruore seruiendi altissimo, Ordinem Fratrum Minorum de Observantia nuncupatorum ingressi, in eo professione emissa per certum tempus persistis; & deinde de licentia vestri tunc Superioris (iuxta formam litterarum Apostolicarum super vnione & concordia inter prædictos, & Con-*
uen-

uentuales nuncupatos dicti Ordinis confectarum) ad ipsorum Fratrum Conuentualium consortium vos transtulistis, & à tunc Prouinciali Magistro Prouinciæ Marchiæ dictorū Fratrum Conuentualium benignè recepti ac aliorum fratrum Conuentualium eiusdem Prouinciæ numero & consortio aggregati fuistis; & deinde vobis desiderantibus pro animarum vestrarum salute, &c. Eremiticam vitam ducere, & quantum humana patitur fragilitas, Regulam B. Francisci obseruare, dictus Magister Prouincialis Licentiam vobis ad Romanam Curiam adeundi, &c. concessit. Quæ prosequitur. Et quidem hæc adduntur & dicta sunt, non ad diminuendum institutum huius Congregationis quod pium & sanctum est, & quod prius magis Mariæ in locis separatis meliorem partem, quam Marthæ laboriosæ elegit, sed ad sopiendas verborum lites & contentiones, quæ à personis initium huius Congregationis ignorantibus miscentur.

Consule si placet quæ habet Marcus de Lisboa Episcopus Portuensis in suis Chronicis 3. pl. l. 9. c. 15. Horum igitur Patrū superiores Generales auctoritatem Ordinariam, & independentem auctoritate Pontificia habent, quibus tenentur Fratres obedire, quia ex institutione Pontificia accommodè & interpretatiuè sub nomine successorum

rum

rum S. Francisci & pro ista Congregatione comprehenduntur, quamvis propriè & serie continuata non successerunt.

Dices, *Vrbanus 8. in Bulla quæ incipit: Salvatoris & Domini nostri, data Anno 1627.* docet: Fratrum Capuccinorum originem seu principium illorum esse realiter & cum effectu computandum à tempore primæ & Originalis Institutionis Regulæ: & decernit: Fratres Capuccinos esse x vera & nunquam interrupta linea, & veros ac indubitatos Fratres Ordinis S. Francisci: ergo ex prima radice prodierunt & ad arborem spectant.

Respondeo distinguendo. Fratres enim Capuccini dupliciter considerari possunt.
1. vt personæ particulares quæ Regulam S. Francisci ad litteram sine privilegiis relaxatiuis vouent: & hoc modo ex linea rectâ & non interruptâ prodierunt, eorumque origo à tempore primæ & Originalis institutionis Regulæ computari debet. Ratio est: quia primi Patres qui hanc Congregationem instituerunt, in recta linea in obseruantia Regulari professionem emiserrunt, & quamvis Corpus Ordinis reliquerint: nihilominus in obseruantia rigida Regulæ permanserunt, & cæteros sequentes in eodem rigore Regulæ receperunt, & hoc vult Summus Pontifex.
2. Fratres Capuccini

puccini considerari possunt vt Congregationem dimembratam & habitu, Constitutionibus, & superioribus independentibus à Corpore communi distinctam sub titulo Eremitarum instituerunt. Et hoc modo non possunt dici ex vera, & non interrupta linea procedere. Ratio est quia vt dictum est, & vt docet *Clemens VII.* à communi corpore Ordinis per *Leonem X.* restituto recesserunt, & Conuentualibus incorporati sunt & consequenter quoad rationem regiminis & Hierarchiæ à linea defecerunt, Congregationem instituentes particularem. Nec de hoc loquitur S. D. *Vrbanus* qui à Regulæ Observantia lineam tantum deducit; & qui noluit contrariari *Paulo V.* qui de consilio S. R. E. Cardinalium Concilij interpretum prius asseuerauerat Capuccinos *tempore S. Francisci* minimè fuisse institutos: nimirum: quoad modos huius Congregationis: quia quoad Regulæ viridem observantiam, non est dubium quod sua principia debent repetere ab ipsa institutione Regulæ, sicut & reliqui veri Regulæ Observatores. Et hæc omnia patere possunt ex facto, & Historiæ siue Annalium veritate. Quomodo enim Congregatio Capuccinorum dicatur semper fuisse, cum sub *Clemente VII.* circa

Annum

Annum 1526 primum inceperit? Aut quomodo Congregatio dicetur recta & non interrupta linea processisse, cum ex Conuentualium separata per *Leonem X.* Hierarchia emergerit. Agnoscendi sunt itaque quantum ad Regulæ Observantiam veram à *S. Francisco* per Regularem Observantiam in qua primi Patres professi sunt recta linea descendere: non tamen in ratione Congregationis, nec per lineam Hierarchicam totius corporis Ordinis.

ANNOTATIO AD TEXTVM.

EX hoc capite Regulæ colligit *Gilbertus Nicolai l.* qui intitulatur, *Pastor bonus p. i. sub Prologo.* *S. Franciscum* obligasse Fratres ad tres velut Ordinis Fundatores, quibus obedire debent: *Ad Christum in Evangelio suo loquentem. Ad Honorium Christi Vicarium Regulam approbantem & declarantem, & ad S. Franciscum pro Vniuersis fratribus loquentem.* Et qui in omni dubio *Regula sua* (inquit) *non adspicit ad istos tres, cecus est & non videns ea ad quæ se obligauit.*

IN CAPVT SECVNDVM.

TEXTVS I.

Si qui voluerint hanc vitam accipere & venerint ad Fratres nostros, mittant eos ad suos ministros Prouinciales, quibus solummodò & non aliis, recipiendi Fratres licentia concedatur.

TITVLVS I.

De conditione Nouitiorum & eorum admissione.

QVÆSTIO I.

An Fratres teneantur omnes petentes admitti ad Ordinem, mittere ad Ministros?

*R*o resolutione huius Quæstionis notandum Primò, Clementem 5. in sua Extra. Exiui de Paradyso c. i. declarasse: Quod omnia quæ ponuntur in Regula ad formam habitus tam Nouitiorum, quam Professorum, nec non ad Professionem & receptionis modum spectantia, nisi recipientibus quoad habitum Nouitiorum sicut dicit Regula secundum

secundum Deum aliud videatur: hæc inquam esse à Fratribus tamquam obligatoria seruanda. Hæc ibi.

Notandum secundo fuisse hætenus controuersum inter Regulæ interpretes: An illud quod in textu dicitur: *Si qui uoluerint hanc vitam accipere, &c. Fratres mittant eos ad suos Ministros Prouinciales: sit vnū ex istis obligatoriis de quibus Clemens: Aliis dicentibus esse tantum utilem instructionem, & ita 4. Magistri, & Hugo de Dina in hunc textum: Aliis asserentibus contineri quoddam obligatorium, & non tantum instructorium: Et ita expositio Sanctorum Patrum sine titulo: Aliis denique interpretantibus illud obligatoriū de iure naturali diuino esse: aliis addentibus obligatorium esse, ex vi æquipollentis in Regula iuxta declarationem Clementis V.*

CONCLUSIO I.

FRatres non tenentur mittere ad Ministros eos qui patenter vel idonei non sunt; vel subsistente aliquo certo & claro impedimento, ratione cuius non recipiantur. Ratio clara est: quia ubi cessat ratio finis, cessat ratio operandi propter finem; sed finis propter quem debent mitti est ut recipiantur, ergo si ratione incapacitatis, aut certi impedimenti certum sit

F

non

non posse recipi, cessat ratio eos mittendi, cum frustrà mitterentur. Hoc clarè indicat Nicolaus 3. in declar. a. 1. vbi demonstrat: Non indifferenter omnes ad Ordinem admittendos; *Sed tantum* (inquit) *illi qui suffragantibus eis litteraturâ, idoneitate, vel aliis circumstantiis, possint esse utiles Ordini, sibi que per vitæ meritum, & aliis prodesse per exemplum.* Hæc ille. Infero: ergo soli tales mittendi sunt, & qui tales non præsumuntur, frustrà mitterentur.

CONCLUSIO II.

IVre diuino, & etiam probabiliter ex vi huius textus Regulæ tenentur Fratres non retrahere, seu prohibentur impedire eos qui aliàs idonei sunt & veniunt vt admittantur, quin potius eos iuuare debent mittendo ad Ministros. Hæc est securior sententia, quam docet expressè *Expositio brevis Sanctorum Patrum quæ est sine titulo: vbi ad illa verba: Mittant eos, &c.* Sic dicunt: *Hoc instructorium est quid agere debeamus circa idoneos: & nihilominus obligatorium est; quod iuuent idoneos, & non retrahant eos amore carnali vel odio.* Et hoc importat verbum, *Mittant.* Ex quo inferitur hæc verba si æquipolleant præcepto iuxtà declarationem Clementis V. esse negatiuè exponenda, nimirum vt *Mittant.* i. non impediant, retrahant, vel quouis

quouis modo arceant si idonei sint, Quamuis etiam aliquis non improbabiler hoc negatiuum possit elicere: *Mittant eos ad suos Ministros Prouinciales.* Non præsumant per se recipere cum non possint, sed ad Ministros Prouinciales destinent, ad quos solummodo spectat Nouitiorum receptio.

QVÆSTIO II.

An soli Ministri Prouinciales possint recipere venientes ad Ordinem?

CONCLUSIO

SOli Ministri Prouinciales ex vi Regulæ ordinariam potestatem habent recipiendi Nouitios seu personas ad Ordinem venientes. Patet ex verbis expressis Regulæ: *Quibus* (id est Ministris Prouincialibus) *& nō aliis recipiendi Fratres licentia concedatur.* Dixi (soli Ministri Prouinciales) per quam particulam non excluduntur Ministri Generales, qui eminenter totam potestatem Prouincialium velut in digniori & nobiliori continent: Vndè & iuxta Nicolaum 3. infra citandum, potestatem recipiendi Nouitios in Prouincialibus arctari possunt, prout iudicauerint expedire. Dixi (ordinariam potestatem) possunt enim alios delegare & committere, etsi non passim & sine

delectu & discretionem. Hæc omnia latissimè declarat Nicolaus 3. in Extra. Exiit & a. 10. Concedimus (inquit) & præsentì statuto firmamus , licere non solum Generali sed etiam Prouincialibus Ministris personas à sæculo fugientes in fratres recipere ; quæ Ministrorum Prouincialium licentia per ipsum Generalem (sicut expedire viderit) possit arctari. Vicarij verò Ministrorum Prouincialium ex officio Vicarij hanc licentiam sibi nouerint interdictam, nisi per Ministros eosdem (quibus hoc posse committere Vicariis , & aliis licere decernimus) hoc ipsis Vicariis specialiter committatur. Caueant tamen ipsi Prouinciales , quod hoc non indiscretè , non passim , sed sic consideratè committant , sicque illos quibus committi contigerit fidelibus consiliis fulciant , quod omnia discretè procedant : Hæc Nicolaus.

Hanc porrò praxim committendi , interdum aliis potestatem recipiendi venientes ad Ordinem fuisse antiquitus in ordine obseruatam probant 4. Magistri, S. Bonau. & Hugo de Dina in hunc locum , idque ob multitudinem Fratrum , & longam absentiam Ministrorum. Aduertendum tamen est in nostra familia Cismontana vi concessionis siue declarationis Nicolai 3. Ministrum Generalem cum toto Capitulo generali per statutum coarctasse potestatem Pro-

Prouincialium prohibendo ne deinceps committere possint hanc facultatem seu potestatem Guardianis, aut aliis, sed quod ipsi in conscientia teneantur per seipsos personaliter venientes ad Ordinem examinare: Ex quo infero, Ministros Prouinciales, vbi est hoc statutum in vigore, peccare mortaliter, qui post sic arctatam potestatem, illam iterum committere præsumunt. Et illi (vbi potestas non est arctata) qui indiscretè & passim committunt, cum sit res grauissimi periculi, vt in nonnullis mundi partibus experientia docuit. Vide statuta Barchinonensia Segouix recognita c. 1. §. 2. n. 1. 2. 3. Cautelas porrò in receptione Nouitiorum adhibendas videre quis potest apud S. Bonau. q. 10. *super Regulam*, quas, quia prolixiores sunt prætereo.

TEXTVS II.

*Ministri verò diligenter examinent eos
de Fide Catholica, & Ecclesiasticis
Sacramentis.*

QVÆSTIO III.

*An Ministri teneantur examinare om-
nes venientes, de Fide Catholica, &
Sacramentis.*

CONCLUSIO.

Non tenentur Ministri examinare ve-
nientes ad Ordinem de Fide Catho-
lica & Sacramentis, nisi vbi aliquod du-
bium subesse potest, eo quod patria vel ge-
nus esset aliqua labe infectum.

Ita expressè S. Bonaventura in hunc Locum.
Hoc (inquit) pro illis dicitur partibus vbi conti-
gerit aliquos Hæreticos inueniri.

Ratio verò huius dicti petenda est ex
natura ipsius præcepti: Cum enim examen
sua natura feratur ad rem occultam inue-
stigandam, vbi res moraliter & absolutè
manifesta erit, frustra examen fiet. Nam
cessante fine præcepti, ipsum ex natura
rei cessare intelligitur.

TEXTVS III.

Et si hæc omnia credant, & velint ea fideliter confiteri & usque in finem firmiter observare, & uxores non habent, &c.

QVÆSTIO IV.

Quæ sint conditiones requisitæ ex parte Regule ad ingressum Religionis.

CONCLUSIO.

TRes tantum conditiones requirit Regula ad ingressum Religionis.

i. Vt qui petit hanc vitam sit fidelis & Catholicus paratus fidem confiteri, & usque in finem observare. Ex quo (inquit S. Bonau.) verè patet, quod recipiendi ad Ordinem, debent parati esse ad Martyrium. Quod intelligendum puto non de positiuâ & actuali præparatione aut voluntate, sed tantum de virtuali. i. Quod voluntatem contrariam non habeant, & confiteri fidem velint, & si in speciali & formaliter sibi martyrium non proponant. Hæc enim multiplicatio verborum *Credere, Confiteri, usque in finem observare, Veritatem & solidi-*

tatem Fidei requiri potius designant, quàm formales eius actus.

2. Vt qui ingreditur Vxorem non habeat. 1. Vt consummato Matrimonio non sit ligatus vxori; Ingressus enim Religionis secundum Ius commune dissoluit & Sponsalia de futuro, & Matrimonium ratū de præsenti, vt etiam communis Schola Theologorum docet. Addit verò S. Franciscus; vt si ingrediens Matrimonio consummato sit ligatus, obtineat licentiam ab vxore, auctoritate Dioecesani Episcopi, Religionem prius ingrediente, vel continentiae voto emisso, ità tamen vt Vxor sit talis ætatis, vt de ea non possit oriri suspicio. De quibus conditionibus latius infra agendum erit.

3. Conditio principalis est, vt omnibus bonis temporalibus renuntient, dando ea pauperibus si potuerint, vel ad hoc promptam voluntatem habendo, si non potuerint. Et hæ solæ conditiones requiruntur ex parte Regulæ de aliis verò aliundè requisitis aliquid tangam post harum conditionum examen.

QVÆSTIO V.

*An necessariò requiratur licentia vxoris
ad hoc vt maritus Religionem
ingrediatur?*

CONCLUSIO.

Sine licentia Vxoris stando in commu-
ni iure non potest vir validè ingredi, &
profiteri Religionem; nisi obiiciat & pro-
bet adulterium Vxoris. Ratio est quia vin-
culum Matrimonij consummati est mu-
tuum, ità vt alterutro dissentiente, solui
omninò non possit. Vnde virum sic sinè
licentia ingredientem potest vxor quoties
vult reuocare, & tenetur vir redire.

Dixi (nisi probet & obiiciat adulte-
rium Vxoris) si enim obiiciat & probet
adulterium, iam liberè sicut thorum sic &
cohabitationem in perpetuum negare po-
test, & in Religione validè profiteri.

Aduerte tamen quod si vxor viro adul-
terium similiter obiiceret & probaret, tunc
suo æquali iuri restitueretur, nec posset vir
illam relinquere aut Religionem ingredi
sine licentia eius.

Quod verò dixi de adulterio eodem
modo intelligendum existimarem de per-

petuo diuortio inter Coniuges iuridicè declarato & decreto: tunc enim à comuni thoro & cohabitatione absoluuntur.

Petes. An Ministri possint ad Ordinem recipere sic recidentem ab Vxore post probatum adulterium, si Vxor reclamet & licentiā dare nolit. Respondeo quod non possint recipere, sed quod & Minister recipiens ad habitum & Fratres ad Professionem admittentes peccarent mortaliter. Itā Corduba in c. 2. q. 4. Cuius ratio est, quia etsi talis iuxta probabiliorem opinionem ingredi possit Ordinem, & profiteri, vxore reclamante, essetque valida professio: Fratribus tamen Minoribus per hoc æquipollens prohibetur ne recipiant sine licentiā Vxoris.

QVÆSTIO VI.

Vtrum necessario teneatur Vxor intrare Religionem, vel Continentiæ votum emittere, antequam Maritus Ordinem Fratrum Minorum ingredi possit, & Quare?

CONCLUSIO.

Maritus post consummatum Matrimonium etiam de licentiā vxoris, nou

non potest ingredi vel profiteri Ordinem Fratrum Minorum, nisi vxor aut Religionem sit professa, aut votum Continentiæ perpetuæ emiserit.

Patet ex verbis Regulæ. Ratio verò est quia si Vxor Religionem aut continentiam non profiteatur, cum nullo vinculo Voti, vel iuramenti sit ligata concessio, potest consensum & licentiam reuocare datam, ex causis legitimis, & vir tenetur ad eam redire?

Neque enim dando licentiam censetur continentiam vouere, vt docet Roderiguez tom. 3. q. 13. a. 2.

Hæc enim est vnica causa cur ad professionem Religionis vel professionem continentiae vxores obligentur, quia *Varium, mutabile, & periculosum semper Foemina.*

Et hæc iterum est causa cur etiam ætatis rationem voluerit haberi S. Franciscus, ne ex tali ingressu viri etiam consentiente Vxore, maiora pericula incontinentiæ animæ Vxoris imminerent, & scandala in Ecclesia Dei orirentur.

Petes 1. Quæ ætas requiratur in Vxoribus, vt non possit de eis oriri suspicio?

Respondet S. Bonaventura hoc Loco. *Ætas (ait) ista non minus stabilitate virtutis, quam tractu temporis mensuranda videtur, quia dici-*
tur

tur Sap. 4. Senectus venerabilis est non diuturna, neque annorum numero computata; Cani sunt sensus hominis, & ætas senectutis vita immaculata. Hæc ille. Ergo ætas non tempore, sed morum maturitate est æstimanda cæteris paribus.

Petes 2. Quid si vbi Vxor vouit continentiam vir in Nouitiatu non perseueret, sed ad sæculum reuertatur. Respondet *Gregorius Lopez in c. 1. de Conuers. Coniug. Citatus ab Emanuele Roderiguez tom. 3. q. 13. a. 2. cessare obligationem voti; quia cum supponatur tantum factum ob causam Religionis Mariti eo ipso quo causa cessat, votum cessare censebitur. Quod intellige nisi votum ita sit absolutè factum, vt omnem suppositionem ingressus Religionis excludat, quod vix videtur fieri in simili casu.*

Petes 3. Cur ad votum Continentiæ emittendum in hac causa requirat. S. Franciscus auctoritatem Dioecelani Episcopi. Ratio quia qui consummato Matrimonio sunt iuncti, iam sunt in statu, qui ex naturâ subiicitur Episcopis, vnde si separari debeant omninò necessarium est vt auctoritate Episcopi fiat: quemadmodum eius Auctoritas requiritur in diuortiis.

TEXTVS IV.

Dicant eis verbum S. Euangelij, ut vadant, & vendant omnia sua, & ea studeant pauperibus erogare.

QVÆSTIO VII.

*Quid in hoc æquipollente, substantia-
liter præcipiatur.*

CONCLUSIO.

TRia potissimum sub hoc æquipollente præcipiuntur. Primum est. Renuntiatio omnium bonorum temporalium, quæ à Nouitio fieri debet, nihil omnino sibi siue suæ dispositioni retinendo. Vnde si Nouitius disponens de rebus suis aliquid in futurum retineat, directè, vel indirectè, & contrariam voluntatem suæ professioni secuturæ habere præsumatur, & ipse in puncto professionis peccatum mortale incurrit. Deoque mentitur, vtpotè paupertatem sine proprio vouens, & nihilominus aliquid sibi retinens: Et superiores qui hoc permittunt eodem modo lepra mortalis peccati se inficiunt.

Secundum est: Vt dicta Renuntiatio quantum commodè & rationabiliter fieri potest,

potest, fiat per venditionem bonorum, & eorundem in pauperes elargitionem liberalem.

Tertium: Vt hæc obligatio eis à Superioribus intimetur per verbum S. Euangelij: *Quod vadant & vendant omnia sua, & ea studeant pauperibus erogare, vt in textu continetur.*

Et hæc Apostolica renuntiatio est à Christo Apostolis demandata *Matth. 19.* iuxta quam nudi nudam crucem sequuntur: *Non tantum* (ait S. Bonau.) *nudati chlamyde cum Ioseph, sed spoliati etiam syndone quo amicti erant super nudo.*

QVÆSTIO VIII.

Quomodo qui necdum sunt professi, hoc equipollenti præcepto de bonorum renuntiatione, venditione, & distributione obligari possunt.

DICO I. Simpliciter non obligari. Ratio clara est, quia necdum vouerunt, & per illos stat, & bona sua retinere, & ad sæculum remeare si velint: iuxta illud Petri ad Ananiam, de agro vendito, *Act. 5.* *Nonne manens tibi manebat, & venundatum in tua erat potestate.*

Dico

Dico 2. Obligari sub conditione ; Si nimirum professionem in Ordine emitte-
re velint. Cum enim Professio Fratrum
Minorum omnimodam abdicationem
omnium rerum , tam in communi , quam
in speciali contineat ; quicumque hanc
professionem facit , iam aut verè renun-
ciaſſe omnibus quæ poſſedit cenſetur , aut
blaſphemè Deo & *Spiritui Sancto mentitur.*
Obligantur igitur Nouitij hoc præcepto
tamquam neceſſaria conditione ad proſi-
tendum.

Dico 3. Directè hoc æquipollens Mi-
niſtros obligat , ne videlicet vllum , niſi
ſub his conditionibus venientem recipere
præſumant ſub mortali peccato.

QVÆSTIO IX.

Quando debeat fieri hæc renunciatio?

Ratio dubitandi eſt quia textus Regu-
læ videtur indicare illam antè recep-
tionem , ſive habitus ſuſceptionem fieri
debere.

CONCLUSIO.

Hæc bonorum renunciatio & diſtri-
butio non debet fieri ante habitus
probationis ſuſceptionem. Ratio eſt quia
diſtributio tunc temporis facta multis
Noui-

Novitium laqueis irretiret, cum de sua perseverantia, nec ex parte sua, nec ex parte recipientium sit securus. Imo iure novi concilij tridentini sess. 25. c. 16. de Regular. Cautum est ne à Novitio vlla fieri possit renunciatio bonorum etiam in fauorem cuiuscumque piæ causæ, nisi infrà duos menses antè professionem: Quæ nihilominus etiam sic facta nullum habeat effectum nisi professione secuta. Annulat porrò & cassat Concilium omnem renuntiationem, aut obligationem aliter factā, etiamsi iuramento firmata esset.

Et ad hoc Concilij Tridentini decretum regulanda sunt & Regulæ verba, & ea quæ à Sanctis Patribus Expositoribus antiquis pro sua pietate, & zelo fuerunt in hac materia dicta.

QVÆSTIO X.

*An omnibus venientibus ad Ordinem teneantur dicere verbum
S. Euangelij?*

CONCLUSIO.

Illis solis Superiores tenentur dicere verbum S. Euangelij, qui liberè possunt vendere bona sua & dare pauperibus.
Ratio

Ratio brevis & clara est: Quia frustrâ verbum illud diceretur ei, qui vel bona non haberet, vel illa vendere & pauperibus distribuere non posset; quales sunt illi de quibus Quæstione sequenti,

TEXTVS V.

Quod si facere non potuerint sufficit eis bona voluntas.

QVÆSTIO XI.

Quando censeatur Nouitius non posse bona sua dare pauperibus, ad hoc ut sufficiat illi bona voluntas?

CONCLUSIO.

TVnc Nouitius censetur non posse bona sua dare pauperibus, quandò rationabilis causa in contrarium suppetit; utpote si existât distributione, lites, difficultates, odia, scandala inter propinquos oriunda præuiderentur, aut si loci distantia, aut temporis mora diuturnior ad hoc requireretur, in damnum spirituale distribuentis.

Ità ferè S. Bonauentura. *Quod si facere (inquit) non potuerint propter loci distantiam, vel propter litium implicationem, sufficit eis bona*
G
volun-

*voluntas, quia licitè ceditur, & omnia contem-
nuntur iuxtà illud Hieronymi : Si habes res tuas
vende; si non habes proiice. Nemo renuntiaturus
seculo potest benè vendere, quæ contempsit v.
venderet. Hæc ibi.*

Eodem loco loquitur Bartholomæus Pisanus ad hunc textum qui superioribus ferè verbis relatis, generaliter de omnibus similibus impedimentis infert, idem esse iudicium. Quod manifestum fiet ponderando verba S. Patris : *Quod si facere non potuerint; quæ de possibilitate non omnimodâ, sed commoda intelligenda sunt : Multa enim sunt quæ possunt commouere nouitium vt sua Parentibus relinquat vtpotè 1. quia Parentes pauperes sunt, & sic ordine charitatis eis primò tenetur.*

2. Quia etsi omnino pauperes non sint, considerato tamen statu & gradu suo, ac familiæ constitutione, illis bonis indigent, ad statum conseruandum, ad debita soluenda, quia ære alieno grauati, ad Liberos honestè educandos, & promouendos intrà statum suum.

3. Quia bona multis ligitiis implicantur, vnde odia & rancores suborirentur.

4. Quia ista distributio Parentibus facta, illis prodesse potest magis, vt Deo vacent, &c.

Hæc

Hæc & his similia securum reddunt Nouitium vt Parentibus sua relinquere possit : Modò tamen semper bonam voluntatem habeat, & ratione carnali ad parentes non moueatur.

Vnde benè notat Roderiguez *Tom. 3. q. 16. a. 6.* Substantiam abdicationis illius consistere maximè in absoluta renuntiatione bonorum, omnia relinquendo, vt Christum sequamur, quomodò ex *Iansenio* aduertit : Apostolos in Euangelio non dici pauperibus sua dedisse, sed tantum reliquisse. Quod quidem verum est; sed cautè legendus omninò, quod dicat non plus obligari Nouitios ad sua Pauperibus distribuenda quam reliquos Christianos. Aduertant enim primò omnia quæ ponuntur ad receptionem Nouitiorum (*iuxta Clementem V.*) æqui valere præcepto, cumque imponatur Ministris hoc intimare, correlatiuè huic conditioni obligantur Nouitij, si potuerint, commodè, vt suprà probatum fuit.

ABVSVS.

EX superioribus constat quantis peccatis se intricant 1. Qui interdum sub titulo Studiorum Parisiensium & Academiæ pensiones nonnullas, & velut do-

tes sibi reseruarunt, quibus post professionem uti possent, & Superiores qui hoc ipsum aliquando permiserunt.

2. Qui Parentibus & propinquis sua relinquunt velut sub onere, quod illis ad suas necessitates & recreationes dum professi fuerint velut restituent, & similia quæ sensualitas & natura comminiscitur, corpore tantum mundum relinquentes, affectu mundo inhærentes.

3. Qui ad hæredes suos per mendicationis viam postea recurrentes, quoddam ius quamvis non ciuile, naturale tamen prætendunt.

Quemdam ingredi Ordinem postulantem repulit S. Pater Franciscus in Marchia Anconitata, quia parentibus suis sub spe talium bona sua distribuera: Sed Iohanni Simplici permisit, ut bouem hæreditarium Parentibus relinqueret, ut ex pietate eorum indigentia subueniret.

TEXTVS VI.

Et caueant Fratres & eorum Ministri ne solliciti sint de rebus suis temporalibus, vt liberè faciant de rebus suis quidquid Dominus inspirauerit eis.

QVÆSTIO XII.

Quæ sollicitudo prohibeatur Fratribus & eorum Ministris in temporalibus bonis Nouitiorum?

CONCLUSIO.

OMnis sollicitudo, inductio, postulatio, omnisque actio quouis nomine dicatur, quæ aliquo modo præiudicat aut præiudicare potest libertati Nouitij in dispositione bonorum suorum per hoc præceptum æquipollens, in Regulâ Fratribus & Ministris prohibetur.

Patet ex verbis Regulæ: *vt liberè* (inquit) *faciant de rebus suis*; ergò quidquid libertati præiudicat illud cauere mandatur.

Et ita clarissimè Clemens V. c. 2. Dicimus (inquit) omninò debere tam Ministros quam Fratres cæteros à dictis inductionibus ad sibi dandum

dum, & suasionibus, nec non à dandis circa distributionem consiliis abstinere. Cuius rationē attulerat suprà cum ait S. Franciscum per hæc verba: *Caueant Fratres & eorum Ministri ne solliciti sint de rebus suis temporalibus, &c.* Intendisse suæ Regulæ Professores quos in maxima paupertate fundauerat, ab affectu temporalium rerum ipsorum ingredientium specialiter & totaliter elongare, vt quantum est ex parte Fratrum ipsorum receptio sancta & purissima appareret. Hæc Clemens.

ABVSVS.

EX his constat quod Fratres cauere debent. 1. Ne formaliter & directè se intromittant suadendo & consulendo super bonorum distributione.

2. Ne indirectè necessitates suorum Conuentuum Nouitiis exponant, vt videri possint Nouitios inducere ad sibi dandum.

3. Ne Parentes aut ex Parentibus vnum præ aliis commendent, aut ad dandum his vel illis pauperibus inducant. Quia ex reuerentia quam habent ad Fratres cum quibus viuere proponunt, facilè libertati suæ cedunt vt eorum propensionem sibi indicatam sequantur, quod præiudicat libertati. Possunt tamē pauperes commendare, cum contineatur in verbo S. Euangelij, vt
studeant

studeant bona sua pauperibus erogare. Sciant igitur se in his iuxta inductionis qualitatem mortaliter peccare posse, vnde & materiæ quantitas, & libertatis præiudicium, in similibus sunt ponderanda.

QVÆSTIO XIII.

An liceat liberè oblata à Nouitio recipere.

CONCLUSIO.

Licet Fratribus liberè oblata à Nouitiis cum moderamine recipere. Ita expresse Clemens V. c. 2. *Non videtur (inquit) quin liceat recipere consideratis scilicet necessitatibus, si quid de bonis suis intrans sicut cæteris pauperibus per modum eleemosynæ velit dare. Cauere tamen in oblationum talium acceptione debent Fratres, ne ex receptorum quantitate notabili, præsumi possit sinister oculus contra ipsos. Hac Clemens V. Ex quibus verbis patet tres esse causas huius prohibitionis in Regula factæ. 1. Vt libertas omnimoda Nouitiis seruetur. 2. Vt Fratres ab affectu temporalium elongentur. 3. Vt omnis scandali seges rescindatur.*

QVÆSTIO XIV.

An Nouitio iam determinato, & eleemosynam Conuentui offerenti, liceat necessitates aliquas per modum consilij offerre?

CONCLUSIO.

NOuitio iam volenti & determinato Eleemosynam dare Conuentui, licet necessitates declarare, imò vnam præ aliis suadere, etiamsi ad aliam iam esset inclinatus.

Ratio conclusionis est: quia nihil in hoc facto fini præcepti contrariatur, neque enim libertati præiudicatur, nec affectus ad res ipsius præsumitur, aut oculus sinister ad Fratres haberi potest, sed meritò eius & Conuentus bono consulitur dum præcipua necessitas minori præfertur. Ex. gr. Vult Nouitius eleemosynam dare pro aliquo ornamento Ecclesiæ decori magis quam necessitati seruienti: Indiget verò Conuentus vestitu pro Fratribus, necessitatibus pro infirmis aut id genus: potest Guardianis firmiter persuadere, vt quantum vult in ornamentū insumere, illud in Fratrum vestitum vel infirmorum necessitates elargiatur.

Dices

Dices. In hoc præiudicat libertati. Respondeo negando assumptum. Libertas enim in præfenti attenditur in dare vel non dare, dare illi vel dare alteri, &c. Sed ubi determinavit se ut Conuentui elargiatur, ut res magis meritoria sit, consilium bonum liberæ suæ determinationi utiliter deseruit, non præiudicat.

Eodem modo arbitrarer quod ubi Novitius iam determinavit dare aliqua bona pauperibus: indifferens autem est in quos elargiatur, quod tunc externos aliquos veros pauperes ex mera charitate possint Fratres offerre, & commendare, modò tamen & importunitas absit, & animus alias benè determinatus à proposito non arceatur. Ratio est quæ supra. Quia libertati de qua Regula loquitur per hoc ipsum non præiudicatur, cum res nec Fratrum gratia, nec ad ipsos fiat.

Dubitatum etiam ab aliquibus est: Si liceat à Novitiis petere, ut vestes sæculares cum quibus ad Ordinem accesserunt, alicui determinato pauperi donent.

Respondeo 1. Detestandos illos Novitios qui saltem has vestes pauperibus non dant, cum vix minus dare possint, & relinquere in utilitatem pauperum. Respondeo 2. Ipsos nihilominus liberos esse cuius

pauperi indigenti iuxta ordinem charitatis elargiri, adeoque isti libertati relinquendos. Respondeo 3. Vbi indifferentes sunt cui pauperi largiantur, vt supra, Fratres posse aliquem offerre verè pauperem intuitu solo charitatis. Moneo verò quod quia interdum Parentes in memoriam iuxta naturæ instinctum, & sæculi modos istas vestes in se recipere procurant & desiderant: vt saltem valorem spoliiorum current Nouitij in pauperes erogari.

TEXTVS VII.

Si tamen consilium requiratur, licentiam habeant Ministri mittendi eos ad aliquos Deum timentes, quorum consilio bona sua pauperibus erogentur.

QVÆSTIO XV.

Quid obseruandum cum mittitur Nouitius ad aliquos Deum timentes.

CONCLUSIO.

TRia potissimùm requiruntur in persona, ad quam Nouitius pro consilio distributionis bonorum suorum destinatur.

1. Vt

1. Vt sit alterius status, & non Frater Ordinis. Ita *Clemens V. c. 2.*

2. Vt sit vir timens Deum, qui videlicet nec cupiditate, nec aliquo respectu humano facilè moueatur, sed secundum Deum consulat.

3. Vt non sit Fratrum consanguineus, vel syndicus, vel similis conditionis. Ne (inquit *Clemens V.*) aliquo modo Fratres videantur oculum habere ad eorum bona, &c. utique quia illi ex affectu rem Fratrum promouere viderentur.

QVÆSTIO XVI.

An illi ad quos mittuntur debeant dare consilium, ut bona sua pauperibus erogentur.

CONCLUSIO.

Consilium viri timentis Deum est, ut secundum Deum sub moderaminibus supraallatis quæst. 11. Nouitius bona sua maturè distribuatur. Repetit autem semper Regula erogationem in Pauperes, ut inculcet præcipuum hunc actum, & maximè meritorium.

QVÆ-

QVÆSTIO XVII.

*An illi Consultori possint Fratres prius
exponere necessitates suas.*

CONCLUSIO.

Non possunt. Ratio est quia hoc ipsum
esset simpliciter inducere & sollicita-
re Consultore mediante Novitium, pro
suis bonis temporalibus contra puritatem
Regulæ, & Fundatoris intentionem.

QVÆSTIO XVIII.

*An præter has conditiones ex parte Re-
gulæ requisitas, sint aliæ aliundè re-
quisitæ.*

CONCLUSIO.

Sunt plures aliæ conditiones, tum à iure
communi, tum ex Pontificum decre-
tis, tum ex Ordinis Statutis requisitæ, quæ
quia longiores sunt, & hoc scriptum in
Regulam non contingunt apud Auctores
videantur maximè apud Emanuele Roderi-
guez tom 3. q. 10. & 11. per totum, ubi exami-
nat constitutiones Sixti V. Gregorij XIV.
& Clementis VIII. Videantur etiam statuta
Barchinonensia Segouis in Congregatione Gene-
rali Anno 1621. recognita c. 1. §. 1. & 2.

TEX-

TEXTVS VIII.

Postea concedant eis pannos probationis, videlicet, duas tunicas sine capucio, & cingulum & braccas & caparonem usque ad cingulum, nisi eisdem Ministris aliud secundum Deum aliquando videatur.

TITVLVS II.

De habitu Nouitiorum & eorum Professione.

QVÆSTIO I.

Quis sit habitus Nouitiorum?

Certum est apud omnes habitū Nouitiorū consistere in duabus tunicis, caparone usque ad cingulū, cingulo, & braccis, clara enim sunt verba Regulæ. Sed non parua difficultas est in quo consistat ratio Caparonis? Aliis dicentibus Caparonem prout est habitus Nouitiorū nihil aliud esse quam Caputiū dissutū, quia Professi tenentur assutum habitui gestare, adeoque mortaliter peccare Professos qui dissutū caputium portant, eo quod habitū Nouitiorum portent & non professorum. Sed de hoc
alias,

alias: Aliis asserentibus Caparonem esse Caputium quod in figura ab vtraque parte, à tergo, & ante pectus, ad cingulum producitur quale ferè est Minimorum Cuiusmodi ferunt in his Regionibus Nouitij Cappucinorum, & in pluribus Prouinciis Hispaniæ Nouitij Observantiæ: Aliis tandem distinguuntibus Caparonem à Caputio per peciam panni ante pectus vsque ad cingulum pendentem. Quam quæstionem agitari vidi in Congregatione Generali intermedia Segouiæ Anno 1621. in vtramque partem Patribus abeuntibus.

CONCLUSIO.

IN re tam incerta quæ opinione definiri non potest, nec historia aut traditione certò constat, placet resolutio Patrum data in Capitulo generali Palençuelensi in Prouincia Castellæ Anno 1470. Pontificatus Pauli II. Anno 7. in flore obseruantia in quo sic conclusum est.

Vlterius cum secundum declarationem D. Clementis V. omnia spectantia ad formam habitus tam Nouitiorum quam Professorum equipolleant præcepto, statuit & vult R. Pater Vicarius cum Capitulo vniuerso, vt de cætero in omnibus Prouinciis habitus Nouitiorum patenter sit distinctus ab habitu Professorum, ita vt
dissu-

dissutura Caputū non sufficiat, sed oportet portare Caparonem iuxta Regulam, vel aliam petiam panri ante pectus, nisi quoad aliquas personas notabiles aliud secundum Deum aliquando videatur.

Ex quibus verbis colligitur quod secundum Regulam sit magis propriè Caputium quod vtrunque ad cingulum pertingit, vel magis proximè cui petia panri ante pectus dependet.

Petes. Quando censeatur secundum Deum posse in habitu Nouitiorum dispensari? Respondetur duas adferri ab Auctoribus causas. Nimirum s Si Nouitius sit Sacerdos aliquis grauis: aut si sit persona Illustrissimæ Nobilitatis.

TEXTVS IX.

Finito verò anno probationis recipiantur ad obedientiam, promittentes vitam istam semper & Regulam obseruare.

QVÆSTIO II.

Cuius sit recipere Nouitios ad Professionem?

CONCLUSIO I.

Soli Ministro Prouinciali competit ordinario iure recipere Nouitios ad Professionem.

fessionem. Est constans doctrina omnium antiquorum Patrum. Ita 4. Magistri. Si enim (inquit) quod minus est nimirum recipere ad habitum non conceditur, Guardianis (iure scilicet ordinario) nec quod maius est concedetur, nimirum recipere ad Professionem. Cui tamen addunt. Custodes in absentia Ministrorum posse recipere ad societatem Fratrum, Ministri verò cum venerint, ad obedientiam. At Hugo de Dina propter periculum absentiae Prouincialium, putat non tam strictè reseruari Prouincialibus, quin in eorum absentia Custodes & alij Superiores recipere possint. Nisi (inquit) prohibeatur. In quibus verbis agnoscit id fieri à Guardianis & Custodibus velut Epikeiam & interpretatiuam commissionem.

CONCLUSIO II.

EX communi Ordinis consuetudine, statutis & concessionibus, Guardiani omnes in quorum Conuentibus sunt Nouitij, possunt illos recipere ad Professionem. Ita expresse statuta Barchinonensia recognita c. 1. §. 14. Ratio est quia qui dat licentiam vt habitus probationis concedatur, censetur consentire in professionem si idoneus reperiatur. Hoc tamen notetur (ait Corduba hoc loco) quod si per alios quam per Ministros Generales, Prouinciales, sine eorum
licentia

licentia tacita vel expressa seu sine eorum auctoritate saltem implicita quis recipiatur ad Professionem, talis Professio non est valida saltem in foro Ecclesiae, vt videre est apud Summistas, verbo Religio, & recipientes peccant, & secundum ius debent puniri. Hæc Corduba.

Dices. Regulæ verba nemini reseruant, sed simpliciter dicit *Recipiantur*. Respon-
deo verbum *Recipiantur* debere referri ad Ministros, de quibus solis facta est mentio in isto capite, in ordine ad Receptionem Nouitiorum.

QVÆSTIO III.

*Quid iuris habeat Conuentus Fratrum
sive Fratres in Conuentu Nouitiatus
ad receptionem Nouitiorum.*

CONCLUSIO I.

Fratres nullum habent ius ad receptionem Nouitiorum ad Professionem. Ratio est quia Professio siue receptio pertinet ad Ministros iure ordinario, & ex delegatione tacita ad Guardianos, consuetudine sic legem interpretante.

CONCLUSIO II.

EX statutis Ordinis Fratres habent iudicium de idoneitate Nouitiorum, iuxta
H quod

quod suffragium tenentur ferre, vt ad professionem admittantur vel remittantur. Patet ex statutis Barchinonensibus recognitis c. 1. §. 21. & praxis communis sic se habet.

Ex quo infero 1. Fratres teneri sub peccato mortali suffragium ferre pro Nouitio, si alias idoneus iudicetur nec habeant iustam causam denegandi. Ita habet expressè Expositio brevis Sanctorum Patrum vbi ad hac verba. Recipiantur ad obedientiam: Preceptum est (inquiunt) quod recepti ad Nouitiatum si sint idonei, non repellantur odio vel amore, vel malitia retardentur.

Infero 2. Similiter peccare mortaliter eos qui certò iudicatum non idoneum siue ineptum, admittunt. Ratio est quia Ordinem in re graui iniustè onerant.

Infero 3. Ministrum Prouincialem si certò aduertat monopolia aliqua iniusta, siue pro Nouitio siue aduersus Nouitium, posse de ordinaria sua potestate prout iudicauerit prouidere. Ratio est: quia ipse est ex Regula ad professionem admittere, ergò & remittere, & quod amplius est de examine ad Professionem vt benè fiat prouidere. Hoc indicant statuta Barchinonensia recognita c. 1. §. 12 n. 4. vbi sic legitur: Ante vltimum examen siue receptionem Nouiti conuocet Pater Guardianus discretos Conuentus, &

consultant seriò super Nouiti receptione, & si non omnes consentiant vt recipiatur statim, remittat Pater Guardianus causam ad iudiciũ Ministri. Hæc ibi. Quæ remissio ad iudiciũ Ministri vix intelligi aliter potest, quam vt discretis iam in diuersa abeuntibus, ipse prouideat de communitatis debita suffragatione.

Infero 4. Suffragia Fratrum potius dari super idoneitate quam super receptione. Vnde & in Congregatione Generali Segouienſi anno 1621. sententia erat doctissimorum Patrum quod admissum à maxima parte Fratrum Nouitium, Prouincialis possit ad sæculum remittere si alias iudicet ineptum.

QVÆSTIO IV.

An annus probationis debeat esse finitus quoad horam.

CONCLUSIO I.

EX natura verborum Regulæ non necessariò debet esse annus finitus in momentis & horis, sed sufficit vt dies anniuersaria recurrat. Ex. gr. Non est necessarium vt præcisè qui Anno 1628. die 27. Septembris, hora 12. meridiana habitum

assumpsit, anno 1629. die 27. eadem hora 12. completa profiteatur, sed potest ista die anniuerfaria hora 11. profiteri. Ratio est quia in re morali indiuisibilia aut momenta physica, artificialia siue etiam arithmetica, quærenda non sunt, nec verifimiliter à Regulæ Fundatore sunt quæsitæ. Alias omnes Professiones antè aliquot annos emissæ in his Prouinciis Belgicis dubiæ essent, cum consueuerint fieri die anniuerfaria. Quis enim dicat vltimam horam vel horæ momentū expectatum fuisse: maximè cum frequenter hora prandij in Capitulo Fratrum Nouitij habitum sumerent, & anno sequenti die anniuerfaria sub summa Missa profiterentur. Quis asserat etiam horâ expectatâ horologia æquali gressu & gradu vtroque anno processisse, imò cum quilibet annus yltrà suos dies 6. horas habeat & aliquot momenta ex quibus biffextilis annus die vno addito componitur, semper sex horis Professio differri debuisset quod nusquam factum esse, est compertum plus satis. Sic mille scrupuli & difficultates sine modo nascerentur. Cum igitur in moralibus quod parum distat nihil distare videatur, opinarer ex vi Regulæ, finem anni moraliter accipiendum, nimirum vt professio die anniuerfaria receptionis

ptionis habitus fieri possit. Quamuis plurimi huic Conclusioni contradicant. Consule verò pro pleniori huius nostræ opinionis intellectu quæ habet *Emanuel Roderiguez* t. 3. q. 15. a. 4. & 5. Vbi ex variis legibus probat 1. in fauoralibus hos terminos mathematicos non requiri, secus in odiosis, Professionem verò Religiosam esse in materia fauorabili. 2. Generaliter ostendit annum probationis non debere esse annum solarem & naturalem, qui necessario requirat 365. dies & sex horas, sed tantum debere esse annum ciuilem siue politicum à Republica ita designatum, qui à die ad diem anniuersariam voluitur, non habita ratione horarum & momentorum.

CONCLUSIO II.

AD euitandas difficultates, nouissimè in statutis Barchinonensibus Segouix recognitis c. 1. §. 11. n. 3. cautum est vt in familia Cismontana Fratrum Minorum de Observantia professiones Nouitiorum non fiant, nisi saltem die sequente anniuersarium, vt si Nouitius habitum receperit die 4. Octobris sequenti anno emittat professionem die 5. Dixi (ad difficultates euitandas) quia ex natura rei tenet professio simpliciter facta anniuersaria die.

QVÆSTIO V.

*Vtrum Professio possit differri ultra,
vel accelerari citrà annum
probationis.*

CONCLUSIO I.

Nouitiorum professio ex causa irrationabili aliquantum potest differri ultra annum probationis. Ratio est quia non est contrà Regulam; qui enim finito anno dicit recipi debere, tantum intendit dicere ut antè annum omninò finitum non recipiatur, nec post annum finitum irrationabiliter producat.

CONCLUSIO II.

Professio Nouitiorum antè finitum annum non potest simpliciter fieri. Est Concilij Tridentini & Regulæ: ità ut antè finitum annum non sit valida. Dixi (simpliciter) propter nonnulla priuilegia quibus ad consolationem animarum permittitur, ut qui durante Nouitiatu extremè decumbunt, professionem emittant, sed illa conditionalis est, & si tunc Nouitius non decedat, non tenet, nisi finito anno probationis omninò repetatur.

QVÆ.

QVÆSTIO VI.

An teneatur Nouitius promittere vitam istam semper & Regulam observare.

CONCLUSIO

Nouitius si verus Frater Minor velit esse, tenetur simpliciter, sine adiecto, & priuilegio, vitam istam & Regulam promittere. Vide quæ diximus in Quæstionibus Proëmialibus. Vbi & docuimus nec ignorantiam posse suffragari, nec vllum modò Priuilegium in Familia Observantiæ Regularis contrà puritatem Regulæ patrocinari posse.

TEXTVS X.

Et nullo modo licebit eis de ista Religione exire iuxta mandatum Domini Papæ, quia secundum Sanctum Euangelium, nemo mittens manum ad aratrum & aspiciens retrò aptus est regno Dei.

QVÆSTIO VII.

An Professi de ista Religione exire possint.

CONCLUSIO.

Professi Regulam Fratrum Minorum duplici iure prohibentur exire. Primò

vi voti & Regulæ. Secundò iure Pontificio
sue mandato Pontificis. Plura porrò habet
S. Bonaventura & alij Expositores de iis
qui ad Episcopatus assumuntur, Item de
Incorrigibitium expulsiōe, quæ quia non
Regulam sed ius commune tangunt, lu-
bens prætereo, ne hæc expositio in immen-
sum excrescat.

TEXTVS XI.

*Et illi qui iam promiserunt obedientiam
habeant unam tunicam cum caputio,
& aliam sine caputio qui voluerint
habere.*

TITVLVS III.

De vestimentis Professorum.

QVÆSTIO I.

*Quid intelligatur per unam tunicam
cum Caputio, & aliam sine Caputio.*

CONCLUSIO.

TVnica cum Capucio supponit pro ha-
bitu externo cui respondet Capu-
cium; tunica sine capucio pro tunicâ in-
feriori, seu quæ sub externo habitu gesta-

ri potest. Ità Sanctus Bonaventura in hunc textum. Qui idem ferè eodem modo exponit in eodem cap. cum agit de Tunicis nouitiorum. Vndè & 4. Magistri. *Habere duas tunicas & non plures, regularis est formæ, plures verò duobus, dispensationis est Regula, auctoritate eorum quibus est commissa cura Fratrum.*

Idem ferè eisdem verbis repetunt Hugo de Dina, Pisanus, Expositio Sanctorum Patrum, ac Serena conscientia.

Petes : An tunica Professorum cum Capucio requirat necessario Capucium sibi assutum? Respondeo. 1. Ex vi verborum Regulæ necessariò non requirere quia nullum est verbum quod illud apertè insinuet. Gestare enim tunicam vnā cum capucio, nihil est quam simul cum tunica habere capucium, si non assutum saltem moraliter annexum, vt forma quidem artificialis habitus, quæ ex naturâ suâ requirit aliquam coniunctionem, sed non necessariò per aliquam vnionem siue realem connexionem. Respondeo. 2. Antiquam laudabilem & sanctam consuetudinem Ordinis ab initio fuisse vsque ad relaxatorum tempora, vt Capucium tunicæ primæ assueretur. Et ita probat ea quæ supra de distinctione Capucij Professorum à Caparone Nouitiorū

per assuturam retulimus: estque res clara ante tempus quo Masoretta vel Mosetta nostro Capucio adiuncta fuit, tunc enim non poterat capucium non assui, nisi inhonesta appareret nuditas pectoris. Credo itaque istam laudabilem consuetudinem ubique restituendam ut saltem aliquo nexu Capucium tunicæ iungatur: etsi enim talis coniunctio siue nexus Capucij ad peccatum non obliget, laudabilem tamen & antiquam hanc consuetudinem Religionis præuaricari indisciplinati est animi.

Aliqui hic necessitatem assuturæ voluerunt probare ex eo quod dicat Regula: *Habeant vnam tunicam cum Capucio*: vim facientes in præpositione (*Cum*) quasi assuturam indicaret. Verum hoc nimis quæsitum est: Nam & in Testamento dicitur. *Eramus contenti vna tunica, &c.* Cum cingulo & braccis: nemo tamen tunicam cum cingulo & braccis congruè assuendam asserat.

QVÆSTIO II.

An Liceat omni tempore has duas tunicas portare.

Ratio dubitandi est: quia Sanctus Franciscus in Testamento dicit. *Et eram contenti vna tunica intus, & foris repetiata*

tiata, cum cingulo & braccis, & nolebamus plus habere. Et Hugo de Dina narrans consuetudinem antiquorum Fratrum initio Ordinis qui vnâ tantum tunica utebantur: In subsidium (inquit) penuriæ tunicarum quas antiqui Fratres propter paupertatem & Euangelij formam simplicius intellectam multiplicare nolebant, vna sapius tunica intus & foris repetiata contenti erant. Hac Sanctus Consuetudine vsus fuit, &c.

CONCLUSIO I.

Sanctum & pium vna tunica cum Capucio contentum esse: Hoc declarant Regulæ verba: *Habeant alteram sine Capucio qui voluerint habere.* Et in testamento S. Patris in quibusdam exemplaribus legitur. *Et eramus contenti vna tunica intus & foris repetiata qui volebant.* Quibus verbis indicatur libertas ad hanc sanctam penuriam: Et hoc solum concludunt rationes dubitandi: Sanctos scilicet Patres pro sua deuotione contentos fuisse vt plurimum vna tunica, ij nimirum qui robore corporis illam penuriam ferre poterant.

CONCLUSIO II.

Omnino tempore licet Fratribus duabus tunicis vti, altera cum capucio, altera sine capucio. Hoc clarè Regula indicat, &

& Expositores omnes citati præcedenti
Quæstione.

Dices: Euangelium prohibet duas tunicas habere. Respondet Hugo de Dina, prohibere tantum mutatorias: *Necessitati* (inquit) *consulitur duplicibus seu mutatoriis derelictis, quæ Apostolis duarum nomine Tunicarum Dominus interdicit.*

ABVSVS.

VNde peccant contrà regulam qui sic duos habitus habent vt pro sola commoditate vnum de die, alterum de nocte induant: vnum in Festis, alterum in ferialibus, vnum in cubiculo, alterum quando debent in publico comparere.

QVÆSTIO III.

An Fratres numquam possint plures duabus tunicas habere.

CONCLUSIO.

Possunt Fratres ex dispositione Ministrorum vbi necessitas vel causa legitima requirit plures duabus tunicas habere & eis vti. Ita 4. Magistri suprà cum cæteris expositoribus ibidem allegatis. Plures (inquiunt) duabus tunicas habere dispensationis est Regule, aucto-

auctoritate eorum quibus est commissa cura Fratrum.

Et hunc articulum expressis terminis definiuit Nicolaus 3. a. 4. Declaramus (inquit) quod possint Fratres de licentia Ministrorum Prouincialium & Custodum, coniunctim, & diuisim in administrationibus sibi commissis, cum eis videbitur, pensatis necessitatibus & aliis circumstantiis, quæ secundum Deum & conscientiam attendenda videbuntur, vti pluribus, nec per hoc videantur à Regula deuiare, cum in ipsa dicatur expressè, quod Ministri & Custodes de infirmorum necessitatibus & fratribus induendis sollicitam curam gerant secundum loca & tempora & frigidas regiones, &c. Idem ratificauit Clemens V. in sua declaratione.

ABVSVS.

Videat Superior nè ad solam commoditatem & sensualitatem plures tunicas indulgeat: sed necessitatem & circumstantias, non secundum hominem tantum, sed secundum Deum, & conscientiam attendat, si peccatum vitare velit.

Vide & tu Relaxate Frater, nè sinè licentia pluribus tunicis vtaris, aut nè licentiæ tuam sensualitatem sub colore necessitatis supponas.

Petes

Petes quæ censeatur necessitas sufficiens ad dispensandum in pluralitate tunicarum aut etiam mutatoriis. Respondeo, Infirmitatem Fratris, frigoris acerbitem & intollerantiam, debilitatem & senectutem, imò interdum necessariam honestatem, maxime ubi Fratres sordidis quibusdam laboribus implicari debent, quos sine mutatoriis non nisi magna inhonestate adimplere possent: Quod Superioris iudicio relinquendum.

QVÆSTIO IV.

An præter duas tunicas licitus sit Fratribus Minoribus usus mantelli.

Fixerunt quidam mantellum habere rationem tunicae secundae quæ est sine capucio; adeoque non licere eo cum duabus tunicis uti.

CONCLUSIO I.

Mantellus non habet ullam rationem tunicae, vnde nec debet, nec potest nomine tunicae intelligi. Ratio est, quia hoc est manifestam ponere Glossam in Regula contra intentionem Sancti Patris. Imò contraria sententia S. Patrem arguere mendacij conuincitur: cum enim in Testamen-

to suo dicat, quod esset *contentus vna tunica intus & foris repetiata cum cingulo & braccis, & nollet plus habere*: si mantellus debeat aut possit pro altera tunica sumi, cum S. Pater mantellum gestauerit, iam non vna tunica contentus fuit, sed secundam portauit.

CONCLUSIO II.

Licitum est cum duabus tunicis omnitempore mantellum portare. Ratio est quia mantellus inter tunicas vel habitum non reputatur, eò quod amictus sit dumtaxat honestatis, qui pro libitu ponitur & deponitur: adeoque nec Sanctus Franciscus mantellum inter habitum reputauit, sed se vna tunica contentum fuisse & nihil amplius voluisse habere asseuerauit. Porro consuetudo laudabilis à principio Ordinis fuit mantellum gestandi, vt ex Chronicis constat, siue ad honestatem, siue ad arcendam pluuiam. Laudabilis verò eorum sine dubio paupertas, qui vbi necessitas non vrget, vna tunica contenti mantello velut in supplementum vtuntur: Nam sicut dicit Hugo de Dina hic: *Ex petiis mantellos, paupertatis vsus & necessitas adinuenit, in subsidium tunicarum, quas antiqui Fratres propter paupertatem & Euangelij formam simplicius*

plicius intellectam multiplicare volebant. Hæc Hugo.

Igitur portare duas tunicas cum mantello licitus vsus est, mantellum cum vnica tunica imitationis vitæ SS. Patrum: nullo mantellum penuriæ, & simplicitatis, si vnica sola tunica aliquis sit contentus. Nec mantelli antiquitus ab omnibus gestabantur, sed fortè tantum ab iis qui foris egredi cogeabantur.

QVÆSTIO V.

An Fratres possint licitè uti camiseis lineis, vel stamineis.

CONCLUSIO I.

CAmiseæ lineæ prohibitæ sunt Fratribus Minoribus non solum ex Regula, sed etiam ex iure communi. Prior pars patet quia vltra duas tunicas camiseæ lineæ superfluunt, nec tunicarum ratione camiseæ lineæ vllatenus supplere possunt, quia tunice ex panno necessariò sunt: quod expresse declaratur in habitibus Nouitiorum qui panni probationis dicuntur, frustra enim Nouitij in pannis probarentur si professi panno vestiri non deberent.

Posterior pars habetur *Extra de statu Mo-*

*Monachorum c. cum ad Monasterium, vbi cui-
cumque Religioso prohibetur ad carnem
portare camifias lineas.*

ABVSVS.

PEccat itaque Frater Minor mortaliter,
qui sine dispēfatione camifiam lineam
ad carnem gestat. Nec minùs qui truncatis
manicis camifeæ, toto corpore subtus lino
vestitur. Delitias enim lini aspernari de-
bet, cui pro tegumento corporis solus pan-
nus in tunicis est concessus. Vndè nimis
generaliter Iacobus de Graffis asseruit,
Religiosos non nisi venialiter peccare qui
camifias lineas gestarent, etsi enim hoc de
aliis asserere potuit, Fratres tamen Mino-
res, quibus ex Regula prohibetur ab hac
Licentiosa sententia excipere iustum fuit.

CONCLUSIO II.

CAmifias stamineas aut laneas absque
dispensatione & necessitate licitè ferre
Frater Minor non potest. Ratio est quia
etsi de lana & panno essent, vltra duas ta-
men tunicas superfluunt, & consequenter
dispensationem requirunt iuxtà necessita-
tis apices & modos. Hæc omnia expressis
terminis Fratribus Minoribus prohibuit
Urbanus VIII. in decreto quod ad verbū
inferuimus tit. i. Proemiali q. 7.

ABVSVS.

CAueant igitur qui interulis laneis & id genus vestimentis vtuntur sine legitima dispensatione.

QVÆSTIO VI.

An liceat Fratribus Minoribus duplicia caputia, galeros, & id genus tegumenta gestare?

CONCLUSIO I.

Regula præcisè duplicia caputia aut galeros non agnouit. Pater ex ipsis verbis in quibus vltra tunicas, braccarum tantum, & chordæ mentionem facit, & vni tunicæ vnum tantum caputium adnectit.

CONCLUSIO II.

Licet & galeros, & duplicia caputia in Itineribus gestare, ad propulsandas aëris incommoditates. Ratio est, quia ista inter vestimenta non computantur, sed tantū interit inerantium communia remedia, vnde & sine dispensatione feruntur, & in voluntate Fratrum est eis vti vel non vti.

Aduerte igitur nihil perfectionis esse
sive

siue caputium secundum quis ferat, siue galerum, quamuis prius fortè simplicius, quia galerus ad communem sæcularium morem accedit, nisi quod secundum caputium cappis aut cappotis nobilium sit affinius, & aliquando maioris pretij quam galerus, & vestimentū duplicatum, cum Regula vnum caputium vni tunicæ tantum assignet. *Antiquus certè modus* (inquit ex Neotericis Rousserius) *Ordinis fuit, vt pileis laneis non curiosis sed religiosis & sanctæ paupertati consentaneis vterentur*: Hæc ille.

Quidquid verò de antiquitate consuetudinis sit gestandi caputium secundum, vel galerū, sicut neutrum contrà Regulam est, sic neutrum religiosæ honestati derogat si curiositas omnis absit: vtrumque autem necessitati deseruit. Caueant tamen qui in caputiis vanitatem, & in galeris curiositatem fouent. Caueant insuper qui bireta & almutias introduxerunt, quia (vt inquit Hugo de Dina) *S. Franciscus dictas vt ferunt almutias nullatenus extrà caputium publicè ferri sinebat*: Aliàs Almutiæ ostentatio, signare fastum vel impudentiam solet. Pondera verba.

QVÆSTIO VII.

*Ad quam formam vel figuram habitus
Fratres Minores obligentur.*

PLures (eheu) modò Quæstiones de figura caputij quam de forma regulariter viuendi : nec huius disputationis terminus esse potest , vbi opinionis & diuersa sentiendi terminus deest. Dicam vero breuiter quod sentio.

CONCLUSIO I.

NEc Regula Fratrum Minorum , nec declarationes Pontificum , nec certa Ordinis traditio ab antiquo , formam aut figuram habitus siue caputij Fratrum Minorum expressè tradiderunt. Patet conclusio legenti tum Regulam , tum Declarationes. Inconstans etiam est traditio ex historiis Ordinis eruta : quamuis enim caputium Sancti Francisci aliquantulum acuminatum velut ex quadrato puluinari resultans , probent caputia quæ visuntur in Italia , & quæ in picturis antiquis repræsentantur , non vnus tamen modi omnia caputia sunt , nec oblongam illam pyramidem etiam ex dimidio ostendunt , quam assertores habitus S. Francisci Cappucini gestant.

CON-

CONCLUSIO II.

PRO qualitate habitus Regula solius vitæ meminit. Hoc iterum clarum est ex textu.

CONCLUSIO III.

Illa est vera forma & figura habitus Fratrum Minorum, quæ per Ecclesiam Romanam pro Ordine est approbata, siue illa fuerit talis à principio siue non. Ratio est quia est S. Sedis resolvere dubia Regulæ, & quæ ex Regula minus constant pro bono Religionis firmiter instituere & ordinare.

CONCLUSIO IV.

Figura habitus & caputij qua modò vtitur communiter Regularis Observantia, est ab Ecclesia siue à summo Pontifice ordinata & approbata. Patet ex Bulla Ioannis 22. data Avinione, Pontificatus sui anno 2. & incipit: *Quorundam* exigit, in qua Pontifex volens imponere finem multis altercationibus de forma, figura, longitudine, latitudine, grossitie tunicarum, & caputiorum, declarat figuram & formam determinatam à Patribus Generali Ministro & Prouincialibus esse seruandam vt habitum Ordinis, præcipiens in virtute S. Obedientiæ, & sub pœna excommunicationis omnibus vt illum deferant, & alios qui ad

instar non sunt, deponant. Hanc porrò esse formam quam modò tota Regularis Obleruantia defert, patet ex antiquissimis ad illa vsque tempora Constitutionibus. Quam etiam formam habitus reducit ad tempora S. Bonauenturæ R.P. Lucas Wadingus in suis Annalibus ad annum Christi 1260. Religionis annum 53. ipsumque S. Bonauenturam ex diuersorū Auctorum testimonio, formæ habitus qua nunc utimur facit institutorē quoad caputij figurā, & eius orbicularitatem ad modum colaris. Quod etsi ita esse potuerit, à Ioanne tamen XXII. forma prædicta vniuersaliter pro toto Ordine est approbata & vniuerso Ordini demandata.

Dices. Illa videtur esse magis congrua forma habitus & caputij quam Sanctus Franciscus & primi Patres portauerunt.

Respondeo tantam fuisse ante illa tempora inconstantiam in figura, & forma habitus, vt Pontifex ipse in re ista ad solam Regulam recurrat *in qua* (vt inquit) *nihil est determinatum* : vnde verisimile est cum non esset tanta circà figuram caputij cura, nihil fuisse omninò stabile.

Sanè P. Lucas Wadingus in Annalibus suis ad annum 1208. n. 7. ex antiqua Legenda & Petro Rodolphio, ac B. Angelo Cla-

Clareno , ante trecentos annos Auctore vetusto , docet : Tunicam S. Francisci fuisse cinerei & pallidi coloris , cuius longitudo terram non attingebat (maximè succincta) eius grossitie quod corpus foueret , & posset sano Fratri vna tunica sufficere : Longitudo manicarum ad extremas digitorum partes perueniebat non excedebat , latitudo tanta erat vt manus liberè , & intrare , & exire possent : Caputium quadratum , & tantæ longitudinis , quod faciem operiret. Hæc ex illis Authoribus qui ferè in omnibus conueniunt. Et hanc referunt formam habitus qui ostenduntur prout ego vidi.

Narrat porrò P. Lucas Wadingus suprà n. 5. R. Patrem Antonium Daça , nuper Romanæ Curiae Commissarium , extractum ex arca crySTALLINA , in qua asservatur Florentiæ in Hetruria , habitum S. Patris , quo indutus sacra stigmata recepit , considerasse attentius : totum verò (ait) habitum tam in qualitate panni quam in forma & figura omnino correspondere ei quem gestant communiter Fratres Regularis Observantiæ ex (Sayal) siue panno rigato vel cordato , excepto quod manicæ à cubito ad corpus latiores sint. Quod spectat verò ad caputium , illud fuisse qua-

dratum absque illa orbiculari parte ad pectus pendente (quam Masorettam Itali vocant) ita ut si caputium diffusas ab habitu & plices duangulum faciat, cuius angulus à parte posteriori acutior erit.

Itaque hæc est figura communior habitus S. Francisci, quamvis nec in habitibus omnimodam semper proportionem aut uniformitatem servauerit. Ad quam & nos & Patres Cappucini quoad rationem tunice omnino accedimus. A Caputio verò distamus ista orbiculari dependentia antè pectus, & post scapulas acuminata: Patres Cappucini verò per ablationem istius orbicularitatis magis accesserunt, sed in oblonga illa pyramide excefferunt. Vtrumque verò modum caputiorum approbat Ecclesia pro Regulari Observantia & congregatione Fratrum Cappucinorum respectivè. Disputatio itaque tota de lana caprina est, ignoscat mihi (Lector) & hanc temporis iacturam.

TEXTVS XII.

*Et qui necessitate cogantur possint portare
Calceamenta.*

QVÆSTIO VIII.

*Quid nomine Calceamentorum in
Regula intelligatur?*

CONCLUSIO.

Nomine calceamentorum in primaria
significatione intelliguntur consueta
pedum operimenta de corio : Ita Hugo
cum 4. Magistris.

Dixi (in primaria significatione) quia
nomini calceamenti usu venit ut intelliga-
tur quid quid operit pedes, ut futones de
panno, & alia id genus, quæ & si non tam
rigorose prohibeantur, extrâ casum tamen
necessitatis sine dispensatione portari non
possunt.

QVÆSTIO IX.

*An Caligæ Truncatæ nomine Calcea-
mentorum prohibeantur?*

CONCLUSIO.

Caligæ truncatæ non prohibentur no-
mine calceamentorum. Ita 4. Magi-
stri,

stri, Hugo de Dina, & Serena conscientia. Nec caligæ (aiunt) *truncatæ inter calceamenta reputari videntur*. Quæ verba indicant etiam isto tempore qui erat Christi annus 1242, & Religionis 35. quando 4 Magistri in Regulam scripserunt, nimirum F. Alexander Alensis, F. Ioannes de Rupella, F. Robertus de Bastia, & F. Richardus siue Rigandus, patet (inquam) tunc temporis iam pridem aliquos Fratres consuevisse caligas truncatas portare.

QVÆSTIO X.

An sandalia inter Calceamenta prohibeantur?

CONCLUSIO.

Sandalia inter calceamenta nec sunt nec reputantur. Rationem adferunt omnes Antiqui expositores ex Apostolorum facto, qui & si absque calceamentis mittantur ad Euangelij prædicationem, iubentur tamen sandaliis uti. Marci 6. vbi mittit, *Calceatos sandaliis*. Lege Hugonem de Dina, S. Bonaventuram qui latius de calceamentis & Apostolorum sandaliis loquuntur. Ego verò quod ad naturam rei spectat, ex ipsa sandaliorum forma demonstro inter cal-

calceamenta reputari non debere, neque enim pedem vlllo modo cooperiunt sed tantum plantæ tabellam supponunt, quæ siue sit ex corio, siue ligno, siue altera materia parum refert, cum pes super aliquo calcare debeat, adhibeaturque magis ad remouendam iniuriam læsionis quam ad pedis aliquod operimentum. Vnde supersticiosum iudico disputare de calepodiiis ligneis, aut ex corio, in ratione calceamenti. Item de ratione talorum aut corrigiarum in sandaliis cum illa ad continendum firmiter pedem tantum pertineant. Imò Hugo de Dina soleas inter calceamenta non reputat, quas putamus etiam fuisse calceos duplici aperturâ latâ superius apertos, ita vt pes ferè totus pateret, quales in antiquis picturis visuntur.

QVÆSTIO XI.

Quid sit portare Calceamenta?

CONCLUSIO.

Portare Calceamenta propriè dicitur vsum. Ita Hugo de Dina. *Consuetudo* (ait) *pedum operimenta de corio videntur propriè calceamenta vocari, & portatio vsum dicit.*

Ex quo infero per vnum aut alterum diem velut per accidens calceari, item ad
Missam

Missam celebrandam, item ad pedes exsiccandos vel restaurandos post iter crepidis aut similibus uti, non esse propriè usum habere Calceamentorum, nec per Regulam prohiberi.

QVÆSTIO XII.

Quæ necessitas requiratur ut Calceamenta portentur?

CONCLUSIO.

Necessitatem describit Hugo de Dina: *Cogens (ait) necessitas est, quam non carnis prudentia, sed rationabilis, & vrgens conciliat causa, ut quando debitum impeditur officium, vel spirituale aut temporale timetur dispendium. Hæc ibi.*

Quia vero necessitas respicit personam, simul & causam, valdè prudenter diuersa necessitatis obiecta eodem capite enumerat post 4. Magistros: *Nota (inquit) necessitas non determinatur vno modo sed pluribus: aliquando enim determinatur secundum persone statum, quia debilis vel infirma: aliquandò secundum tempus, quia vehemens frigus: aliquandò secundum locum, quia nudis pedibus sine detrimento transiri non potest: aliquandò secundum iter vel officium iniunctum, quod non posset nudis*

nudis pedibus, sine persona detrimento, vel causa propter quam iniunctum est perfici. Hæc iterum Hugo, qui fere omnes causas paucis complexus est, & ad quas cæteræ reduci possunt. Qui tamen amplius monet: Multa (inquit) debent potius negligi, vel differri, quam Regula ab Antiquis mira districtione seruata sine causa euidenti laxari, cum minus aliquando ædificet prædicationis verbum, vbi deest vitæ regularis exemplum: Hæc Hugo.

Aduerte hic nonnullos ex erroneis impressionibus Cordubæ voluisse tumore pedum non esse causam sufficientem ad calceamenta portanda quia in antiquæ impressionis Louaniensis textu legitur: Nec superfluous tumor quibus dicendum est (superfluum tumorem) poni pro (superfluo timore) ideò vide & caue errorem, & corripge illum iuxta textum Vbertini in Serena conscientia q. 35. ad finem.

CAVTELÆ ET PRAXES.

PRima: Qui dispensat aduertat illam necessitatem prout est descripta, habita ratione personæ & causæ. Secunda: vbi causa rationabilis suppetit, non sit nimis scrupulosus, sed charitatiuus.

Tertia: Qui dispensatur in necessitate rationabili, non sit etiam nimis scrupulosus sed

sed stet iudicio superiorum. Vnde Hugo: *Vbi cogit necessitas non minus calceatus quam discalceatus seruat regulam. Quidam in niue & glacie perdurantes graua incurrunt incommoda: melius est beneficium Regule cum humilitate recipere, quam periculum ex superstitione incur-rere. Semper tamen studendum est, vt indigen-tiam comitetur modestia, & honestas.*

Quarta: Qui dispensatur caueat (vt ait Hugo) *ne ex indulgentia faciat vsum. id est, vt quia vno tempore indiget & indulgetur omni tempore vtatur, & quia hoc anno vel hyeme fuit ei necessarium vti calceamen-tis, inde sibi consequentiam faciat semper vtendi. Qui enim hodie infirmatur cras firmior esse potest, & qui hac hyeme co-actus fuit calceamenta portare, sequenti potest nudis pedibus ambulare.*

Quinta: Vbi calceamenta indulgentur seruetur honestas & modestia, ita vt quan-tum causa propter quam indulgentur pati-tur, non publicetur. Clare & præclare Hugo: *Attende (ait) quod talia si quandò in-dulgentur, cum fieri potest, celanda sunt: ne vi-tæ formam omni Religioso studiosè seruandam, publicata deforment; & materiam indiscretis iudicandi ministrent. Irregulare aliquod quan-doque habetur, sed non publicatur honestè. Hæc ille. Ex quo patet quod non sit hypocrisis sed*

sed modestiæ & honestatis si quis aliquando in cubiculo & non per Conuentum, domi & non foris, per campos & non per ciuitates calceamenta in necessitate portet, seruans propter indiscretos discretionem.

Reprehendit tamen Hugo de Dina nonnullos qui cum sint in vestibus & calceamentis completi, alios Fratres iuxta Regulā in nuditate & penuria ambulantes quasi inhonestos & irreligiosos despiciunt: Nulla(ait) maior honestas quam Christū & eius Apostolos imitari: Paupertatis & humilitatis honestas, per quam sanctissimè & nudè nudo ac pauperi Christo seruitur, quantalibet vestium & calceamentorum honestati præfertur. Hæc Hugo.

QVÆSTIO XIII.

Cuius sit in calceamentis dispensare?

SVperiorum tantum est in calceamentis dispensare vbi eorum præsentia commodè haberi potest. Itā Clemens V. *Quorum etiam (inquit) Ministrorum, Custodum & Guardianorum iudicio eodem modo relinquitur (eorum conscientias super hoc onerantes) pro qua necessitate possint Fratres calceamenta portare.*

Dixi (vbi præsentia eorum commodè haberi potest): vbi enim haberi commodè non

non potest, ut in itinere vel quia absunt, sufficit ex natura rei cognita rationabilis necessitas. Dispensatio enim huiusmodi necessitatis, potius declaratio nominanda est quam dispensatio.

QVÆSTIO XIV.

An æqualis dispensatio requiratur in omnibus quæ vel calceamenta sunt, vel ad calceamenti rationem accedunt.

CONCLUSIO II.

Non requiritur in omnibus æqualis dispensatio sed quo magis ad calceamenti rationem accedunt, vel recedunt, maior vel minor.

Ita passim 4. Expositores, Hugo de Dina, Serena conscientia & alij. Distinguunt porrò dispensationem in maximam, maiorem, minimam. Minimam ponunt ut in soleis, aut etiam caligis truncatis. Unde & Corduba. Caligæ (inquit) truncatæ, quæ non operiunt pedes, sed crura tantum à poplite usque ad genua, sine dispensatione aliquali, licet minori, non portantur. Et quidem propter honestatem videtur quod deberent portari, quodque honestas est causa sufficiens ad talia dispensatiuè portandum, & si sit dispensatio generalis siue implicita. Hæc Corduba.

Ex quibus verbis colligo primò illam dispensationem dici minimam quæ ferè implicita est, ita vix requiratur expressa licentia, vbi ratio subest talibus vtendi.

Secundò: Honestatem esse causam sufficientem, vtpotè ne tempore pluuioso aut loco lutofo tibiæ discoopertæ contra honestatem appareant, in quo casu credit Corduba, debere portari, nisi aliundè nuditati sit benè prouisum.

Maiorem iterum dispensationem ponunt in sutionibus & soccis panneis, quæ totum pedem ambiunt, in quibus sine dubio explicita dispensatio & necessitas requiritur, qualis & in soleis.

Maximam autem in calceis ponunt quia illi: propriissimè nomine calceamentorum intelliguntur. A quibus non differunt qui ridiculè calceos vno paruo foramine desuper gerunt.

CAVTELÆ ET PRAXES.

CVi igitur dispensatur attendat vt iuxtà qualitatem necessitatis his dispensationibus gradatim vtatur. Vbi enim necessitati satisfieri potest per solum tibiarum operimentum, caligis tantum truncatis vtatur: Vbi verò & operimentum pedis requiritur addat sutiones laneos. si quibus

tandem ad satisfaciendum vrgenti necessitati illa non sufficiant, ad Superiores recurrant pro calceamentis integris, idque tantum quantum temporis vel loci necessitas exigit, & non aliter.

Porro Auctores hic solent controuerti de caligis & forma braccarum quæ femora circumdant, & sub crura extenduntur, de quibus clarè non loquuntur antiqui Expositores, etsi sæpè caligarum mentionem faciant: sequendus est disciplinatorum vsus cum Regula non exprimat formam aut figuram. Cauendum autem ab iis quæ seculare indumentum sapiunt.

TEXTVS XIII.

Et Fratres omnes vestimentis vilibus induantur.

TITVLVS IV.

De vestimentorum vilitate & repetitione.

QVÆSTIO I.

Quæ vilitas requiratur in Fratrum Minorum vestimentis?

CONCLUSIO.

IN duobus potissimum attenditur vilitas vestimentorum, nimirum in prætio & colo-

colore. Ità Clemens V. *Vilitatem* (inquit) *vestium tam habitus quam interiorum tunicarum illam intelligi debere dicimus, quæ secundum consuetudinem vel conditionem patriæ, debeat quantum ad colorem panni & prætiū vilitas meritò reputari*: Non enim quoad regiones omnes potest determinatus vnus modus assignari in talibus. Huiusmodi etiam *vilitatis iudicium Ministris & Custodibus seu Guardianis duximus committendum, eorum super hoc conscientias onerantes: ita tamen quod seruent in vestibus vilitatem*. Hæc Clemens. In quibus verbis Pontifex quatuor docet:

1. *Vilitatem attendi penes prætiū & colorem*:

2. *Æstimationem prætij & coloris pendere à conditione & consuetudine regionis*.

3. *In dubiis committi iudicio & conscientiæ Superiorum*.

4. *Vbi manifesta est transgressio iudicium Superiorum non habere locum*.

Et has ferè conditiones exprimunt aliqui Expositores. Consulendus maximè Hugo de Dina, qui prætio & colori iungit honestatem religiosam quæ in nonnulla asperitate vestis consistit: *Attendenda est* (ait) *vilitas in prætio pariter & colore secundum æstimationem hominum regionis in qua*

Fratres versantur, seruata non minus honestate, ne mollicie, subtilitate, vel speciositate, notabiliter pannus appareat delicatus: Qui enim mollibus vestiuntur in domibus Regum sunt. Plus curanda est panni honestas quam pretium; quod profori varietate magis in malo panno, minus in meliori vel Fratribus inhonesto, inueniri contingit. Hæc Hugo. Quæ vltima verba benè ponderanda sunt propter eos qui sub titulo vilioris prætij, pannos delicatos Religiosæ asperitati inhonestos portare solent.

A B V S V S.

EX dictis constat iuxtà materiæ & excessus qualitatem peccare.

1. Qui in quibusdam Prouinciis pannis vtuntur quorum vlua ad quinque vel sex florenos pertingit: hi enim panni pro prætiosis habentur. Nec eos excusat quod maioris durationis sint: si pretium commune excedunt regionis, contrà Declarationes.

2. Qui patenter habitus de lanis tinctis, & coloratis textos ferunt, qui vel ad cæruleum vel ferè ad viridem colorem perueniunt.

3. Qui ità mollibus & delicatis vestimentis ex delicato panno vulgò (Rache) amicti incedunt, chordulas gerentes modò lancas

lancas, modò ex candidulo filo splendidas & graciles. Hæ enim vestes etsi pretium & colorem non excedant, honestati tamen & religiosæ asperitati omninò repugnant. Nec eos excusat quod ità à superioribus prouideatur, & quod eorum inter quos viuunt mores sic se habeant. Nam vt benè Hugo de Dina : *Constanter perfectio est habenda regulari : & religiosi pauperis, cum Regula sit pauper, vestis pretiosa & curiosa confusio est. Infra. Primis quidem Authoribus imputatur abusus; sequaces tamen vitij, auctoritas non excusat exempli.* Hæc Hugo.

Et quidem prima illa habituum curiositas, prætiositas, caputiorum longitudo, &c. cepisse ab Elia Vicario Generali latè refert ex Mariano & Speculo S. Francisci R. P. Lucas Wadingus ad annum 1220. n. 20. vbi acceptum & indutum primò F. Eliæ habitum Sanctus Pater longius proiecit, asserens habitum esse spuriorum & non filiorum.

Hic quæri posset de colore habitus, sed omnibus iam in confesso est cinereum colorem esse, & magis accommodum vilitati, & magis honestum Religioni.

TEXTVS XIV.

*Et possint ea repetiari de saccis & aliis
petiis cum benedictione Dei.*

QVÆSTIO I.

*Ad quem finem repetitatio vestimento-
rum in Regula sit permessa.*

CONCLUSIO.

DVplici ferè fine repetitio in vesti-
mentis Fratrum Minorum est insti-
tuta.

Prior: Ad maiorem paupertatem ne
ubi lacera fuerint noua statim procuren-
tur, sed per repetitionem diutius conser-
uentur. Ita Bartholomeus Pisanus: *Subin-
fert* (inquit) *B. Franciscus si contingat tunicas
lacerari quid faciendum: Non debet* (inquit)
*statim noua preparari, vel procurari, sed ipsa
antiqua repetiari de saccis, vt ipse faciebat.* Et
hic est huius facultatis finis primarius, què
etiam primò indicat Hugo de Dina. Cla-
riùs etiam intelligitur ex testamento S. Pa-
tris Francisci: qui asserit se & socios vnâ
tunicâ intus & foris repetiatâ fuisse contentos:
Repetitionem vero interiorè non alteri fi-
ni,

ni, quàm vestis, meliorationi & conseruationi seruire, consideranti manifestum est.

Posterior: ad quemdam sæculi despectum & panni vilitatem. Vndè Vbertinus citatus à Serena conscientia q. 27. Vult (inquit) his verbis, indicare tantam vestium vilitatem: quod inter pannum quo Fratres debent indui, & vilitatem sacci sit vicina conformitas: Et sic seruauit (ait) Pater noster Franciscus & socij sui, vt apparet in vilitate tunicarum suarum; qui portabant habitus exterius repetiatos de saccis, sicuti aliqui ex nobis portantes oculis conspexerunt. Hæc Vbertinus.

Consonant passim Expositores. Vndè S. Bonauentura. Tertium (inquit) additur, vt sæculi stultitia in Fratrum habitu ostendatur, vndè subdit. Possint ea repetiare de saccis, &c. Additur autem huic vestimento Benedictio Dei, quoniam qui se stultum & despicabilem exhibet huic mundo, ipsi Deo efficitur pretiosus. Hæc est Benedictio eius qui apparuit in rubo, &c. Hæc S. Bonauentura. Idem infrà Et nota quod Fratribus nulla vestimenta pellicea concedantur.

QVÆSTIO II.

Qualis repetitio in vestimentis Fratrum Minorum permittatur?

Ratio dubitandi mouetur ab Hugone de Dina. 1. Ob reputationem quæ fit per assuturam siue consuturam duarum tunicarum, vtpotè vnius veteris cum noua.

Secunda, à quadam consuetudine qua quidam ad dorsum, & antè pectus solum tunicas repetiant, aut in certis locis.

CONCLUSIO I.

Licet vnā tunicam cum altera consue-
re etiam per modum diploidis, siue etiam per modum suffulturæ totam tunicam replicare per consuturam.

Ita expressè Hugo de Dina: *Potest (inquit) vetus tunica cum noua (vt æstimo) sine regulæ præiudicio per consuturam vniri; sicut duas cappas habere non dicitur qui habet pellem panno inuolutam: Hæc Hugo.*

Qui etiam addit, posse quis suffulturam tunicæ in æstate auferre, & ad hyemem re-
seruare, sine præiudicio Regulæ. Verba eius sunt. *Nec penam in æstate diuisam habens, prohibetur vsque ad frigoris necessitatem serua-
re, nisi per superiorem aliud ordinaretur. Hæc
ibi.*

CON-

CONCLUSIO II.

Omnis repetitio quæ ad conseruationem vestimenti spectat licita est. Hæc constat ex natura primarij finis repetitionis prout suprâ explicatur.

CONCLUSIO III.

Repectio quæ ad vilitatem & despectum siue asperitatem spectat, etiam licita est & meritoria, modò religiosæ decentiæ limites non excedat.

Prior pars conclusionis patet ex fine secundario repetitionis q. i. assignato. Vnde & Hugo de Dina: *Possunt (inquit) repetiæ de saccis ad litteram contra delicata & subtilia vestimenta. Quod antiquis multum in vso fuit, vt eos iuxta Apocalypsim saccis indutos, Christi non ambigas esse testes.*

Dixi in posteriori parte (modò Religiosæ decentiæ limites non excedant) Nam vt benè Martinus V. in Constitutionibus: *et si in vestimentis Fratrum debeat relucere paupertas & asperitas, non tamen adeò, vt videntes ad horrorem vel ad derisum prouocent.*

CONCLUSIO. IV.

Pvræ hominum opinionis & inuentio-
nis est, repetitionis forma in iis quæ vilitatem demonstrant. Ita Hugo de Dina: *ubi dicit quod antiqui noua vestimenta aliis*

aliis petiis veterizabant; parvis (inquit) vel magnis cum regula non distinguat.

QVÆSTIO II.

An cuiuslibet particularis Fratris beneplacito repetitio sit relicta, & an Prælati illam prohibere possint?

Ratio dubitandi est quia articulus de repetitione est libertatis regulæ, & benedictione Dei cumulatur.

CONCLUSIO I.

Repeatingio prout vilitatem spectat superiorum iudicio. 1. Ministrorum, Custodum, & Guardianorum relinquatur. Patet 1. ex declaratione Clementis V. in C. Exiui de Paradyso. Qui vilitatem relinquit dictorum superiorum iudicio, ergo & accessoria, scilicet modos siue accidentia vilitatis, cuius generis est repetitio.

2. Expresse probatur ex decreto Ioannis XXII. cuius initium est: Quorumdam exigit. Datum Avinionæ nonis Octobris Pontificatus Anno 2. ubi postquam declaravit in huiusmodi accidentibus vilitatis, totaliter subditos sequi debere superiorum iudicium & confirmavit declarationes suorum

suorum prædecessorum : In virtute obedientie & sub excommunicationis pœna mandat per Apostolica scripta , vt Fratres qui aliàs curtos strictos & difformes habitus contrà omnium aliorum Fratrum normam gestarent , vt ad mandatum Generalis eos statim deponant , & aliis iuxta ipsius Generalis arbitrium , & determinationem siue iudicium induantur: Hæc Pontifex.

CONCLUSIO II.

Possunt superiores prohibere vel limitare repetitionem, in iis quæ ad vilitatem & asperitatem spectant : Hæc conclusio immediatè infertur ex priore , quia nimirum illa superiorum iudicio committitur.

Dixi (in iis quæ vilitatem spectant) nam in iis quæ spectant ad conseruationem vel simplicem vestis paupertatem, sicut Superiores tenentur ad paupertatem in se seruandam, sic in aliis prohibere non possunt. Et in hoc sensu intelligi debet quod in expositione breui SS. Patrum ponitur ad hæc verba : Et possint ea repetiæ de saccis & aliis petiis. Hoc (inquit) non est licentia volentibus sed est prohibitio & præceptum ne tales impediuntur ab iis qui horrent in se & in aliis vilitatem Regule, impositam, vel concessam.

Hoc ipsum indicant declarationes Clementis

mentis V. vbi cum vilitatem vestium reliquerunt, iudicio superiorum, velut reduplicatiuè resumunt: *Ità tamen quod in vestibus seruent vilitatem.*

Ad rationem igitur dubitandi respondeo: Esse libertatis Regulæ simpliciter repetiari, modum tamen, formam & rationem seruandam intrà limites decentis & congruæ vilitatis: vnde & quod additur, (*Cum Benedictione Dei*) id ad totum complexum refertur, nimirum vt Fratres vilibus induantur, & ea repetiari possint.

CAVTELÆ.

I. **C**Aueat Frater Minor ne in suis vestimentis appareat mollis, delicatus, splendidus, curiosus, in panno molli, alba chordula siue filacea, siue laneâ: Nam vt notat Auctor Conformitatum, & ex eo Serena Conscientia, solebat de similibus dicere S. Franciscus, *Quod signum extincti spiritus esset, quandò Fratres multiplicibus & molli-
bus induerentur, & contrà eos ad tentandum diabolum fortius animari.* Idem Pisanus: *Ad verecundiam verè est Fratris Minoris deferre mollem & pretiosam vestem, qui præ cunctis Religiosis arctius promisit seruandam paupertatem, & totaliter à vestigiis Patris exorbitare est, quem sequendum coram Sanctis deuouit: Et vbi
aliorum*

aliorum exemplorum deficeret copia, cuilibet vestrum Paupertas obiicitur Christi, & suæ Matris Beatæ. Hæc ille.

2. Caueat Frater Minor ne in vilitate & repetitione vestium sit superstitiosus, aut proprii iudicii assertor obstinatus. In his enim superbiam & vanitatem non rarò dæmon seminat, & quod pro vilitate & humilitate institutum est, pro superbia & vanitate contrà vilitatem & humilitatem pugnat. Vndè S. Hieronymus ad Rusticum Monachum: *Vilis Tunica contemptum sæculi probat; ita dumtaxat ne animus tumeat, ne habitus sermoque dissentiant.*

Optimum est gratia stabilire cor, & meo quidem iudicio sequi sanctarum Congregationum sanctos modos. Repetiatur suæ congregationis approbatis à superioribus modis, meritoriè, Frater Minor Capucinus: Repetiatur approbatis à Patribus modis meritoriè Frater Minor Observans seu Recollectus. Vanè & superstitiosè ac demeritoriè repetiatur, qui proprio aut aliquot Fratrum similis farinæ iudicio repetiatur, contrà Superiorum iudicium, quibus vestimentorum vilitas & asperitas est commissa, & communitalis aliàs reformatæ laudabilem vsum.

3. Caucant qui delicato suo sensu asperitatem

ritatem in vestimentis Fratrum horrent, & sub colore honestatis, repetitionem & vilitatem prohibent, suæ sensualitatis & apparentiæ sæcularis assertores. In omnibus seruanda est hæc Sancti Bonaventuræ Regula in hunc locum. *Quæcumque sunt in usu verorum pauperum, sunt iuxta paupertatis regulam mensuranda.*

TEXTVS XV.

Quos moneo & exhortor, ne despiciant, neque iudicent homines quos viderint mollibus vestimentis & coloratis indutos, uti cibis & potibus delicatis, sed magis unusquisque iudicet & despiciat semetipsum.

QVÆSTIO I.

Quæ sit S. Patris Francisci in his verbis intentio?

CONCLUSIO.

Sanctus Franciscus in his verbis exhortatoriis suam intentionem aperit super vilitate suprâ indictâ, nimirum sui despectum & humilitatem.

Vnde duo hic notant Sancti Patres Expositores: Primum: supposuisse Sanctum Fran-

ciscum ex prædictis quod quamvis non attigisset in singulari qualitate panni, intellexisse tamen, quod non obstante vilitate prætij & consequenter panni; cum vilitate coniunctam debere esse asperitatem, & abesse mollitiem: pannum etiam naturalis & cinerei coloris esse debere, non autem quovis modo coloratum; Quomodo enim monentur non iudicare homines quos vestibus mollibus & coloratis vident indutos: si ipsi mollibus vestiantur (quamvis vilibus,) & ad quandam apparentiam, colores panno induci permittant ac verè coloratis induantur? Et hoc est argumentum quo utitur S. Bonaventura: *Hic color (inquit) naturalis & non artificialis in veste haberi debet, alioquin frustra monerentur Fratres minimè iudicare utentes vestimentis coloratis.*

Et alij Expositores eodem modo argumentantur.

Secundum: supposuisse iterum S. Patrem: Fratres non debere uti delicatis cibis & potibus ex condecencia sui status, nam ut iterum eleganter Sanctus Bonaventura in ista verba (*uti cibis & potibus delicatis*): *sicut nec vestibus uti coloratis.* Hoc enim ad ius pertinet altissimæ paupertatis, quod quantò est altius tantò arctior debet esse victus.

Vnde

Vnde in Conuiuio Christi inuenti sunt panes hordeacei (Ioan. 6.) & hoc in deserto. Hæc S. Bonau.

Grauitèr admodum Hugo de Dina : Si quis Regulæ huius Professor, qui suam debet crucem iugiter baiulare, Christique mortificationem in suo corpore deferre delicias iterum in molli veste, in cibis & potibus diligit, aut (quod inexcusabiliter Ordinis honestati & Regulæ aduersatur) pannos coloratos in almutis vel aliis corporis indumentis admittit, damnat se magis quam alios his videntes, quos ipse turpiter imitatur. Hæc Hugo.

Qualibus verò cibis & qualiter vti debeant Fratres Minores suo loco dicetur. Hoc sufficiat modò asseruisse, intentionem planam Sancti Patris Francisci fuisse, vt & Fratres à mollibus & coloratis vestimentis abstinerent, & quantum per sanitatem corporis liceret, cibis & potibus delicatis communiter non vterentur.

CAPVT TERTIVM.

TEXTVS I.

Clerici faciant diuinum Officium secundum Ordinem S. Romanæ Ecclesiæ excepto Psalterio, ex quo habere poterunt Breuiaria.

TITVLVS I.

De Officio diuino Clericorum.

QVÆSTIO I.

An Clerici teneantur sub peccato mortali recitare Officium diuinum secundum Ordinem Romanum.

CONCLUSIO.

RATES Minores Clerici ex vi Regulæ tenentur sub peccato mortali legere horas Canonicas, iuxta ritum Romanum.

Ratio est quia verba Regulæ æquipolent præcepto vt constat ex verbo (*Teneantur*) Ex quo infero quod si Frater Minor Clericus omittat horas suas, aut notabi-

L

lem

lem partem earum, etsi Ordinibus sacris non sit insignitus peccat mortaliter.

Quæ autem pars notabilis censeatur, & an distractio voluntaria similem culpam inducat, consule Canonistas & Theologos, eadem enim est ratio quæ Clericorum, quoad hanc materiam.

QVÆSTIO II.

An mutatio Ordinis Romani in Officio diuino sit peccatum mortale?

Sensus est. An Frater Minor legens horas ad vsum Leodiensem, aut contrà Rubricas Romanas, faciens officium de festo in die feriali, aut de duplici, loco semiduplicis peccet mortaliter? Ratio verò dubitandi: quia Frater Minor non tantum vouet dicere Officium, sed dicere illud secundum Ordinem S. Romanæ Ecclesiæ, ergò si Ordinem immutat contrà Regulam & votum peccat mortaliter.

CONCLUSIO.

Mutatio Ordinis Romani in Officio diuino non est peccatum mortale, nisi in casu in quo Clericus Romanus obligatus mortaliter peccaret, & non alias. Ratio fundamentalis quia qui vouet Ordinem Romanæ Ecclesiæ in Horis Canonicis,

cis, vouet sub illa obligatione tantum qua Romana Ecclesia illum Ordinem præfigit & præcipit. Ergò tantum peccat mortaliter, vbi sub peccato mortali præcipit, & vbi sub veniali venialiter, &c. quemadmodum (ait Corduba) qui Euangelium vouet, vouet præcepta vt præcepta, confilia vt confilia.

Dices : Clericus Romanus tantum obligatur ex vi præcepti Ordinibus vel Beneficio annexi, sed Frater Minor obligatur ex vi voti, ergò magis obligatur Frater Minor. Respondeo negando consequentiam, sequitur enim tantum quod Frater Minor alio titulo obligatur, & fortè maiori, sed non sequitur quod magis vel ad plura.

Ad rationem dubitandi respondeo similiter negando consequentiam : ita enim vouere secundum Ordinem Romanæ Ecclesiæ nihil est aliud quam vouere secundum quod Romana Ecclesia præscribit, & eo obligationis modo quo præscribit.

Ex dictis examinanda sunt quæ nimis rigorosè & scrupulosè ab Expositoribus ponuntur ad limam Theologorum, & eorum sententias pro Clericis Romanis, in lectione horarum in genere. Ex quorum sensu dico.

1. Leues aliquas cæremonias vel rubricas omittere vel immutare non est nisi vel leuissimum vel nullum peccatum.

2. Omittere Psalmos Pænitentiales, Graduales, Officium Defunctorum, Officium Deiparæ in diebus statutis in Rubricis, non esse peccatum.

3. Transmutare sine contemptu, ex inadvertentia vel negligentia, officium feriale faciendo de festo, vel de vno sancto, loco alterius non est nisi veniale.

Et similia passim occurrentia sunt regulanda eodem modo pro Clericis Romanis & Fratribus Minoribus ex sententia Theologorum & Summistarum prout est dictum.

QVÆSTIO III.

An Fratres Minores sub peccato obligentur ad Missale Romanum?

Ratio dubitandi sumitur ex 4. Magistris & Hugone de Dina, qui vbi dicitur: (*Ex quo habere possint Breuiaria*): Breuiaria in plurali diuidunt in diurnū quod est Missale, & nocturnum quod est Horarum: vnde ad vtrumque Fratres obligari affirmant.

CON-

CONCLUSIO I.

FRatres Minores non tenentur ex vi Regulæ ad Missale. Ratio petenda est ex proprietate nominis (*Breuiarium*) quod in se & usu communi pro officio Horarum semper supponit.

Ad rationem dubitandi: Respondeo Breuaria in plurali supponere pro pluralitate exemplariorum, neque enim vnum Breuiarium multitudini sufficere posset. vndè & ex eo colligunt passim Expositores, Fratres posse habere usum Breuiarij in speciali, vt etiam notauit Nicolaus in declaratione sua.

CONCLUSIO II.

EX condecenci tenentur Fratres Minores ad Missale Romanum: Ratio est, quia sequitur & concordat cum Breuiario.

QVÆSTIO IV.

*Quid intelligatur per illud excepto
Psalterio?*

CONCLUSIO.

PER Psalterium Romanæ Ecclesiæ quod excipitur intelligitur Psalterium Translationis septuaginta Interpretum, quod est peculiare Ecclesiæ Romanæ, & quo Car-

dinales vtuntur , nec extra Urbem Romanam eius est vsus.

Ità ferè Sanctus Bonauentura :

QVÆSTIO V.

An teneantur Fratres ad Officium in Choro?

Nonnulli Expositores cum Serena conscientia volunt teneri. Vndè sunt verba Expositionis SS. Patrum sine titulo: *Ordo (inquit) Romanæ Ecclesiæ est , quod Clerici conueniant ad Chorum Ecclesiæ , & ibi dicant horas Canonicas , & ideo omnes Fratres tenentur ad Chorum conuenire nisi rationabiliter impediuntur.*

CONCLUSIO.

Fratres Minores in particulari non tenentur ad Officium in Choro. Ratio est : quia ex simplici verborum intellectu tenentur tantum dicere officium Romanum. Atqui Ordo Romanæ Ecclesiæ per se , singulas & quolibet in particulari personas ad Chorum non adstringit , sed eas tantum qui ratione Beneficij vel Officij adstringuntur : ergò Fratres ex generali verborum tenore non adstringuntur.

Dico (in particulari) quia ob laudabilem consuetudinem , & continuam traditionem,

tionem, omitti non posset sine scandalo, quin in Conuentibus formatis Officium in Choro à communitate Fratrum recitaretur. Et de hoc tantum loqui debuerunt Expofitores, qui ad summum nonnulla citant Ordinis statuta, & Pontificum Ordinationes ad decorem Ordinis pertinentes.

Huc pertinent quæ de cantu fracto, & aliis nonnullis tractant, quem prohibent, quod per Ecclesiam cantus fractus non fit institutus: Non distinguentes ea que de ratione Officij horarum ab Ecclesia præcisè instituta sunt, ab his quæ in consuetudinem & decorem præter officij rationem sunt introducta, quæ tamen multum differunt in ratione obligatoriâ.

TEXTVS II.

Laici verò dicant viginti quatuor Pater noster pro matutino, &c.

TITVLVS II.

De diuino Officio Laicorum.

QVÆSTIO I.

An Laici sub peccato mortali teneantur ad Officium Orationum Dominicarum?

Ratio dubitandi: Quia Clemens V. non refert hoc præceptū inter æqui-

pollentia, & aliàs ostendit non omnia quæ sub verbis imperatiui modi in Regula continentur sub præcepto obligare.

CONCLUSIO.

Fratres Laici tenentur sub peccato mortali Officium Orationum Dominicarum in Regula præscriptum persolvere.

Ratio est: quia sic Ordo à principio intellexit, declaratumque est auctoritate Apostolica per R. P. Franciscum de Angelis Ministrum Generalem anno 1523.

Ad rationem dubitandi dicendum est Clementem Quintum non specificasse de Officio Laicorum, quod & paritate rationis, & contextu verborum Regulæ idem esset in substantia præceptum cum præcepto de Officio Clericorum, etsi in modo Officium variet.

QVÆSTIO II.

*An teneantur addere AVE MARIA
& orare pro defunctis?*

CONCLUSIO I.

Non tenentur ex vi Regulæ addere AVE MARIA ex consuetudine tamen dicunt. Vide Speculum Fratrum Minorum.

CON-

CONCLUSIO II.

Tenentur aliquam particularē orationem fundere pro defunctis. Quæ verò & quanta debeat esse illa oratio eorum arbitrio relinquitur. Additum verò id putat Serena Conscientia q. 43. vt Laici orent pro defunctis : quia (inquit) tam in officio diurno quam nocturno , semper oratur pro defunctis à Clericis , sed non sic in officio Laicorum Fratrum .

De qualitate peccati in officio Laicorum iudicium sumendum est ex quantitate materiæ vel qualitate negligentia , quod prudenti Confessario est relinquendum.

TEXTVS III.

*Et ieiunent à Festo omnium Sanctorum
vsque ad Natiuitatem Domini, &c.*

TITVLVS III.

De Ieiuniis & abstinentia.

QVÆSTIO I.

*Quæ sint ieiunia obligantia vi
Regulæ?*

CONCLUSIO.

Ieiunia ex vi Regulæ hoc ordine in Regula enumerantur.

1. A festo Omnium Sanctorum vsque ad Natiuitatem Domini.

2. Quadragesima omnibus Christianis communis à die Cinerum vsque ad Resurrectionem.

3. Singulis Feriis Sextis.

Petes 1. An quadragesima communis ex vi Regulæ addat obligationem super communi obligatione Christianorum. Respondeo probabilius addere, patet ex verbis Regulæ simpliciter intellectis: *Sed aliam vsque ad Resurrectionem Domini ieiunent.* Quæ verba quamuis intelligi possent magis per modum additionis quæ tacitæ obiectioni responderet, quam per modum præcepti, tamen per modum superadditi præcepti Pontifices intellexerunt. Vnde Clemens Quintus c. 3. Deinde (inquit) *cum duobus temporibus in Regula annotatis, scilicet à Festo omnium Sanctorum vsque ad Natiuitatem Domini, & maximè Quadragesimam Fratres ieiunare teneantur.* Quæ verba resumens clarius Capitulum Generale: *Cum secundum (inquit) Regulam Fratres duas Quadragesimas ieiunare teneantur, & intermedia suadeatur, &c.* Ex quibus verbis constat Quadragesimam inter obligatoria Regulæ annumerari.

Petes 2. An Fratres teneantur Feriis Sextis

Sextis Quadragesimæ Benedictionis ieiunare? Dubium mouet quidam Neotericus nimis Grammaticus parum Philosophus ex eo quod in illo textu: *Aliis autem temporibus non teneantur Fratres nisi sextâ Feriâ ieiunare*: particula (*Aliis*) videtur excludere omnia tempora enumerata, inter quæ erat Quadragesima benedictionis: vt sit sensus. Aliis temporibus ab enumeratis non teneantur nisi sextâ Feriâ ieiunare: Ergo non tenentur sextis Feriis intra tempora numerata ieiunare, nisi aliundè imponantur: Cum verò Feriæ VI. ab Epiphania vsque ad 40. dies, aliundè non imponantur, manebunt in libertate ieiunij Fratribus, sicut & ipsa Quadragesima. Et consequenter nisi Feriæ Sextæ à Festo omnium Sanctorum & Quadragesimæ communis impositæ essent sub præcepto speciali non obligarent.

Respondeo nihilominus quod etsi Fratres teneantur ad Quadragesimam Benedictionis, teneri tamen Feriis Sextis ab Epiphania vsque ad 40. dies ieiunare. Ratio est quia verè continentur sub particulâ discretiuâ (*Aliis*) Nam apud Logicos particula separatiua siue discretiua solet separare & discernere inter ea quæ sunt eiusdem generis, vt cum dico. Libri Hæreticorum primæ Classis etiam de materia Fidei

dei non tractantes prohibentur, libri verò aliorum de materia Fidei non tractantes permittuntur: particula (aliorum) separat alios Hæreticos, vt fit sensus aliorum Hæreticorum. Ità in proposito cum dicitur: *Aliis autem temporibus non teneantur nisi Sextâ Feriâ ieiunare*: Sensus est: *Aliis temporibus* (non simpliciter enumeratis) sed: *Aliis temporibus* ab enumeratis ad ieiunium obligantibus: ità vt particula (*Aliis*) secer- nat inter tempora non simpliciter enume- rata, sed quæ eiusdem generis sunt, nimi- rum quæ ad ieiunium obligant.

Et sic ordo semper intellexit vt non sit opus nouas Grammaticas fingere, vt vi- deamur aliquid noui subtiliter inuenisse.

Petes 3. An Adolēscētes infrā vigesi- mum primum annum excusentur à ieiu- nio? Respondeo quod non, quia Regulam sunt professi & voto se adstrinxerunt.

QVÆSTIO II.

*In quibus cibis debeant ieiunia Regulæ
observari?*

EXpositores nonnulli antiqui simplici-
citer docent debere observari in cibis
quadagesimalibus abstinēdo à lacticiiniis,
ouis,

ouis, &c. Ità expositio brevis Sanctorum Patrum: Et debet intelligi (inquit) quod debemus ieiunare in cibis Quadragesimalibus, quia sic intellexit Auctor, & seruari fecit, & sic in illa regione communiter fit à secularibus. Bartholomæus Pisanus idem asserit, sed rationem refert in statuta Ordinis. Et hanc opinionem conatur omnibus modis stabilire Ludouicus Parisiensis Capucinus in hunc Regulæ textum.

CONCLUSIO.

Ieiunia Regulæ seruari debent iuxtà morem Patriæ & ieiunantium communem formam, ità quod si mos Patriæ & ieiunantium communis consuetudo in ieiuniis extrà Quadragesimam, sit abstinere à Lacticiniis & ouis, Fratres abstinere debeant, sin consuetudo ieiunantium oua & lacticia non prohibeat, ab iis abstinendum non erit.

Ità expresse 4. Magistri, Ieiunent ergò (inquiunt) debet intelligi cibo ieiunantium secundum consuetudinem hominum, & maxime Religiosorum terræ in qua morantur. Clarissimè Hugo de Dina. Forma Ecclesiæ est vt ieiunans detractò prandio cœna contentus, à carne animalium & omnibus quæ sementiua ab ea trahunt originem, scilicet lacte, caseo, & ouis abstineant. De ouis tamen & lacticiniis pro aliquo tempore

tempore consuetudo variat regionum Ecclesiæ approbata, vbi hæc sunt honesta pro patria, homines offenduntur: cum respuimus vilia, sumptuosa recipimus: Pisces (inquiunt) delicati & cari, sunt diuitum, lactinia pauperum. Vbi à lacticineis abstinent ieiunantes scandalum est, si nos morem patriæ, &c. violamus. Iuxta Sancti Canonem: Mos Ecclesiæ siue diœcesis in qua sumus est seruandus, &c. Infrà. Debemus ergò in ieiuniis secundum morem ieiunantium vti. Hæc Hugo.

Nec aliud probant quæ pro alia sententia ex Expositoribus sanctis adferuntur. Nam quod Expositio SS. Patrum dicit: S. Franciscum sic intellexisse & seruari fecisse; hoc extà controuersiam est, in locis illis in quibus viuebat, quia vt subdit, *sic in illa regione communiter fit à secularibus.* Et ità in tota Italia adhuc modò seruant Fratres, siue quod sequantur morem sæcularium ieiunantium, siue quod particulari statuto se ad hunc morem adstringant. Certum est enim quod vbi consuetudo Patriæ sic se habet, aut statutum Ordinis in aliqua Prouincia sic receptum, quod Fratres iis se accommodare teneantur. Multæ autem sunt Regionēs & Prouinciæ, in quibus nec ieiunantium mos talis, nec statutum aliquod huiusmodi receptum; vt in omnibus

omnibus Prouinciis Belgicis & Germanicis. Sufficit verò ad Regulæ expositionem, Fratres vi Regulæ ad similes abstinentias non teneri.

QVÆSTIO III.

Quæ necessitas requiratur vt Frater Minor ad ieiunia Regulæ non teneatur?

CONCLUSIO I.

EX vi Regulæ maior necessitas requiritur, vt quis ieiunare non teneatur, in ieiuniis regulæ, quam in ieiuniis Ecclesiæ. Patet ex textu: *Tempore (inquit) manifestæ necessitatis non teneantur Fratres ieiunio corporali* : atqui in Ecclesiæ ieiuniis non requiritur nisi probabilis necessitas, go. in ieiuniis Regulæ requiritur maior, nimirum manifesta.

CONCLUSIO II.

Manifesta necessitas ex variis capitibus accipienda est. Ita Expositores. Quatuor Magistri: *Hæc (inquiunt) necessitas non vno modo sed multis est intelligenda. Contingit enim necessitas comedendi aliquando ratione ætatis, aliquando ratione infirmitatis vel debilitatis, aliquando ratione laboris, aliquando*

do ratione sustentationis. 1. vt explicat Hugo, defectu sustentationis nimirum sufficientis.

Manifestam verò necessitatem sic definit Hugo de Dina: *Necessitas (inquit) dicitur manifesta, quando indigenti vel discreto cui libet & maximè Prælato dubia non existit.*

CONCLUSIO III.

IN dubiis quantum fieri potest melius est recurrere ad iudicium Prælatorum. Ratio est quia vt ex S. Bonaventura in c. 10. docebimus: Prælati in ratione ieiuniorum, præter iudicium de necessitate, potestatem habent etiam quacumque rationabili causa dispensandi, & consequenter auctoritate supplendi prudenter, quod in necessitate minus fortè manifestum est.

QVÆSTIO IV.

*An natali Domini in Feriam Sextam
incidente Fratres ad ieiunium
teneantur?*

Ratio dubitandi sumitur. 1. Ex communi Christianorum consuetudine sancta qui nec illa die à carnibus abstinent. 2. Ex responso quodam S. Francisci facto vel B. F. Morico (vt ait Pisanus Confor. 8.) vel Monachis Conuentus montis maioris

ioris (vt ait Marianus §. 25.) nimirum :
*Non tantum homines , sed & parietes si vesci
 possent , die natali carnibus saturandos , in signū
 letitiæ verbi Caro facti.*

CONCLUSIO.

Non licet Feria 6. in quam Natalis Do-
 mini incidit Fratribus ieiunium sol-
 uere, minus carnibus vesci. Ratio est: quia
 nulla Feria 6. excipitur in Regula, g. nec
 illa excipienda. Et hoc latè probat Lucas
 Wadingus in opusculis S. Francisci, in
 scholiis ad Regulam Clarissarum quem ibi
 vide.

Ad rationes dubitandi respondetur:
 Votum Fratrum Minorum eos restringere
 à consuetudine & libertate communi Chri-
 stianorum. Nec in ista responsione Sancti
 Francisci alia mens fuit quam externa em-
 phasi & amplificatione, internum gau-
 dium iudicare. Quod bene ostendit cum
 facta solemnitate Natalis Domini in Græ-
 cio, mendicans in refectorio quæ come-
 deret, graui sermone docuit: Pauperes
 Religiosos dedecere lauta fercula, præci-
 puè illa Die, in qua B. Virgo Maria vix
 habebat quod manducaret, nec Christus
 vbi cubaret, nisi in animalium brutorum
 præsepi. Festiuitates demum (inquit)
 Christi & Sanctorum melius paupertate quam

superfluitate celebrantur, &c. Ità refert Lucas Wadingus ad annum 1223. citans Pisani Conform 16. & speculum Sancti Francisci. c. 19.

TEXTVS IV.

Et non debeant equitare nisi manifesta necessitate vel infirmitate cogantur.

QVÆSTIO I.

Quid prohibeatur per verbum equitare?

Ratio dubitandi sumitur ex additione S. Bonaventuræ hoc cap. in toto Ordine communiter recepta: *Et per consequens (inquit) nec bigare, nec quadrigare quæ maioris sunt sumptus. Ex quo inferitur non licere Fratri Minori extrà casum necessitatis bigare vel quadrigare.*

Aduertendum 1. Verbum equitare in rigore Grammaticali idem esse ac equo insidendo iter facere siue equo vehi: vulgò autem equitare dicitur qui quouis iumento iter facit. Vndè Hugo de Dina: *Vulgò quoque (ait) equitare dicuntur quicumque animalis cuiuslibet euectione vtuntur. Sunt qui iuxtà proprietatem vocabuli, illos tantum æsti-*
mant

mant equitare, qui equini generis insident animali.

Aduertendum 2. Duas potissimum videri fuisse causas huius prohibitionis. 1. Humilitatis & austeritatis. 2. Vsus paupertatis arctioris, ad exemplum Christi & Apostolorum. Has indicauit Hugo de Diana: *In hoc (inquit) Sanctus vestigia sequitur Christi, qui pedester semper (nisi cum de pullo & asina mysterium innuit, & prophetiam) creditur ambulasse: In quo Fratribus humilitatis, austeritatis, & minuendæ sollicitudinis forma datur: quæ cum Sanctus intenderet, intelligentia sui dicti ex causis est assumenda dicendi.* Hæc Hugo, vbi sub forma minuendæ sollicitudinis indicat causam vsus pauperis: qui enim equo vehitur, & pro alendo equo eleemosinas conquirat necesse est, & sollicitudine multa distrahi debet.

Causam etiam illam posteriorem indicat S. Bonau. *suprà: Quæ (inquit) maioris sunt sumptus.*

CONCLUSIO.

EX vi Regulæ in rigore prohibetur tantum ne equo vel aliquo iumento iter faciamus. Ratio est: quia hoc ipsum vulgarter solum equitare est. Vndè in prima Regula c. 15. dicitur: *Iniungo omnibus Fratribus meis, &c. quod nullo modo apud se nec*

apud alium, & aliquo modo bestiam aliquam habeant, nec eis liceat equitare nisi infirmitate vel magna necessitate cogantur.

QVÆSTIO II.

An sit Fratribus Minoribus prohibitum bigare vel quadrigare?

CONCLUSIO I.

EX vi verborum Regulæ non est Fratribus Minoribus prohibitum bigare vel quadrigare. Hanc Conclusionem insinuat Hugo de Dina. *Verum (ait) etsi animalia cætera, vel honesta occurrunt vehicula equis tracta, vectari littera minus vetet: beatius tamen, tutius, & honestius nisi urgente necessitate vitamus, peditesque cum Domino Iesu ex itinere fatigamur: Hi in curribus & hi in equis, nos autem in nomine Domini inuocabimus.* Hæc Hugo. In quibus verbis insinuat litteram minus vetare bigationem.

Probatur verò Conclusio. Quia bigare & quadrigare non nisi valdè improprie nomine equitationis intelligi possunt: Regula autem simpliciter intelligenda est, prout communi sensu sonat. Nec valet: quod, qui equis trahitur, equo vehi dici possit, sic enim nec naui vehi liceret, vbi
navis

navis ab equis traheretur, vt in fluminibus communiter fieri solet.

CONCLUSIO II.

Bigatio & quadrigatio ex aliis titulis prohibetur Fratribus Minoribus extra casum necessitatis vel infirmitatis.

1. Ex ratione sumptuum pro quibus esset ad amicos spirituales & pecuniam recurrendum. Et hanc rationem indicat S. Bonaventura dum ait, *Et consequenter nec bigare nec quadrigare quæ maioris sunt sumptus.*

2. Ob scandalum, vel periculum scandalum, & excessum grauem contra humilitatem & vilitatem pauperrimi status Fratrum Minorum, & contra intentionem Patris nostri Francisci supra allegatam, Quæstione præcedenti. Et hoc ad minus indicant Patres in statutis Barchinonensibus c. 5. §. 2. Vbi sub grauissimis pænis & cautelis similis quadrigatio prohibetur, quæ non nisi pro peccato mortali & scandaloso infligi solent.

Hoc modò sine dubio peccaret mortaliter qui pompaticè per vias publicas ciuitatis more sæcularium in Rheda deambula-
ret aut graderetur, vtique contra honestū Fratrum Minorum incedendi morem &

austeritatem, cum sæcularium iudicio & scandalo.

CONCLUSIO III.

PRæcisa ratione recursus siue sumptuum, & materia scandali; non videtur Frater Minor peccare ubi ex causa rationabili, etsi non necessaria, vteretur biga vel quadriga. Ratio est: quia ex vi verborum Regulæ simpliciter non tenetur. & quamvis intentio Sancti Patris fuerit (vt antiqui Expositores dicunt) vt quantum fieri potest Fratres sui pedites cum Christo ambularent, istam tamen suam intentionem, quantum ad bigationem sub præcepto non proposuit, sed sub perfectionis gradibus potius reliquit: modò in paupertatis exemplaritate cum periculo scandali non fiat excessus, & contrà paupertatem in sumptibus extrà necessitatem non fiat recursus. Quod benè aduertendum est: facile enim in his Belgicis, & eisdem vicinis Prouinciis homines scandalizarentur, ubi Fratres reformatè viuunt, & pedites communiter ambulare solent.

QVÆ-

QVÆSTIO III.

*Quæ sint causæ sufficientes ad
equitandum?*

CONCLUSIO V.

DVæ requiruntur causæ ad equitan-
dum, nimirum: Manifesta necessitas:
vel Infirmitas.

Manifesta necessitas oritur ex triplici
capite. 1. Ratione prolixi itineris, quod
videlicet à pedestri non nisi summa inco-
moditatæ, vel cum periculo probabili in-
firmitatis tempore debito perfici nequit.

2. Ratione impediti itineris: quod pe-
destri transiri non potest, vtpotè, pro-
pter aquas, lutum, niues, &c.

3. Ratione negotij vrgentis, quod pre-
mit & breui tempore peragi debet, ita vt
quis vel non possit pedester loco adesse,
vel non nisi graui detrimento, & magna
incertitudine. *Ita communiter expositores cum*
S. Bonauentura. Semper tamen præsuppo-
nenda est causa legitima quæ huiusmodi
necessitatem inducat. Vnde si quis pro so-
la animi voluptate, & recreatione, aut ex
mera libertate se committat itineri sciens
aut scire debens se iter illud sine equitatio-

ne perficere non posse : huic sicut necessitas non suffragatur , sic nec licentia hæc equitandi. *Vide Cordubam q. 3.*

Infirmas etiam tunc causam sufficientem equitationi præbere censetur , quando infirmo iter agendum est, siue ut ad locum habitationis aut obedientiæ pergat aut reuertatur , siue ut ad conualescentiam , aut exercitium pro sanitate, siue aeris mutationem iter faciat. Hac enim ratione S. Franciscus infirmitatis in Regula mentionem fecit ut bene notavit Corduba supra.

TEXTVS V.

In quamcumque domum intrauerint, primum dicant : Pax huic domui. Et de omnibus cibis qui apponuntur eis, liceat manducare.

QVÆSTIO.

An fratres in propriis domibus possint vesci carnibus , & omnibus cibis qui eis apponuntur ?

S Crupulum suggestit S. Bona: hoc loco: istud (ait) non conceditur nisi in prædicationis euntibus ministerio. Qui ergo pro animarum salute non circumeunt , in hac licentia ius non habent. Hæc ille.

Alij etiam, Fratres Minores metientes pede Ordinum S. Benedicti, Bernardi, Carthusianorum, & aliorum, qui tunc temporis carnibus non vescebantur, arbitrati sunt S. Franciscum non indulsisse suis esum carniū, cum aliis in vfu non esset.

Pro resolutione suppono 1. Hoc indultum dirigi ad euntes per mundum vt ex textu constat.

Suppono 2. Indultum accomedè intelligi debere vt *de omnibus cibis qui apponuntur eis liceat manducare* nimirum: Nisi aliquo præcepto ad ieiunium vel abstinentiam contingat illos obligari.

CONCLUSIO.

Fratres Minores in Domibus siue Conuentibus suis existentes, extra tempus ieiunij & abstinentiæ, possunt carnibus vesci, siue de omnibus quæ apponuntur eis, manducare. Ratio est: Quia nullum est præceptum in Regula quod eos ad speciales cibos restringat, aut quouis modo aliquos eis prohibeat. Vnde S. Bernardinus Vicarius Generalis in Epistola quam scripsit ad familiam suam: *In regula (inquit) vsus carniū in loco vel alibi fratribus non prohibetur, licet non liceat nisi moderatus & discretus.* Hæc ibi, Confirmatque hanc sententiam Historia quam narrat R. P. Lucas VVadingus

sub an. Christi 1220. Religionis 3. ex Antiquo Chronico Mss. & S. Antonino tit. 24. c. 7. §. 4. ubi Angelus venit ad F. Heliam eique proposuit quæstionem: Vtrum Euangelij obseruatoribus liceat de omnibus quæ apponuntur eis manducare prout Christus tradidit. Et: An alicui liceat eisdem S. Euangelij obseruatoribus contraria Euangelicæ indulgentiæ præcipere. Per hanc quæstionem (vt ait Historia) reprehendens illum quod statutum in Ordine fecisset de non vescendo carnibus: quod S. Franciscus statim post dictam Angeli reprehensionem annullauit.

Ad verba S. Bonau. Respondeo non debere simpliciter intelligi de carnibus, sed vniuersaliter de lautis & delicatis, quæ contingit euntibus per mundum apponi à secularibus: qualia honestè non apponuntur fratribus in Conuentibus, quibus parcitas victus & moderantia communi vsu Ordinis magis competit.

Ad id quod de Religiosis aliorum Ordinum refertur: Respondeo Fratres Minores illis æquiparari non debere, quod isti suis diuitiis abstinentiam à carnibus, melioribus cibus, & vino supplere possint: Paupertas autem Fratrum Minorum ad certos cibos astringi non debuit, quæ oblatiis, & mendicatis viuit.

CAPVT QVARTVM.

Quod Fratres non recipiant pecuniam.

NTEQVAM Textum huius capitis aggrediamur omninò necessarium iudico generalem doctrinam tradere de veritate Paupertatis Fratrum Minorum, quam nonnulli sui ipsius amantes, paupertatis Christi inimici, suæ libertatis assertores non modò antè summorum Pontificum decreta non cessarunt suis di-
 cteriiis & falsis doctrinis lacerare; sed & modò se falsorum Fratrum protectores venenatis suis sermonibus exhibent, non ter-
 riti grauiissimis punitionibus diuinis, quas in principio exercuit Deus contrà eiusmodi venenosos Christi & Apostolicæ do-
 ctrinæ detractores, vt constat:

Vt igitur omnibus palam fiat Fratrum Minorum paupertatem esse realem & non metaphysicam, sanctam, à Christo institu-
 tam, & non inuentionem humanam, cona-
 bor illius essentiam planè & breuiter elu-
 cidare, eo iuuante qui non habuit vbi ca-
 put reclinaret.

TITVLVS I.

De Paupertate Fratrum Minorum
quoad eius essentiam.

QVÆSTIO I.

*Quid sit paupertas Fratrum
Minorum?*

CONCLUSIO.

Paupertas Fratrum Minorum est realis
abdicationo omnis iuris politici cuius-
cumque rei temporalis, tam quoad rem
ipsam, quam quoad eius vsum, tam in par-
ticulari, quam in communi, propter
Deum.

Dicitur (*realis abdicationo*) ad excluden-
dam illam quæ est solius affectus, de qua
Psalmes : *Diuitiæ si affluant nolite cor appo-
nere.*

Dicitur (*omnis iuris politici*) ad exclu-
dendum ius quoddam naturæ quod à
B. Patre Gilberto Nicolai dicitur : *Ius quo
quodlibet viuens potest & tenetur vti rebus ne-
cessariis ad conseruationem sui esse seu vitæ.* Est-
que ius diuinum naturale : quia omni vi-
uenti à Deo est concessum. Et vocatur à
Nicolao 3. *Ius poli* : Et huic non renuntiat
Frater

Frater Minor, quin sicut quodlibet viuent
possit sustentari cibo & potu vnde quaque
accepto in casu necessitatis vitæ conseruan-
dæ; Vndè & supradictus Pater: *Tantum*
(inquit) *habet ius avis in grano quod comedit,*
quantum Frater Minor in cibo quem manducat.
Vnde sicuti ius avis in grano est naturale
tantum, & non politicum, sic ius Fratris
Minoris in cibo suo.

Dicitur, (*cuiuscumque rei temporalis*) in-
frà enim ostendemus Fratrem Minorem
esse capacem iuris rei spiritualis, merito-
rum, bonorum operum, Indulgentiarum,
etiam per modum iuris politici seu civilis.

Dicitur (*tam quoad rem ipsam, quam*
quoad rei vsum). Triplex porrò Ius politi-
cum ad rem, apud Iuristas reperitur, nimi-
rum: Dominium politicum, possessio po-
litica, Proprietas politica.

Dominium dicitur ius quo quis de re
sua potest facere quod vult dando, ven-
dendo, commutando, &c. Et si impedia-
tur possit in iudicio experiri. Possessio verò
Dominio addit: quod in tali iure non
impediatur.

Proprietas verò dicit insuper: quo
quis in tali iure parem non habeat.

Rursum Ius politicum in vfu rei duplex
est, videlicet, Vfus Fructus, & Vfus iuris.

Vfus

Vsus fructus est, quo quis potest pro *se*, & pro aliis, iuxta beneplacitum Fructus accipere, utpotè vendendo vel dando.

Vsus iuris pro se solo fructibus utitur, vel uti potest, vnde vsus fructus pinguior est vsu iuris.

Dicitur (*tam in particulari quam in communi*) ut excludatur paupertas aliorum Religiosorum, quæ in communi ius siue Dominium rerum, tam in se, quam earum vsu sibi acquirit & acquirere potest.

Dicitur (*propter Deum*) ut excludatur paupertas inuoluntaria hominum huius sæculi, aut quam alio quouis titulo homines patiuntur.

Ex dictis patet quanta sit paupertas Fratrum Minorum, utique: quæ semper alieno utitur, & non suo, alieno viuit, alieno, vestitur, in alieno habitat.

QVÆSTIO II.

An hæc paupertas fuerit Evangelica à Christo & Apostolis practicata?

CONCLUSIO I.

Paupertas Fratrum Minorum in superioribus explicata est Evangelica, à Christo & Apostolis practicata. Hanc Conclu-

clusionem docet latè S. Bonaventura in c. 4. Regulæ, & in tract. de paupertate Christi. Et Nicolaus 3. cap. Exiit qui seminat, *Abnegatio* (ait) *omnium rerum tam in speciali quam etiam in communi propter Deum meritoria est & sancta, quam & Christus viam perfectionis ostendens verbo docuit, & exemplo firmavit.*

Item ibidem in principio : *Hæc est apud Deum Patrem munda & immaculata Religio, quæ descendens à Patre luminum per eius filium exemplariter & verbaliter Apostolis tradita est.*

Ne porrò sim fusior præter intentionem consulat R. P. Cyprianum Crofers ad c. 6. Regulæ lectione Paræneticâ 2. de Paupertate Christi & Apostolorum, ubi hanc sententiam latissimè defendit omnes opiniones contrarias refutans.

Dices, Ioannes 22. in *extrauaganti* : *Ad Condisorem Canonum* : renuntiat omni dominio rerum quarum vsum Fratribus licet habere, & absolutè docet in rebus vsum consumptibilibus simplicem facti vsum non posse separari ab vsum iuris.

Item in Extra. *Cum inter nonnullos* : declarat opinionem quæ asserit Christum & eius discipulos nihil habuisse, & in his quæ habuerunt nullum ius eis fuisse, esse erroneam & hæreticam.

Ref.

Respondeo 1. ex Soto l. 4. de Iustitia q. 1. a. 5. & Ledesma 2. p. 4. q. 18. a. 1. dub. 2. Ioannem 22. laceffitum ab Ockamo & quibusdam aliis, infensum fuisse multum Ordini, adeoque minori charitate aduersus Ordinem processisse, vt ex historiis constat.

Respondeo 2. Ex Bellarmino tom. 1. Controu. tractatu de Summo Pontifice c. 14. Concl. 2. Ioannem 22. errasse, quamuis non in re Fidei, & morum, siue ad mores Ecclesiae vniuersales pertinentes: sed tantum in nonnullis terminis iuris explicandis de quibus subtiliter disputat, & in partem contrariam Ordini Fratrum Minorum inclinat.

Quod vt clarius pateat, tam pro resolutione Q. de paupertate Christi, quam Q. de paupertate Fratrum Minorum pono sequentes Quæstiones.

QVÆSTIO III.

An in rei veritate possit separari usus simplex facti ab omni usu iuris, etiam in usu consumptibilibus?

Distinguendus hic est omninò duplex usus iuris: Alius est enim usus iuris Ciuilis mundani siue politici.

Alius

Alius est vsus iuris naturalis, vel iuris charitatis quod, potius vocari debet, vsus rei licitus siue vsus non prohibitus, nullo respectu facto ad rationem Dominiij:

Rursum aduertendum: Vsum iuris Ciuilis duo includere. 1. Posse defendere etiam ciuilitè contrà quemcumque inuasorem. 2. Posse rem in iudicio & extrà repetere à retentore iuxtà illud: *Ea in nostris bonis habere dicimur quibus habitis defensionem, & non habitis repetitionem habemus.* Vsus verò purè naturalis aut simplex nec iuridicam defensionem habet, nec repetitionem, in quo est distinctio manifesta.

CONCLUSIO.

Secundum omnimodam veritatem vsus simplex facti potest separari, & de facto separatur ab vsu iuris, etiam in vsu consumptilibus.

Hanc quidem Conclusionem docuit Nicolaus 3. *in cap. Exiit qui seminat.* Manifesta est autem cuilibet intuenti: Nam & Filij familias vtuntur Parentum bonis, & cibis, in quorum bona ius nullum habent: & serui vtuntur cibo & vestimentis concessis à Dominis ad eorum nutum sine vllò iure. Vndè ius ciuile de acquirenda possessione
 I. Quidquid: *Quidquid Filius familias habet ex peculio, siue cibaria sint, siue vestes, siue pecunia,*

cunia, vel alia quæ usu consumuntur, solum habet usum facti & dominium, sed proprietas residet apud Patrem. Et Glossa. 12. q. 1. c. Non dicatis: Numquid servus (ait) dicitur possidere vestem? Non videtur, quia vestis servi semper est de peculio Domini.

Ita Frater Minor utitur cibo, vestibus, libris, & aliis nulla proprietate, nullo iure civili, sed tantum licite & velut iure naturali, vel permissione siue concessione fraternæ charitatis, nec ius defensionis habens, nec causam repetitionis.

Et in his ferè terminis credo totam Extrau. Ioannis 22. tergiuersari, quod nimirum non agnoscat alium usum nisi cuiusdam iuris civilis, & velut dominij partialis siue modificati; cum tamen detur verè usus simplex quo alieno vtor, Domino permittente, concedente liberaliter, & ex charitate sic volente: absque eo quod habeam ius aliquod ad rem vel in re, sed tantum permissionem siue licentiam.

Vndè rectè dicor licite vti, non iure, quia iustitia nihil mihi donat in re vel ad rem, sed voluntas Domini permittit vt sua re vtar.

Petes. Usus simplex rei supponit saluam rei substantiam quæ Domini est, quomodo ergò in usu consumptibilibus usus à

Do-

Domino separari potest? Respondeo, Antecedens non esse vniuersaliter verum: datur enim vsus rerum quæ vsu non consumuntur, & talis res non obstante vsu, Dominorum sunt, cum Dominus eas repetere possit, & concessionem reuocare: datur verò vsus rerum consumptibilium, siue quæ vsu ipso ex rei natura consumuntur, & in his respectu personarum vten-
tium potest etiam separari dominium ab vsu: quia Dominus sicut rem suam per se consumere potest, sic vult per personas illas consumi. Nec tamen personæ consu-
mentes in res ipsas ius aut dominium ha-
bent, sed dependenter à voluntate Domi-
norum consumunt; sicut seruus qui de
mandato Domini rem ex. g. vestem con-
sumit, ius in rem siue vestem manifestè
non habet, sed quod consumptio rei siue
vestis cum Domini mandato siue licentia
fiat, ipsius iure fieri censetur. Vndè quam-
diu res existit, Domini est, vbi desinit, ex
natura desitionis & consumptionis domi-
nium perit, licitè autem perit quia de Do-
mini voluntate perit. Et hæc cuilibet benè
consideranti sunt manifesta.

Ex dictis patet 1. Vsum simplicem fa-
cti sine vlllo iure in Ordine S. Francisci
esse sanctum & pium, & secundum omni-

modam veritatem, in re morali, non subtilitate Mephaphysicâ.

Vtuntur enim rebus nullam ex se & per se sibi in illis vendicantes aut defensionem iuridicam, & ciuilem, aut similem repetitionem. Licitè autem vtuntur rebus quidem permanentibus durante Domini permissione, licentiâ & voluntate, ità vt toties quoties reuocare dictam voluntatem possit (per accidens est autem quod actu non reuocet) quamuis & in facto sæpius Pontifices reuocasse constet, & ea quæ vsibus Fratrum erant aliis tradidisse. In rebus verò vsu ipso consumptibilibus, & actu consumendis, Fratres eas consumunt tantum licitè, non iure, quia Domini eas tradunt, vt de voluntate & beneplacito eorum consumantur, vt suprà dictum est. Et in moralibus de Filiis familias & seruis fuit exemplificatum.

Patet 2. Quod spectat ad paupertatem Christi & Apostolorum liberè dictum esse, & nonnullos interpretari ipsos in rebus quibus utebantur ius aliquod habuisse: qui enim volenti perfectionem sequi de seipso dixit: *Vulpes foueas habent & volucres cali nidos, Filius autem hominis non habet vbi caput reclinet.* Qui iterum suasit: *vt tunicam tollenti non resisterent*: ille in se & suis excel-

excellenter hanc paupertatem seruare debuit.

Cur enim non potuit Christus & Apostoli fidelium & piarum mulierum quæ sequebantur, imò & communis Ecclesiæ rebus, vti ad necessitatem ex solo beneplacito & voluntate ministrantium, secluso à suis personis omni dominio? Imò, quid impedit vt dispensatores fuerint rerum in communem Ecclesiarum utilitatem collatarum, & nihilominus in seipsis nullum sibi ius arrogarint, sed tantum obsequium & manum in alienis bonis impenderint, manente dominio penes Ecclesiam, & membra dominijs capacia saltem in communi? Nec verba, esse, habere, dispensare, &c. verba dominijs & iuris semper sunt, sed verba vsus etiam simplicis sine vlllo iure. Famulus enim certè & licitè habere dicitur quæ nomine ipsius Domini erogat, dispensat, consumit.

Vndè iterum etsi Christus loculos habuisse dicatur, non conuincit quod ius aliquod in illos habuerit, sed sufficit quod ex voluntate offerentium, ad doctrinam minus perfectorum qui in Ecclesia futuri erant solam dispensationem permissiuam habuerit: Et Apostoli qui ibant in ciuitatem vt cibos emerent, vt fidelium Mini-

stri de illorum voluntate & velut mandato, (iterum ad doctrinam & condescensionem minus perfectorum, qui in Ecclesia futuri erant) id fecisse eadem libertate, imò maiori fundamento Apostolicæ perfectionis à Christo declaratæ, dici possunt.

Pater 3. Omnes subtilitates quæ in Extrau. Ioannis 22. referri possunt his veritatibus plenè apprehensis cadere.

QVÆSTIO IV.

Penes quem in veritate maneat dominium, vel quæ dominij sunt, rerum Fratribus Minoribus concessarum ad vsum?

CONCLUSIO.

Dominium rerum quarum vsum Fratres Minores possunt habere, vel est penes dantem siue concedentem, vel penes Romanum Pontificem. Patet ex cap. Exiit qui seminat: de verbo: signi: in 6. §. Ad hæc cum Fratres. Et Clement. Exiui de Paradiso. §. Cum vir Sanctus.

Et quidem penes dantem vel concedentem censetur dominium remanere, si sibi reseruauerit: sin minus ad Pontificem tam-

tamquam Patrem communem pauperum & specialem tamen Fratrum Minorum. Hæc omnia in dictis Extrau. quæ specia-
lius postea enodabuntur.

Dices Ioannes 22. C. Ad Conditorem simpliciter huic dominio renuntiat. Respondeo 1. Alios Pontifices iterum resum-
psisse in se, vt Alexander 6. & alij: vt in Compendio Priuileg. verbo, Paupertas: Nouissimè *Vrbani* 8. anno 1625. annulla-
uit omnes declarationes & decreta super statu & obseruatione Regulæ Fratrum Minorum, & voluit haberi tantum ratio-
nem declarationum *Nicolai* 3. & *Clemen-*
tis 5.

Respondeo 2. Etsi omnes Pontifices & totus mundus renuntiarent dominio re-
rum Fratrum Minorum: Frater Minor ni-
hilominus non necessario fit Dominus,
aut ius habet in res sibi concessas, cum hoc
ipsum eius acceptationem sequi debeat:
ipse autem sicut se incapacem omnis domi-
nij agnoscit, sic non nisi ad simplicem vsum
acceptat, nec inuitè fieri Dominus potest,
aut ius ad rem accipere.

Dices 2. Cuius ergò essent illa bona, si
concedens & Summus Pontifex dominio
& omni iuri renuntient? Respondeo: Non
esse necesse vt ad alicuius dominium per-

tineant; sint Dei, aut pro derelictis habeantur, sufficit mihi quod ego eis vtor simpliciter, & ius omne recuso. Vndè Hugo de Dina hoc c. *Soli* (inquit) *Deo acquiritur, cuius intuitu vel nomine offertur.*

Dices 3. Si in res vobis concessas aut vsui vestro donatas ius non habetis, cur ergò eas etiam in iudicio defenditis aut repetitis?

Respondeo 1. Fratrem Minorem non posse eas aut earum vsu nomine suo siue auctoritate repetere aut defendere.

Respondeo 2. Licere Fratri Minori prohibere volentem rapere, aut violenter auferre; imò & repetere non iure aliquo, sed naturali charitate, qua seruus Domini bona defendit, & ablata repetit, aut recuperare conatur, imò & quilibet prohibet furem, ne proximi bona inuadat, & iam ablata bona recipit, vt Domino reddat. Qualiter verò Fratres Minores debeant se gerere in similibus, suo loco dicetur.

QVÆSTIO X.

An omnium rerum, quæ sunt apud Fratres Minores, Dominium Pontifex sibi assumpserit?

CONCLUSIO I.

OMnium rerum (quarum vsum facti Fratribus licet habere) Dominium Pontifex & Ecclesia Romana in se assumpsit (si modò dantes sibi non retinuerint) Ità expressè Nicolaus 3. C. Exiit qui seminat. a. 3. §. Ad hæc cum Fratres. Vbi non tantum de utensilibus, libris, mobilibus, &c. sed etiam de locis emptis, oblatis, &c. distinctè exemplificat: si secus donantes aut offerentes non exprimunt. Imò, vbi etiam donantes aliud expresserunt quoad domos & loca habitationis Fratrum, nihilominus Pontifex assumit in se Dominium & proprietatem Ecclesiæ, oratorij, & cæmeterij. Vide ibidem latissimè.

Dixi (quarum vsum facti Fratribus licet habere) quia *ididem* §. *Insuper*, Pontifex, sicut repudiat à se Dominium locorum & rerum in quibus concedentes sibi proprietatem reseruauerunt: sic declarat Fratres non posse habere utensilia, aut alia ad vllam

lam superfluitatem, diuitias, seu copiam quæ deroget paupertati, vel ad thesaurizationem, vel eo animo vt ea distrahant, vendant, nec sub colore prouidentiae in futurum, &c. ac consequenter ea in suum Dominium non suscipit. Iudicium tamen de supradictis relinquit Ministris & Custodibus.

CONCLUSIO II.

Rerum cæterarum(quarum vsum facti Fratribus licet habere) Dominium & proprietas penes donantes siue concedentes remanet, vbi suam explicauerunt voluntatem & intentionem. Ita Nicolaus III. vbi suprâ. Quarum verò rerum vsum facti Fratribus liceat habere titulo sequenti dicetur.

TITVLVS II.

De Paupertate quoad vsum.

QVÆSTIO I.

An omnium rerum vsus simplex Fratribus Minoribus sit permissus?

Aduertendum i. Vsum pauperem, vel non pauperem, non includi in essentia Paupertatis. Ità expressè Clemens V. Cle-

V. Clement. Exiui de Paradyso. c. 11. §. Dicere autem sicuti aliqui asserere perhibentur *vsus pauperem includi, vel non includi, sub voto Evangelicæ paupertatis præsumptuosum & tenerarium iudicamus.* Quæ verba sic exponit Gilbertus Nicolai in *tract. de decem plagis Paupertatis, radio 6.* Exemplo albi: Album enim nec includitur in ratione hominis, quia homo esse potest homo, & non esse albus: nec non includitur, quia potest esse albus. i. potest adesse, & abesse; Ita *vsus pauper* nec includitur formaliter, nec excluditur formaliter, sed *inesse & non inesse potest*: Ille enim verè essentialiter pauper est, qui nullum omninò ius in rem habet.

Aduerte 2. paupertatem *vsus & paupertatis vilitatem* multum conferre ad perfectionem & decorem Evangelicæ paupertatis: Vnde essentiali paupertati, Regula Fratrum Minorum nonnullos arctos *vsus* addidit sub præcepto, reliquos relinquens consilio, & deuotioni perfectionem requirentis.

CONCLUSIO.

Non licet Fratribus Minoribus omnium rerum *vsus* habere. Patet ex Regula quæ nonnullorum *vsus* prohibet, vt pecuniæ, denariorum: & Declarationes Pontificum latius exponunt.

QVÆ.

QVÆSTIO II.

Quarum Rerum vsus est prohibitus Fratribus Minoribus ex vi Regulæ?

CONCLUSIO I.

Q Vinque rerum vsus per Regulam expressè Fratribus Minoribus prohibetur.

Primus: absolutè & sine exceptione denariorum & pecuniæ c.4.

Secundus: extrà necessitatem: Vsus calceamentorum.

Tertius; vsus vestimentorum prætiosorum: *Fratres omnes vestimentis vilibus induantur.*

Quartus: Equorum extra casum manifestæ necessitatis: *Et non debeant equitare, &c.*

Quintus: Procuratorum ad pecunias: *Præcipio firmiter Fratribus vniuersis, vt nullo modo pecuniam vel denarios recipiant per se vel per interpositam personam: vbi interposita persona rationem Procuratoris pro Fratribus gerit.*

Ad hanc Procuratorum prohibitionem pertinet quod in Cap. 2. ponitur; Vt Fratres se non immisceant dispositioni bonorum Nouitiorum. Et de his quinque vsibus loquitur Clemens V. §. *Ex præmissis*, vbi posita

fitā disputatione & altercationibus Fratrum de obligatione vel non obligatione ad arctos & pauperes vsus simpliciter resoluit: Volentes itaque nos conscientiarum dictorum Fratrum prouidere quieti, & his altercationibus finem dare: declarando dicimus quod Fratres Minores ex professione suæ Regulæ specialiter obligantur ad arctos vsus seu pauperes qui in ipsorum Regula continentur, & eo obligationis modo, sub quo continet seu ponit Regula dictos modos, &c. Hæc Clemens. Isti igitur sunt ferè modi qui sub præcepto Fratribus Minoribus iniunguntur.

QVÆSTIO III.

An ad alios vsus arctos seu modos Fratres Minores teneantur?

CONCLUSIO.

EX declarationibus Pontificum quinque sunt superaddita obligatoria ad peccatum mortale in vsu, & modis spectantibus ad paupertatem.

1. De non habendis, aut de non vtendo redditibus.

2. De non assistendo in curiis & processibus.

3. De non habendis Ecclesiis quasi Cathedralibus siue excessiuis.

4. De

4. De Excessu in ornamentis & param-
mentis Ecclesiasticis.

5. De non exequendis testamentis &
vltimis voluntatibus.

Hæc collecta sunt à B. Patre Gilberto
Nicolai in tract. de decem plagis c. 3. radio I.
ex declaratione Clementis V. Extra. Exiui
de Paradyso.

QVÆSTIO IV.

*Quo iure dicti quinque modi Pau-
pertatis obligent.*

Ratio dubitandi est: quia Declaratio-
nes Pontificum non obligant nos ad
culpam, nisi in quantum ex vi Regulæ ob-
ligamur, vt aliàs est dictum.

Neque enim Frater Minor aliter pro-
mittit secundum declarationes viuere, nisi
quatenus Regulæ declaratiuæ sunt.

CONCLUSIO.

EX circumstantiis & adiacentibus Re-
gulæ hæc 5. prohibentur & non ex
mero præcepto Pontificio. Ratio est quia
vel essentiæ status contradicunt, vel scan-
dalu[m] generare nata sunt contra Pauper-
tatem vel modos in Regulâ expressos.

Ac

Ac **I.** quidem: Reditus prouidentiam certam in futurum habet contrà statum vt cap. 6. dicemus: Assistere in Curiis, ius quoddam & repetitionem iuridicam dicit contrà Paupertatem: Habere Ecclesias excessiuas & paramenta nimis sumptuosa uilitatem paupertatis deturpat & superfluitatem, curiositatem ac præciositatem includit: Immiscere se testamentis & ultimis voluntatibus, pecuniæ & denariorum nonnullam dispositionem ordinariè habet: quæ omnia, cum scandalis pateant, iure tamquam mala prohibentur.

Qualiter verò fieri aut non fieri possint in speciali dicetur *c. 6. Regula.*

Et hæc dicta sint quoad paupertatem in genere vt sequentia melius intelligi possint, & enucleatius tractari: Praxes & Abusus ad singula præcepta vel eis adiacentia reponemus.

TEX-

TEXTVS I.

*Præcipio firmiter Fratribus vniuersis vt
nullo modo denarios vel pecuniam re-
cipiant per se vel per interpositam per-
sonam.*

TITVLVS I.

De Pecunia & denariis.

QVÆSTIO I.

*Quid intelligatur nomine Pecuniæ
& denariorem?*

Denariorum nomine intelligi pecuniam siue monetam quæ ex metallis confici solet omnes conueniunt: de nomine verò Pecuniæ dissensio magna est inter Interpretes, & multorum scrupulorum seges conscientijs timoratis.

Alij igitur Pecuniam dici volunt quidquid numerata pecunia estimari potest: quomodo dixit D. Augustinus: *Totum quod homines in terra possident omnia quorum Domini sunt, Pecunia vocatur, siue sit seruus, siue ager, &c.*

Alij Pecuniam volunt esse omnem rem quæ procuratur & recipitur non vt Fratres
cà

ea vtantur immediatè , sed eo animo vt commutetur in aliam , vendatur , vel distrahatur. Et ita Tab. Vic. Gen. quam ego sententiam aliquandò sum secutus in scripto altero in Regulam.

Alij pecuniam volunt esse id omne quod loco nummorum siue pecuniarum datur.

CONCLUSIO I.

Denariorum nomine intelligitur Moneta , siue pecunia ex speciebus quibusdam metallorum publica auctoritate instituta , quatenus est formale instrumentum contractus emptionis.

Ità communiter interpretes nullo refragante.

Dixi (quatenus est formale instrumentum cōtractus emptionis.) Quatenus enim denarius est materiale quoddam metallū quod vsibus Fratrum Minorum cedere potest , sic denariorum nomine non comprehenditur , nec consequenter eius receptio est interdicta. Quomodò licitè Frater Minor centum aureos recipere potest (secluso scandalo & malitia omni seposita) non vt genus aut species monetæ sunt , sed vt ex isto auro calix conficiatur vel calices deaurantur. Quod tamen ob abusus periculum & scandalum cauendum esset , & non recipiendum aurum nisi fractum vel fustum.

CONCLUSIO II.

Pecuniæ nomine in Regula Fratrum Minorum non intelligitur quidquid numeratâ pecuniâ æstimari potest.

Ratio sumitur ex communi absurdo : quia sic Fratri Minori non liceret recipere vestes , cibos , ædificia , &c. Ista enim numerata pecunia æstimari possunt.

CONCLUSIO III.

Nomine pecuniæ in Regula Fratrum Minorum non potest intelligi res omnis quæ recipitur eo animo vt vendatur aut distrahatur, siue vt in aliam commutetur. Est contrâ sententiam plurimorum, & maximè contrâ eam quæ in Tab. Vic. Gen. reperitur.

Probatur verò 1. Ex simplici intentione Regulæ & S. Francisci ; qui verba Regulæ voluit simpliciter intelligi eo modo quo communi loquentium sermone vsurpantur : atqui nomen pecuniæ communi loquentium sermone non sumitur pro eo quod recipitur vt vendatur, vel distrahatur, &c. ergò nec in Regula accipi sic debet.

Minor probatur : neque enim merces mercatorum pecunia nuncupantur, nisi fortè valdè analogicè quatenus per eas pecunia acquiri potest vel vt pecuniæ æquivalent.

Probatur 2. ex Pontificum declarationibus : sic enim Nicolaus 3. *in Extrau. Exiit qui seminat*, permittit Fratribus Minoribus acceptare legatum alicuius domus, agri, &c. Vt per personas idoneas vendantur, & pecunia in Fratrum necessitates expendatur : ergò legatum ipsum siue domus quæ acceptatur non est pecunia ; sed potius pecunia ex domus venditione conflatur, quæ tum demum per personas idoneas in necessitates conuertitur : ergò nec similiter granum aut aliud quiduis (exceptis denariis) quod Frater Minor recipit, ad hoc vt per personas idoneas vendat, distrahat aut commutet, reputari debet pecunia formaliter, quamuis ex illa re pecunia conflari possit.

Cum imò Nicolaus 3. volens patenter distinguere res quæ legantur vt vendantur, à pecunia : pecuniam de rebus ipsis acceptam, à rebus distinguit, & legatum pecuniarium, à legato rei alicuius ad venditionem relicto.

Amplius idem Nicolaus 3. a. 6. agens de commutatione mobilium quæ expedit commutari, vult talium rerum commutationem fieri auctoritate Ministrorum : ergò tales res pecunia non sunt cum nullam auctoritatem in pecuniariam dispositione

tione ex Regula Ministri possint habere.

3. Per hanc Regulæ prohibitionem, istius rei quæ dicitur pecunia, prohibetur nobis non tantum possessio, sed etiam vsus: atqui rei quam accipio vt vendam ex g. domus, &c. Vsus non est mihi prohibitus, ergò non intelligitur nomine pecuniæ.

4. Ex vi Regulæ possumus sæpius nonnulla recipere vt vendantur vel distrahantur, ergò nomine pecuniæ non intelliguntur. Antecedens sic clarè declaratur: licet Fratri Minori pictoriæ aut scriptoriæ artis perito, pingere imagines, scribere libros, ea intentione vt imagines & libri per personas ad hoc idoneas vendantur & distrahantur, vt ipsi & Fratibus pretium laboris in necessaria corporis applicetur: ergò imagines pictæ & libri scripti ea intentione quod vendantur siue distrahantur, pecunia dici non possunt. Antecedens patet: quia licet fratri pictori aut scriptori & intendere & recipere pretium laboris modò pecuniam non recipiat, ergò licet intendere vt vendantur & necessaria in specie illi suppedientur.

Dices 1. ergò licebit Fratri Minori quascumque res facere ea intentione vt vendantur vel distrahantur. Respondeo
ne-

negando consequentiam. Etsi enim pecunia non sint, ex alio tamen capite talis receptio vel conquisitio illicita esse potest sicut & venditio & commutatio: Hoc specialiter notarunt 4. Magistri cum Hugone de Dina in hoc capite, ubi cum retulerunt opinionem eorum qui dicunt nomine pecuniæ prohiberi receptionem rerum ad vendendum, commutandum, &c. Isti (inquiunt) capitula Regulæ non distinguunt, nec prohibitiones. Constat enim quod in sequenti capitulo omnis rei proprietas interdicitur, sed non usus, &c.

Qualiter verò huiusmodi receptio intentione utendi vel commutandi licita sit vel illicita dicemus in Expositione cap. 6.

Dices 2. Nicolaus 3. a. 5. §. Si verò: docet expressè Fratres non posse, ad res legatas, ut vendantur vel distrahantur recurrere, nisi eo modo quo recurrere possunt ad eleemosynas pecuniarias, &c. ergo sunt pecunia.

Respondeo negando consequentiam. Etsi enim sit idem modus recursus, non idcirco pecunia censeri potest. Sensus enim Pontificis est, ut non recurrant Fratres ad similia legata vel donata nisi in veris necessitatibus, præsentibus, vel imminuentibus, &c. Cuius ratio est non quia pe-

cunia sunt, sed quia immediatè vsibus Fratrum non cedunt, & nisi ad necessitates veras reducantur, thesaurizationem & superfluitatem sapiunt. Aliud itaque est esse pecuniam, aliud non fieri recursum ad illa nisi eo modo quoad pecuniam, sed de his plura in cap. 6.

Dices 3. Qui recipit rem ad vendendum intendit pecuniam, *quod enim venditur pecunia venditur* (Ita loquitur Serena conscientia.)

Respondeo 1. Non esse necessarium intendere pecuniam, quia potest intendere rem in sua specie necessariam.

Respondeo 2. Si intendat pecuniam: contrà Regulam non est, quia res vendenda pecunia dici debeat; sed quia per illam pecunia & illicitè intenditur & quæritur.

CONCLUSIO IV.

QUod datur loco nummorum generaliter pecunia dici non potest. Ex. g. Do latomo ædificanti mihi domum, granum in mercedem, etiam æstimato prætio: do operario cibum &c. pro suo labore; nec granum nec cibus pecunia dici possunt in Regula Fratrum Minorum.

Probatur clarissimè. Per Regulam nullo modo licet recipere pecuniam, ergò quod in prætium laboris datur pecunia
dici

dici non potest. Probatur consequentia : Ex mente Sancti Francisci ; Licet Fratri Minori recipere granum , cibum , vestem , &c. in mercedem laboris siue prætium , g. cibus , potus , vestis , granum non sunt pecunia : ergò quod loco nummorum & denariorum datur , &c. non est pecunia. Probatur consequentia vltima. Quia granum , cibus , vestis , &c. dantur licitè loco nummorum & denariorum Fratribus , qui tamen pecuniam recipere non possunt.

Nec valet quod à nonnullis dicitur , non dari æstimato prætio. Si enim vera merces est , æqualitatem operis respicere debet , saltem ex natura mercedis , etsi non civili- ter. Vndè & Sanctus Franciscus in Testa- mento mercedem laboris vocat : *prætium laboris*. Licere verò etiam mercedem labo- ris æstimato prætio recipere , declaro exem- plo : Tradidit mihi Mercator pannum pro Fratribus induendis , cuius vlna vno aureo æstimatur : licet Guardiano mittere dicto Mercatori postulanti Fratrem scriniarium , qui suo opere in gratiam illius operetur , deducto per dietas quolibet prætio illius panni. Iterum : Pharmacopola pro infir- mis dispensauit pharmaca pretio 20. aureo- rum. Licet Fratri Minori industrio quæ- rere herbas medicas , distillationes , syro-

O 4

pos,

pos, confectiones facere, & tradere dicto pharmacopolæ ad prætium 20. aureorum. Ratio est quia hoc est purè recipere mercedem & pretium laboris. Igitur quidquid recipitur à Fratre Minore loco pecuniæ simpliciter pecunia dici non debet.

CONCLUSIO V.

Pecunia propriè nihil est aliud quam id quo solent uti homines cum opportunum est ad prætium rerum emendarum. Ita 4. Magistri, & Hugo de Dina si quis præcisè eorum textum consideret.

Dixi (*Id quo solent uti homines*) nimirum publicâ auctoritate & communi consensu, ut includatur omne instrumentum siue medium quo omnes Nationes uti solent: Non enim omnes nationes utuntur denariis vel moneta, sed aliis rebus: Sic enim legitur de nonnullis qui utebantur officulis, &c.

Dixi (*ad prætium rerum emendarum*.) Pecunia enim propriè medium est contractus Emptionis, prout emptio est: Ad excludendum id quod datur in commutationem, compensationem, mercedem, & satisfactionem, &c. Si enim species pro specie alterius rei detur, commutatio est: Si pro interesse, compensatio: Si pro labore,
Mer-

Merces : Si pro furto, satisfactio, seu restitutio est.

CONCLUSIO. VI.

IN Regula Fratrum Minorum denarius & pecunia ferè synonyma sunt, & pro eisdem accipiuntur.

Probat^{ur} 1. Quia hæc est communis vsurpatio in modo loquendi: iuxta quam vult suam Regulam intelligi S. Franciscus, quam etiam indicat disiunctiuâ (vel)

2. Quia Nicolaus III. & Clemens V. ista simul confundunt & pro iisdem sumunt, imò solo nomine pecuniæ vtuntur pro denariis, vt patet legenti declarationes; Quod non facerent si tanta distinctio esset: cum traditæ ab aliis distinctiones sint fundamenta infinitorum scrupulorum, imò & grauissimorum dubiorum, ad quæ elucidanda suas Declarationes dederunt supradicti Pontifices.

Dixi (Fere) quia pecunia videtur nomen aliquantulum vniuersalius ob nationes Barbaras si quæ reperiatur; quæ monetâ & denariis strictè acceptis non vtantur.

*Resolutio generalis & absoluta contra
scrupulos.*

Nemo igitur pecuniam recipere censetur, nisi qui denarios recipit, quatenus sunt formale instrumentum emptionis rerum, siue quatenus sunt monetæ publicæ auctoritate institutæ. Quod si aliqua alia prohibeantur recipi vel vendi aut commutari, per alia præcepta Regulæ prohibentur, ut suis locis examinabimus.

QVÆSTIO II.

*Quis dicatur recipere pecuniam siue
denarios?*

CONCLUSIO.

Recipere pecuniam siue denarios dicitur, qui quovis modo illam, siue in possessionem, siue in usum quemcumque civilem, vel in auctoritatem acceptat.

Dico (in possessionem) & si enim in cap. 6. cuiuslibet rei possessio Fratribus Minoribus prohibeatur, hic tamen specialiter & specificatiuè possessio denariorum siue pecuniæ.

Dico (in usum quemcumque civilem &c)
Primò: ut includatur omnis omnino usus
siue

sive sit ad emptionem, rerum donationem, mutuum, cambium, depositum, civilem conseruationem, societatem, mercaturam, contractum politicum, thesaurizationem &c. Secundo: vt excludatur materialis siue naturalis tantum vsus vt in medicinam, in opus aliquod, quod ex metalli illius materia fieri debet, Item contactus aliquis purè materialis, vtpotè ad pecuniam à terra leuandam, ad materialiter illam de loco ad locum transferendam.

Dico (*in auctoritatem*): vt excludatur omnis omnino pecuniæ administratio etiam in aliorum gratiam siue, aliorum nomine factam.

Peccata contra hoc preceptum.

EX quibus conuincuntur iuxta rationem materiæ peccare mortaliter.

1. Qui pecuniam quouis modo sibi acquirunt, siue ad thesaurizationem quamcumque, siue ad vsum pro se.

2. Qui pecuniam recipiunt in alienum vsum vt eam dent alteri, vel in alterius, vt potè cognati vel affinis, aut amici necessitatem expendant.

3. Qui pecuniam in suas necessitates depositam in mutuum dant, vel sua auctoritate dari curant.

4. Qui

4. Qui ex illis Cambium faciunt.

5. Quod peius est, qui ad lucrum & interesse dari consentiunt.

6. Qui in societatem syndicis, vel aliis præstant.

7. Qui eas apud se deponi ciuilitè permittunt, ita vt reddere de eis rationem teneantur.

8. Qui etiam alienas dispensant & administrant.

9. Qui denarios & monetam cudunt, quia monetam cudere est velut eà ciuilitè vti, & quasi ministrare.

10. Qui clauem cistæ, cippi, vbi pecunia afferuatur retinent, etiamsi cistæ sint in domo sæculari.

11. Qui Computum ciuilem faciunt vel recipiunt.

12. Qui Cippos in Ecclesia exponunt.

13. Qui permittunt denarios deponi in aliquo loco domestico, vt postea sæculari etiam syndicum aduocent, qui eos accipiat.

14. Qui in sua perâ dum sunt in itinere recondunt, vt postmodum sæculari, expendenda exponant.

Et multa id genus similia contingunt, à quibus omnino abstinendum erit Fratri minori.

Exceptiones ab hoc precepto.

PRimò: vbi est vsus tantum materialis, vt in opere aliquo, in medicinis &c. non peccat Frater Minor.

2. Vbi est contactus, & actio tantum materialis circa pecuniam. Quomodò licet Fratri Minori tempore belli vel inuasionis aut spoliationis ciuitatis permittere sæculari, vt in monasterio, aut etiam cella (secluso scandalo) pecuniam deponat vt ibi asseruetur: Non enim seruat pecuniam ciuilitate tamquam depositum ciuile, sed tantum materialiter, & vt in genere est res ad proximum omnimodè spectans.

Similiter licet Fratri Minori prædonem siue furem cum pecunia aliena furto ablata fugientem, detinere, pecuniam etiam vi eripere, & domino furem insequenti reddere: quia hæ omnes actiones non versantur circa pecuniam, vt pecunia formaliter est, sed vt in genere res proximi est.

Item licet Fratri Minori iter cum aliquo Mercatore agenti. per locum aliquem latronibus obsitum, accipere bursam Mercatoris, & illam materialiter transferre, donec periculum Mercator euaserit.

Petes 1. An liceat Fratri Minori pecuniam litteris alicuius sæcularis inclusam ad ali-

aliquam personam deferre. Similiter an liceat pecuniam ab amico spirituali vel syndico acceptam ad eius substitutum transportare. Ratio dubitandi est, quia hæc est tantum materialis transportatio.

Respondeo nihilominus, non licere, quia reuera hic interuenit morale & ciuile aliquod ministerium quod ipsam pecuniam contingere videtur. Tantum enim facit Frater Minor dictam pecuniam hic transferens, quantum faceret nuntius aliquis aut seruus, Nec est simile in casu antè dicto, de eo qui ob prædones pecuniam Mercatoris transportat, hæc enim transportatio magis videtur alienæ rei custodia, quam pecuniæ (vt est pecunia) ministerium, vt ibi est dictum.

Petes 2. An liceat Fratri Minori recipere litteras cambiales, scedulas obligatorias, quibus demandatur, vt ei pecunia numeretur, & quibus in itinere vti possit. Ratio dubitandi est quia hæ litteræ pecuniæ æquivalent, vel quia qui has recipit pecuniam intendit.

Pro responsiue aduertendum est dupliciter dictas scedulas exprimi posse: Primo, sub nomine Fratris Minoris ex.g. Harum virtute tali Fratri Minori dabis tantum pecuniæ: Secundo, non sub nomine ip-

sius præcisè, sed tantum in gratiam vel necessitatem ipsius per denominandum ab ipso. Hoc prænotato:

Respondeo 1. Qui litteras obligatorias recipit quibus denariorum numeratio demandatur, simpliciter ratione litterarum pecuniam non censetur recipere. Ratio est: litteræ illæ verè pecunia non sunt, sed tantum instrumentum siue medium quo pecunia expendi siue numerari potest.

Respondeo 2. Non licere Fratri Minori recipere litteras obligatorias, quibus demandetur pecunia ipsi numeranda. Ratio est quia hoc modo quoad actum voluntatis internum videtur omninò in pecuniam consentire: Nisi tamen ex ignorantia Mercatoris, sine ipsius assensu deliberato scedula data sit. Tunc enim termini (aliàs male sonantes) intelligi deberent sano modo, nimirum, ut pecunia numeretur eo modo quo Frater Minor capax est, ut pro eius necessitate expendatur.

Respondeo 3. Licere omninò uti litteris istis obligatoriis ad numerandas pecunias, si non fiant sub nomine Fratris, sed tantum ut in eius necessitates expendatur, etiam à persona denominanda per ipsum. Ratio est quia litteræ illæ etsi sint obligatoriæ respectu personarum quæ ad inuicem

cem scribunt, non tamen respectu Fratris Minoris; quia ille (vt suppono) ad numeratorem velut ad amicum spiritualem recurrit, idque pro necessitatibus suis. Sed de his infra.

Annotatio notabilis,

Aduertendum porrò hic est in casibus supradictis etiam ex natura licitis cauendum esse scandalum pusillorum, qui interdum rei causas non attendentes, ex specie externa actionum nostrarum offendi possent: vnde peccaret faciens, non quia actio ex natura sua esset illicita, sed quia speciem mali haberet. Vide præclara apud Hugonem de Dina hoc capite, vbi & suppositi casus eleganter resoluuntur.

QVÆSTIO III.

Quid sit recipere pecuniam siue denarios per se, & quid per interpositam personam?

CONCLUSIO I.

Recipere denarios per se; est immediate & in propria persona illius possessionem vel vsum acceptare.

CON-

CONCLUSIO II.

Recipere denarios per interpositam personam dicuntur, qui sua auctoritate personæ committunt, quæ denarios recipiat suo nomine vel beneplacito quovis modo vel asseruandos, vel expendendos, vel administrandos: siue qui talem personam suo nomine sic pecunias recipere sustinet, aut consentit. Ratio est quia quod ab alio nostro nomine vel auctoritate fit, à nobis fieri censetur.

Vndè persona interposita censetur mediare inter donantem & Fratrem acceptantem, estque velut persona Fratris, Fratrem representans, & in eius quasi virtute recipiens. De qua plura infra.

PECCATA.

Primò: per interpositam personam pecunias recipere conuincuntur: qui famulum proprium habent qui eas recipit de eorum mandato vel permissione.

Secundò: Qui iuridicum computum ab administratore exigunt.

Tertiò: Qui veluti Domini auctoritativè expendi mandant.

Quartò: Qui iuridicas quitancias dant.

Porro quomodò liceat interdum personas nominare quæ pecuniam recipiunt, aut qualiter suâ syngraphâ testari receptam

ceptam , & expensam suis locis infra dicetur.

QVÆSTIO

An in nullo casu liceat Fratri Minori recipere denarios vel pecuniam?

CONCLUSIO.

IN sola graui & extrema necessitate quandò aliter vitæ corporalis necessaria non posset habere , licet Fratri Minori, per se vel per interpositam personam recipere pecunias.

Ità declarat Nicolaus 3. sumitque hanc dispensationem ex iure poli & naturæ , quo quilibet quouis modo tenetur vitam suam corporalem tueri.

Vndè & Hugo de Dina : Cum duorum obligantium quæ dispariter obligant emergens occasio , alterum alteri reddit impossibile , tunc id quod minus obligat necesse est alteri cedere. v. g. Minus obligat votum non recipiendi pecuniam , quam præceptum seruandi naturam , & ideo cum alio modo natura seruari non potest, pecunia & recipi & contrectari potest : Nec pecunia est illius qui sic contrectat & recipit , sed tantum vsus , neque vsus simpliciter , sed ex causa ad tempus. Porro soli Deo acquiritur cuius intuitu

tuitu vel nomine offertur. Hæc Hugo de Di-
na: quæ latius prosequitur. Necessitates ve-
rò exemplificat, vt tempore persecutio-
nis, inter infideles & hæreticos. vbi & re-
fert quod Christus r. quidem discipulis ad
prædicandum missis ne quid in via tolle-
rent prohibuit: instante verò Passionis
tempore & Iudæorum persecutione, saccu-
los permisit, &c.

ANNOTATIO.

IVxtà hanc Regulam huiusmodi dena-
riorum receptiones limitare, & regula-
re debent, qui ad hæreticorum regiones,
vt eos conuertant, pergunt. Sed videant ne
excedant, & in concupiscentia accipiant,
quod eis solo iure poli & pro naturæ con-
seruatione permittitur: maximè vbi iam
multi fideles non desunt, qui eos & vesti-
re, & alere sufficienter volunt.

TEXTVS.

Tamen pro necessitatibus infirmorum, & aliis Fratribus induendis, per amicos spirituales, Ministri tantum & custodes sollicitam curam gerant, secundum loca & tempora, & frigidas regiones, prout necessitati viderint expedire.

QVÆSTIO I.

Quid hoc Regulæ præcepto contineatur?

CONCLUSIO.

TRia potissimum hoc Regulæ præcepto comprehenduntur.

1. Datur specialis quidam modus providendi necessitatibus infirmorum & aliis Fratribus induendis, nimirum per amicos spirituales, qui mediante pecuniâ, dictarum necessitatum solutionem faciant, absque eo quod Fratres quovis modo pecuniam recipiant.

2. Designantur personæ, quibus sollicita cura huius provisionis demandatur, cum aliarum personarum exclusionem, cum dicitur

dicitur : *Ministri tantum & custodes sollicitam curam gerant.*

3. Assignantur & regulantur necessitates pro quibus hæc sollicitudo habenda est, nimirum, pro necessitatibus infirmorum, & aliis Fratribus induendis, secundum loca, & tempora, & frigidas regiones, prout necessitati viderint expedire. Quæ omnia latius in sequentibus Quæstionibus expendenda sunt.

QVÆSTIO II.

Qui dicendi sunt secundum Regulam amici spirituales?

Aduertendum est : quod quamvis secundum modum communem loquendi Benefactor, & Amicus spiritualis idem ferè significant ; nimirum, personam quæ ex deuotione spirituali, quam ad Ordinem gerit, Fratribus benefacit ; nihilominus in hoc Regulæ passu ex intentione Sanctissimi Patris minùs latè patere nomen Amici spiritualis quam nomen Benefactoris. Quod clarissimè patet : quia etsi liceat omnibus Fratribus ad Benefactorem accedere pro subleuandis necessitatibus per eleemosynas in specie : solis tamen Mi-

nistris & Custodibus licet ad amicos spirituales recurrere.

CONCLUSIO.

Ille solus per Regulam hoc loco dicens est amicus spiritualis, qui ex amore Dei vel deuotione ad Fratres, spontè, vel rogatus, dat pecuniam ad satisfaciendum necessitatibus, quæ per pecuniam acquiri debent: siue sit dans, siue substitutus aut substituti depositarius aut nuntius.

Patet ex Regulæ contextu, declarationibus Pontificum, & Expositoribus communiter.

Dixi (siue sit dans, siue substitutus, aut substituti depositarius &c.) Quia quidquid agitur à dante in persona propria agitur: quod verò à substitutis, etiamsi plures pro ratione negotij intercedant, hoc totum nomine dantium in pecuniarum expensione agitur, vt declarat latè Nicolaus 3. Vnde & omnes illi nomine amici spiritualis intelliguntur.

Petes quare tales vocentur Amici spirituales? Respondeo id prudentia spirituali à S. Patre videri factum, vt excludatur omnimoda ratio debiti, sic vt nullatenus qui pecuniam pro necessitatibus Fratrum donant aut expendunt debitores dici debeant: Etsi enim ratione eleemosynæ quæ
pro

pro mercede & pretio laboris datur, Benefactores naturali quodam iure debitores dici possent, respectu tamen pecuniæ, nullatenus debitoris nomen illis competit, quia Fratres pecuniarum usus omnino sunt incapaces: idcirco qui pecuniam pro Fratrum necessitatibus largiuntur specialius Amici spirituales nuncupantur.

QVÆSTIO III.

An Syndicus ritè dici possit amicus spiritualis secundum Regulam.

PRO clara huius quæstionis resolutione.

Nota 1. Syndicos esse personas aliquas pias auctoritate Summorum Pontificum electas à Ministris Generalibus, Prouincialibus, vel Custodibus, respectiuè: quorum primarium officium est (iuxta Declarationem Nicolai 3. *Exiit qui seminat.* §. *Cæterum: versu: Si res verò.*) Vt tamquam Oeconomi & Procuratores Sanctæ Sedis, Romanæ Ecclesiæ nomine reciperent res omnes mobiles vel immobiles, quarum usum Fratribus licet habere: quique res huiusmodi (cùm ita expediret) venderent, commutarent, alienarent, & earum pretium in Fratrum necessitates expendere.

Ex hoc primario officio additum est secundū à Martino IV. & V. ac etiam Paulo IV. vt nomine Romanæ Ecclesiæ recipere & iudicialiter repetere possint eleemosynas etiam pecuniarias modo licito ipsis Fratribus relictas seu testamento legatas.

Quod secundarium officium, Regulæ puritati non videtur officere posse, magis quam primum, cum ex illo velut radice procedat ex natura rei: Quod sic declaro: Si enim Regulæ non officiat quod Papa voluerit Syndicos eligi, qui nomine Ecclesiæ res Fratrum vsibus concessas, seu donatas in ius Romanæ Ecclesiæ recipe-
rent, eas venderent, alienarent, &c. Non magis Regulæ puritati contrariabitur, si iidem res dictas in iudicio nomine eiusdem Ecclesiæ repetant; cum ad illum rem repetere iudicialiter spectet, qui in eam ius accepit. Similiter cum Papa tamquam communis Pater pauperum & Iudex ac Patronus piorum legatorum velit (vt testatur Nicolaus III. a. 5. §. Si verò) vt legata & piæ decedentium voluntates impleantur. Nam (inquit) & nos per modos licitos, & Fratrum Regulæ congruos, intendimus providere, quod heredum cupiditas legitimis ictibus feriatur, ne pia defunctorum destituatur intentio, ac ipsi Fratres pauperes opportunis auxiliis

liis non fraudentur. Hæc ibi. Cum (inquam) Papa proprio motu voluerit istis providere, nihil est contra Regulæ puritatem: si Martinus eius successor per dictos Oeconomos & Procuratores Ecclesiæ fieri mandaverit, quod prius per solos Prælatos & iudices sæculares fieri consueverat.

Nec ex hoc vlla Regulæ impuritas sequitur, cum omnia ista non Fratrum, sed Ecclesiæ Romanæ solo nomine fiant.

Porro tertium officium, occasione relaxationis Fratrum, Syndicis est attributū, ut pecunias & quascumque eleemosynas nomine Ecclesiæ reciperent, & eas prout à Fratribus requirerentur expendere nullo habito respectu ad dantes. Ita concessit Paulus 4.

Quod quoad pecunias maximè, quam à puritate Regulæ & declarationum Papalium Nicolai 3. & Clementis 5. sit alienum novit qui apprehendit Papam & Romanam Ecclesiam nullas res in suum dominium accepisse, nisi eas quibus Fratribus vtiliter licet. Quomodo igitur Syndicus nomine Ecclesiæ recipiet pecunias, quarum usus per Regulam Fratribus omninò ex vi voti interdicitur? Vnde meritò contra istam concessionem reclamavit Familia tota Cismontana, ut testatur Corduba, nec illa licet am-

plius vti, post declarationem Urbani VIII. supra relatam *titulo 1. Proëmiali*: Quæ omnes annullat concessionibus Declarationibus Nicolai III. & Clementis V. contrarias.

Nota 2. Syndicos non obstante eo quod sint in supradictis Procuratores & Oeconomi Sanctæ Romanæ Ecclesiæ : posse etiam substitui à donantibus pecunias, vt eorum depositarij, Ministri & Actores, donec pecuniæ in res Fratrum vsibus competentes sint expensæ.

His igitur sic prænotatis: Sit.

CONCLUSIO I.

SYNDICI ex vi syndicatus non sunt Amici spirituales secundum Regulam. Ratio patet ex descriptione amici spiritualis, neque enim ad illos recurritur ex vi Syndicatus pro necessariorum solutione, vt ex supradictis constat.

CONCLUSIO II.

SYNDICI quia vt plurimum sunt depositarij & substituti donantium, ita vt ex consuetudine tamquam personæ fideiores & magis idoneæ à donantibus communiter substituantur, vel etiam iuxta congruos modos in declarationibus expressos præsententur à Fratribus, vt nomine donantiū pecuniarias elemosinas expendant in vsus Fratrum, hoc solo titulo dicendi sunt

Amici

Amici spirituales. Et hac fortè ratione communiter dicuntur *Patres Spirituales*.

Ratio iterum patet ex supradictis: ipsi enim nomine donantium pecuniam recipiunt, custodiunt, administrant, quæ etiam pecunia tamdiu est donantis donec in res vñibus Fratrum legitimè concessas sit conuerſa.

QVÆSTIO IV.

Quomodò distinguatur Amicus spiritualis à Persona interposita per quam recipi pecunia prohibetur?

Ratio dubitandi potissimum sumitur ex ratione Substitutorum seu depositariorum, quibus pecuniæ pro Fratrum necessitatibus expendendæ committuntur. Hi enim nomine Fratrum seu pro Fratribus recipere pecuniam videntur: Et donantes cum pecuniam illis numerarunt iam eam à se abdicasse videntur & eleemosynam numquam deinceps repetendam Fratribus contulisse; vnde & Syndici qui (vt supra dixi) veluti Substituti pecuniam recipiunt, non rarò à vulgo Receptores dicuntur: Et depositarij pecuniam apud se depositam vocant pecuniam Fratrum; quin imò & Fratres solent vocare eleemosynas siue pecunias conuentus.

CON-

CONCLUSIO.

AMicus spiritualis toto genere differt ab interposita persona, per quam Fratres pecuniam recipere prohibentur. Probatur Conclusio : quia illa dicitur Persona interposita , quæ nomine Fratrum recipit pecunias , eorum auctoritate & beneplacito expendendas : Sed Amici Spirituales siue sint donantes , siue substituti & depositarij , nullatenus nomine Fratrum aut eorum auctoritate & beneplacito recipiunt aut expendunt pecunias , ergo non possunt dici Persona Fratrum interposita.

Minor clarissima est : imprimis quoad donantes, qui suo tantum nomine solutionem faciunt pro necessitatibus , quando nimirum immediatè suam pecuniam expendunt.

Patet amplius quoad depositarios & substitutos etiam si simul sint Syndici : ipsi enim nec Fratrum nomine , nec beneplacito , nec auctoritate pecunias recipiunt aut expendunt, sed nomine donantium & auctoritate : Ità vt pecuniæ dominium penes donantes remaneat, donec in Fratrum necessitates sit conuersa.

Ad rationes dubitandi respondeo imprimis negando pecunias recipi nomine
Fra-

Fratrium. 1. Fratrium auctoritate: nisi illud (nomine Fratrium , aut pro Fratribus) intelligas accommodè , & sanè eo scilicet modo quo illud nomine Fratrium aut pro Fratribus recipi dicitur , quod in eorum necessitates est expendendum , quomodò etiam accipiendum est quandò dicuntur Pecuniæ Fratrium , aut Conuentus ; si enim intelligas propriè , & in rigore ; istæ propositiones sunt falsæ & erroneæ : si autem impropriè & quasi finaliter accipiantur , quatenus dictæ pecuniæ in necessitates Fratrium aut Conuentus sunt expendendæ : tunc sensus est verus & sanus. A talibus tamen propositionibus abstinendum ; quamuis in hoc sæculares sint tolerandi , qui Regulam nostram non nōrunt. Receptores etiam Fratrium abusiue & erroneè vocantur , & qui error est , vulgi est. Vide latè Declarationes Nicolai III. Vnde & Hugo de Dina : *Cum pecunia haberi dicitur pro Fratribus posita , ibi præpositio auctoritatem non dicit , sed vtilitatem , occasionem , vel causam , &c. O quam multa pro Fratribus , vel aliis passim , id est eorum causa , vel ratione , vel gratia fiunt , quæ auctoritate non fiunt , &c.*

Nec obstat quod donantes numerata ut dicitur pecunia , credant se illam totaliter à se abdicasse , sicque intendāt irrecuperabiliter

liter abdicare : Intentio enim illorum salu-
briter & meritorie est interpretanda , ni-
mirum legitimo modo secundum exigen-
tiam Regulæ nostræ : Nam vt benè Nico-
laus 3. a. 4. §. *Quia verò . Non enim* (inquit)
verisimile est aliquem eleemosynæ suæ , sine ex-
pressionē , modum illum velle præfigere , per
quem & donans meritò , vel illi quorum necessi-
tatibus intendit per donum huiusmodi provide-
re , , ve effectu doni , vel suæ conscientia purita-
te fraudentur . Quod & repetit §. *Si quod ,* de
Legato indeterminato , quod vult sic reli-
ctum intelligi , ita quod nec legans meritò , nec
Fratres ipsi effectu relictī fraudentur . Sed esto
erroneè donans velit pecuniam esse Fra-
trum , & depositarij erroneè illam vt Fra-
trum administrent : certè nec in hoc ma-
culantur Fratres nescientes aut non con-
sentientes : nemò enim inuitum me Domi-
num alicuius rei facere potest , aut me in-
uito , nomine meo illam administrare .

Petes . Cuius erit hæc pecunia ? Respon-
deo mihi parum est cuius sit cum mea non
sit , nec meo nomine recipi velim . Habea-
tur pro derelicta , aut sit Dei , permitto au-
tem liberè vt necessitati meæ per illam pro-
videatur .

Hoc modo quandoque respondi in Cō-
uentu Luxemburgensi . in quo Fideles so-
lent

lent per sepulturas mortuorum & altaria proiicere nonnullas monetas, etiam non obstante & prædicatione & protestatione Patrum & Fratrum in contrarium. Si enim illas colligat pia aliqua persona, & inde res aliquas necessarias, vel etiam pitantias administret, cum ibidem pro derelictis habeantur, quid interest Fratribus, cum iis inuitis, nomine suo colligi non possint, minus nomine suo expendantur? Faciat persona colligens prout sibi benè visum fuerit: modò Fratres nec sensu nec consensu sese immisceant in pecuniæ illius expensione.

TITVLVS II.

De Recursu.

QVÆSTIO I.

In qua actione consistat recursus Ministrorum ad amicos spirituales iuxta Regulam?

Ratio dubitandi est: Quia nonnulli ad amicos spirituales semper recurri putant, si quod à Fratribus postulatur aut comparatur; à donante emi contingat. Ex. g. Frater ostiatim mendicans petit panem: donans verò cum domi panem non habeat

beat mittit famulum qui apud pistorē panem emat & Fratri largiatur. Hoc modo dicunt Fratrem ad amicum spiritualem iuxta hunc Regulæ passum recurrisse, quia panis quem postulauit est pecuniâ emptus. Et similes casus infiniti occurrunt: vt cum Fratres per oppida quærunt siue colligunt butyrum, oleum, candelas: si quis illos mittat ad Mercatorem vt pro aureo rem cuiusmodi mendicatam accipiant, eos ad amicos spirituales recurrere credunt. Quomodo passim Nobiles & Ciues Fratribus dicere interdum solent, vt pro vna certa summa carnes pro Fratrum victu in macello accipiant, aut vinum apud Oenopolas.

CONCLUSIO.

Recursus ad amicos spirituales iuxta hunc Regulæ passum nihil est aliud quam: Procuratio actualis solutionis, vel emptionis rei necessariæ quatenus mediante pecuniâ per personas idoneas fieri debet.

Dixi (Pcuratio actualis) vt excludam solutionem vel emptionem spontaneam, quæ nullo interuentu vel requisitione Fratrum fieret.

Explico. Nobilis quidam sciens Guardianum comparasse pannum valoris centum

tum aureorum, sponte, & sine requisitione Fratrum: mittit Mercatori centum aureos in solutionem dicti panni.

Item, Benefactor aliquis dicit Fratri sua sponte & deuotione: Ego omnia pharmaca quæ à Pharmacopola accipietis pro infirmis volo soluere. Item: totum vinum pro Missis per annum. Item: oleum pro lampade.

In his casibus non censetur recursus ad, seu, per amicos spirituales. Ratio est quia non est procuratio, sed nuda acceptio spontaneæ oblationis, quamuis enim solutio & emptio mediante pecunia fiat, hoc nihil pertinet ad Fratres, quos suppono non interuenisse. Vndè notanter dixi (sine interuentu aut requisitione Fratrum; si enim Fratres quouis modo procurando aut requirendo interuenirent tunc procuratio actualis esset.

Porro actualem procurationem requiri ad recursum istum de quo in Regula patet ex verbis ipsius Sancti Patris Francisci, qui hunc recursum significat per sollicitam curam: *Ministri* (ait) & *Custodes sollicitam curam gerant*, &c. gerere enim sollicitam curam, dicit actualem quamdam curationem.

Dixi (solutionis vel emptionis) qui
 Q enim

enim recurrit ad amicos spirituales pro re necessaria; vel iam rem sibi comparauit, & acquiritur illius solutio; vel res adhuc emptione comparanda est. Rectè verò dicitur (Procuratio solutionis vel emptionis) vt excludatur procuratio rei in specie sua, quamuis illa aliàs ematur vel per pecuniam soluatur.

Doctrina Notabilis.

NE quis verò putet hanc totam doctrinam superiorem esse purè nominalem & metaphysicam, non autem moralem & secundum litteram & intentionem S. Francisci.

Aduerte 1. ex declarationibus Pontificum & Regulæ textu, Sanctum Franciscum in Regula quatuor modos distinxisse quibus necessitatibus & commodæ Fratrum sustentationi ac conseruationi prouideri posset.

1. est: Per oblata liberaliter.

2. est: Per mendicata humiliter.

3. est: Per acquisita laboritio, seu in mercedem laboris.

4. Qui est velut in supplementum aut subsidium in necessitatibus veris (quique Ministris & Custodibus tantum relinquitur) est per recursum ad amicos spirituales

les qui solutionem faciant, aut emant ea quæ nec oblatione, nec mendicatione, nec laboritio commodè acquiri possunt, ne Fratres in suo statu necessariorum penuria deficiant.

Aduerte 2. Hos modos ad inuicem ita distingui vt se inuicem nullatenus includant. In hoc verò distinguuntur, quod oblatio liberalis excludat procurationem actualem: Mendicatio humilis rem in specie gratuitò postulet, & procuret non habito respectu sitnè apud donantem, vel per pecuniam acquiratur.

Mercès laboris procuratur actualiter ab eo qui naturaliter ex vi operis obligatur.

Rekursus verò ad amicos spirituales ab oblatione gratuitâ distinguitur, quod sit procuratio actualis: à mendicatione, quod non sit rei simpliciter sed quatenus exemptione vel solutione mediante pecuniâ est emenda: à mercede laboris quod non requiratur ex debito naturali vel à debitore, sed gratuitò & per amicos spirituales.

Ex quibus sic declaratis intellige 1. Tres priores modos, etsi concomitanter habeant aliquandò vt res per eos procuratæ emantur siue soluantur pecunia, esse per accidens, eò quod in sua specie apud offerentes, donantes, vel laboris mercedem

repndentes non existant : procurationes tamen huiusmodi prout sunt à Fratribus Minoribus in natura sua nequaquam emptionem , aut solutionem , aut respectum ad pecuniam includere. Quartum verò modum qui est recursus per amicos spirituales non tantum concomitanter , sed formaliter, effectiuè, ac per se includere intentionem , vt per personas idoneas seu amicos spirituales solutio aut emptio rei, mediante pecuniâ fiat.

Intellige 2. Magni referre in conscientia nosse hanc distinctionem & doctrinam de isto recurſu. Cum enim (vt suo loco infrà dicemus) recursus non sit licitus, quando prouisio necessariorum aliter, sufficienter , & commodè fieri potest, ad serenandas conscientias multum valet cognoscere, quantum prædicta distinguantur, ne quoties res mendicata à Benefactoribus emitur cum anxietate & scrupulo putetur esse inordinatus recursus.

Resolutio eorum quæ in ratione dubitandi sunt proposita.

EX dictis constat Resolutio eorum quæ in ratione dubitandi proponebantur & aliorum multorum casuum.

Fratres enim mendicantes panem, oleũ,
bu-

butyrum, candelas, aut quiduis aliud sibi in usu opportunum, (etsi donantes emant, vel eos ad vendentes mittant) recursum ad amicos spirituales (prout Regula intelligit) non habent, sed puram mendicationem.

Similiter cum aliqua persona dicit Fratribus vt in macello pro aureo carnes sumant, aut vinum apud Oenopolas, vel, oblationem esse si non petierint, vel, simplicem mendicationem si rem in specie postulauerint etsi contingat illam emi.

Similiter. Fundator aliquis dicit: Volo vobis ædificare Monasterium, etsi sciam illum non nisi mediantibus multis pecuniis ædificaturum: Oblatio gratuita est non recursus; quod si petiissem ædificari, mendicatio esset similiter, non recursus.

Iterum. Laborauit Frater Minor in vinea vel horto alicuius Ciuis: dicit illi Ciuis, vt in mercedem laboris accipiat pro se & suis Fratribus pro decem aureis carnes in macello, aut pannum apud Mercatorem. Hic non est reputandus recursus (de quo in Regula) sed pura acceptatio pretij laboris. Nec debent Fratres sibi formare scrupulum quasi pecuniam recipiant: Aliud est enim valorem vnus aurei in aliqua specie acceptare, aliud aureum recipere. Sed hæc suo loco.

QVÆSTIO II.

*Quo nomine recursus ille legitime
exprimatur?*

Quidam exprimunt, nomine Procura-
tionis pecuniæ.

Alij vocant recursum ad pecuniam.

Alij Procurationem solutionis congruæ
necessariorum.

Alij simpliciter Recursum ad amicos
spirituales.

CONCLUSIO I.

Recursus ille, de quo in Regula, impu-
rè vocatur recursus ad pecuniam, aut
procuratio pecuniæ. Ratio est, quia hæc
nomina prout sonant, indicant aliquem
affectum, voluntatem siue intentionem
Fratris Minoris ad pecuniam; quæ tamen
omninò proscribenda sunt. Vndè S. Fran-
ciscus hunc recursum exprimere volens,
consultò abstinuit à quavis expressione, si-
ue appellatione pecuniæ, vt ostenderet
omnimodam debere esse in Fratre Mino-
re à pecunia elongationem. Quod & Sum-
mi Pontifices in suis Declarationibus fece-
runt.

CON-

CONCLUSIO II.

Legitimè hic recursus vocatur: *Recursus ad amicos spirituales, aut Procuratio congruæ solutionis necessariorum per Amicos spirituales.* Ratio est quia Frater Minor, etsi in his interueniat pecunia, in procuratione tamen sua magis cum Amico agere videtur ad solutionem quam ad pecuniam: ita ut solutio quæ per pecuniam fit ab illo non attingatur, sed per amicos solum fiat.

TITVLVS III.

De Personis recurrentibus.

QVÆSTIO I.

Quis possit recurrere ad Amicos spirituales.

CONCLUSIO I.

EX litterâ præcisâ Regulæ, soli Ministri & Custodes possunt procurare pecuniam pro necessitatibus congrua solutione. Patet ex verbis textus (*Ministri tantum & custodes*) quod etiam benè notauit Nicolaus a. 7. Dictio (ait) illa (*tantum*) sic ministros & custodes in hac cura perstringit: quod ab ea ceteros excludere prima facie videatur, &c.

CONCLUSIO II.

EX sensu ampliato iuxta mentem S. Francisci, tum Guardianis, tum aliis, talis procuratio committi potest. Ità Nicolaus *suprà*. Vnde modò Guardianus tamquam Prælatus, & in eius absentia Vicarius ex officio: aliis autem interdum ex speciali commissione talis procuratio committitur. Ità omnes Expositores: Cauendum tamen (secundum Aluarum) ne particularibus Fratribus hæc cura indistinctè, & leuiter committatur, ne detur transgrediendi occasio proxima.

Dices. Quid si Ministri & Custodes & Guardiani non prouideant Fratrum necessitatibus?

Respondeo: Si sint veræ necessitates, & sit notabilis Prælatorum negligentia, sine peccato posse sibi Fratres prouidere per pecuniam: seruatis modificationibus Declarationum. Ita *Serena Conscientia, & Expositio sine titulo*.

TITVLVS IV.

*De necessitatibus pro quibus recurri possit
ad Amicos iuxta Regulam.*

QVÆSTIO I.

*Quæ sint necessitates pro quibus possit
fieri recursus ad Amicos?*

CONCLUSIO I.

DVas tantum specificat S. Franciscus
necessitates, pro quibus fieri possit
recursus.

Patet ex textu Regulæ: Tamen pro neces-
sitatibus infirmorum, & aliis Fratribus induen-
dis &c. Ministri & Custodes sollicitam curam ge-
rant, &c.

CONCLUSIO II.

SVb istis duabus necessitatibus in Regu-
la expressis comprehenduntur omnes
aliæ necessitates Fratrum istis similes. Ità
expressè Clemens V. c. 4. §. Porro. n. 2.

QVÆSTIO II.

*Qualis debeat esse necessitas ut Legiti-
mus recursus fieri possit?*

CONCLUSIO.

QVinque conditiones siue qualitates
necessitatis huiusmodi ex Regulæ tex-

tu, & Declarationibus Pontificum, requiruntur.

1. Est ut sit Vera.
2. Ut sit præterita, præsens vel imminens, non tamen futura tantum.
3. Quod tempore quo procuratur, cessent eleemosinæ indifferentes ex quibus solutio fieri possit.
4. Ut res procuranda non sit commodè mendicabilis.
5. Quod necessitas sit Fratrum & non aliena. De his omnibus, particulares Quæstiones sunt efformandæ.

QVÆSTIO III.

Quæ dicatur necessitas vera?

CONCLUSIO.

Necessitas vera dicitur quæ non est ficta, aut imaginaria, nimirum quando res procuranda est ita necessaria, ut sine aliquo detrimento maioris boni spiritualis, vel temporalis, persona particularis vel Communitas illa commodè carere non possit.

Pro cuius Conclusionis intellectu: Aduertendum 1. Duplicem esse necessitatem ex parte rei: Aliam absolutam, siue naturæ: Hoc modo necessarius est homini ad vitam victus, necessarium est vestimentum:

Aliam

Aliam secundum Quid, siue ex suppositione : Quomodo necessarij sunt Libri ad sapientiale studium, ad prædicationes : instrumenta ad hortos colendos. Quomodo generaliter Nicolaus III. *a. 3. n. 4. §. Insuper utensilia*, docet usus necessitatem secundum exigentiam personarum, & locorum attendi debere : Cum, (inquit) *de talibus personarum qualitas, temporum varietas, locorum conditio, & nonnullæ aliæ circumstantiæ, plus minusue, ac aliter prouideri requirant.* Quomodo etiam in Regula præcipitur Ministris, ut secundum loca, tempora, & frigidas regiones iudicent quid necessitati videatur expedire.

Aduertendum 2. duplicem iterum necessitatem attendendam ex parte subiecti : Alia enim est personalis, quando nimirum res procuranda alicui personæ singulariter necessaria est.

Alia est necessitas status siue Communitatis, quando nimirum etsi vni aut alteri, aut pluribus res procuranda non sit necessaria, tamen est necessaria ad statum conservandum vel Communitatem continendam. Explico exemplo : Vinum est necessarium alicui Fratri infirmo, debili, languenti, seni, ex itinere fatigato, vel in operibus grauioribus Religionis laboranti,
non

non tamen simpliciter Communitati. Similiter etsi carnes, & potus magis substantialis non sint necessaria vni aut alteri Fratri qui leguminibus vesci, aquam vel tenuem ceruisiam bibere possunt. Ista tamen necessaria sunt Familiæ, in qua multi infirmi, imbecilles, debilioris complexionis sunt, qui istis austeritatibus idcirco contenti esse non possunt.

Aduertendum 3. iterum duplicem nos statuere posse necessitatem ex parte obiecti, cui satisfaciendum est. Alia est enim necessitas corporalis, quæ principaliter tria respicit: *Vestimentum, Alimentum, Domum.*

Alia est necessitas spiritualis, quando res procuranda iudicatur necessaria ad aliquod spirituale bonum faciendum, vel malum euitandum.

Ex hoc infero 1. non tantum in recur-su attendendam esse necessitatem corporalem, sed etiam spiritualement.

Infero 2. Necessitatem non esse considerandam crudè & scrupulosè ex natura rei simpliciter, sed magis ex circumstantiis, quæ necessitatem inducere solent. Circumstantiæ autem communiter occurrentes & attendendæ sunt sequentes: *Persona, Locus, Tempus, Actiones siue occupationes personarum.*

PER-

PERSONÆ.

Personæ quidem vtpotè quia infirma, senex, debilis, minus assueta modo viuendi Patriæ, grauis, & quæ (secundum Apostolum) duplici velut honore digna habeatur.

Huc etiam (iuxtà Cordubam spectat) Quod sit persona sæcularis, vel benefactor, cui ex charitate teneamur, & qui nostris quotidianis victitare non possit.

LOCVS.

Locus etiam inducit necessitatem: vtpotè quia insalubris, aëris durioris aut intemperati, cui extraordinariis adminiculis sit prouidendum: Item est necessitas Ecclesiæ in structura, ornamentis, &c. Item: quia locus habet incolas tenaces, iliberales, asperos, qui in specie eleemosinas non dabunt, pro quo etiam resoluo dubium sequens.

DVBIVM NOTABILE.

An Fratres relinquere vel mutare debeant loca, vbi non possunt viuere sine recursu ad Amicos?

Ratio dubitandi est, quia isti recursus videntur esse saltem impuri, & contrà Regulæ perfectionem.

Res.

Respondeo nihilominus , Fratres vbi sine huiusmodi recursibus viuere non possunt, nec debere relinquere, nec scrupulosè locum mutare.

Ratio est, quia recursus ad Amicos (modò legitimè fiat) non est imperfectio Regulæ, nec dispensatio in Regula: sed est positivus modus providendi necessitatibus, non tantum institutus & adinventus, sed etiam demandatus à Sancto Francisco Ministris & Custodibus; vbi alij modi oblationum liberalium, mendicationum, vel mercedis laboris deficiunt: Vnde præcipiendo dicit in Regula: *Tamen pro necessitatibus infirmorum per amicos spirituales sollicitam curam gerant, &c.* Non minus itaque purè seruat Regulam qui deficientibus aliis mediis prædictis, recurrit pro necessitate ad Amicos spirituales, quam qui providet sibi per mendicationem quandò per illam necessaria conquirere potest, cum vterque modus sit per Regulam institutus, etsi modus recursus non liceat nisi altero deficiente, vt postea dicetur.

TEMPVS.

Tempus necessitatem inducit: pluribus enim prouideri oportet tempore infirmitatis, vtpotè pestis inualefcentis, quam

quam sanitatis ; tempore hyemis quam æstatis ; tempore quo ieiunio continuo vacant Fratres, quam tempore quo quibuscumque vescuntur.

Actiones siue occupationes.

PLuribus enim indiget & melioribus qui est ex itinere continuo defatigatus, & singulis diebus ambulare debet, quam qui est domi quietus. Item qui studiis gravioribus, Prædicationibus, Lectionibus quotidie vacat, quam qui similibus non occupantur. Et infinita similia exemplificari possunt, quæ prudenti iudicio sunt trutinanda & expendenda, ex quibus etiam pendet plurimorum dubiorum resolutiones. Vt, An possit recurri ad Amicos pro carnibus, vino, lautioribus nonnullis, quorum resolutio pendet ex consideratione necessitatis secundum rationem personarum, locorum, temporum, occupationum, & actionum : pendet etiam ex nonnullis infradicendis.

QVÆ-

QVÆSTIO IV.

*Quanta requiratur necessitas ad
legitimum recursum?*

CONCLUSIO.

AD legitimum Recursum ad Amicos
(de quo in Regula) requiritur & suf-
ficit necessitas accommoda.

Probatur ex verbis Regulæ, quæ post-
quam limitauit necessitatem, secundum
loca & tempora & frigidas Regionēs; ad-
dit: *prout necessitati viderint expedire*: Neces-
sitas verò quæ & iudicio, & opinioni ope-
rantium, & expedientiæ relinquitur, non
est stricta & rigorosa sed accommoda.
Porro cum necessitas accommoda dicat
ordinem ad vsum etiam iuxta diuersam ra-
tionem vsus Fratribus Minoribus compe-
tentis mensuranda erit.

Vnde aduertendum est diligenter, Fra-
tres Minores ad duplicem vsum arctari,
qui sunt: vsus rerum arctus, & penuriosus,
& vsus rerum moderatus.

Vsus penuriosus & arctus rerum obli-
gat in iis quæ in Regula exprimuntur, vt in
vestimentorum vilitate, calceamentis, tu-
nicarum paucitate, &c.

Vsus verò moderatus in cæteris aliis
obli-

obligat quæ strictè in Regula non exprimuntur. Quam distinctionem clarè attigit & docuit Clemens V. in sua declaratione C. I I. §. *Ex prædictis*. Vndè & D. Bernardinus in Epistola missa ad familiam Italiæ anno 1440. vlt. Iulij. *Secundò (ait) non tenentur Fratres ad alium arctum vsum rerum quam qui in Regula particulariter exprimitur vt satis patet per Clementem V. in sua declaratione §. Ex præmissis, quin imò vt claret ex Declaratione Nicolai III. §. Porro: Secundum Regulam & omnimodam veritatem moderatus vsus rerum, ad vitæ sustentationem, & officiorum sui status executionem (præterquam quod de pecunia dicitur) concessus est Fratribus.*

Ex quibus infero 1. In iis rebus quarum vsus arctus & penuriosus est Fratribus impositus ex Regula: necessitatem iuxtà hanc arctitudinem & penuriam debere mensurari. Ex.g. Cum ex Regula teneantur Fratres vilibus indui, non licebit recurrere ad Amicos spirituales pro panno subtili aut prætioso. Item cum tantum duas tunicas liceat habere non licebit Fratribus recurrere ad Amicos pro tunicis pluribus. Extrà casum, quo necessitas illos cogeret pluribus uti.

Infero 2. Semper peccatum esse & iuxta materiæ grauitatem mortale, recurrere ad

R

ami-

amicos pro superfluis, pretiosis, aut curiosis, quia talium usus est omninò Fratribus, ex mente S. Francisci interdictus.

DUBIVM NOTABILE.

An in recursu ad Amicos aestimandus sit valor rei ad iudicium necessitatis?

Sensus dubij est: An supposita vera necessitate recurrendi ad Amicos pro victu aut potu, non possim recurrere pro carnibus, relictis leguminibus, aut relictò lardo, recurrere pro gallina, pro vino, relictà ceruisia?

Respondeo: Quamvis sit perfectionis relictà re cariori eligere viliores: ex vi tamen huius recursus non prohiberi pro meliore vel cariore recurrere, modo aliundè non sit prohibitum, vtpotè nisi rei usus sit interdictus. Ratio est; quia recursus ad amicos non mihi arctat usum rei, pro qua recurrendum est, sed tantum providendi modum simpliciter imponit: ergo si usus rei non sit mihi interdictus, licebit recurrere, supposita vera necessitate recurrendi.

Vnde dixi (modò aliundè non sit prohibitum, &c.) potest enim aliundè ex ratione

tionem immoderati usus prohiberi: Ex. g. Non possum recurrere pro pretioso panno relicto vili, quia usus panni pretiosi est mihi prohibitus per Regulam.

Similiter non licebit mihi ad delicata cibaria, ad vinum pretiosum in qualitate aut quantitate, quæ delicias & immoderantiam sapiat; quia usus superfluus & immoderatus est mihi prohibitus, *iuxta Declarationes Nicolai & Clementis*. Vbi ergo non est prohibitio, aut rei usus per Regulam prohibitus, non videtur recursus ad amicos spirituales damnandus.

Dices; Etsi sit vera necessitas victus aut potus, non est tamen necessitas cibi aut potus carioris, cum per viliores sufficienter satisfiat huic necessitati.

Respondeo; sicut duplex est necessitas stricta nimirum & accommodata: sic dupliciter nos posse satisfacere necessitati, strictè, scilicet, & accommodè.

Ex. g. victus necessitati, strictè possum per legumina & olera satisfacere: quia tamen ex Regula non teneor rigorissimæ necessitati; possum dictæ necessitati, accommodè satisfacere per cibum præstantiorem, modò maneam intra terminos usus rerum præscriptos ex Regula mea.

Et res manifesta est, quia aliàs non posset

aliquis recurrere in victu ad amicos spiri-
tuales, nisi pro pane & aqua, quia his in ri-
gore homo viuere potest: & qui satisfacere
posset sibi de panno 20. stupherorum,
non posset per huiusmodi recursum com-
parare pannum 30. stupherorum, etiamsi
aliàs vilis pannus esset, quod est contra
omnem sensum omnium Expositorum,
qui asserunt vilitatem in indiuisibili non
consistere. Porro nullus ex hac mea reso-
lutione me magis laxum putet aut Regu-
lam relaxatè exponere: hunc enim credo
esse sensum litteralem secundum intentio-
nem Sancti Francisci: cum enim c. 4. indi-
xisset Ministris & Custodibus pro nece-
ssitate infirmorum, &c. per amicos spiri-
tuales sollicitam curam gerere: nequis in
rigore necessitatis hallucinaretur & scru-
pulosus ageret, addidit: *Prout necessitati vi-
derint expedire*: vt manifestè ostendat ali-
quam latitudinem esse in ratione necessita-
tis, & quamuis supponatur esse necessitas
vera, ei non semper eodem rigore satisfa-
ciendum; sed sicuti Ministri scilicet recur-
rentes prudenter iudicauerint expedire.
Atqui sanè etsi rigor in procuranda neces-
sitate ex se fit semper sanctus; non expedit
tamen semper summum rigorem sequi, modò
intrà terminos nostræ Regulæ maneamus.

Hanc

Hanc verò totam doctrinam tradit zelosissimus Regulæ defensor Gilbertus Nicolai, cuius vita miraculis confirmata est, in Libro quem de decem plagis Fratrum Minorum inscripsit, Cap. de plagis denariorum, vbi sic loquitur: Præterea summè notandum est, quod necessitas in cibis Fratrum Minorum numquam fuit apud benè sentientes, & Regulam ad intentionem Sancti Francisci capientes obligatorie modificata. Nam de omnibus cibis intus & foris liceat Fratribus manducare, &c. Vnde credo (secluso tamen semper scandalo) quod sine peccato (quamvis non cum tanto exemplo & merito) ita liceat recurrere ad amicos spirituales pro gallina, sicut pro lardo. Patet quia necessitas in habendo quid manducemus, non est qualificata vel modificata; scilicet, quod tantum debeamus uti tali & tali, & non tali cibo. Hæc ille.

QVÆSTIO V.

Penes quos resideat iudicium de quidditate, qualitate, & quantitate necessitatis?

CONCLUSIO.

Iudicium de quidditate, qualitate, & quantitate necessitatis penes Ministros & Custodes siue Guardianos residet. Ità

textus Regule ; sicut necessitati viderint expedire. Similiter & Declarationes.

Præclaram verò habet doctrinam S. Bernardinus in epistola nuper citata , qua etiam quæ in Superioribus sunt dicta apertè confirmat. In omnibus (ait) dubiis, quæ non possunt indubitanter declarari , subditi tenentur stare iudicio Prælatorum suorum. 23. q. I. c. Qui inculpatur: Et propterea agentes contrarium, sunt transgressores obedientiæ , & benè à Superioribus censura Ecclesiastica aut alia conuenienti pœna castigantur. Hæc ille. In superioribus verò dixerat : Superfluitas & curiositas non debent discerni respectu certæ necessitatis seu vsus certi quoad statum Fratrum Minorum , sed moderati, cum vsus moderatus nequeat dici superfluus & curiosus ac consequenter nec vitiosus, &c.

QVÆSTIO VI.

Quæ dicatur necessitas præterita , præsens , vel imminens?

CONCLUSIO I.

PRæterita necessitas dicitur , quando quærenda est solutio pro rebus iam emptis vel acquisitis. Vt si sint soluenda ædi-

ædificia prius iam facta , satisfaciendum pro pannis iam in præterito emptis.

CONCLUSIO II.

PRæsens necessitas, est rei indigentia in præsentī , ita quod non detur locus expectationi. Et hanc vocat *Nicolaus 3. a. 3. Necessitatem quæ pro tempore occurrit.*

CONCLUSIO III.

Imminens necessitas quæ iam de propinquo apparet , & quasi incipit esse, siue breui præuidetur certitudinaliter euentura.

Dupliciter verò necessitas imminere dicitur. 1. Quando etsi non ex toto , iam tamen secundum sui partem incipit esse. Vt incipit murus cadere , & ruinam minatur; incipiunt necessaria Fratribus in victu deficere. 2. Quando necdum incipit quidem, certitudinaliter tamen euentura est, maximè si prouisio requirit temporis tractum; vt (*iuxta Nicolaum 3.*) quando libri sunt scribendi, ædificia ad vsum habitationis construenda , panni in locis remotis emendi.

QVÆSTIO VII.

*Quæ dicatur necessitas tantum futura,
pro qua non licet ad Amicos
Spirituales recurrere?*

CONCLUSIO.

Illa necessitas dicitur futura tantum, quæ in euentu suo vel certitudinem non habet, vel non nisi post multum temporis, cum tamen ei prouideri possit in instanti quando eueniet, aut breui saltem tempore.

Dixi (quæ in euentu suo certitudinem non habet) vt quia nimirum æquè potest non contingere sicut contingere, esse vel non esse: velut si quis procuraret pecuniam deponi quia fortè infirmus fiet, quia annona & bella timentur, & in confuso, quia multæ necessitates ex charitatis defectu contingere solent. Quæ sunt deliria nonnullorum, qui semper thesaurizant timentes ne super eos repentina egestas irruat.

Dixi (vel non nisi post multum temporis &c) quandò enim res procuranda necessario tractum temporis annexum non habet, sed breuissimo tempore acquiri potest, tunc censetur tantum futura, & peccat mor-

mortaliter iuxta rationem materiæ, qui permittit vel procurat deponi pecuniam pro tali necessitate. Sic peccat qui anno præcedenti procurat deponi pecuniam, ut in anno sequenti emi curet cibum pro Fratribus.

Petes ; Quo præcepto Regulæ prohibetur Fratribus pro futura tantum necessitate recurrere ad amicos ? Respondeo : Ex ipso præcepto, quo præcipitur ut pro necessitate recurrant. Quæ enim est tantum futura necessitas, vera necessitas non est, sed tantum aut esse potest, aut erit.

QVÆSTIO VIII.

An debeat necessitas determinata esse?

Ratio dubitandi est, quia quæ determinata non est, non videtur posse dici præsens vel imminens, sed potius in confuso futura, & velut determinanda.

CONCLUSIO.

Necessitas debet esse in se determinata, non tamen in mente Fratris procurantis.

Dixi (in se) quia sicuti propositiones non censentur veræ, nisi quia sunt vel determinantur ad vnam de præsentibus & de
in esse :

inesse : sic necessitas vera dici non potest, nisi in singulari & in se denotet seu dicat vnam certam indigentiam. Ex.g. Frater Minor non dicitur necessitatem habere, nisi quia in singulari indiget panno, cibo, pharmacis &c.

Dixi (non tamen in mente Fratris procurantis) modò enim vera indigentia subsistat, non est necessarium vt ad vnum se procurans determinet, vt potè, quia sunt plures. Ex.g. Indiget Guardianus panno, tela restauratione ædificiorum, pharmacis, cibis : sufficit vt in genere apprehendat se veras necessitates habere & si non determinet se ad hanc vel illã, quia variæ sunt, nec omnes ità determinatè concipi possunt; Et pecunias pro similibus necessitatibus depositas vocat Nicolaus iij. Eleemosinas indifferentes, non quia indifferentes sunt ad necessitatem simpliciter, sed ad has vel illas necessitates in individuo.

ABVSVS.

Contra Regulam igitur peccant, qui pecunias indifferenter deponi procurant, vbi necessitas in se determinata non est, & saltem in genere apprehensa: ità vt postea laborent vt inueniant in quod impendant: vnde tunc demum ædificia noua exco-

excogitant, aut veterum immutationes, aut ampliationes, ornamenta superflua &c. vt nomina sua vocent in terris suis.

QVÆSTIO IX.

Quando dicantur cessare Eleemosinæ de quibus solutio fieri posset?

CONCLUSIO.

TRibus ferè modis cessare eleemosinæ dicuntur, ex quibus solutio fieri pos-
sit.

1. Quandò de facto nullæ sunt.
2. Quandò etsi sunt, pro aliis tamen cer-
tis necessitatibus determinatæ sunt.
3. Quandò etsi indifferentes etiam de-
positæ sint, sunt tamen aliæ necessitates,
quæ etiam pro tempore per illas expe-
diendæ sunt.

Qui igitur eleemosinis, prædictis modis non cessantibus, ad amicos spirituales re-
currunt, contrà Regulam peccare notoriū
est.

ABVSVS.

HInc peccat, qui, & si sufficientes ele-
mosinæ indifferentes sint quibus, huic
necessitati satisfiat, nec aliæ necessitates pre-
mant

mant, nihilominus ad amicos, pro eleemosina pecuniaria, recurrunt.

Peccant amplius qui iam determinatas eleemosinas pro hac necessitate habent, & nihilominus pro eadem adhuc vel deponi permittunt vel procurant, ita ut aliquando tres vel quatuor personæ solutionem pro eadem re donent.

Nec excusari possunt qui solutionem rei prius factam, per posteriorem procurationem quasi refundunt. Ex.g. Indiget Ecclesia vna fenestra vitrea, Guardianus per eleemosinas indifferentes apud amicum spirituales depositas illam curat fieri & solui: post aliquod tempus amicus superueniens fenestræ vitreæ sua insignia apponit vel sponte vel rogatu Fratrum, & pretium vitreæ iterum deponit, quod velut in refusionem solutionis prius factæ Guardianus deponi permittit; Peccat. Quia verè necessitas non fuit, cum ut supponitur vitrea ex eleemosinis indifferentibus prius soluta fuerit, Ex hoc casu similia deducant, qui coram oculis Dei quandoque falsis prætextibus sibi in similibus adblandiuntur.

DVBIVM NOTABILE,

Restat verò hic quoddam dubium quod à multis mouetur: Quid faciendum quando plures necessitates sunt, quibus omnibus expedientes eleemosinæ iam depositæ non sufficiunt, cui ex omnibus de eleemosinis dictis primo loco sit satisfaciendum; Siue: An pro quacumque necessitate liceat iterum eleemosinam procurare?

Hic multi constanter affirmant seruandum ordinem prioris & posterioris, ita vt quæ prius expediendæ sunt per eleemosinas depositas expediantur, & demum pro posterioribus eleemosina procuretur. Ex. g. Est necessitas pannos emendi pro vestimenti; Est & alia necessitas domum restaurandi, nec eleemosinæ ad vtramque expediendam sufficiunt; prius (inquiunt) per depositas eleemosinas debet fieri solutio pannorum, & demum procuranda noua eleemosina pro restauratione domus: quia necessitas vestiendi Fratres prior est, quam necessitas restaurandi domum, sicut necessitas infirmorum prior est quam necessitas induendi Fratres. Verum hanc nimis scrupulosam arbitror considerationem.

Respondeo itaque & dico, quod vbi
sunt

sunt plures necessitates omnes verè ; omnes vel præteritæ vel præsentēs vel imminentes quibus non sufficiunt eleemosynæ depositæ, cæteris paribus, nullam attendendam esse ex obligatione prioritatem solutionis, vel procurationis, sed id libertati, & discretioni Superioris relinquendum, siue ut ex depositis vel priori, vel posteriori satisfaciat, siue etiam pro priori vel posteriori nouam eleemosynam procuret. Vndè in exemplo allato licet procurare nouam eleemosynam pro induendis Fratribus, & depositam restorationi domus applicari. Ratio est quia etsi nonnulla in istis necessitatibus ex natura rei videatur prioritas : Nusquam tamen vel ex Regula vel ex Declarationibus Pontificum apparet obligatio, cur ad hanc prius tenear quam ad illam, cum Frater possit interdum lubentius sustinere lacerum habitum, quam stillicidium tectorum & domum ruinosam. Imò cum præterita necessitas, præsentem ex natura rei præcedat, sæpius congruum est, ut præsentī vel imminenti prius satisfaciat, quam præteritæ : Ex. g. Debeo Mercatori solutionem pannorum iam pridem emptorum, estque eleemosyna indifferens deposita sufficiens ad istam solutionem : Cæterum tectum domus ex ingruente pluuia

patitur stillicidium, cui nisi statim occurr-
 ram, ædificium graue damnum patietur:
 Possum ex eleemosyna deposita curare, te-
 ctum restaurari, & demum aliam eleemo-
 synam pro pannis procurare. Vndè patet
 prioritatem necessitatis non obligare nisi
 penes arbitriū prudens: iuxtà quod etiam
 aliquando imminens necessitas potest præ-
 ferri præsentī.

Igitur semper, cæteris paribus, possum
 procurare eleemosynam & satisfacere ex
 depositis sine delectu, quandò plures ne-
 cessitates concurrunt: idque sine vllō con-
 scientiæ grauamine, cum nulla appareat
 obligatio.

Dixi (cæteris paribus) quia in casibus
 aliquibus posset esse crudele vel contrà
 charitatem & iustam sollicitudinem vnā
 necessitatem alteri præferre: vt si infirmus
 hoc instanti vel tempore egeat pharmaco;
 teneor statim ex depositis indifferentibus
 curare magis quam in procuranda noua
 tergiversari, etiamsi aliæ necessitates
 sint.

QVÆ-

QVÆSTIO X.

Quando dicatur res incommode mendicabilis?

CONCLUSIO.

R Es tunc dicenda est incommode mendicabilis, quando non potest mendicari, nisi cum multa distractione, discursibus, indeuotione, vel detrimento boni spiritualis.

Commode verò mendicabilis è contradicitur, quando sine aliquo graui incommodo, per verecundam & humilem mendicationem res obtineri potest. Si igitur res commodè mendicari potest, per amicos spirituales mediante pecunia procurari non potest. Ratio est; quia tunc vera necessitas non est recurrendi, cum alio modo commodè res haberi possit. Quod autem dicitur de commodè mendicabili, idem sentio de eo quod per oblationem liberalem commodè haberi potest, vel per laborium. Vbi enim priores illi modi obuij sunt, res verè necessaria non est ad recursum, eadem ratione quæ supra contrà militante.

ABVSVS.

Merito igitur peccati mortalis iuxta
 materiæ qualitatem damnandi sunt,
 qui sine delectu, pro rebus quibuscumque
 necessariis ad pecuniarum expensionem re-
 currunt: cum tamen multas ex illis per hu-
 milem mendicationem, vel etiam aliis mo-
 dis supradictis habere possent.

In altero tamen extremo valdè impru-
 denter procedunt, qui omnia scrupulosius
 volunt per mendicationem etiam incom-
 modam & laboriosam habere, non atten-
 dentes per discursus, & longas absentias
 Fratrum, & contubernia sæcularium, de-
 uotionis & sanctæ orationis, ac operatio-
 nis spiritum extinguere; quem melius erat
 domi in Ecclesia & exercitiis spiritualibus
 & accendere & fouere. Nec sibi de mente
 Sancti Francisci adblandiantur: Si enim
 S. Franciscus ita laboritum Fratribus tem-
 perauit, vt deuotè laborantes spiritum de-
 uotionis non extinguerent: sine dubio eo-
 dem modo nos mendicare noluit, mendi-
 catione quæ deuotionis spiritum extin-
 ctura esset, cui debent cætera temporalia
 deservire. Ergo & mendicatio tempora-
 lium, & qualibet eorum conquisitio deuo-
 tioni seruiat, ne & Regulæ contrarij simus

S

quæ

quæ super omnia spiritum Domini & eius sanctam operationem commendat: & Scripturæ, quæ: *Querere primum Regnum Dei & iustitiam eius* nos instruit.

QVÆSTIO X.

Quomodo intelligenda sit quinta conditio: ut necessitas sit propria non aliena?

CONCLUSIO.

Necessitas illa dicitur propria non aliena: quæ est vel Fratrum in persona, vel eorum causâ & occasione, & non secularium vel personarum alterius status. Ratio iterum istius conditionis est, quia quæ alterius necessitas est, propriè nobis necessitas non est, & textus Regulæ de Fratribus loquitur, & Fratrum necessitatibus.

Per Fratres autem intelliguntur non tantum qui sunt subditi aut de familia Superioris quæ eleemosynam procurat, sed etiam hospites iter agentes, aut quilibet Ordinis Fratres, qui ad nostram curam vel charitatem aliquo modo pertinent.

Dixi (quæ est vel Fratrum in persona, vel eorum causâ & occasione): quia quæ causâ & occasione Fratrum necessitas est, pro-

propria dici debet & non aliena. Ex. g. Sæcularis in opere Conuentus laborans ex charitate grauem sibi intulit læsionem; possum quærere eleemosynam pro solutione medicaminum & Chirurgi, quia illa necessitas occasione Fratrum est orta, & ita de similibus.

Addit Corduba in c.4.q.7. licere Fratri recurrere ad amicos spirituales pro sustentatione parentis in graui necessitate existentis: item pro solutione debitorum in sæculo contractorum: quia hæc necessitas videtur propria, quod ad illam subleuandam iure naturali & diuino teneatur. Verum etsi casus illos probabiles sentiam, non isto tamẽ fundamento, quod sint propriæ, quia necessitates sunt verè alienæ, non enim sunt Fratrum vt Fratres sunt, nec obligationes à Fratribus Ordinis verè sunt contractæ: sed magis, quia præcepta Regulæ, obligationes iuris diuini & naturalis (vtique superioris rationis) tollere non possunt.

TITVLVS V.

De legitimâ pecuniarum in necessi-
tates Fratrum Minorum expen-
sione & administratione, & de
modis legitimè recurrenti.

QVÆSTIO I.

*Quot modis pecunia soleat pro Fratrum
necessitatibus assignari, & penes quem
sit eius Dominium?*

CONCLUSIO I.

S Ex ferè modis pecunia solet assignari in
Fratrum necessitates expendenda.

1. Per mutationem.
2. Per oblationem omninò sponta-
neam, nullo Fratrum interuentu. Vt si quis
sponte pecuniam offerat vel deponat.
3. Ex requisitione & procuratione siue
mediante Fratrum recurſu; vt cum quis
rogatus offert.
4. Intuitu mercedis vel laboris; vt quan-
do ratione Missarum, Prædicationum, la-
boritij alicuius offertur.
5. Ex legato siue testamento. Vt si quis
summam pecuniæ in Fratrum necessitates
Testamento relinquat.

6. Ex

6. Ex coactione Iudicis: ut si Iudex reum condemnet, ut centum aureos in mulctam pro Fratrum Minorum necessitatibus donet.

CONCLUSIO II.

Pecunia quomodolibet oblata siue assignata pro Fratrum Minorum necessitatibus in eius dominio manet, (quamdiu viuit,) cuius fuit, quando legitime oblata, vel assignata est, donec in res, quibus Fratres uti possunt, sit expensa.

Hæc Conclusio expressè declarata est à Nicolao 3. c. Exiit. a. 4. §. Ceterum: Ità tamen quod penes ipsum dantem dominio, proprietate, ac possessione ipsius pecuniæ cum libera potestate reuocandi sibi pecuniam ipsam, semper vsque ad conuersionem ipsius in rem deputatam plenè, liberè, & integrè remanentibus in ipsa pecunia nihil omnino Fratres iuris habeant, nec administrationem seu dispensationem, &c. Hæc ibi, quæ etiam frequentius toto isto §. repetuntur.

Dixi (quamdiu viuit) propter casus duos qui in dicta Declaratione exprimuntur.

I. Est, Quod si antequam ipsa pecunia in licitum rei habendæ vel emendæ commercium sit conuersa, concedentem pecuniam mori contigerit: si concedens in concedendo dixerit: quod persona deputata pecuniam ipsam in necessarium

vsus Fratrum expenderet, quidquid de ipso concedente viuendo vel moriendo contigerit, siue concedens huiusmodi heredem reliquerit siue non, possint Fratres ad personam deputatam (non obstante concedentis morte, vel heredis contradictione) pro ipsa pecunia expendenda recurrere, sicuti poterant ad ipsum Dominum concedentem. Hæc ibi. In quo casu vel Pontifex assumit, vt Pater communis, dominium istius pecuniæ post mortem concedentis, vel depositarium velut Dominum facit, ita vt ad hæredes nullo modo transeat.

Alter casus est : *a. 5. §. Si verò*, in Legatis Testamento, quorum etiam dispositionem in Fratrum necessitates vult fieri ab Executoribus, & interuenientibus, si opus fuerit, Prælatis ac Iudicibus sæcularibus, quibus de iure vel consuetudine competit: non obstante hæredum etiam contrariâ voluntate. In quo similiter casu cum dominium illius pecuniæ morte Testatoris in eo expirauerit illud vel in se Pontifex recipit, vel in executores ad hunc solum effectum transfert.

QVÆSTIO II.

An liceat Fratribus Minoribus pecuniam mutuare, in suas necessitates, per idoneas personas, expendendam?

S Vppono: Non licere mutuare, vt illi eam recipiant vel quouis modo administrent. Hoc enim satis superius est dictum.

Nota verò Fratres posse dupliciter in sensu Q. pecuniam mutuare. 1. Mutu propriè dicto cum iuridicâ obligatione, pecuniam oportuno tempore restituendi, vtpotè dando syngraphas obligatorias, &c. 2. Mutuo largè sumpto, sine vlla obligatione iuridicâ, sed tantum simpliciter dicendo, quod Fratres intendant fideliter laborare, vt ei, qui modò per pecunias necessitati subuenit, solutio fiat.

CONCLUSIO I.

N On licet Fratribus Minoribus mutuum strictum seu iuridicum contrahere cum obligatione iuridicâ satisfaciendi. Ità expresse *Nicolaus 3. §. Ceterum*. Huius verò ratio est, quia cum mutuum iuridicum nihil aliud dicat quam de meo tuum facere, pecunia sic mutuata transit in dominium vel vsum eius, qui eam mutuò accipit, cuius incapax est Frater Minor.

CONCLUSIO II.

M Vtuum largè sumptum in necessitate & moderaminibus de recurſu ad pecuniam ſupra citatis, eſt licitum Fratribus Minoribus. Ita Nicolaus III. *vbi ſuprà*. Ex. g. Occurrente neceſſitate, ceſſantibus elemoſynis, licet Fratri Minori amicum rogare, vt velit rem occurrentem neceſſariam ſolvere; & quod procurabit fideliter, quod pecunia æquiualens ab amico ei refundatur. Ratio verò eſt, quia hic nullum dominium vel receptio aut vſus pecuniæ, reſpectu Fratrum interuenit: ſed tantum procuratio anticipatæ ſolutionis ab amico, cum fideli propoſito ei ſatisfactionem poſterius reprocurandi: ità vt videatur duplex ad amicos recurſus, prior, ad ſolutionem anticipatam rei, poſterior, per ſolutionem anticipatæ ſolutionis.

ABVSVS.

E Rrant porrò grauiter qui iuridicè per ſyngraphas imò per hypothecas ſe obligant. Item qui Syndicos pro ſe & nomine Conuentuum ſpondere faciunt. Peius qui per ſe vel Syndicos, Fratrum nomine, pecunias mutuò donant. Sicuti enim non licet mihi mutuum iuridicum ſue politicum accipere, ſic nec dare quia qui dat mutuum,
de

de meo siue suo, tuum facit, incapax verò est Frater Minor *mei* sicut & *tui*, maxime in re pecuniaria, cuius nec vsus etiam facti est ei permissus.

QVÆSTIO III.

Quid agendum circa oblatam spontè pecuniam, & de modo recursus?

DVplicitè quis potest offerre pro Fratrem Minore elemosinam pecuniariam, spontè & liberaliter:

1. Per modum beneplaciti seu voluntatis, Ex.g. Si quis amicus dicat: volo siue paratus sum in vestros vsus expendere mille aureos quandocumque indigueritis.

2. Per actuale numerationem pecuniæ, siue illam apud se seruet, siue eam depositario tradat, vt si quis dicat: Ecce mille aurei numerati quos pro necessitatibus assigno & reseruo: Vel: En mille aureos Ioanni trado, vt in vsus vestros, quando volueritis, expendat.

CONCLUSIO I.

Licet Fratri Minori consentire & acceptare quancumque oblationem elemosinæ pecuniariæ, quæ est tantum per modum beneplaciti, seu significationis bonæ voluntatis. Ratio est, quia hoc modo

nec est pecuniam acceptare, nec ad illam recurrere, sed tantum gratam habere istam voluntatem & beneplacitum sine villo debito, vel aliqua obligatione.

CONCLUSIO II.

AD illam tamen voluntariam oblationem, per modum beneplaciti, non licet recurrere velut ex debito, multò minus schedulas obligatorias accipere. Ratio est: tum quia Frater Minor est incapax huiusmodi debiti vel obligationis: tum quia recurrere velut ex debito, vel schedulam acceptare, iam dicit non solam bonæ voluntatis acceptationem, sed etiam acceptationem pecuniariæ eleemosinæ, quæ iam in debito & schedulâ censetur in aliquod ius Fratrum transisse.

Petes: Quid dicendum de eo qui vouit aliquam summam pecuniæ dare pro Conuentu aliquo Fratrum Minorum?

Respondeo 1. Talem respectu Conuentus siue Fratrum non obligari. Ratio est quia Fratres obligationis sibi factæ, & iuris cuiusvis capaces non sunt, nec obligatoriè acceptare possunt.

Respondeo 2. Deo teneri ratione voti ad eleemosinam faciendam, eo modo, quo Fratres capaces sunt, & eleemosinæ huiusmodi expensionem admittere possunt.

Quan-

Quando executores Testamentorum tenentur ad legatum legitimum factum pro Fratribus, sed non tenentur Fratribus, sed Testatori, aut ei, ad quem spectant pia legata & pauperum bona.

ABVSVS.

PEccant igitur contra Regulam, qui ad similes oblationes, vel ex debito recurrunt, schedulas iuridicas de danda eleemosina exigunt, vel alio modo ad exequendum promissum velut compellunt.

CONCLUSIO III.

Licet Fratri Minori recurrere tempore necessitatis ad eum qui per modum bonæ voluntatis obtulit eleemosinam pecuniariam, priusquam indigeret, sed tamen per modum noui recursus seu nouæ procurementis. Ratio est, quia prius licebat, ergo & posterius, nec recursus fit ex vi prioris præsentationis, sed tantum ex quodam motiuo, quo noui illum esse paratum eleemosinam elargiri.

CONCLUSIO IV.

Non licet Fratribus Minoribus consentire in oblationem spontaneam per actualem numerationem pecuniæ, siue maneat apud dantem, siue apud depositarium, nisi sub conditionibus, quibus licet actualiter

ter recurrere, scilicet pro vera necessitate præsentis, vel imminenti, &c.

Ratio est: quia consensus in actualem numerationem pecuniæ, est quidam inchoatus recursus ad amicos, qui non est licitus, nisi sub conditionibus sæpèdictis.

Dixi (non licet consentire) si enim sine scitu vel consensu Fratrum fiat, iam Fratres non maculantur. Vt si quis mercator sponte suâ, ex centum Florenis unum separet pro necessitatibus Fratrum expendendum: Aut si quis nobilis det alicui Amico centum aureos mandans, ut in necessitates Fratrum expendat, absque eo quod Fratres sciant aut consentiant: Liberi sunt Fratres in conscientia.

Petes: An ubi sunt depositæ pecuniæ sine consensu vel scitu Fratrum, dato quod postea sciant & necessitatem habeant, possint tunc Fratres ad depositarium recurrere? Respondeo, licere, non ex ratione aut vi prioris depositionis, in quam necessitate non subsistente, nec Fratres consenserunt nec consentire potuerunt: sed per modum novi recursus, exponendo necessitatem suam eo modo quo facerent cum persona, quæ pro fratrum necessitatibus pecuniam numquam depositam habuisset.

Eo modo si pecunia fuit deposita pec-
cami-

caminosè, quia Fratres non habeant tunc necessitatem: etsi pro ratione & tempore depositionis, Fratres mortaliter peccauerint: Adueniente tamen necessitate vera, possunt Fratres ad donantem vel depositarium dictum recurrere, de nouo requirentes, vt quod ab initio legitimè non stetit, nouo consensu, & positâ iam verâ necessitate, legitimè fiat.

Petes 2. Quid dicendum: quando Nobilis dat pecuniam suo hospiti, vt singulis hebdomadibus mittat vnam pitanciam carnis: vel vt singulis diebus alicui Patri Seniori aut infirmo det portiunculam vini? Respondeo, & carnes & vinum legitimè recipi, quia sic res offeruntur in specie idque de mandato donantis: Et suppono quod Fratres non procurauerint istam pecuniæ depositionem. Si tamen Fratres aliquo modo ad dictam pecuniæ depositionem, per sollicitationem concurrissent, nequaquam liceret, nisi in casibus, quibus licet ad amicos spirituales recurrere.

ABVSVS.

PEccant contrà supradicta, qui quamcumque oblatam pecuniam non respuunt; sed etsi non indigeant velut ad thesaurizationem asseruari permittunt, ad illam nullo nouo consensu recurrunt, vel
ex;

examinare rem vel informare oblatorem non curant.

Et hoc valdè notandum circa Syndicos, qui vt amici Spirituales & deuoti Ordinis à quibuscumque pecunias quouis modo oblatas recipiunt pro Fratrum necessitatibus: Ad quos pro illorum expensione nulla discretione Fratres recurrunt, non attendentes qualiter, qua intentione, sub quibus modis sint depositæ, & an veræ necessitates tunc subsistebant.

DVBIVM NOTABILE.

Quid agendum cum Syndicis, qui vt Amici Spirituales quasuis pecunias à Fidelibus ad se missas pro Fratrum necessitatibus, imò & recreationibus recipiunt, nullâ habitâ ratione necessitatis presentis vel imminentis, &c.

Suppono 1. Illas pecunias recipi nomine donantium, & à Syndicis, non vt sunt Syndici, sed vt depositarij sæcularium.

Suppono 2. Fratres ad sic depositas pecunias nullatenus concurrisse, nec consensu, nec sollicitatione, &c.

Dico itaque 1. Si Syndicus sine Guardiani vel Fratrum scitu, procuratione, con-

consensu, directo vel indirecto, tales pecunias receperit in necessitates Fratrum expendendas, tempore quo tales necessitates nec subsistebant nec ingruebant, Fratres non maculari. Ratio est, quia sine suo scitu maculari non possunt.

Dico 2. Non potest Guardianus ad illas sic depositas apud Syndicum recurrere: Ratio est, quia cum illa depositio respectu Fratrum sit illegitima, recursus etiam illegitimus erit.

Dico 3. Si Syndicus ut amicus spiritualis ex istis pecuniis sic depositis mittat cibaria, recreationes, vel alia Fratribus sine Fratrum scitu, & interuentu, Fratres non maculantur. Ratio est, quia res in specie sibi missas accipiunt, nec pertinet ad illos nosse, unde Syndicus ista acquisierit.

Dico 4. Vbi Guardianus scit tales elemosinas sic deponi: debet sincerè protestari & informare Syndicum, se non posse in illas consentire & de facto non consentire: Agat Syndicus cum donante, vel si donantem amplius non nouit, vel eius præsentiam habere non possit, faciat pro sua conscientia, ut libuerit, se tamen aut Fratres suos maculari nolle. Quod si Syndicus, etiam non obstante contradictione aut protestatione, illas seruet, aut ex illis elemosynas

mosynas nobis faciat non maculamur.

Dico 5. Si iam necessitate ingruente adhuc sint dictæ eleemosynæ, potest tunc Guardianus insinuare necessitatem, imò per modum nouæ procurationis, rogare vt dignetur subuenire, quantum potest & ei licet. Ratio est, quia iam licet ad amicos recurrere, indifferens autem, si ad illum vel ad alium recurram.

Dices: Tunc censeris consentire in depositum. Respondeo, me non consentire in depositum, sed tantum de nouo consentire & rogare, vt quantū licet, expendatur.

Dico 6. Ne maculæ interdum ex ignorantia Syndicorum Ordini imputentur: tenentur Guardiani instruere Syndicos pro eorum capacitate, de distinctione Syndici, & Amici Spiritualis; & de modis, quos obseruare debent in dispensatione eleemosynarum eis conceditarum.

Ratio sumitur ex Declarationibus Summorum Pontificum; qui volunt, vt fiant protestationes circa donantes, & depositarios. *Vt videre est apud Nicolaum 3.*

Ista enim indicant, ad minus curare debere Superiores huiusmodi recursus facientes, informare donantes, & depositarios, ne ex incongruis eorum actibus Ordo maculetur.

QVÆ

QVÆSTIO IV.

Quomodo se debeant gerere Fratres quando pecunia est donata, ratione recursus seu sollicitationis eorum, circa donantes aut eorum depositarios?

OMnia, quæ dicta sunt in superioribus, pertinent ferè ad naturam & conditiones legitimi recursus: Hic verò expendenda sunt nonnulla, quæ respectu donantium aut depositariorum requiruntur.

Pecunia enim vel remanet apud dantem, vel est inter manus depositarij aut depositariorum, antequam in vsus Fratrum necessarios expendatur.

CONCLUSIO.

QVando pecuniæ sunt adhuc in manu, ità vt per se velit satisfacere, duæ tantum ferè conditiones sunt obseruandæ.

Prior vt recursus ad illum non fiat per modum mutui, aut debiti, sed purè insinuando suas necessitates, rogando, vt velit illis satisfacere.

Posterior: vt non permittant scienter plus pecuniæ dari quam necessitas vera postulat.

Petes : An debeat determinatè specificari necessitas ?

Respondeo 1. Quando commodè specificari potest, id purissimum esse.

Respondeo 2. Non teneri: Si enim plures necessitates sint, aut plurium necessitatum solutio apud Creditorem eundem sit facienda, sufficit insinuare plures necessitates in genere, & rogare, vt satisfiat. Imò aliquandò potest indicari summa solutionis; vt : Accepimus apud talem necessitates nostras diuersas ad valorem centum aureorum, si placeret in totum vel in partem satisfacere.

QVÆSTIO V.

Quomodo se gerere debeant Fratres cum depositario?

CONCLUSIO.

Q Vinque ferè conditiones seruandæ cum depositario, quandò dans principalis per seipsum satisfacere non vult, aut non potest.

Prima conditio : Vt Fratres nullum præsentent, nisi prius constet de voluntate donantis, nimirum quod fidelis personæ

no-

notitiam non habeat, aut certè quod malit personam à Fratribus nominari vel præsentari. Ità *Nicolaus 3. §. Cæterum.* Liceret tamen primâ facie nominare personam, cui facienda est solutio, quia illa non est media inter Fratres & donantem, sed est persona terminans totum negotium. De voluntate autem donantis constare potest ex circumstantiis: vt personæ: quia nobilis & grauis, quare indignum esset & vile, aut saltem minus congruum per se facere: Similiter ex parte loci; quia locus, vbi solutio est facienda, longius distat, nec commercium ibi habet, & ità de aliis.

Porro, quod Syndici ordinariè præsententur, videtur esse communiter de voluntate donantium; quia est persona magis idonea magisque fidelis: quamuis interdum dantes nec per illos aut ex illorum scitu suas eleemosynas dispensari velint. Quod benè aduertendum est.

Petes: An supposito, quod dans personam nominare nolit, aut designare, liceat Fratribus quamcumque personam præsentare? Respondeo, ex vi Declarationum licere: posse tamen hanc libertatem Guardianorum per Prouinciales, & Capitula coarctari ob causas. Ex. g. licet Prouinciali vel Capitulo mandare Guardianis & aliis

Fratribus, quibus recursus est commissus; ut quandò eis relinquitur liberum aliquem præsentare, ut non præsentent nisi Syndicos Conuentuum, aut alias determinatas personas fideles, utpotè ne fiant abusus, & thesaurizationes in manibus incertis & ignotis. Cuius ratio clara est: quia cum Ministri possint arctare recursum, possunt & modos eius restringere.

Secunda conditio est: Ut si pecunia diutius inter manus depositarij maneat (qui nimirum negotium in expeditione sui, tractum temporis requirit) Fratres, ubi congruè possunt, expressè indicent depositario sicut & donanti, quod dominium & dispositio pecuniæ liberè apud illos maneat, donec in necessitates sit expensa, adeòque Fratres in illa pecunia nullum ius aut auctoritatem penitus habere.

Dices. Hoc inutile videtur, cum nec sæculares id intelligere possint, nec apprehendere, imò omninò credant numeratam pecuniam extrà suam potestatem iam esse. Respondeo, etsi id ut plurimum sit verum, nos tamen officio nostro quantum congruè possumus & honestè, non debere deesse. Quod verò spectat ad eorum apprehensionem & sensum seruanda est semper Regula Nicolai III. art. 4. *Non esse verisimile*

simile, aliquem eleemosynæ suæ sine expressione modum illum velle præfigere, per quem & donans meritò, vel illi quorum necessitatibus intendit, providere effectū doni, vel suæ conscientiae puritate fraudentur. Atque ideò siue apprehendant, siue ex sui incapacitate apprehendere non possint: Fratres suæ obligationi satisfecerunt.

Tertia conditio est: Vt quandò ex natura vel circumstantiis necessitatis, pecunia per multas manus transire debet, id fiat de consensu tacito vel expresse donantis. Expresse si facile conveniri possit; Tacito siue præsumpto, quandò commodè conveniri non potest. Qui enim per suam pecuniam solutionem alicuius necessitatis intendit, (nisi aliter exprimat) parum est illi per quotas manus fiat, etiamsi centum media-
rent. Ità verò se debent gerere Fratres cum centesimo sicut cum primo. Hæc conditio etiam ex Declarationibus est clara.

Quarta conditio est: Vt Fratres in omni verbo, signo, opere ostendant se in deposita pecunia, sicut non habent, sic penitus nihil iuris, dominij, vel administrationis habere.

Quinta conditio est: Quod possint tamen depositarium monere, vt in commissa sibi pecunia se fideliter gerat; possunt

etiam suas necessitates exponere & insinua-
re, humiliter rogando, modosque insinuan-
do, quibus congruè satisfacere possit.

A B V S V S.

Peccant igitur 1. Qui in iudicio pecu-
nias depositas repetunt, aut iudices ad
repetendas incitant. Possunt tamen Iudi-
ces, ut pauperum Patres, ex se, & non Fra-
trum nomine curare, ut depositarij fidelita-
tem seruent, & donantium voluntati satis-
faciant, aut pecunias donanti restituant.
Sed hi actus magis respiciunt iustitiam ad
donantes, quam debitum ad Fratres, ad
quos nulla est iuridica obligatio.

2. Peccant, qui minis, violentiâ directâ
vel indirectâ in depositarios agunt: illis
pecuniarum expensionem & modos ex-
pendendi auctoritatiuè præcipiunt; com-
putum iuridicum requirunt: pecunias su-
perstitiosè calamo aut alio instrumento di-
mumerant aut examinant.

3. Peccant, qui cum depositario com-
ponunt, & ut citius solutionem faciat aut
expendat, ei partem summæ depositæ ve-
lut condonant, &c.

QVÆSTIO VI.

An depositarij possint interdum immutare voluntatem determinatam donantium in eleemosynis pecuniariis?

Aduerte 1. Voluntatem donantium pluribus modis posse dici determinatam.

1. Respectu personæ, vt si eleemosyna pecuniaria data sit pro necessitate huius Fratris, vel horum Fratrum in indiuiduo.

2. Respectu loci, vt si detur pro necessitatibus huius Conuentus, & non illius.

3. Respectu rei necessariæ, vt si detur pro hac necessitate, & non pro alia, vt pro induendis Fratribus, &c.

Aduerte 2. Voluntatem donantium posse esse similiter totidem modis indeterminatam & indifferentem.

1. Respectu personæ; vt si pro Fratribus in genere.

2. Respectu loci, vt si pro Ordine simpliciter, & non pro Conuentu speciali.

3. Respectu rei, vt si pro necessitatibus in genere.

Aduerte 3. Pecuniam esse depositam, vel à viuento, vel à defuncto, testamento, vel aliter legatam.

Aduerte 4. Duplicem nos posse in hac causa statuere donantis voluntatem: expressam scilicet, & interpretatiuam; his prænotatis sit

CONCLUSIO I.

SI eleemosyna pecuniaria est determinata respectu personæ vel personarum, non possunt Fratres aut quiuvis Ordinis Prælatus illam applicare alteri, sine expresso vel interpretatiuo consensu donantis: Patet ex Declarationibus Pontificiis. Vnde si quid supersit pecuniæ, habitâ necessitate præsentis vel imminenti, huius vel horum Fratrum, residuum restitui debet, nisi dans consentiat in aliam necessitatem expendi.

Dixi (sive expresso vel interpretatiuo) qui consensus sine vulpinâ quâdam cautellâ, ita probabiliter præsumi debet à Fratribus & à depositario, vt talis verisimiliter esse credatur.

CONCLUSIO II.

SI Eleemosyna pecuniaria sit determinata respectu loci, non potest etiam à Fratribus vel quouis Prælato alteri Loco applicari, sine expressâ vel interpretatiuâ voluntate donantis. Id etiam satis patet ex terminis & contextu Declarationum.

Notandum tamen est, quod vt censeatur elec-

eleemofina determinata ad hunc Conuentum, non eſſe ſatis quod à Fratribus talis Conuentus petatur, ſed requiritur quod pro talibus Fratribus petentibus donetur. Ratio eſt quia (*vt benè docet Corduba*) qui dat ſimpliciter, ità cenſetur Fratribus dare, quomodò illam petunt : petere autem debent ad diſpoſitionem Superiorum, vel eo modo quo eis à Superioribus fuerit commiſſum. Ex. g. ſi Miniſter velit Guardianos ſubſidium ferre aliis Conuentibus, vel ædificandis vel conſeruandis, per eleemofinas etiam pecuniarias, tunc eleemofinas pecuniarias petens pro neceſſitatibus, cenſetur intendere & debet intendere pro neceſſitatibus, non tantum propriis, ſed etiam alienis.

Dices : Donantes non intendunt dare niſi pro hoc loco.

Reſpondeo, intendere dare (niſi aliter exprimant) ſecundum diſpoſitionem Superiorum : vndè nec vnus Guardianus eleemofinas pecuniarias in vtilitatem alterius Guardiani, vel Conuentus mittere poſteſt, niſi habitâ expreſſâ vel interpretatiuâ voluntate Prouincialis, nec Prouincialis alterius Prouinciæ, niſi de voluntate ſimili Generalis : Et ità intelliguntur *Conſtitutiones Burgenſes c. 3. citata à Corduba*. Quod nimirum

mirum, Prouinciales semel in anno diligenter inquirant de Eleemosinis pecuniariis & de aliis, & si aliqua superflua reperirent, Conuentibus magis indigentibus communicentur, vt decet. Hæc ibi.

Nec hic sit quidquam contrà Regulæ rigorem, sic enim Custodibus siue Guardianis recursus ad amicos spirituales permittitur, vt tamen hæc potestas in Ministro, velut in capite, resideat, vnde & illam restringere potest, imò & ad suam intentionem arctare.

Dixi superius (nisi aliter exprimat): quia si vel exprimat aliter, vel saltem aliquo modo patenter ostendat, se suas eleemosinas ad hunc locum arctare: tunc certum est, talem eleemosinarum pecuniariorum applicationem, contra donantis intentionem fieri non posse. Et ex his patet quid dicendum sit de iis, qui frumentum, oleum, lanam, linum, &c. in tantâ abundantia mendicant, vt non tantum sibi sufficiant, sed etiam aliis, in satis magna copia, communicare possint.

Respondetur enim; Posse Guardianos & Fratres de consensu expresse vel tacito Ministrorum, talia non solum pro se, sed etiam intentione aliis Conuentibus communicandi, mendicare, & consequenter
de

de consensu præfato communicare. Nec in hac parte de donantium intentione aut voluntate dubitandum est, aut scrupulosè requirendi, quia illa sæpius dantur pro mercede laboris, Prædicationum, Confessionum, Officiorum, &c. Atque ideò liberè Superiorum dispositioni relinquuntur. Et hæc praxis sæpius confirmata fuit in Statutis generalibus, vt in Capitulo Generali Burdegalensi anno 1510. & in Tabula 19. Vicarij Generalis.

Hic multa essent dicenda de varia rerum commutatione, donatione, extrà Ordinem & intrà: *sed de his latius in c. 6.*

CONCLUSIO III.

SI eleemosina pecuniaria sit determinata, respectu huius necessitatis, non potest à Fratribus vel Prælatiis applicari alteri necessitati, sine expressâ vel interpretatiuâ voluntate donantis. Hæc iterum ex suprâ dictis satis constat, & ex Pontificum Declarationibus. Est tamen aduertendum: Quod si eleemosina pecuniaria relicta sit testamento pro certâ necessitate quæ fortè cessat; tunc hæredes vel executores testamenti possunt illam applicare vel applicari facere pro aliâ necessitate. Similiter si donans moriatur re nondum applicatâ, depositarius censetur idem in dictâ pecuniâ posse

posse, quod donans poterat: ut Pontifex declarat.

QVÆSTIO I.

Quomodo se debeant gerere Fratres circa offerentes eleemosinas pecuniarias intuitu laboris?

Suppono 1. Fratres Minores non posse recipere denarios vel pecuniam pro mercede laboris. Patet ex Cap. 5. Regulæ: *De Mercede (ait) laboris pro se & suis Fratribus, corporis necessaria recipiant, præter denarios vel pecuniam.*

Suppono 2. Eos pro quibus Fratres laborarunt interdum (sive quod non possint sive quod nolint) non offerre necessitates in specie, sed eleemosinam pecuniariam in Fratrum necessitates expendendam. Quomodo pro celebratione Missarum, Prædicationibus, Laboribus corporalibus, etiam pecunia offerri solet.

CONCLUSIO I.

Licet Fratribus recurrere pro necessitatibus ad offerentes eleemosinam pecuniariam, intuitu mercedis & laboris. Ratio est: Quia licet ad oblatam liberaliter, vel occasione meæ sollicitationis recurrere,

re, ergò etiam ad oblatam, intuitu laboris: Ille enim intuitus nihil ponit in me iuris vel usus, nec dicit conditionem recursui ordinario repugnantem.

CONCLUSIO II.

IN illo tamen recursu observandæ sunt omnes conditiones, quæ supponuntur in aliis recursibus ad dantes vel depositarios.

1. Quidem ut nullo modo recursus ex debito vel quasi debito fiat, sed ut ad purè liberaliter offerentes: neque enim talis debiti capaces sumus. ut C. 5. magis patebit.

2. Ut fiat pro verâ necessitate & sub conditionibus aliis suprâ examinatis.

ABVSVS.

Igitur peccant contrâ Regulam, qui pro Missarum celebratione, Concionibus & operibus etiam manualibus, pecuniam velut debitam requirunt: de illa disponunt: illam creditoribus assignant: ad superfluitates vtuntur, &c. Quomodò verò in omnibus sit agendum latius C. 5. dicemus, ubi de mercede, laboris alia dicenda restant.

QVÆ.

QVÆSTIO VIII.

Quomodo se gerere debeant circa pecunias testamento legatas?

CONCLUSIO.

IN eleemosinis pecuniariis Testamento relictis, nihil etiam speciale occurrit, sed omnes conditiones & modi qui circa oblatas liberaliter, vel ex occasione recursus assignati sunt, omninò in illis servari debent. Hoc notato: 1. Quod Fratres caveant ne in talia legata scilicet consentiant, aut ea procurent, nisi pro verâ necessitate præsentis, vel imminenti. 2. Quod ad executores non recurrant velut ex debito. 3. Quod circa executores, & hæredes se gerant, velut circa depositarios & non aliter. 4. Quod omne Legatum indifferens, ex Declarationibus Nicolai 3. intelligatur semper sub modo Fratribus licito, esse relictum, ita quod nec legans merito, nec Fratres ipsi effectu relictis fraudentur.

ABVSVS.

PEccant frequenter, 1. Qui in quælibet legata consentiunt sine necessitate verâ subsistente. 2. Qui executores directè vel indirectè cogunt, molestant, ad Iudices euocant, &c,

QVÆ-

QVÆSTIO IX.

*Quomodo Fratres sese debeant gerere in
pecuniariis eleemosinis per coactionem
Iudicis assignatis?*

Pecuniariæ eleemosinæ per coactionem
Iudicis, necessitatibus Fratrum assigna-
tæ, vel assignantur Fratribus ignorantibus,
vel Fratribus procurantibus: Ex. g. Iudex
sponte, nescientibus Fratribus, condemnat
reum, vt summam pecuniæ det expenden-
dam in Fratrum Minorum necessitates:
Aut Fratres intelligentes multas pecunias
cedere fisco, vel reum aliquem grauem
multam pecuniarum incurrisse, sollicitant
Principem vel Iudicem, vt eorum ædificiis
vel aliis necessitatibus applicetur.

CONCLUSIO I.

Vbi sine scitu Fratrum aut procura-
tione tales eleemosinæ Fratrum ne-
cessitatibus applicantur, Fratres debent ser-
uare omnes conditiones supra in oblatiis
spontè pecuniis requisitas.

CONCLUSIO II.

IN sollicitatione & procuracione debent
Fratres omnes seruare conditiones quas
in recurſu ad donantes, ex sollicitatione
Fratrum requiruntur.

CON-

CONCLUSIO III.

CAuere Fratres debent ne reos sic damnatos vlllo modo molestant, cogant, velut ex debito inducant, ad Iudicem euocent, aut accusent, aut conquerantur. Ratio est, quia omnes isti actus aliquam iuris obligationem vel continent vel insinuant, contrà Regulam, & Declarationes. Possunt tamen Fratres simpliciter dicere, tales pecunias non esse datas, nulla querimoniâ aut persecutione. Ex quo abusus facilè patet.

Petes: quid de accusatione ex Lege, vt 3. pars pecuniæ denuntiatori deueniat? Respondeo, non licet, quia videtur vi legis in pecuniam illam actionem habere, cuius incapax est Frater Minor.

QVÆSTIO X.

Quid de pecuniis apud Fratres Apostatas & fugitiuos extrâ vel intrâ Ordinem repertis?

ADuerte duplicia esse bona Apostatarum: Aliqua sunt quorum vsum facti ipsi Fratri, & Ordini licet habere, vt sunt libri & nonnulla mobilia & utensilia.

Alia sunt, quorum vsus illicitus est Fratri vel Ordini, vt pecuniæ & alia mobilia
sæcularia

secularia superflua, pretiosa vel curiosa.

CONCLUSIO I.

Bona Apostatarum, quorum usum simplicem facti ipse Frater vel Ordo poterat habere, cedunt in usum Ordinis & Fratrum. Ratio est, quia iste quantumvis apostata est Frater Ordinis, & Summus Pontifex accepit in suum dominium omnia, quorum usum facti Fratribus licet habere: unde libri & id genus Ordinis vsui cedunt.

CONCLUSIO II.

Bona alia Apostatarum tam mobilia quam immobilia, quorum usus etiam facti est Fratribus prohibitus, ut sunt pecuniae, vestes saeculares, &c. non cedunt in usum vel utilitatem Ordinis per se, adeoque illis Fratres non debent se intromittere. Ratio est, quia cum usus eorum sit eis interdictus, multo magis apprehensio, administratio, vel actus quicumque ius aliquod sapiens, ut ex Declarationibus Nicolai & Clementis constat.

Dixi (per se) cum enim talia distribui debeant pauperibus per Episcopum vel personas, quibus de iure competit, ipsi possunt in utilitatem Fratrum convertere, aut converti facere, & de hoc rogari possunt

possunt etiam à Fratribus non tamen ex debito, sed per modum puræ eleemosynæ.

Dices : Leo 10. dedit Fratribus Minoribus priuilegium dicta bona apprehendendi per Syndicos & personas idoneas. Respondeo 1. Si hoc sit priuilegium Fratrum, esse contrà puritatem Regulæ & Declarationes supradictas, quæ solæ sunt in vigore.

Respondeo 2. Si sit dispositio Iudicis, qua Romanus Pontifex, vt communis pauperum Pater, sic vult ab inferioribus Iudicibus disponi, tunc non tangit Fratres, sed tantum possunt eleemosynam sibi conuenientem acceptare prout indiguerint.

TITVLVS VI.

De Bursario vel Amico spirituali in via.

QVÆSTIO VNICA.

An liceat Bursarium vel Amicum spirituales in via secum habere, qui Fratribus necessaria emat?

A Duerte 1. Bursarium illum in rigore dici, qui nomine Fratris bursam gerit, & pecuniam administrat, sicque in malam partem accipitur.

Ad-

Aduerte 2. Bursarium lato vocabulo dici: Amicum spiritualem, siue sit principalis donans, siue eius nuntius, famulus, aut depositarius, qui nomine donantis Fratrem in itinere comitatur, vt necessaria soluat siue procuret per pecuniam.

CONCLUSIO I.

Non licet Fratribus, etiam suppositâ quacumque necessitate, Bursarium ducere in rigorosâ acceptione, nisi in casu quo iure poli licet pecuniam recipere. Ratio est quia Bursarius ille est verè interposita persona Fratris, tam in receptione quam in administratione pecuniæ, contra Regulæ manifestam prohibitionem.

CONCLUSIO II.

Licet Fratribus, suppositâ verâ necessitate præsentis vel imminentis, ac positis omnibus conditionibus suprâ de recurſu explicatis, ac secluso scandalo, secum habere in via Amicum spiritualem, siue sit donans principalis siue eius nuntius, depositarius siue famulus, qui nomine donantis, eleemosynas pecuniarias expendat, & ad quem recurſum habeant. Itâ insinuat Clemens V. in Clement. Exiui de Paradiso. a. 4. n. 2. Vbi postquam extendit necessitatem recurſus (quam ad infirmos & Fratres induendos velut restrinxerat S. Franciscus)

ad alias quasvis necessitates veras, præsentēs
vel ingruentes : subdit : *Attendant Fratres
præfati quod pro nullis aliis causis quam prædi-
ctis vel similibus in via , vel alibi , recurrere li-
ceat eis ad amicos huiusmodi , siue sint dantes pe-
cunias , siue deputati per ipsos , siue nuntij vel de-
positarij , siue alio quouis nomine appellentur ,
etiã si concessi per eandem declarationem modi
circa pecuniam integrè seruarentur.*

In quibus verbis benè ponderandum est
quod dicit , *in via vel alibi* , Ex quo manife-
stum est quod ubi subsunt veræ necessitates,
de quibus locutus est (*in via*) liceat omninò
in via recurrere ad depositarios & nuntios.
Vnum enim ex alio optimè infertur.

Ratio verò principalis est ex littera Re-
gulæ & mente Fundatoris : *Pro necessitatibus
infirmorum & Fratribus induendis* (sub qui-
bus aliæ necessitates intelliguntur) *per ami-
cos spirituales Ministri tantum & Custodes solli-
citam curam gerant secundum loca & tempora ,
&c.* Sed tales necessitates frequētius oriun-
tur in via magis quam domi, extrà Patriam
& Prouinciā quam in Prouincia, ergò tunc
magis sollicita cura adhibenda est per Ami-
cos, siue sint dantes, siue eorum depositarij :
Sed in ciuitate & Prouincia licet mihi vti
donantiū depositario , & ad eum recurrere
pro veris necessitatibus, ergò magis in viā.
Dixi

Dixi in conclusione (suppositâ verâ necessitate, præsentî vel imminent) quia si talis non subsit necessitas, verè non licet: ut potè non licet ut lautius viuas, ut superfluis, pretiosis, aut curiosis utaris, ut mendicare non cogaris, quamuis id possis sine graui incommodo.

Vera autem necessitas in itineribus sic expendi potest ad deducendum amicum spiritualem.

1. Si victus mendicatione nonnisi valde incommodè acquiri potest, vel saltem non sufficiens. Oritur autem hoc ex diuersis capitibus: nimirum: vel quia transimus per terras inhumanas, siue ratione hæreseôn, siue ex defectu charitatis, etiamsi terræ maximè sint Catholicæ, quod vel non consueuerint sic Fratres suscipere, vel quod Fratres relaxati consueuerint pessimâ notâ, omnia per pecuniam comparare. Mihi quidè anno 1625. in ipsa Valle Spoletana extremè sitienti negatus est haustus vini, & egrè haustum aquæ in hospitio, pro amore Dei, obtinere potui. Similiter contingit quod in locis & pagis ad quæ diuertimus, non sit qui det ad victum necessaria, nisi in tabernis & hospitiiis, in quibus cum lucro omnia vendant, non nisi pecuniâ dabunt. Quod si alij sint qui dare possint, Fra-

ter totâ die exitinere fatigatus, non potest per vnam aut alteram horam circuire, aut per loca à recto itinere diuertere, sine graui corporis & animi detrimento. Imò si aliqui dent, tam exilem cibum dabunt, vt iam centenis miliaribus fatigato corpori non sufficiat.

2. Oritur necessitas vera, ex ratione personæ, quæ infirma est, senex, vel debilis. Vnde plures necessitates requirit, interdum vehiculi, equi, nauigij, calceamenti, medicamenti, commodioris cibi, &c. quæ non nisi recurſu ad amicos haberi possunt.

Dices 1. Quando ista necessitas occurreret, tunc demum recurrat ad amicum quem in via offendet. Respondeo 1. Si Benefactores pro eleemosynis quotidianis in specie interdum vix reperire possumus, quomodò Amicos spirituales qui pecuniam soluant reperiemus? Ego certè Tolentini cùm non possem ob lassitudinem progredi, & paupertas Fratrum mihi ad aliquot miliaria asinum negaret, Fratrum loci suasu conueni vnum diuitem, vt dicebant, magnum Ordinis deuotum, nec potui ab illo pro solo vno Iulio asinum paratum ad aliquot mille passus impetrare.

Respondeo 2. Cum sciam certò me debere recurrere, quid obstat, si cum amicos ha-

habeam offerentes, illorum eleemosynis per depositarium utar, cum sit verè imminens necessitas?

Dices 2. Deberent Fratres assuefacere homines charitati per mendicationem. Respondeo ità esse; sed non fieri, nisi in locis reformatis, nec posse vnum Fratrem externum per actum vnum hanc consuetudinem introducere. Fratrum est Regionis illius id præstare. Vnum scio in toto Belgio posse quemlibet Fratrem, quantumvis externum, ità necessitates per mendicationem habere, ut non sit opus huiusmodi recursibus.

3. Oritur necessitas ex ratione negotij, videlicet, quia festinatione eget, quia secretè peragendum, & ob nonnullas circumstantias, quæ necessariò amicum spiritualement comitem requirunt. Sic qui ad Capitula Generalia, ad exterarum Regiones pergunt: Romam pro negotiis Ordinis accedere debent statò tempore, aut aliis circumstantiis: nec possunt ista sine huiusmodi recursum rationabiliter perficere.

Dices non vadant ad Capitula Generalia, qui non sciunt pedites ambulare; mendicando ostiatim vivere, &c. Respondeo: Ad Capitula Generalia non vocantur fortes & austeri, sed Ministri & Custodes.
Nec

Nec fortes & austeri omnes, aut soli, sunt capaces horum officiorum & actionum; sed ut plurimum viri spirituales, ingeniosi, & apti, infirmiore sunt corpore, & pluribus indigent: qui verò fortes sunt corpore, frequentius, genio sunt rudes, ingenio hebetes, apti ad itinera, inepti ad negotia, habentes nonnullum Religionis specimen, nullum animarum regimen.

Dices amplius. Volebat S. Franciscus, ut Fratres in Dominum iacerent cogitatus suos, qui volucres cæli pascit.

Respondeo: nec cogitatus à Domino auertit, qui nihil iuris habens ad depositarium in ceccessitate verâ, per modum puræ eleemosinæ, recurrit. Vnde S. Franciscus hanc sollicitam curam per amicos spirituales præcipiens, nihil de cogitatu in Dominum diminuit, cum pro Domino Amicus spiritualis nos pascit & vestit. Suppono autem semper quod res commodè per mendicationem acquiri non possit.

Dixi in Conclusionem (positis omnibus Conditionibus) Conditiones autem sunt:
 1. Ut non recurrat nisi in iusto, & itinere ex obedientiâ suscepto: pro verâ necessitate & quando cessant eleemosinæ: ac commodè mendicatio fieri non potest. Vnde falluntur, qui pro suis solis commoditatibus

bus & delitiis in via sic recurrunt, & ita continuo, ut etiam presentata mendicatione commodâ, illam relinquunt & contemnant. Falluntur qui animo peregrinandi Ierosolymam & alia loca deserta, pecuniarum subsidium requirunt; Amicum Spiritualem ducunt, imo iniustas dispensationes arripiunt pecunias dispensandi.

2. Ut qui recurrit, sit Minister, Custos, vel Gardianus, aut ab eis recurrendi facultatem habeat & commissionem.

3. Ut non recurrant auctoritatiuè, præcipiendo expensionem pecuniarum, computum exigendo, pecuniam interdum in marsupio asseruando, custodiendo, & id genus abusus, qui frequenter ex incuriâ & inscitiâ nasci solet.

4. Ut, quando honestè possunt, protestentur & donantibus & depositariis se in dictâ pecuniâ nihil iuris habere.

5. Si supersit pecunia post iter, illa vel donantibus restituatur, vel rogetur ut in alias necessitates expendi possit. Et sic aliæ omnes conditiones ad amissim feruentur.

Dixi etiam in Conclusionem (secluso scandalo) ita enim prudenter huiusmodi fieri debent, ut pusillis materia scandali non ministretur, & facto ostendant Fratres se in pecuniâ nihil penitus iuris habere.

Ex dictis porrò, abusus omnes facile colligi possunt, quæ latius dixi, non ut habenas laxem, sed ut aperiàm, quod in conscientia expertus fui, dum longa ista itinera tum ad Capitula Generalia, tum ad Commissiones mihi à Reuerendissimis Patribus Generalibus indictas in longinquis regionibus peregi, vbi & ipsas incommoditates mendicationis expertus fui. Laudo semper rigorem & austeritatem, non condemno veritatem, sed commendo necessitatem, reprobo relaxationem.

TITVLVS VII.

De Quæstibus pecuniariis.

QVÆSTIO VNICA.

An liceat facere quæstus, siue collectas pecuniæ pro necessitatibus Fratrum expendendæ?

SUppono semper quod sint veræ necessitates & quod pecuniæ ad manus Fratrum & eorum dispositionem aut administrationem nullo modo perueniant, sed quod tantum per personas idoneas in Fratrum necessitates expendantur. Vndè formatur ratio dubitandi: Non enim videtur esse

esse alius recursus, si ad omnes Familias
vnius oppidi recurratur, vt eleemosinam
pecuniariam in necessitates Fratrum ex-
pendendam tribuant, quam si ad vnam aut
alteram domum fiat; sed posterius licet,
ergò & prius.

Pro resolutione Nota dupliciter similes
collectas fieri posse. Primò sine vlllo Fra-
trum interuentu ex deuotione, aut velut de-
bito personarum sæcularium: Vt ex.g. Præ-
dicauit Frater Minor per Quadragesimam,
solent autem pro labore Prædicationum
duo de Magistratu aut aliæ personæ ad
hoc designatæ circuire domos, colligere
eleemosinas pecuniarias, & mittere ad per-
sonam aliquam Fratribus deuotam, ex.g.
Syndicum, vt eas in necessitates Fratrum
expendat, absque tamen eo, quod Prædica-
tor vel alius Frater interueniat vel per co-
mitiuam, vel per sollicitationem.

Aliud exemplum habet Hugo de Dina c.4.
q.4. Solent (ait) quidam ab antiquo declinantes
ad loca de necessitatibus infirmorum, & Fratri-
bus induendis (quæ duo multum sunt necessaria)
populum exhortari: Tunc fideles aliqui ab aliis
positi ad huiusmodi procuranda, in his vice popu-
li absque Fratrum sollicitudine prouidebant, vt
erant spirituales amici Dei.

Iterum: Ad hoc (inquit) fideles aliqui ab
Epis-

Episcopis vel Communitatibus statuuntur, qui vice ipsorum negotia Fratrum gerunt, quod videtur securum valde Fratribus & honestum &c. In quibus exemplis sine dubio illi qui vel à populo vel ab Episcopis constituebantur, à populo pecuniam colligebant & rem in specie Fratribus necessariam procurabant.

Alio modo collectæ pecuniariæ fieri possunt per personas sæculares, præsentatas tamen à Fratribus vel ex Fratrum procuratione, Fratribus interdum etiam illas comitantibus.

CONCLUSIO I.

Collectæ pecuniariæ, quæ nullo Fratrum interuentu aut procuratione fiunt à personis sæcularibus, nomine populi, vel Magistratus, vel Episcopi, ita vt ipsimet Sæculares sic commissi rem in specie ex eleemosinis emptam, Fratribus largiantur, nullo modo sunt illicitæ, imo sunt honestæ. Ita *Hugo de Dina supra*. Ratio est, quia tunc nullus supponitur Fratrum ad pecunias recursus, sed ipsi sæculares propriâ deuotione, & pecuniâ colligunt, & in rem necessariam insumunt, vt in pannum, eamque Fratribus in specie offerunt.

CONCLUSIO II.

Collectæ etiam pecuniariæ quæ fiunt, nullo Fratrum interuentu, per Magistratum

Fratum vel personas à populo deputatas, ut in necessitates Fratrum, populi, vel Magistratus, aut Capituli, auctoritate expendantur, & alicui fideli personæ consignentur, non sunt illicitæ. Fratres tamen non possunt ad eas recurrere, vel in earum depositionem consentire, nisi pro verâ necessitate, præteritâ, præsentî vel imminenti, & sub omnibus conditionibus iam frequenter memoratis. Ratio est: quia ut supponitur, Fratres non interueniunt, sed sæculares suâ voluntate faciunt: & (ut addidi) Fratres non nisi sub omnibus conditionibus recurrunt, aut deponi consentiunt.

Dices: Hæ collectæ fiunt ratione Prædicationis. Respondeo, Fiant, quocumque intuitu, modò Fratres non intricentur, nec concurrant. Porro sicut persona singularis potest, intuitu mei laboris, eleemosinam consignare in meam necessitatem expendendam, ad quàm sicut ad purè oblatam mihi licet in necessitate recurrere: sic populi communitas id potest, quocumque modo illam colligat, modo non interueniam.

Petes: an liceat Fratri Prædicatori commendare ex suggestu eiusmodi collectionem pecuniarum? Respondeo: Licere Fratri, Conuentus sui necessitates insinuare sine men-

mentionem pecuniæ, eis liberum relinquendo, ut quouis modo legitimo, quo libuerit ipsis prouideant, absque eo quod Fratrum conscientiæ lædantur. Hunc modum practicum suprâ docet Hugo. Et a. 7. Puritatem recursus ostendere volens: *Licet* (inquit) *amici auctoritate sua vel populi, pro Fratrum necessitate, pecuniam aliquando peterent, vel offerentium vicem tenerent, ipsi tamen Fratres ad eos pro necessariis recurrentes ex nimia conscientia teneritudine vix pecuniam, ut alibi habes, nominare audebant* Hæc Hugo.

CONCLUSIO III.

Non licet Fratribus per personas à se deputatas vel assumptas, collectas pecuniarias procurare fieri, vel quascumque personas colligentes pecuniam comitari. Ratio est: quia etsi in re se ita gererent, ut in istis pecuniis nullum ius haberent: actus tamen ille ex genere suo malè sonat, & speciem mali habet.

1. Quod personæ à Fratribus præsententur, non præhabitâ singulorum donantium voluntate.

2. Quod quamcumque summam indifferenter recipiant seu deponi permittant.

3. Quod ratione comitiuæ videantur aliquid in istâ pecuniâ prætendere, & collecta non tantum in necessitates Fratrum fieri

fieri putetur, sed etiam pro fratribus seu nomine Fratrum.

4. Quod informationes debitæ seu protestationes fieri non possint. Ab illis itaque omninò est cauendum. Vndè & Clemens V. c. 4. *Quocirca, Omnes quæstus pecuniæ ac oblationum pecuniarum receptio, in Ecclesiis vel alibi, cippi vel trunci ordinati ad offerentium vel donantium pecunias reponendas, nec non quicumque alius recursus ad pecunias seu habentes ipsas, qui per Declarationem predictam (scilicet Nicolai) non conceditur. Hæc (inquam) omnia sunt eis simpliciter interdicta. Hæc ibi. Ex quo iterum infero: Etiam cippos, truncos, oblationes pecuniarum, & collectiones esse ab Ecclesiis nostris remouendas. Etsi enim non sunt pro nobis, nec vllò nostro interuentu fiant: eo ipso quod in locis nostris etiam pro Confraternitatibus fiant, scandalizare plures possunt, à quo cauere tenemur.*

RESOLVTIO DVBII.

De pecuniis quæ interdum in aliis rerum collectis offeruntur.

PEtes: An quandò Fratres Minores per loca, collectas rerum, quibus in specie vtuntur, vt candelarum, butyri, olei, faciunt, comitantibus eos sæcularibus viris
ad

ad onera portanda, vel domos demonstrandas, liceat dictis Fratribus consentire, ut aliqui, qui res in specie non habent, pecunias viris comitibus committant ad res dictas emendas.

Respondeo 1. Non posse consentire, nisi res in ista quantitate esset omninò necessaria, ut ad illam, mediante pecuniâ, recursus esse posset.

Respondeo 2. Quod in isto casu benè informanda esset persona offerens, ne crederet, nos acceptare vel recipere pecuniam per interpositam personam.

Respondeo 3. Quod liceret Fratri dicere se candelas, oleum, butyrum, &c. non pecunias quærere, & recipere; in potestate autem donantis esse, quovis modo, ei providere, & per quemcumque vellet. Tunc si persona benè informata alteri committeret, non maculantur Fratres, si aliundè omnis materia scandali tollatur.

Dices: Quid si soluendum sit viro comitanti pro labore? Respondeo; mihi licere rogare offerentem ut ei soluat, modò benè informetur, quod sit pro dietâ & labore viri comitantis, & non pro Fratribus. Ratio est quia, ut suppono, necessarium est viro soluere pro labore, ergo & ad offerentem amicum pro solutione recurrere.

COR-

CORROLARIUM.

Praxis generalis recursus ad eleemosynas pecuniarias per Amicos spirituales.

EX dictis omnibus in hoc capite pono breuissimè, per modum recapitulationis praxim quam debet seruare Frater Minor in recurſu ad amicos spirituales, pro solutione facienda per eleemosynas pecuniarias, quando ei per oblationem, mendicationem, laboritium, &c. non est prouisum.

1. Itaque qui recurrit, debet esse Superior, quouis tandem nomine appelletur, utpotè Minister, Custos, Guardianus, Præses, vel Vicarius in absentia Guardiani, aut certè subditus ex commissione Superioris expressa vel probabiliter præsumpta, vel in casu quo Superior notabiliter negligens esset in necessariis procurandis.

2. Qui recurrit necessariò attendere debet (idque siue sit eleemosyna pecuniaria legata, vel liberaliter oblata, vel petita) ut rei, pro qua recurrit, habeat veram necessitatem, præteritam, præsentem, vel imminentem; sitque necessitas propria: & cessent eleemosynæ, de quibus alias solutio

commodè fieri posset: nec res huiusmodi procuranda sit commodè mendicabilis. Deficiente enim vnâ ex his conditionibus, non licet aut eleemosynam pecuniariam petere, aut legatam vel oblatam acceptare, aut deponi permittere.

3. Caueat ne scienter permittat plus deponi quam necessitas vel necessitates, pro quibus deponitur, valcant: quod si plus depositum fuerit, in reliquo nihil iuris habet sine nouo dantis consensu, sed quod superfluit ad donantem redit.

4. Si necessitas per ipsum datorem facile expediri possit, & ipse ita velit, nullatenus in alias manus deponi permittat. Si verò dans voluerit deponere, seu per alium solutionem fieri; si habeat notitiam personæ fidelis, per quam necessitas expediatur, & velit illam impendere, nullatenus Fratres aliquem præsentent (vnde nec aliquem ad hunc effectum expressè secum ducant) sin verò notitiam personæ non habeat, aut certè per aliam personam Fratribus magis familiarem, utputà Syndicum, necessitatem expediri velit: talis persona præsentari & nominari poterit à Fratribus.

Quod si necessitas tractum temporis habeat annexum, & per diuersas manus pecuniæ transire debeant, id fiat ex consensu

expresso vel interpretatio donantis. Cæ-
 terum in corde, verbo, signis & omnibus
 aliis circumstantiis, ostendant Fratres se in
 dictâ pecuniâ nihil iuris habere, idque
 dantibus, quâ poterunt honestate, signifi-
 cent, ut norit pecunias quamdiu non sunt
 expensæ, ad se pertinere.

Formulae autem recursus sunt istæ. Ad
 dantem quidem: *Placene per eleemosynam*
aliquam pecuniariam talibus nostris necessitati-
bis subuenire? Ad depositarium autem: *Ta-*
lem necessitatem habemus, rogo ut ex deposito
sibi commisso velis subuenire. Quod si per di-
 versas manus debeat pecunia transire; *Rogo*
ut cures talem pecuniam transmitti ad tales
Creditores, &c. vel per tales (si notitiâ re-
 quirat aliquorum) quæ omnia prudenti iu-
 dicio trutinanda sunt.

I 2

IN

IN CAPVT V. REGVLÆ.

TEXTVS.

Fratres quibus Dominus dedit gratiam laborandi, laborent fideliter & deuotè, ita quod excluso otio animæ inimico, sanctæ orationis & deuotionis spiritum non extinguant, cui cetera temporalia debent deservire.

TITVLVS VNICVS.

De laboritio.

QVÆSTIO I.

An sit aliquod præceptum speciale in Regula laborandi opere manuali?

RATIO dubitandi sumitur potissimum ex Testamento S. Patris Francisci, vbi sic legitur: Et ego manibus meis laborabam, & volo laborare, & omnes alij Fratres volo quod laborent, de laboritio quod pertinet ad honestatem. Et qui nesciunt discant, non propter cupiditatem recipiendi prætium laboris, sed propter exemplum, & ad expellendam otiositatem, &c.

CON-

CONCLUSIO I.

N Vllum est præceptum speciale in Regula laborandi manibus. Ratio est.
 1. Quia illius præcepti siue æquipollentis mentionem non facit *Clemens V. Exiui de Paradyso.* dum alia enumerat.

2. Quia si præceptum esset, omnes obligaret, atqui *Nicolaus III. in sua Declaratione* eximit ab hoc præcepto, vacantes litteris siue studiis ac prædicationibus: Item, contemplatiuos & orationi notabiliter additos. Item, diuinis officiis & ministeriis impeditos: ergò simpliciter Regulæ speciale præceptum non est.

CONCLUSIO II.

P Ræceptum laborandi est diuinum naturale, in quantum otiositatem excludit, vnde non amplius obligat Fratrem Minorem quam alium Christianum. Sumitur ex verbis Testamenti: *Volo (ait) quod laborent, &c. propter bonum exemplum, & otiositatem expellendam:* ergò non amplius obligat quam ex natura rei, quâ tenetur omnis homo, *Otium vt puluinar diaboli vitare.* Hoc ipsum patet ex *Nicolao III. supra.* Vbi declarat, ad Fratres, qui se spiritualibus operibus non exercent, aut aliorum Fratrum licitis seruitiis non occupantur, verba Regulæ ex-

tendi ; Ne (inquit) otiose viuant , ergò sublato otio, præceptum non obligat.

CONCLUSIO III.

V Erba Regulæ modos quosdam exhibent, quibus manuale opus rectificetur. Patet ex illis verbis : *Laborent fideliter & deuotè* , q. d. cum ad otium vitandum interdum laborandum manibus sit , ita laborent Fratres , vt fidem seruent ei in cuius gratiam laboratur , & pietatem Deo : ne temporales labores præferant spiritualibus , & actionem Marthæ , quieti Mariæ. Nam vt benè Nicolaus III. *suprà*. *Exemplo Christi & Sanctorum labor spiritualis tanto manuali præponderat , quanto quæ sunt animæ corporalibus præferuntur : Et vt S. P. Spiritui orationis & deuotionis cetera temporalia debent deservire.*

CONCLUSIO IV.

F Ratres qui desidiose vel oti se viuunt, iuxta rationem otij & deuidiæ, peccant, & frequenter in peccata grauissima dilabuntur, utique: *Multam malitiam docuit otiositas. Et Otium puluinar diaboli est.*

Ad rationem dubitandi patet responsio: Præterquam enim quod Testamentum S. Patris non obliget, indicat se laborem requirere tantum propter exemplum, & ad otiositatem vitandam,

TEX.

TEXTVS II.

De mercede verò laboris pro se & suis Fratribus, corporis necessariis recipiant.

TITVLVS I.

De mercedo laboris.

QVÆSTIO I.

An possint Fratres Minores laborare pro mercede?

CONCLUSIO I.

Possunt Fratres Minores laborare pro mercede recipienda. Patet ex textu. Si enim mercedem recipere possunt, pro mercede laborare possunt.

CONCLUSIO II.

Non tantum possunt laborare pro mercede, sed etiam labor huiusmodi à S. Francisco indictus est, ad necessaria sibi providenda. Patet ex textu. *De mercede verò laboris, corporis necessaria recipiant, &c. q. d. laborent & manducant, siue ex laboratio sibi necessaria conquirant.*

QVÆSTIO II.

Quod sit conformius Regulæ ostiatim mendicare, an labore sibi necessaria conquirere?

CONCLUSIO.

Melius & Regulæ conformius est labore proprio necessaria conquirere, quam ostiatim mendicare. Probatur 1. Ex intentione totius Scripturæ quæ in Apostolicâ virâ hunc modum maximè laudat. Act. 20. Paulus: Argentum (ait) & aurum aut vestem nullius concupiui: quoniam ad ea quæ mihi opus erant, & his qui mecum sunt subministrauerunt manus istæ: Omnia ostendi vobis, quoniam sic laborantes oportet suscipere infirmos, & meminisse verbi domini Iesu, quoniam ipse dixit: Beatius est magis dare, quam accipere &c. Et Psalmo 127. dicitur: Labores manuum tuarum quia manducabis, beatus es & benè tibi erit.

Probatur 2. ex intentione S. P. Francisci tum hic in textu indicatâ, tum in Testamento clarissimè expressâ: Et quando (inquit) non dabatur nobis prætium laboris, recurrebamus ad mensam Domini; petendo eleemosinam ostiatim. q. d. Non recurrebamus ad mensam Domini quamdiu labore nostro

ne-

necessaria nobis conquirere poteramus. Et hic fuit modus Antiquorum Patrum qui in membranis scribebant, cophinos vimineos, & mattas ac alia opera faciebant, ex quorum ratione victitabant.

APPENDIX.

Ex quo infero in bonum Ordinis melius restituendum opus manuale, ad necessariorum prouisionem, quam multas onerosas mendicationes multiplicandas. Quamuis aduertendum hic sit, nostras mendicationes ordinarias, non tam mendicationes esse quam humiles postulationes mercedis, ratione multorum obsequiorum populo præstitorum in Concionibus, confessionibus, diuinis officiis, & aliis, quæ quidem minori incommodo fieri possent, eo modo quo refert Hugo de Dina *supracitatus c. 4. tit. 7. q. unica.*

QVÆSTIO III.

Ex quo labore manuali debeant Fratres mercedem accipere?

CONCLUSIO.

EX omni honesto & licito labore manuum, possunt Fratres mercedem accipere. Ita intentionem suam explicat S. Pater

ter in Testamento: de Laboritio quod pertinet ad honestatem. Honestas autem attenditur & in ratione operis, & in ordine ad honestatem religiosæ vocationis. Sic licet Latoribus, Scriniariis, Carpentariis, Sartoribus, Hortulanis, Pictoribus, Scriptoribus, & id genus, intuitu mercedis laborare in operibus artis suæ.

QVÆSTIO IV.

An liceat recipere mercedem pro labore Spirituali ut Missis, Divinis officiis, Concionibus, Confessionibus &c?

CONCLUSIO.

Licet Fratribus Minoribus pro labore Spirituali Missarum, Divinorum Officiorum &c. recipere mercedē (id est) corporis necessaria. Ratio est. Quia Regula Fratrum Minorum non tollit ius divinum naturale, nisi exprimat; atqui iure divino naturali licet pro spiritualibus obsequiis corporis necessaria recipere; ergo Fratres Minores id possunt, cum Regula non prohibeat. Minor probatur 1. ad Corinth. 9. *Quis militat suis stipendiis unquam? quis plantat vineam & de fructu eius non edit? quis pascit gregem & de lacte eius non manducat?* Scriptum est

est enim in lege Moysi; Non alligabis os boui trituranti, Numquid de bobus cura est Deo? An propter nos utique dicit? Infra: Si nos vobis spiritualia seminauimus, magnum est si nos carnalia vestra metamus? Infra: Nescitis quoniam qui in Sacrario operantur, quæ de Sacrario sunt edant, & qui altari deserviunt, cum altari participant? Ità & Dominus ordinauit qui Euangelium annuntiant de Euangelio viuere. Et alia passim occurrunt in Scripturâ.

DVBIVM INCIDENTALI.

Cur ergo Recollecti ordinis Fratrum Minorum refugiunt Missas celebrare, saltem pro victu & vestitu?

Antonius Corduba existimat id factum in Ordinis publicam utilitatem vel defectuum suppletionem. Cum enim maior pars Ordinis tunc temporis huiusmodi medio Missarum &c. vteretur, ad necessariorum prouisionem, quo fiebat, ut vix communes Benefactores iuxta ex gentiam suorum benefactorum, ex Missarum fructu remunerarentur: Fratres Recollecti, quasi in commune bonum cōspirantes, abstinerunt à similium receptionibus pro Missarum stipendio, ut benefactoribus spi-

spiritualibus Ordinis in suis Missis & aliis Officiis Diuinis satisfacerent, vice totius Ordinis.

CONCLUSIO.

Fratres Recollecti hactenus abstinuerunt à receptione Missarum particularium dicendarum intuitu alicuius mercedis, pro personis particularibus, non quia illicitum est, sed vt euitarent maculas, & multa pericula peccatorum, quæ in huiusmodi Missarum grauaminibus occurrere solent: Hanc conclusionem indicat *Corduba*, & in rei veritate talis est; Grauamina enim illa Missarum tanta sunt, vt si indifferenter & sine delectu multum discreto recipiantur, & Conuentus, & Ordinem totum in summa pericula præcipitent, dum sæculares nullas aut paucas eleemosinas dare volunt, nisi sub obligatione Missarum, etiam assignato certo numero, quibus satisfaciendis cum Fratres interdum non sufficiant, in scrupulos & conscientiarum anxietates dilabuntur.

QVÆSTIO V.

Quæ Corporis necessaria de mercede laboris recipi possint?

CONCLUSIO.

Corporis necessaria sunt: victus, vestitus, Infirmorum necessitates, Habitatio Fratrum congrua, Prouisio eorum quæ ad status sui officia conuenientia pertinent: Conclusio patet ex terminis necessitatis corporalis.

ABVSVS.

Contra hanc particulam peccant qui de mercede laboris superflua, curiosas, pretiosa requirunt, qui ex mercede laboris domos amplas, picturas superfluas, excessivas bibliothecas procurant.

TEXTVS III.

Præter denarios & pecuniam,

QVÆSTIO I.

An contineatur his verbis speciale præceptum?

CONCLUSIO.

Non continetur his verbis speciale præceptum. Cap. 4. Ne quis enim putaret

taret occasione mercedis, quasi communi iure, pecuniam pro mercede datam, in usum Fratris Minoris cedere posse, S. Franciscus præceptum de non recipienda pecunia repetiit, ut eam etiam à ratione mercedis exclusam ostenderet, respectu Fratris Minoris.

QVÆSTIO II.

Quid dicendum de pecuniis depositis pro Missis, Concionibus, Officiis divinis, Sepulturis, &c?

R Espondeo 1. Pro quovis opere, siue manuali, siue spirituali pecuniæ deponantur: ad illas Fratrem Minorem non posse recurrere, nisi eo modo, quo ad alias depositas vel oblatas sub aliis causis vel rationibus; Vide quæ diximus c. 4. tit. 5. q. 7.

R Espondeo 2. Si is cui obsequium est præstitum det alicui pecunias, ut emat Fratribus cibos, pannum, tunc sine scrupulo Fratres acceptare possunt: Non enim pecuniam, sed cibos immediate quærere censendi sunt, ut alias in simili diximus.

TEXTVS IV.

*Et hoc humiliter sicut decet Seruos
Dei & paupertatis S^me. Secta-
tores.*

QVÆSTIO I.

*An possint Fratres Minores pacisci de
mercede laboris, siue manualis,
siue spiritualis?*

CONCLUSIO I.

Non possunt Fratres Minores pacisci
pactione Ciuili seu Politicâ de mer-
cede sui laboris, siue corporalis siue spiri-
tualis. Hoc manifestè indicatur textu præ-
senti: *Et hoc humiliter sicut decet Seruos Dei
& paupertatis sanctissime Sectatores*, q.d. non
iure aliquo Politico, velut ex debito mer-
cedem recipiant, sed humiliter per modum
eleemosynæ. Ratio verò est, quia Fratres
Minores sunt incapaces omnis iuris Politi-
ci ad quamcumque rem, g. & ad merce-
dem.

CONCLUSIO II.

Possunt tamen Fratres Minores humi-
liter petere, quod iure naturali debetur,
in mercedem, absque obligatione ciuili.
Ratio est quia iuxta dictum Scripturæ:
dignus

Dignus est operarius mercede sua: Et quamuis Frater Minor non sit capax obligationis mutuae; sæcularis tamen, iure naturali diuino, obligatur mercedem pauperis non defraudare. Plura verò hic dubia occurrunt.

PRIMUM DVBIUM.

An possint Syndici exigere in iudicio, quæ pro Sepulturis, Exequiis, Missis, iure communi constituta sunt?

Respondeo non posse, nisi talia, vi Testamenti Fratribus legata essent: Ratio est, quia Fratres Minores non sunt capaces talis iuris, sed talia, modis suæ Regulæ congruis, per modum tantum eleemosynæ, recipere possunt.

Dixi (nisi talia testamento legata essent) hæc enim Pontifex vt communis Pater pauperum mandat per personas idoneas requiri, ne defunctorum piæ intentiones defraudentur, tunc verò syndicus censetur requirere nomine Papæ, non nomine Fratrum.

SECUNDVM DVBIVM.

An possint amici Fratrum, vendere libros, imagines, picturas, quas Fratres opere suo manuali fecerunt: Similiter: An liceat Fratribus scribere libros, pingere, &c. ut diuendantur?

Respondeo: Per Syndicum talia licite vendi posse: Ratio est, quia ex natura sua res sic à Fratribus factæ Summo Pontifici cedunt, tamquam Ordinis Parenti, cui acquirit Filius velut minorennis, & iuris incapax, in omni re etiam quasi castrensi, vel paraphernali, cum non habeat, cui aliter acquirat: Pij Parentis autem Summi Pontificis mens indubitata est, ut operæ filiorum distrahi possint, pro veris & certis necessitatibus suis. Vnde ad secundū similiter respondetur: Licere Fratribus similes operas facere ut distrahantur, & earum pretium in necessitates suas conuertatur, non enim intendunt contractus medios, qualescumque interueniāt, sed tantum, ut eorum necessitati congruē satisfiat: sicuti qui procurat solutionem necessitatis per pecuniam, non censetur intendere pecu-

Y cu-

cuniam, sed tantum necessitatis suæ subsidium.

TER TIVM DVBIUM.

*An liceat curare emi aliquas materias, utin illis Fratres operentur, & de-
mum per syndicum, aut alios æstimato
materiæ pretio diuendantur?*

A Vthores hic variant, dicentes, quod si materia sit magni pretij non licere, ut si sit argentum, aurum, pannus, corium, &c. Si autem sit materia vilis, ut papyrus, gypsus, iunceus, licere.

Respondeo, non licere per se, siue ex natura emptionis, tales res quascumque viles aut pretiosas, emptione procurare, ut diuendantur æstimato pretio. Ratio est, quia hic interuenit quoddam genus negotiationis, contrā puritatem vitæ Fratrum Minorum.

Dixi (per se & ex naturâ emptionis) potest enim quis materiam curare emi non nomine suo, nec in vtilitatem sui, sed in vtilitatem eius, pro quo in re operatur. Ex. g. Petit aliquis, ut Frater pictor imaginem sibi pingat: si non offerat telam, colores & alia; potest Frater illa quærere sub inter-
pre-

pretatione tacitâ, quod ille, pro quo pingit, Mercatori soluet : Similiter in alio casu: Frater sculptor sculpsit imaginem ex ligno quod pertinebat ad Conuentum , potest per se recipere mercedem non tantum sculpturæ suæ & artis , sed etiam ligni, non obligatione ciuili , sed naturali quâdam compensatione , aut certè potest Syndicus exigere pretium ligni illius, tamquam pertinentis ad Romanam Sedem.

QUARTVM DVBIVM.

*An liceat pro habitibus Ordinis, in quibus
seculares defuncti ex deuotione sepe-
liuntur, recipere pretium?*

R Espondeo 1. Licere naturali gratitudine, nullo æstimato pretio, recipere compensam : Patet ex natura rei. Suppono enim 1. quod authoritate Summi Pontificis de tali habitu, tantæ pietatis intuitu, disponere possint, vt docet Corduba, ex declaratione, viuæ vocis oraculo, facta Reuerendissimo Patri Francisco de Angelis Generali Ministro.

Suppono 2. Naturali compensatione scire ex gratitudine eum cui habitum gratuitò trado, mihi debere honestam etiam satisfactionem.

Respondeo 2. Syndicos tales habitus vendere posse, tamquam nobis minùs vtilis.

ABVSVS.

IN his porrò omnibus, quæ supradicta sunt, cauendi sunt abusus eorum, qui cum sæcularibus paciscuntur pro Missis, Funeralibus, qui contractus diuersos faciunt pro suis operibus, vendendo, emendo, contrahendo, qui operas suas elocant æstimato pretio & similia, sine Dei timore, & Regulæ suæ consideratione, vt meri sæculares perpetrant, & iuxtà materiæ aut scandali qualitatem, plurimis peccatis mortalibus se intricant.

IN

IN CAPVT SEXTVM.

TEXTVS I.

Fratres nihil sibi approprient, nec domum, nec locum, nec aliquam rem.

Hic omnia sunt repetenda quæ initio cap. 4. anticipatiuè diximus, de paupertate Fratrum Minorum: de rebus, quibus Fratres vtuntur, dominio: de earum legitimo vsu, &c. Nunc verò subnectemus ea quæ ibidem omissa sunt.

TITVLVS I.

De proprietate in rebus spiritualibus.

QVÆSTIO VNICA.

An Fratres Minores sint capaces alicuius priuilegij vel iuris spiritualis?

Ratio dubitandi sumitur ex Aluaro apud Serenam conscientiam c. q. 14. Cum Fra-

tres Minores (inquit) tamquam euangelici viri debeant esse subiecti omni humane creature propter Deum , & maxime Prelatis , Extra de Maiorit. & Obed. c. Solita : Quid ergo faciunt in mundo Fratres Minores , maiores iam per priuilegia facti ? Verè ergo contrà eorum nomen & professionem sunt omnia priuilegia , excepto priuilegio Confirmationis Regulæ.

CONCLUSIO.

Priuilegia spiritualia, vel quasi spiritualia, quæ bona temporalia non contingunt, non sunt contrà Regulam, adeoque Fratres his gaudere possunt. Ratio est, quia virtus paupertatis abnegat tantum possessionem bonorum temporalium, vt ex Euangelio constat, nec Priuilegia spiritualia respuit, quæ his solis diues, pro vsu rerum temporalium illa rependit: dicente Apostolo 2. ad Corinth. 8. *In presenti tempore vestra abundantia illorum inopiam suppleat, vt illorum abundantia vestre inopie sit supplementum, vt fiat æqualitas, &c.* Vndè & Christus Apostolis similia priuilegia largitus est; qui eos & prædicare, & baptizare, & infirmitates curare, & à vinculis spiritualibus ac peccatis absolvere, in vniuersum orbem misit.

Priuilegia spiritualia voco: Iurisdictiones ad prædicandum, Confessiones audiendas,

Sacramenta administranda, prout eis Sancta Sedes concedit, item Indulgentias, gratias, &c.

Priuilegia quasi spiritualia, sunt exemptiones, priuilegia Sepulturarum, habendi Ecclesias, Campanas, Oratoria; Item quod in Ecclesiis nostris in Dominicis sæculares Missam audire possint, quod Fratres celebrare possint tempore interdicti; quod Fratres in certis locis prædicent, &c.

Dixi verò (quæ bona temporalia non contingunt.) Omnia enim priuilegia quæ bona temporalia contingunt, Fratribus Minoribus, ratione temporalium bonorum, non permittuntur, secundum puritatem Regulæ. Talia sunt priuilegia, quibus ius conceditur Portiones canonicas percipiendi, Funeralia, id est, fructus siue stipendia funeralibus debita, & id genus. Etsi enim Fratres Minores per modum eleemosynæ oblata recipere possint, non possunt tamen ut iuridicè debita prætextu cuiuscumque priuilegij recipere.

Petes 1. An liceat Fratribus habere priuilegium non soluendi gabellas, &c. Respondeo, licere, quia hoc priuilegium non nisi negatiuè bona temporalia respicit: quia pauper, qui nihil habet, nihil sol-

uit, cum solis eleemosynis; & ex alieno uiuat.

Petes 2. An possint Fratres Minores habere & tueri priuilegium in certis locis petendi eleemosynas? Respondeo licere; hoc enim est ius & priuilegium pauperum: & qui priuilegium habet petendi in certo loco, non habet ius exigendi. Quod verò pro certis locis detur, in commodum fit populi, ne aliis mendicantibus grauetur, sed præ illis Fratres Minores velut commendentur.

Petes 3. An liceat tueri ius prædicandi in certis locis? Respondeo licere, hoc enim ius est quasi spirituale.

Ad rationem dubitandi in principio positam respondeo, debere intelligi de priuilegiis, quæ vel paupertati vel humilitati Fratrum Minorum contradicunt: qualia non sunt suprà enumerata, nisi valdè indirectè & ex abusu aliquorum vtentium: etsi enim libertatem quandam exemptiones adferre videantur, ea tamen non tam Fratres respicit, quam vtilitatem populi, in Sacramentalium, & Sacramentorum, & aliorum Ministeriorum dispensatione.

Dices. Sanctus Franciscus in Testamento prohibet per obedientiam vniuersis Fra-

Fratribus: Ne audeant petere aliquam litteram in Curia Romana, neque pro Ecclesia, neque pro aliquo loco, neque sub specie prædicationis, neque pro persecutione suorum corporum, &c. Ergò saltem mens eius non fuit, ut aliquod priuilegium Fratres peterent.

Respondeo 1. Testamentum non obligare. Respondeo 2. Negando consequentiam. Ad antecedens dico, litteras pro loco vel Ecclesia, dicere priuilegium concernens bona temporalia: vnde sensus est: quod inuitis Dominis & incolis non debeant Fratres, quouis prætextu, siue prædicationis, siue quia persecutionem patiuntur ab illis, obtinere possessionem vel usum alicuius Ecclesiæ vel loci, quasi ab auctoritate superiori Papæ. Sed si eis non concedatur habitationis locus, vel Ecclesia, fugiant ad aliam terram, & locum violenter per superiorem auctoritatem non obtineant.

A B V S V S.

V Ideant itaque qui violentia quasi armata manu loca occupant, plantant cruces, ut aliquando proh dolor visum est fieri.

TITVLVS II.

De proprietate in vsu simplici
rerum.

QVÆSTIO I.

*An in simplici vsu facti possit esse
proprietas?*

Certum est ex hoc præcepto : *Fratres
nihil sibi approprient*, prohiberi omnem
omninò proprietatem, *iuris*, *Domini*, *vsus
iuris*, *vsus fructus*, in omni omninò re tam
in communi quam in particulari. Quæri-
tur verò an similiter prohibeatur aliqua
proprietas in vsu simplici facti : Non enim
videtur proprietatem interuenire posse in eo,
qui quocumque utitur, utitur vt alieno &
non suo.

CONCLUSIO.

Potest committi peccatum Proprietatis
in simplici vsu facti ex duplici capite.
Nimirum, 1. ex parte Domini, rei vsum
non concedentis. 2. Ex parte superioris,
vsu etiam simplicem huiusmodi rei sub-
dito non permittentis. Conclusio clara est :
quia qui nihil sibi appropriare potest, nec
vsu rei appropriare potest : qui autem
contrà

contrà voluntatem Domini vsum rei sibi accipit, vsum à Domino veluti furatur, & sibi appropriat. Similiter cum res Religioni tradita ad vsum simplicem, sub administratione superioris tradi censeatur, qui eâ re contrà voluntatem Superioris utitur: rem communi administrationi relictam, suo particulari vsui illicitè appropriare iudicatur. Et per hoc patet responsio ad rationem dubitandi.

Et hoc debent benè considerare Superiores, vt nihil contrà voluntatem Dominorum aut Ecclesiæ, ad vsum in Ordine recipiatur: Et Fratres, ne vel modicâ re utantur sine legitima licentia Superioris. In his enim maximè peccatum Proprietatis fundatur.

QVÆSTIO II.

An possint Prælati suis Fratribus permittere vsum particularem librorum, utensilium, supellectilis, &c. & recursum ad Eleemosinas pecuniarias pro similibus?

Sensus quæstionis est; An possint Prælati permittere Fratribus, vt habeant suas bibliothecas particulares, sua strophio-
la, &c.

Item

Item vt faciant deponi pecuniam, vel denarios pro necessitate particulari apud Syndicum vel aliam personam, vt recurrant secundum suam dispositionem & voluntatem, &c. Pro resolutione nota, vsum rerum & peculij diuersimodè posse concedi.

1. Certò, indeterminatè, & irreuocabiliter: vt si Generalis vel Superior, det Fratri Priuilegium vt vtatur rebus prout vult, suis prouideat necessitatibus, ita vt non possit illa licentia reuocari.

2. Indeterminatè quidem, sed reuocabiliter. Ex. g. Procura tibi res tuas, & vtere quibusuis ad reuocationem vsque.

3. Determinatè & reuocabiliter. Ex. g. Vtere tot libris, stropholis, vtensilibus; ad vsus tales tibi necessarios permitto subueniri tibi tali pecuniâ depositâ.

CONCLUSIO I.

Non potest totus Ordo certò, indeterminatè, & irreuocabiliter concedere alicui cuiusquam rei vsum, multò minus recursum ad peculium: Ratio est quia talis modus dicit quandam proprietatem & ius vtendi, quod planè repugnat statui Fratrum Minorum.

CONCLUSIO II.

Nullus Prælatus potest indeterminatè & indistinctè permittere alicui vsum
librorum

librorum, utensilium, &c. aut recursus ad eleemosinas pecuniarias, etiamsi id reuocabiliter faciat. Ratio est, quia exponit subditum manifesto periculo mortaliter peccandi, & est occasio propinqua infinitarum transgressionum, abutiturque suâ potestate infideliter in destructionem. Tales enim, nullo habito respectu, multiplicant sibi vestes, curiosa quæque conquirunt, cellas more Magnatum exornant, libros infinitè & superfluè multiplicant, conuiuia instruunt & alia infinita faciunt, *Quæ latè videre potes apud Ioannem Piirinum, in Tractatu de dispensatione Fratrum Minorum. Concl. 2. coroll. 1. & 2.*

Et hoc est quod declarauit Nicolaus 3. a. 3. vbi postquam dispositionem vsus rerum Fratribus concessarum; dispositioni Ministrorum & Custodum eorumque discretionis relinquit, statim restringit. *Ista tamen sic faciant, quod semper in eis, & eorum actibus, paupertas sancta reluceat: prout ipsis ex eorum regula inuenitur indicta.* Quod non seruant qui indeterminatè licentias istas concedunt: & hæc fuit causa totalis pene ruinæ in Religione nostra: dum cuiuslibet voluntati seruitur, & cuiuslibet sua particularis Prouisio relinquitur: Quæ pestis Deo laus à Prouinciis Belgicis exulcauit, dum
com.

communis vita vsque ad acum restituta est.

Dices *Nicolaus 3. a. 3. ad finem* permittit Ministros & Custodes sollicitam curam gerere pro infirmis & Fratribus induendis, & aliis necessitatibus per alios Fratres, quibus id committere voluerit.

Respondeo id debere fieri attentis (ut superius ait) necessitatibus & aliis circumstantiis : quæ secundum Deum & Regulam attendendæ videntur. Neque verò secundum Deum & Regulam indifferenter possunt sic committere, & quibuscumque : quia contrà Deum & Regulam, est aperire latam portam hisce relaxationibus. *Vide Cordubam.*

CONCLUSIO III.

Possunt Prælati concedere determinatè, & reuocabiliter vsum determinatum librorum, vtenfilium aliquorum, imò & permittere recursum in necessitate ad peculium pro certâ & determinatâ ipsius Fratris necessitate depositum, seruatis moderaminibus Regulæ & Declarationum Papalium : sed non expedit bono Religionis.

1. Pars patet ex Declarationibus suprâ citatis, & quia in Regula nullo id præcepto prohibetur expressè : & alias Frater non
habet

habet nisi simplicem facti vsum ex scientiâ determinatâ & expressâ sui Prælati, nec de illis disponere potest sine eius assensu.

Dixi (seruatis moderaminibus) quia non nisi moderatus vsus secundum exigentiam status, personæ, loci, & temporis concedi potest, vt ex Nicolao 3. suprâ declaratum fuit.

Dixi iterum (sed non expedit bono Religionis) quia Communitas omnium rerum in omni Religione benè reformatâ, est quasi quoddam vinculum totius corporis : vnde & Serena Conscientia Q. 42. & Littera C. dicit, Beatum Franciscum noluisse Fratres alicuius rei vsum peculiarem habere vltra necessaria vestimenta, præter Breuiarium : & refert, Innocentium Papam decreuisse, vt libri non haberentur nisi in communi.

TITVLVS III.

De nonnullis actibus paupertatem Fratrum Minorũ concernentibus.

QVÆSTIO VNICA.

An liceat Fratribus Minoribus emere ?

PRo resolutione aduertendum : Emere nihil aliud esse in rigore quam contractu

tractu ciuili rem aliquam, mediante pretio pecuniario, sibi comparare.

CONCLUSIO I.

Non licet Fratribus Minoribus in rigore emere. Ratio est : quia nec sunt capaces pretij pecuniarij, nec proprietatis rei alicuius.

Dixi (in rigore) lato enim modo licet Fratribus emere , prout , emere dicit : de pretio conuenire : solutionem rei per personas idoneas procurare ; vsum simplicem rei sibi acquirere.

Vnde notandum est ad clariorem huiusmodi contractus notitiam ; multos in similibus contractibus actus interuenire. 1. est licitatio seu æstimatio pretij per modum conuentionis naturalis. 2. est Conuentio ciuilis & obligatio de pretij solutione & rei comparatione. 3. est solutio pretij pecuniarii , vel eius procuratio. Pro quibus sit Regula Generalis.

REGVLA GENERALIS.

Omnis actus in contractibus, qui nullam dicit obligationem ciuilem , proprietatem, aut pecuniæ vsum , Fratribus Minoribus licitus est. Sic igitur in emptione. 1. licet sine obligatione vllâ ciuili pretium æstimare, & de pretio , naturali iudicio, conuenire.

2. Licet

2. Licet fidelitate naturali se obligare ad procurandam per licita media solutionem.

3. Licet per idoneas personas solutionem actu procurare, in casibus, de quibus suprâ, de recurſu ad pecuniam.

Non licet verò 1. se ad rei pretium civiliter obligare. 2. Non licet rei proprietatem vel dominium per talem contractum acquirere, sed tantum nudum vsum.

3. Non licet per se, vel per alium suâ auctoritate solutionem facere.

ANNOTATIO.

EX quibus iterum notanter scire debent Fratres, non licere ipsis in vi verbi emere, nec per se, nec per interpositam personam. Emptiones enim quæ pro ipsis fiunt, siue in eorum vtilitatem, nec ab ipsis fieri censentur, nec eorum auctoritate; sed à solutionem donantibus, vel eorum nuntiis aut depositariis, eorum nomine. Et acquisitio rei non fit Fratribus, sed vel Dominis ementibus, vel Ecclesiæ Romanæ.

ABVSVS.

PEccant igitur: qui conuentione civili ter obligatoriâ de pretio rei paciscuntur.

2. Peccant : qui velut Domini emunt : qui schedulas ciuilitate obligatorias praestant.

3. Peccant : qui solutionem suâ auctoritate mandant.

4. Peccant : qui terminis & verbis dominium vel proprietatem sonantibus scandalosè vtuntur , etsi in mente benè sentiunt.

QVÆSTIO II.

An liceat Fratribus Minoribus vendere?

Aduerte 1. Vendere in rigore nihil aliud esse quam rem aliquam in alicuius dominium & proprietatem transferre , accepto pro illâ pecuniario pretio.

Aduerte 2. In venditione plures iterum actus concurrere. 1. est : Æstimatio rei siue conuentio de pretio. 2. est : Abdicatio dominij à vendente , & translatio eius in eumentem , mediante obligatione pretij. 3. est : Ius pecunias siue pretium recipiendi , vel eius actualis receptio.

CONCLUSIO I.

Fratribus Minoribus in rigore verbi non licet vendere. Ratio fundamentalis

talis quæ suprà : quia Fratres Minores nec sunt capaces iuris , vel dominiij transferendi (nemo enim dare potest quod non habet) nec recipere possunt pecuniam.

CONCLUSIO II.

OMnes alij actus qui non includunt aliquod ius , vel pecuniæ receptionem Fratribus Minoribus in venditione, sunt liciti. Sic licet naturali iudicio rem æstimare, & velut de rei pretio naturaliter absque obligatione convenire : licet rogare ut res per personas idoneas vendantur. Ratio clara est , quia hæc à quolibet quantumvis extraneo & alieno fieri possunt.

QVÆSTIO III.

Ansint aliquæ res vsibus Fratrum Minorum deputatæ, quæ vendi possunt, & à quibus?

CONCLUSIO I.

Libri & mobilia (quorum dominium ad Ecclesiam pertinet) cum contingit aut expedit vendi æstimato prætio (vtpotè quod Fratribus iam inutilia sint, aut non ita utilia) per Procuratorem , siue Syndi-

cum Romanæ Sedis vendi possunt, ita ut pecunia vel pretium ab ipso recipiatur, & in rem licitam (cuius usum Fratribus licet habere) expendatur, iuxta eorum necessitatem, præteritam, præsentem vel ingruentem. *Ita expressè Nicol. 3. a. 6.*

Dixi (quorum dominium ad Ecclesiam pertinet) quia si concedentes sibi dominium reseruauerint, ad eos de iis disporre pertinebit.

CONCLUSIO II.

Legata similiter, ut domus, ager, vinea quæ legantur Fratribus, ad hoc quod per certam personam vel personas idoneas distrahantur, & pecuniâ de ipsis acceptâ, in Fratrum necessitates expendantur: possunt iuxta eorum necessitatem à dictis personis vendi, ut suprâ. *Ita iterum Nicol. 3. a. 5.*

CONCLUSIO III.

Equi, arma, & id genus quæ in funeralibus aliâs offeruntur, positâ verâ necessitate, præteritâ, præsentem, vel imminente, &c. sicut acceptari possunt, sic per syndicum, aut personas à donantibus deputatas vendi possunt, & in res utiles Fratrum, earum pretium conuerti. *Ita Clemens V. c. 10.*

CON-

CONCLUSIO. IV.

OMnes res etiam immobiles, quæ Fratribus desinunt esse utiles, possunt per Syndicū nomine Romanæ Ecclesiæ, vel donantium (si sibi dominium reseruauerint) æstimato pretio vendi, & in res magis utiles aut necessarias Fratribus pretium earum impendi. *Sic concessit Martinus V. & Leo X. anno 1529. Et Concilium Constantiense ut refertur in compend. Priuileg.* Nec est priuilegium contrā Regulam, aut Regulæ Declarationes, cum nihil Fratrum auctoritate fiat, sed sit tanum prouisio Apostolicæ Sedis, ad quam res huiusmodi spectant. Vndè fit ut Syndici liberè vendant domos, hortos, & alia quæ prius vsibus Fratrum cedebant, quandò contingit eos aliò migrare, vel quandò desinunt Fratribus utiles esse, seruatis tamen conditionibus, de quibus in Constitutionibus Apostolicis.

QVÆSTIO IV.

An liceat Fratribus res aliquas mendicare, eâ intentione vt vendantur per idoneas personas, & earum pretium in res vsui eorum competentes conuertatur?

Sensus quæstionis est: An liceat mihi granum mendicare vt vendatur, & butyrum, pannus, vt alia Conuentui necessaria comparentur.

Hic magna alterratio est inter Expofitores communiter dicentes, non licere: quia quod sic mendicatur, vt æstimato pretio, diuendatur, aut distrahatur, pecunia est.

CONCLUSIO I.

Licet Fratribus nonnulla recipere & procurare eo animo vt vendantur vel distrahantur per idoneas personas, æstimato pretio. Probatur ex Declarationibus Nicolai III. & Clementis V. Ille enim a. 5. permittit legata testamento, sub istis conditionibus recipi, imò indifferenter legata mobilia vel immobilia si vsibus Fratrum non sint opportuna, vult intelligi legata, sub istâ conditione, vt vendantur, & pretiū per personas idoneas in licitos & necesarios

satios Fratrum vsus expendatur. Similiter *Clemens V.* disponit de receptione armorum & equorum, vt suprâ exemplificatum est.

CONCLUSIO II.

Non licet huiusmodi recipere, nisi in casibus, quibus licet ad pecuniarias eleemosynas recurrere, nimirum in verâ, Præsenti, præteritâ, vel imminenti necessitate. Itâ expresse citati pontifices.

CONCLUSIO III.

In necessitatibus quibus licet ad pecuniarias eleemosynas recurrere, licet quælibet mendicare, procurare, recipere, vt per idoneas personas vendantur, & pretium in res Fratribus necessarias & utiles expendatur. Ratio est: quia ex casu potest fieri recursus ad amicos, per viam pecuniæ & denariorum, ergò multò magis ad res quæ pecunia non sunt, vt docuimus *c. 4. tit. I. q. I.*

Petes 1. Quid intersit inter res sic receptas vt vendantur & pecuniam. Respondeo multum interesse. 1. Quia pecunia (vt diximus) est id quo res emitur aut venditur, siue est instrumentum publicum, politicâ & publicâ auctoritate institutum, ad res emendas vel vendendas. Id verò quod sic procuratur vel recipitur: est id quod

venditur vel emitur 2. Pecuniæ vsus est per se omninò interdictus Fratribus: Huiusmodi verò rerum sic mendicatarum vsus non est Fratribus interdictus, nisi quia vel superfluous, vel nimis pretiosus, aut curiosus. Vndè grano mendicato, eo animo, vt vendam possum licitè vti, in ea quantitate quæ mihi necessaria est: Similiter equo mihi (vt vendatur) oblato, possum aliquo tempore vti pro necessario opere antequam vendatur, & sic de aliis. 3. Pecuniæ receptio immediata, imò quiuis contractus formalis Fratribus Minoribus est prohibitus. Huiusmodi res autem sic procuratas vel legatas possunt Fratres recipere, apud se retinere (imò vt dixi, vti) donec per personas idoneas vendantur. Et aliæ differentiæ hic excogitari possunt.

Petes 2. Cur ergò à Summis Pontificibus in Declarationibus semper pecuniis æquiparantur quæ sic recipiuntur? Respondeo 1. Quia Pontifex non vult nos ad similia recurrere, nisi in verâ necessitate, & conditionibus in recursu ad pecuniam requisitis, ne sapiant superfluitatem, pretiositatem, aut aliquam thesaurizationem, quæ paupertati derogant. 2. Quia venditiones talium rerum non fiunt, nisi interueniente pecuniâ. *Vt notauit Nicolaus III. a. 6.*

Dices

Dices *Nicolaus III. a. 3. §. Insuper* : dicit Fratribus non licere utensilia aut alia ad ullam superfluitatem, diuitias, seu copiam quæ derogat paupertati, vel eo animo ut ea distrahant, siue vendant, &c. ergò non licet talia mendicare ut vendantur, &c.

Respondeo 1. *Nicolaum III. ibidem* tantum dicere, se huiusmodi in dominium Romanæ Ecclesiæ non recipere.

Respondeo 2. Illa verba & similia (eo animo ut ea distrahant siue vendant) debere intelligi (per se, siue auctoritate suâ) hoc enim modo Fratres vendere, aut distrahere non possunt.

Respondeo 3. & clarissimè, Verba illa (eo animo ut ea distrahant siue vendant) referri debere ad illa (*ad ullam superfluitatem, diuitias, siue copiam, quæ derogat paupertati*) Hoc enim modo huiusmodi recipere non licet.

Hunc verò esse sensum patet, quia postea domos, agros, vineas permittit recipi, eo animo, ut per personas idoneas distrahantur &c. ut iam frequentissime repetitum est: quod simpliciter non liceret, si omnis rerum receptio eo animo, ut vendantur, esset Fratri Minori interdicta.

Petes 3. Ad cuius dominium spectent res illæ quæ sic mendicantur vel recipiuntur ut vendantur.

Respondeo. Si dominium dantes sibi non retinuerint, pertinere ad Romanum Pontificem. Ità insinuat *Nicolaus 3. a. 6. vbi loquens de mobilibus Fratrum alienandis: Quorum (inquit) dominium (cum non sint dominij aliorum) ad præfatam Ecclesiam specialiter spectare dignoscitur.* Nec obstat quod *a. 3.* idem Pontifex non recipiat in suum dominium ea quæ recipiuntur, eo animo, vt distrahantur &c. id enim intelligendum est de iis quæ distrahantur ad superfluitatem vel thesaurizationem &c. Ista enim quæ recipiuntur vt vendantur vel distrahantur &c. (vt supponitur) verè necessaria sunt, si non in se immediatè, in iis tamen, quæ per illa acquiruntur. Dixi suprà (si dominium dantes sibi non retinuerint) si enim sibi retinuerunt, ista sine eorum auctoritate & voluntate vendi aut distrahi non possunt.

C O R O L L A R I V M.

E T C A V T E L Æ.

EX his pater qualiter se debeant gerere Fratres Minores, si quandò res aliquæ in eorum vtilitatem diuendantur.

1. Vt nec per ipsos, nec eorum nomine diuendantur.

2. Vt non concurrant ad aliquem actum iuris vel proprietatis, paciscendo,
se

se obligando, pretium pecuniarum recipiendo.

3. Ut non recipiant res, ut vendantur, nisi in iisdem casibus, quibus ad pecuniarias eleemosinas recurritur.

4. Ut nihil vendi permittant pro rebus curiosis, superfluis, pretiosis, vel quæ sapiant copiam aut thesaurizationem.

ABVSVS.

PEccant igitur Fratres, qui res quascunque sine delectu, absque verâ necessitate recipiunt ut vendantur, aut vendi permittunt. Item qui pretium rerum sic venditarum, in usus superfluos &c. expendi vel petunt vel patiuntur. Item qui quouis modo paciscuntur, contrahunt, vel nomine suo contractus venditionis fieri permittunt. Item qui indecentibus verbis statui Fratrum, in huiusmodi utuntur.

QVÆSTIO V.

An liceat Fratribus Minoribus res aliquas commutare?

NOtandum 1. Duplicem hic nos distinguere posse commutationem: Alia est Ciuilis, qua res pro aliâ re, aestimato

to pretio, cum obligatione Ciuili vtrumque præstatur : Alia est Naturalis, qua naturali gratitudine, res vtrimque velut inuicem communicantur : quæ exprimi potest his verbis : *Do vt des : Tu meâ re vttere, & ego vtar tuâ* : Quomodo (ait Bonauentura in *questionibus*) duo pauperes sibi communicant, quæ mendicauerunt, vnus alteri panem, alter carnem.

Notandum 2. Commutationem Ciuilem dupliciter fieri posse. 1. Quasi iuridicè, a personis in rebus dominium vel ius habentibus 2. Purè ministerialiter, à personâ, quæ in rem plane nullum ius habet, sed, alterius nomine, exhibet purum ministerium.

Notandum 3. Commutationem fieri posse vel extra Ordinem, vel intra Ordinem.

CONCLUSIO I.

Commutatio Naturalis gratitudinis Fratribus Minoribus est licita. Ratio est, quia, nullum ius vel dominium dicit ex parte Fratris Minoris, sed tantum vsum simplicem. Neque enim obstat, quod videatur rem suis vsibus concessam, in alterius, cum quo commutat dominium transferre, Qui enim eleemosinas largiuntur, intendunt, vt recipiens eis vtatur, modo sibi com-

commodo & conueniente : conueniens autem interdum est, vt pauper interdum donet panem sibi datum, & accipiat ab alio carnem. Si quod verò dominium in altero sequitur, ex dantis voluntate interpretatiua sequitur, non est ex meo huiusmodi usu, vt clarius postea patebit.

CONCLUSIO II.

Commutatio Ciuilis, prout obligationem & dominium Ciuile includit, & fit ab habente dominium, vel ius in rem, non est licita Fratribus Minoribus. Ratio est, quia Fratres Minores sunt incapaces huiusmodi dominij.

CONCLUSIO III.

Commutatio Ciuilis purè Ministerialis non est Fratribus Minoribus illicita. Ratio est, quia qui purè ministerialiter in rebus commutandis se habet, ius nullum aut proprietatem in similibus rebus prætendit aut prætere dere potest, sed nudè rem, æstimatâ æqualitate vtrimque, nomine alterius tradit, seu nudum exhibet ministerium. Quo modò Frater Minor potest accipere quotidie centum panes, quos nomine alicuius diuitis, pauperibus distribuat. Et si enim istorum panum dominium dictis pauperibus cedat, mediante ministerio Fratris Minoris, non transit tamen per ministerium.

nisterium velut per causam, sed per voluntatem donantis in isto ministerio virtute contentam & operantem. Vnde iungo sequentem Conclusionem.

CONCLUSIO. IV.

Res mobiles, libri, & huiusmodi Fratrum Minorum cum expedit illa distrahi, possunt per Generales & Prouinciales, vel per alios Fratres etiam extra Ordinem, nullo interuentu Syndici commutari. Ità expressè Nicolaus 3. a. 6. *De commutatione rerum mobilium.* Vbi patenter distinguit commutationem rerum huiusmodi, à venditione; & venditionem quidem vult fieri per Syndicum, siue Procuratorem: Commutationem vero committit Generalibus & Prouincialibus, nullà habitâ ratione eiusmodi Syndici. Hæc quidem Conclusio est contrà multorum opinionem, verissima tamen est & litteralis iuxtà verba Declarationis, quæ sunt sequentia.

Quia vero libros (inquit) & alia mobilia, quibus tam Ordo quam Fratres vtuntur &c. interdum contingit seu expedit vendi, vel commutari: Fratrum vtilitatibus & eorum conscientis providere volentes, eadem auctoritate concedimus, vt commutatio talium rerum, & ad eas res, quarum vsum Fratribus licet habere, de Generalium, & Prouincialium Ministrorum in suis
ad-

administrationibus, coniunctim & diuisim auctoritate procedat. Quibus etiam de dispositione vsus talium rerum, concedimus ordinare. Hæc ibi. In quibus pondera illud (Auctoritate.)

Dices: Frates Minores sunt incapaces talis auctoritatis: Respondeo, negando assumptum: Est enim purè ministerialis. Sicuti enim Pontifex dat auctoritatem Fratribus dandi vilia & parum valentia extrà Ordinem, & quamuis per talem donationem dominium transeat in recipientes, nihilominus Fratres huiusmodi donationum non sunt incapaces, quia purè ministerialiter se habent; sic in huiusmodi commutationibus: auctoritas Ministrorum Generalium & Fratrum in solo & nudo ministerio consistit, sine vlllo iure, ius autem quod in alterum transit, ministerio quidem mediante, transit, sed per voluntatem Domini in ministerio virtualiter operantem sine vlla Fratris Minoris maculâ.

Dices 2. Ergò liceret emere & vendere ministerialiter? Respondeo, negando consequentiam: Et ratio est, quia in venditione & emptione interuenit pecunia, cuius vsus Fratribus Minoribus est planè interdictus: Quâ ratione Clemens V. in sua
De

Declaratione cap. 7. prohibuit Fratribus Minoribus ne acceptarent Testamentorum executiones : non quia per se ex Regulâ prohibitæ : Sed quia hæc (inquit) sæpius absque litigio, & contrectatione vel administratione pecuniæ nequeunt expediri. Hæc ibi. Vbi tamen permittit consilium dare: Cum (inquit) ex hoc ipsis circa bona temporalia nulla iurisdictio, siue actio in iudicio, siue dispensatio tribuatur. Vndè in venditione licet Fratri Minori tradere simpliciter rem à Syndico venditam, etsi ex eius ministeriali traditione vsucapio in emptore sequatur, quia ex traditione nihil ei iuris competit.

CONCLUSIO. V.

OMnis commutatio, accedente Papæ (in iis, quæ Ecclesiæ dominijs sunt) vel donantium (in iis, quæ sibi reseruarunt) consensu & voluntate siue facultate, potest per Ministros & Superiores Fratrum Minorum fieri.

Ratio quæ suprâ. Quia ex hoc nihil iuris habent, sed nudum ministerium.

CONCLUSIO VI.

Ministri Generales & Prouinciales & alij inferiores Prælati, de eorum licentia possunt intrâ Ordinem omnia permutare. i. Potest Generalis commutare quæ data sunt vni Prouinciæ cum iis quæ data

data sunt alteri, & Prouiuciales, quæ sunt vni Conuentui data, alteri applicare & ab altero accipere, quæ ipsi aliàs concessa erant: nisi obstet expressa prohibitio donantium. Ratio est: quia hæc est potius commutatio vsus, quam rei, & quæ Ordini donantur, nisi aliud explicitè exprimatur, censetur in administratione Superiorum intrà Ordinem dari.

COROLLARIUM.

EX his contrà multorum scrupulos infero.

1. Licere Superiori filum, lanam, &c. extrà Ordinem commutare pro telâ vel panno: siliginem pro frumento, granum pro butyro, &c. etiam æstimato prætio siue valore, de licentia Generalis vel Prouincialis (si non obstet expressa prohibitio donantis) quia hic interuenit nudum ministerium, sine aliquo iure.

2. Eodem modo licere: vni Guardiani commutare ea quibus abundat in suo districtu, cum iis quibus abundat alter Guardianus in suo. Exempla plura non addo, quia de multis similibus eadem plane ratio est.

APPENDIX.

Hic quærendum fuisset : An Fratres possent recipere , procurare , mendicare aliqua , eo animo , vt ea commutarent. Sed eadem est responsio quæ suprà , de iis quæ recipiuntur vel procurantur , eo animo , vt per personas vendantur.

Respondeo enim posse eiusmodi procurare , vt commutentur legitimè iuxta dicta , modò sit vera necessitas , præterita , præsens , vel imminens. Ità vt omnia quæ dicta sunt *suprà q. 4.* his possint meliori modo accommodari.

QVÆSTIO VI.

An Fratres Minores possint res aliquas locare ?

Locare dupliciter accipitur. 1. Actiuè , quia locum , fundum , vel aliud alteri in vsum iuris vel vsum fructum trado. 2. Passiuè , quia ab altero rem ad vsum iuris vel vsum fructum mihi accipio , seruata in vtroque obligatione pretij persoluendi vel recipiendi,

CONCLUSIO I.

Neutro modo , licet Fratribus Minoribus rem aliquam locare per se , vel
no.

nomine suo: Ratio est, quia vtrumque supponit ius aliquod ad rem, cuius omninò incapax est Frater Minor.

CONCLUSIO II.

Licet Syndicus Fratrum Minorum res aliquas ipsorum vsui deputatas pro aliquo breui, & determinato tempore, quo eis vtilis esse non possunt, elocare, & pretium in vsus necessarios applicare: Ratio est à maiori ad minus: Possunt rem minus utilem vendere, ergò multò magis tempore, quo inutilis est, elocare. Explico: Est hortus, quo ante quatuor vel quinque annos Fratres non indigent: indigebunt autem statim postea: Syndicus potest dictum hortum tamquam Romanæ Ecclesiæ, eiusdem auctoritate, elocare, & pretium in vsus necessarios Fratrum conuertere, auctoritate Domini Papæ.

Dixi (pro breui & determinato tempore) non enim potest in longum tempus aut perpetuum, quia haberet rationem census vel redditus quorum incapaces sunt Fratres Minores.

CONCLUSIO III.

Possunt etiam Amici spirituales sine interuentu Fratrum aliquam domum vel locum ipsis necessarium ad vsum passiuè locare. Ratio est, quia possunt emere in

ipſorum vtilitatem, ergò multò magis locare. Tunc verò domus illa vel locus in ius amicorum ſpiritualium, quamdiu elocata ſunt, manent, Fratres autem nudi facti uſum retinent.

QVÆSTIO VII.

An poſſint Fratres Minores mutuare, impignorare, commodare, pacta, conventiones, obligationes facere, debita contrahere, &c. mutuum, commodatum, pignus recipere, &c.

A Duerte: Supradicta dupliciter ſumi poſſe.

1. Rigoroſè, vt ius aliquod & obligationem ciuilem in perſonis reſpectiuè inducunt.

2. Latè, vt dicunt tantum in perſonis naturalem æquitatem, fidem humanam, &c.

CONCLUSIO I.

O Mnia ſuprà enumerata non licent Fratribus Minoribus in rigoroſo ſenſu. Ratio clara eſt, quia Fratres Minores huiusmodi iuris & obligationum non ſunt capaces.

CON-

CONCLUSIO II.

OMnia suprà enumerata, quatenus dicunt solam fidelitatem humanam, & æquitatem naturalem, Fratribus Minoribus licent (modò sit in materiâ competenti, & absit scandalum) *Ità 4. Magistri, & Expositores passim.* Et ratio per se patet: quia etsi Fratres Minores non sint capaces iuris vel obligationis ciuilis; tenentur tamen ad æquitatem naturalem, & fidelitatem humanam.

Dixi (in materiâ competenti) ad excludendos huiusmodi actus, vbi interuenit vsus pecuniæ.

Dixi (& absit scandalum) quia interdum potest apud non intelligentes scandalum generari. Vndè debent multum cauere Fratres in similibus ab omni verbo aut signo, quod ius aut obligationem ciuilem significare possit, ad euitandum scandalum pusillorum.

CAVTELÆ.

VIdeant igitur qui similibus intricantur, vt quantum possunt ista euiant; quia res plenæ periculis sunt: vbi tamen euitari non possunt; ità se in factis ac verbis gerant, vt omnibus pateat, se in rebus nihil iuris habere.

QVÆSTIO VIII.

An Fratres Minores possint aliquid donare?

A Duerte 1. Donationem in rigore, includere domini sui iuris in alterum translationem.

2. Rem, quæ donatur aut esse pecuniam, aut aliud quo Fratres Minores in sua specie uti possunt.

3. Donationem fieri posse aut intra Ordinem aut extrà Ordinem.

CONCLUSIO. I.

N Vllus Frater Minor, suo nomine aut auctoritate, in rigore potest aliquid donare. Ratio est: Quia ut suprà notatum est, suo nomine non potest ius alicuius rei in alium transferre, cum ius nullum habere possit.

CONCLUSIO II.

N Vllus Frater Minor, nec totus Ordo non dispensatus in Regulæ puritate, potest dare pecuniam alteri, etiam alienâ auctoritate domini proprii cuius est pecunia. Ratio est, quia quouis modo hæc donatio sumatur, vsus tamen est & administratio pecuniæ, quæ omninò Fratribus & toti Ordini interdiciuntur.

CON-

CONCLUSIO III.

Possunt Fratres Minores legitimâ auctoritate Superiorum, ad quos spectat dare intra Ordinem quæ ipsorum vsibus licita sunt. Ratio est, quia huiusmodi donatio intrâ Ordinem est tantum simplicis vsus facti translatio: Quæ autem Ordini data sunt in administratione Superiorum, data sunt intrâ Ordinem, vt de ipsis & per se & per alios disponere possint, nisi donans explicitè prohibeat.

CONCLUSIO. IV.

Licet Fratribus Minoribus legitimâ auctoritate Superiorum, ex Concessione Summi Pontificis, vilia aut parum valentia, extrâ Ordinem dare. Itâ expresse Nicolaus 3. a. 6. de vilibus: *De vilibus autem (inquit) mobilibus aut parum valentibus, liceat ex præsentis nostre Constitutione Fratribus pietatis seu deuotionis intuitu, vel pro alia honesta & rationabili causa (obtentâ super hoc prius superiorum licentia) iuxta quod inter Fratres in Generali vel Prouincialibus Capitulis, tam de ipsis rebus vilibus, seu parum valentibus, & earum valore, quam præfatâ licentiâ, scilicet: à quibus, & qualiter sit habenda, extiterit ordinatum, intrâ & extrâ Ordinem elargiri. Hæc ibi.*

Ex quâ ordinatione colligo sequentes conditiones:

1. Vt res quæ datur sit mobilis.
2. Vt sit vilis vel parum valens.
3. Vt iudicium de vilitate & valore à Prouinciali Capitulo vel Generali proueniat.
4. Vt donatio fiat cum licentiâ obtentâ à Superiore & iis, quibus Capitulum Generale vel Prouinciale commiserit.

CAUTELÆ.

EX quibus hæ Cautelæ notantur.

1. Quod non liceat Fratribus Minoribus res immobiles dare intrâ siue extrâ Ordinem: sine expressâ alia auctoritate Pontificis, si res ad eius dominium spectat.

2. Quod res magni valoris dari similiter non possint: nisi à Superioribus, quibus omnium rerum dispositio inter suos subditos est relicta.

3. Quod attendant Capitula Generalia vel Prouincialia vt de vilitate & valore huiusmodi rerum sententiam ferant.

4. Vt quamuis Pontifex vel Domini darent licentiam alicui Fratri ad huiusmodi donationes, non possint tamen dare nisi obten-

obtenta licentia à Superiore : nisi alia dispositio summi Pontificis emanaret.

CONCLUSIO V.

Possunt Fratres res quolibet donare de auctoritate Dominorum ; modò adsit Superiorum licentia & absit scandalum. Ratio est , quia huiusmodi donatio est nudum ministerium , siue nuda rei traditio ex sola auctoritate Dominorum , absque vlllo iure Fratris donantis.

Dixi (modò adsit Superiorum licentia :) Nullus enim Frater potest recipere aliquid donandum sine expressâ licentiâ Superiorum : quia saltem in isto rei usu esset propriarius.

ABVSVS.

VNdè falluntur & grauiter peccant, qui imagines, donaria, & alia à benefactoribus acceptant, cum mandato quodam illa elargiendi : fingentes ea esse Dominorum, & de voluntate Dominorum distribui, cum exclusione auctoritatis Superioris : Non attendentes quod distributio huiusmodi sine licentiâ Superioris, tamquam proprietaria, ex vi Regulæ sit ipsis prohibita.

Dixi 2. In Conclusionem (& absit scandalum) semper enim vitanda sunt in similibus

libus non tantum mala, sed quæ speciem mali ingerere possunt, etiamsi aliàs essent bona. Vndè non licet Fratribus acceptare distributiones bonorum & eleemosynarum (etsi pecunia non interueniat) ex quibus posset sinister oculus præsumi contra illos,

D V B I V M.

An liceat Fratribus operariis suis victum dare in partem mercedis?

R Espondeo 1. Non licet Fratribus pacisci ciuili obligatione cum operariis de victu donando, in partem mercedis. Ratio est, quia Fratres sunt incapaces talis obligationis.

Respondeo 2. Licere Syndicis huiusmodi pacta facere. Ratio est, quia licet illis bona Fratrum vsibus deputata vendere, ergò magis in mercedem dare.

Respondeo 3. Licere Fratribus granum, victum, & alia eiusdem generis dare operariis in mercedem, ex æquitate quâdam & gratitudine naturali.

Dices 1. Ista quæ sic donantur, habent rationem pecuniæ. Respondeo, negando assumptum, sed sunt tantum merces laboris

ris, quam etiam Fratres laborantes recipere possunt.

Dices 2. Quo iure vel nomine talia donantur, cum nomine Fratrum dari non possint, quippe qui nihil iuris in istis habere valeant? Respondeo nomine & iure Ecclesiæ ac Dominorum, qui talia donantes censentur dare in utilitatem Fratrum: qui enim dat cibum Fratribus, non censetur ita restringere ad Fratres, quin qui laborant cum Fratribus & pro Fratribus ex eo comedere possint. Similiter qui dat granum, & huiusmodi, censetur dare modo magis utili Fratribus, nisi aliud exprimat. Consule quæ diximus de venditione, & commutatione huiusmodi rerum.

ANNOTATIO NOTABILIS.

Aduertant tamen Fratres, quod etsi ista liceant, aliquando non expedire, siue ex abusu operariorum qui expensas non æstimant, & prodigaliter vtuntur, siue ex aliquo scandalo quod indirectè euenire potest, non æstimantes paupertatem nostram.

Aduertant etiam in omnibus donationibus sequendam *Bullam Clementis VIII. de largitione munerum*: quam vide in Compendio Priuilegiorum.

TEX.

TEXTVS II.

*Sed tamquam peregrini & aduenæ in hoc
seculo, in paupertate & humilitate
Domino famulantes, vadant pro elee-
mosinâ confidenter.*

TITVLVS VNICVS.

De Redditibus & Mendicatione.

QVÆSTIO I.

*An liceat Fratribus Minoribus habere
redditus, vel quæ ad naturam reddi-
tus accedunt vt, agros, vineas, ani-
malia &c.*

Ratio dubitandi est; quia etsi ius nul-
lum in istis, Fratribus Minoribus
competere possit, vsus tamen simplex abs-
que vlllo iure vel dominio non videtur eis
interdictus.

CONCLUSIO.

Non licet Fratribus Minoribus habere
redditus vel quæ ad naturâ redditus
accedunt. Ratio est quia hæc contradicunt
nostræ altissimæ paupertati, & mendicita-
ti:

ti : tenemur enim esse sicut aduenæ & peregrini mendicantes , sed tales vt tales, possessiones & redditus non habent , sed domo, victu &c. tamquam in transitu vtuntur, ergò nec nos habere possumus. Et ita declarat *Clemens 5. a. 6.* Cuius declaratio ita est aperta , vt illis diutius immorari superuacaneum credam : Cumque (inquit) *annui redditus inter immobilia censeantur à iure , ac huiusmodi redditus obtinere , paupertati & mendicitati repugnet , nulla dubitatio est, quod prædictis Fratribus redditus quoscunque sicut & possessiones , vel etiam eorum vsum, cum eis non reperiatur concessus , recipere vel habere, conditione ipsarum consideratâ, non licet.* Et articulo octauo: *Licet verò non solum sit licitum, sed & multum conueniens rationi, quod Fratres qui in laboribus spiritualibus orationis & studij sedulò occupantur, hortos & areas habeant competentes , ad recollectionem , vel recreationem sui &c.* Nec non ad habenda hortalia pro ipsis necessaria: habere tamen hortos aliquos vt colantur , ac olera , & alia hortalia pretio distrahantur , nec non & vineas , repugnat suæ Regule & Ordinis puritati : secundum quod dictus prædecessor noster declarauit ac etiam ordinauit; quod si talia ad vsus proximè dictos , vt puta, agrum aut vineam ad colendum , & consimilia Fratribus legarentur , per omnem modum Fratres

tres à receptione talium abstineant, cum etiam præmissa habere, vt pretium fructuum suis temporibus habeatur, ad naturam & formam prouentuum appropinquet. Hæc ille.

Pro cuius declarationis pleniori intellectu aduertendum est, duplices esse redditus, Formales videlicet & Virtuales.

Formalis redditus, est ius seu actio ad aliquid annuatim recipiendum.

Virtualis est, qui ad naturam redditus appropinquat, vti sunt legata perpetua, oues, boues, apiaria, columbaria, quæ fructum aliquem reddunt, & hi omnes prohibentur: tum quia aut mendicitatem tollunt, aut quandam certitudinem præbent, quæ ambo sunt contrà statum nostrum: nam ità Sanctus Franciscus abstulit à nobis rerum proprietatem, vt relinqueret incertam mendicitatem. Quidquid igitur aut aliquid certi inducit, aut mendicitatem tollit, contrà Regulam est.

D V B I V M. I.

An possint Fratres permittere se Hæredes institui?

R Espondet Clemens V. Quod non: quia Hæreditas ius quoddam dicit.

DVBIUM. II.

*An possint Legata in Testamentis
Fratres recipere?*

Respondet Nicolaus 3. 4, 5. Posse; si videlicet modo congruo & Fratribus licito relinquantur. Congruus autem ille modus in 4. potissimum consistit.

1. Vt per modum puræ eleemosinæ fiat, sine vlllo iure Fratrum.

2. Vt resquæ Testamento relinquitur, vel vsibus Fratrum cedere possit, in se, vel ex commissione testatoris, in rem Fratribus utilem & necessariam conuerti possit, siue sint denarij siue pecunia. Ex.gr. Vt cum relinquit domum vel vineam vt vendatur, & pretium in Fratrum necessitates expendatur.

3. Vt per tale legatum mendicitas Fratrum non tollatur. aut certè grauem iacturam patiatur, vt in similibus explicat Clemens V. Vnde non licet Fratribus acceptare legata, & eleemosinas in tali quantitate, vt Fratres ex eis sperarent se longum tempus posse exigere sine mendicatione.

4. Vt ex magna quantitate non possit præsumi fieri in fraudem Hæredum, aut præ-

præsumi oculus sinister aduersus Fratres
*Vnde Clemens V. Nec licet eis valorem heredita-
 tum talium, vel tantam earum partem, quod
 præsumi posset, hoc in fraudem fieri, sub modo &
 forma legati, dimitti sibi facere, vel sic dimissa
 recipere, quin potius ista sic fieri ab ipsis prohi-
 beamus.*

DVBIUM.

*An liceat nutrire oues, boues,
 porcos. &c.*

R Espondetur 1. Non esse per se illicitum nutrire vnum porcum aut alterum, vnum bouem, vnam ouem aut alteram ad mactandum ad aliquod tempus, pro aliquo subleuamine rationabili vel congruâ necessitate. Ratio est quia hoc non præiudicat mendicitati & incertitudini vitæ Fratrum Minorum.

Respondeo 2. Nutrire oues, boues, porcos, habere apiaria &c. quasi ad fructificandum, vendendum, vel etiam in numero & quantitate, quibus notabiliter mendicitas & paupertas imminueretur, esse contra Regulam: *Vt benè notat Corduba c. 6. q. 10.* Idque siue fiat per Fratres siue per sæculares.

DVBIUM IV.

An liceat annum Legatum recipere?

R Espondeo dupliciter fieri posse legatum.

1. Directè in personā Fratrum, hoc pacto: relinquo Fratribus quotannis decem mensuras bladij, &c. & hoc modo Fratribus acceptare nō licet, quia non sunt capaces redditus, vel iuris in redditu & legato, *vt habetur in Serena Conscientia q. 19.*

2. Indirectè. Vt relinquo tantum hæredibus cum onere dandi Fratribus Minoribus quotannis decem mensuras bladij, &c. Et hoc etiam per se non potest acceptare Frater Minor, quia videtur fieri in fraudem, & speciem redditus sapit. Posset tamen per modum puræ eleemosynæ, ad aliquod breue tempus à Fratribus hoc posteriori modo acceptari: *vt dicitur ibidem q. 20.* exprimiturque tempus decem annorum, factâ tamen protestatione, & seruatis modis, de quibus in *Statutis Barchinensibus.*

D V B I V M. V.

*Quid si in Legato nulla conditio
exprimatur?*

R Espondet Nicolaus 3. a 5. §. 3. quod tunc censebitur modo licito Fratribus esse relictum, ita ut nec legans merito, nec Fratres ipsi effectui relictum fraudentur.

D V B I V M. VI.

*Quid si Legans ex ignorantia aliquam
conditionem illicitam Fratribus
apposuerit?*

R Espondeo: Hæredes aut executores, siue Episcopum, ut pauperum Patrem, posse illam mutare: quod si non mutauerint, Fratres à tali legato abstineant necesse est.

D V B I V M. VII.

Quid agendum sit de quibusdam pecuniis & rebus mobilibus, quæ apud Fratres morientes, proprietarios, vel alios reperiuntur, siue illas apud se habeant, siue apud alios illicitè deposita sint?

R Espondet Aluarus apud Serenam Conscientiam q. 28. Guardianum nullo modo

do posse sibi aut Fratribus pecuniam talem applicare, sed resignanda est in manus Domini, si noscatur: sin minus in manus Episcopi ut pro animâ Domini defuncti, aut viui, qui ignoratur, eam prout voluerit distribuât: aliæ res mobiles in vsum Ordinis cedunt, quamdiu donator permiserit.

QVÆSTIO II.

An Fratres Minores teneantur ad mendicationem?

Ratio dubitandi est, quia etiam alij duo modi in Regula prouidentur, nimirum de his quæ offeruntur liberaliter, & quæ per laboritium acquiruntur, ut aiunt Pontifices Regulam declarantes. Accedit quod S. Franciscus in suo Testamento videtur tantum mendicationem requirere, quando labore conquisita defunt: Et quando (ait) non daretur nobis pretium laboris, recurrebamus ad mensam Domini, petendo eleemosinam ostiatim.

CONCLUSIO I.

Fratres Minores ad mendicitatem seu mendicationem aliquam tenentur. Ita declarant Pontifices, Nicolaus & Clemens, qui refutant ut illicita omnia, quæ nos Fratres Minores à mendicatione separarent, ut possemus sine mendicatione quotidianâ,

vitam transigere. Et in Cap. 6. dicitur:
Vadant pro eleemosina confidenter.

Ratio fundamentalis est, quia cum in rebus nihil iuris habere possimus, res quibus utimur, debemus per modum puræ eleemosinæ recipere.

Dixi (ad aliquam mendicationem tenentur) non enim videntur Fratres Minores strictè teneri ad mendicationem, quæ fit ostiatim, sed generaliter ad mendicationem, quâ ea quæ donantur, quovis modo, ut mendici recipiunt. Benè enim mendicat, qui oblata quotidie ut mendicus recipit: Bene mendicat, qui nec ad pretium siue mercedem suo labori debitam recipiendam, nisi ut mendicus accedit. Et per hoc rationi dubitandi est satisfactum.

CONCLUSIO II.

Mendicatio ostiaria seu quæ fit ostiatim, est Ordini Fratrum Minorum multum meritoria, & decora. Probatur Exemplo Christi qui dicente S. Bernardo, triduo quo in templo se à matre separavit, stipem ostiatim quæsiuit, quod & fecisse Apostolus B. P. Franciscus in primâ suâ Regulâ asserit.

QVÆ.

QVÆSTIO III.

*An liceat Fratribus prouisiones
facere?*

CONCLUSIO I.

Non licet Fratribus prouisiones aliquas facere, nisi tunc tantum, cum esset multum credibile ex iam expertis, quod non possent vitæ necessaria aliter inuenire. *Ita Clemens V. c. 9. per totum.*

CONCLUSIO II.

Necessitas ista congregationes faciendi siue hadendi granaria aut cellaria &c. relinquatur Ministrorum & Custodum simul & separatim in administrationibus & Custodiis, cum Guardiani & duorum Discretorum de Conuentu Sacerdotum & antiquorum in Ordine Fratrum consilio, & assensu, eorum super hoc conscientis specialiter oneratis. *Ita Clemens V. supra* ferè iisdem verbis: qui etiam ponit tres conditiones necessarias ad huiusmodi prouisiones faciendas.

1. Vt non sit timor leuis, sed aliquo experimento res constet.

2. Vt non tollant mendicationem quotidianam, vt Clemens eodem capite docet.

3. Vt fiat de Ministrorum & Custodum,

390 EXPOSITIO IN CAP. VI.
cum Guardiani & duorum discretorum
Sacerdotum iudicio.

ABVSVS.

V Ideant qui aliter faciunt; qui non
tantum ad annum, sed etiam annua-
tim, & ad annos sibi prouident, sicut enim
debet æstimari necessitas, sic debet suo tem-
pore coarctari.

TEXTVS III.

*Hac est illa celsitudo altissimæ paupertatis
quæ vos charissimos Fratres meos
heredes, & Reges regni cælorum insti-
tuit, &c.*

TEXTVS VNICVS.

De Celsitudine Paupertatis Fra-
trum Minorum.

QVÆSTIO I.

*In quo consistat celsitudo paupertatis
Fratrum Minorum?*

CONCLUSIO.

Celsitudo paupertatis Fratrum Mino-
rum consistit in tribus, ratione quo-
rum, super omnem paupertatem aliorum
Religiosorum rectè dicitur Altissima.

Pri-

Primò : In omnimodâ abdicatione omnis Dominiij vel iuris, tam ad rem quam ad vsum rei, tam in particulari, quam in communi. Cæteræ enim Religiones in communi possident, & in particulari vsum fructū, vel vsum iuris habere possunt. Sola paupertas Fratrum Minorum omnia abdicat, ità vt nec habeat cum Filio hominis, vbi iure caput reclinet. Et hoc indicant prima huius Capituli verba : *Fratres nihil sibi approprient nec domum, nec locum, nec aliquam rem &c.* vide quæ initio cap. 4. sunt dicta.

Secundò : In vfu arcto & paupere. Tenentur enim, vt diximus vbi suprâ, ad arctos vsus qui in Regula exprimuntur & ad pauperes siue moderatos in illis quæ non exprimuntur. Vnde vsus diues qui fortê Monacho siue alterius Ordinis Religioso est permissus, Fratri Minori est damnabilis. Et hæc conditio exprimitur istis verbis : *Sed tamquam peregrini & aduenæ in hoc sæculo, in paupertate & humilitate Domino famulantes &c.* Paupertas enim & humilitas vsum rerum moderatum, humilem, & pauperem dicunt, & omnem superfluum, curiosum, vel pretiosum abdicant. Vndè Clemens V. cap. 10. *Hinc est etiam quod cum vir Sanctus Fratres suos in paupertate summâ & humilitate*

te fundare voluerit, quoad effectum pariter, & affectum, sicut ferè tota Regula clamat: conuenit ipsis quod nullo modo deinceps fieri faciant, vel sustineant, Ecclesias, vel alia quaecumque aedificia, quæ considerato Fratrum numero, excessiua in multitudine, & magnitudine debeant reputari &c., quæ latè prosequitur, de ornamentis, vasis, paramentis Ecclesiasticis, à quibus omninò vult omnem superfluitatem, nimiam pretiositatem aut quamcumque curiositatem arceri. Cuius Rationem reddit: 1. Ne huic tantæ Paupertati promissæ quod patet oculis, contrarium foris clamet. 2. Quia; Absconditorum cognitor Deus ad animum sibi ministrantium respicit non ad manum: nec per illa sibi vult seruire, quæ suorum seruitorum conditioni & statui dissonarent. Hæc ille. Vide autem præclara de huiusmodi rerum usu apud Hugonem de Dina in c. 6. Regula.

De moderantiâ verò & paupertate huiusmodi vsus notanda est Regula Nicol. 3. a. 3. vbi loquens de necessitate vsus: Hoc autem (inquit) secundum exigentiam personarum, & locorum, Ministri & Custodes simul, & separatim, in suis administrationibus, & custodiis, cum discretione disponant: cum de talibus interdum personarum qualitas, temporum varietas, locorum conditio, & aliæ circumstantiæ plus minusue, ac aliter prouideri requirant; Ista tamen

tamen sic faciant, quod semper in eis, & eorum actibus, paupertas sancta reluceat, prout ipsis ex eorum Regula inuenitur indicta. Hæc ille.

Ex quibus colligitur 2. Mensurationem paupertatis siue moderantiæ vsus esse penes Custodes & Ministros. 2. Non omnibus eundem vsum competere: aliter enim prouidendum est seni quam iuueni, infirmo quam forti, Prelato laboranti quam Fratri quiescenti, aliter in via quam domi, & alias conditiones à nobis examinatas vide Caput 4.

Tertio: Celsitudo paupertatis consistit in eo, quod omnia quibus Fratres Minores vtuntur ea recipiant, eisque vtantur vt mendici, nihil vt debitum (quamuis ex laboritio) recipientes, sed vt pauperes stipem mendicantes, & hoc his verbis significatur: *Vadant pro eleemosina confidenter: Nec oportet eos verecundari, quia Dominus pro nobis se fecit pauperem in hoc mundo. Præclarè S. Bonaventura causam altissimæ paupertatis paucis verbis perstrinxit: Quare (inquit) altissimæ? nisi quia à mundo remotissimæ & per consequens celorum regno summè vicinæ, illi etiam vite eternæ, vt est possibile simillimæ, vbi nihil terrenum, est proprium, vel commune.*

QVÆSTIO II.

*In quo fundentur elogia Sanctæ Pau-
pertatis assignata à Sancto
Francisco?*

HÆc est (inquit) celsitudo altissimæ pau-
pertatis, quæ vos charissimos Fratres meos,
heredes & reges regni cælorum instituit, paupe-
res rebus fecit, virtutibus sublimavit: Hæc sit
portio vestra, quæ perducit in terram viuen-
tium.

CONCLUSIO.

HEc elogia fundantur in promissioni-
bus Christi, verbis Sancti Euangelij.
Ità Sanctus Bonaventura. Ideò (ait) heredes;
quæ omnia dimittentibus pro regno cælorum
promittitur gloria æterna. Ideò Reges; quæ
solutione factâ pro re emendâ, Idcirco Matth.
5. dicitur: Beati pauperes spiritu quoniam ip-
sorum est regnum cælorum. Sunt ergo tamquam
domini cælorum, quæ cuncta dederunt propter
deum, quamvis nondum sint in eius possessione.
Hunc autem modum acquirendi regnum addit
dicens: Pauperes rebus fecit, virtutibus subli-
mauit. Ad hoc enim ordinatur paupertas ista, vt
resoluto per eam prohibente, virtutum sancti-
tas augeatur. &c. Hæc sit portio vestra quæ
per-

perducit in terram viuentium, qui in terra morientium nihil querunt. Hæc Sanctus Bonauentura.

TEXTVS IV.

Et ubicumque sunt Fratres & se inuenerint, ostendant se domesticos inuicem inter se &c. Et si quis eorum in infirmitatem ceciderit, alij Fratres debent illi seruire, sicut vellent sibi seruire.

TITVLVS VNICVS.

De Charitate Fratrum ad inuicem.

QVÆSTIO VNICA.

An præter communia officia charitatis, teneantur Fratres Minores sibi inuicem per se seruire, in quibuscunque morbis etiam contagiosis?

CONCLUSIO.

PRæter officia communia charitatis tenentur Fratres per se sibi inuicem in infirmitatibus inseruire. Ità Clemens.

IN

IN CAPVT VII. REGVLÆ.

TEXTVS I.

Si qui Fratrum, instigante inimico, mortaliter peccauerint, pro illis peccatis de quibus ordinatum fuerit inter Fratres, ut recurratur ad solos Ministros Prouinciales, teneantur prædicti Fratres ad eos recurrere, quam citius poterunt sine morâ.

TITVLVS I.

De Casuum reservatione.

QVÆSTIO I.

Penes quos sit potestas in Ordine Fratrum Minorum Casus reservandi?

CONCLUSIO I.

EX vi Regulæ reservatio Casuum pertinet ad Capitula Generalia vel Prouincialia. Ratio sumitur ex textu. Pro illis (ait) peccatis de quibus ordinatum fuerit inter Fratres ut recurratur &c. Ex quibus constat initio institutæ Regulæ Fratres inter se congregatos

gatos de huiusmodi reservationibus & earum modis ordinasse, quæ ordinatio congruè fieri non poterat nisi in Capitulis Generalibus pro toto Ordine, & in Prouincialibus pro Prouinciis.

CONCLUSIO II.

EX vi muneris Pastoralis Generales in toto Ordine, & Prouinciales in suis Prouinciis, habent potestatem reseruandi casus. Ratio est, quia dicti Prælati habent potestatem Episcopalem, vel quasi Episcopalem in suos subditos, vt communiter docent Doctores. Et constat ex Decreto Clementis VIII. infrà ponendo. *Vide Emanuelem Roderiguez I. tom. qq. Reg. q. 17. & alios passim.*

Petes: An etiam Guardiani possint sibi casus reseruare? Respondeo quod non: quia eorum potestas est coarctata; nec excedit potestatem Archipresbyterorum, siue Decanorum, quamuis modò de iure sint Prælati.

QVÆ:

QVÆSTIO II.

*An possint Generales siue Prouinciales
quoscumque casus sibi reser-
uare?*

CONCLUSIO I.

Non possunt dicti Prælati reseruare
nisi peccata mortalia. Patet ex *textu*
*Regulæ: Si quis Fratrum, instigante inimico mor-
taliter peccauerit, &c.* Et ratio ex terminis
clara est: quia venialia sunt materia planè vo-
luntaria absolutionis.

CONCLUSIO II.

Non possunt prædicti per se reserua-
re nisi casus in Decreto Clementis
VIII. expressos. Ità expresse Pontifex *ibidem*.
*Nemo (ait) Regularium Superiorum peccato-
rum absolutiones sibi reseruet, exceptis iis quæ
sequuntur, aut omnibus aut eorum aliquibus,
prout subditorum vtilitati expedire in Domino
prudenter iudicauerint, &c.*

Dixi (per se) quia vt *ibidem* Pontifex: Si
quod aliud præterea peccatum graue pro Reli-
gionis conseruatione, aut pro conscientie purita-
te reseruandum iudicabitur, id non aliter fiat
quam Generalis Capituli in toto Ordine, aut
Prouincialis in Prouincia maturâ discussione &
assensu. Vndè quamuis alios casus soli re-
ser-

seruare non possint, cum assensu tamen Capitulorum reseruare alios possunt.

Aduertendum tamen est iuxta prædicta: ne facile Superiores aliquem casum reseruent, nisi atrocem admodum, & grauem, ac magnæ consequentiæ, maximè qui vergat in magnum Religionis detrimentum, aut animarum grauem iacturam, idque nonnisi, cum maturâ discussione, vt suprâ Pontifex monet.

QVÆSTIO III.

An Superiores Regulares possint præter casus in Decreto Clementis VIII. contentos sibi reseruare excommunicationes?

Affirmat Suarez: Cuius ratio est: quia verba decreti tantum prohibent reservationem peccatorum siue culparum; exceptis iis quæ ibi enumerantur, sed excommunicatio sub culpis non continetur, ergò illam reseruare Superior non prohibetur, & consequenter iure suo vti potest: Vndè censet Superiorem posse prohibere accessum ad aliquam domum, ex cuius accessu scandalum graue nascitur, sub poena excommunicationis, cuius absolutio sibi reseruetur.

Alij tenent Superiores, eiusmodi Excommunicationes reseruare non posse. Quia talis reseruatio eneruat vim Decreti, quod datum est in fauorem inferiorum, qui indiscretis ac nimis rigidis & importunis Superiorum reseruationibus grauabantur. Sic enim singulis peccatis mortalibus excommunicationem reseruata Superiores iungere poterunt pro arbitrio suo.

CONCLUSIO I.

Non licet generaliter per modum legis Superiori per se reseruare aliquam excommunicationem, peccatis in Decreto sapedicto expressis nō annexam. Ratio est. 1. quia ipse non est leges vel iura condere. 2. Quia hic modus totam vim decreti eneruaret, vt suprā notatum est.

CONCLUSIO. II.

Licet Superiori in causā & casu particulari excommunicationem in aliquē extrā casus Decreti ferre, & eam sibi reseruare. Ratio sumenda est ex naturā excommunicationis, quæ fertur ab homine, quæ non potest tolli, nisi ab ipso, vel eius successore, vel delegato; ergo Superior ferens excommunicationem potest prohibere, ne delegatus absoluat, & consequenter sibi reseruare.

Ad-

Aduerte tamen huiusmodi excommunicationes, sicut nonnisi cum magnâ discretionē sunt ferendæ, sic nonnisi maximâ de causâ reservandæ, imò si abusus fiat: à Superioribus & Capitulis prohiberi debent.

QVÆSTIO IV.

An Superiores possint in casibus in Decreto non comprehensis sibi reservare pœnitentias?

CONCLUSIO I.

Superiores in casibus in Decreto reservatis, possunt taxare pœnitentias à Confessariis necessariò imponendas. Ratio est, quia possunt per se imponere, ergò & taxare. Ex. g. vbi Confessarius eorum auctoritatem absolvendi à casu reservato, iuxtâ formam Decreti exigit, potest suam auctoritatem delegando imponere, vt certam pœnitentiam iniungat, modò eius executio sigillo & secreto Sacramenti non aduersetur.

CONCLUSIO II.

Superiores, in aliquibus grauibz delictis in Decreto non expressis possunt taxare pœnitentias aliquas graues, secretas tamen, & quæ secretò peragi possint:

quas teneantur Confessarij imponere. Ità Clemens VIII. in Decreto. Licebit tamen (inquit.) Superioribus determinare pœnitentias graues quibusdam peccatis etiam non reseruatis à Confessariis imponendas, quæ subditos ab huiusmodi perpetrandis cohiberi possint. Hæc ibi.

TITVLVS II.

De casibus reseruatis.

QVÆSTIO I.

Qui sunt casus in Ordine Fratrum Minorum communiter reseruati?

SVppono non posse dari numerum reseruatorum præcisè, & in singulari: quia Prouinciæ, imò & diuersæ in Ordine Reformationes plures vel pauciores casus reseruant, siue ex iis qui in Decreto Clementis VIII. continentur (non enim omnes necessariò reseruantur) siue ex iis quæ Capitulorum iudicio & assensu determinantur, siue superadduntur.

CONCLUSIO.

Casus communiter reseruati sunt omnes illi, & soli, qui in Decreto Clementis

mentis VIII. comprehenduntur. Suntque undecim.

1. Veneficia, Incantationes, & Sortilegia.

2. Apostasia à Religione, siue habitu dimisso, siue retento, quandò eò peruenit, vt extrà septa Monasterij seu Conuentus fiat egressio.

3. Nocturna ac furtiua è Monasterio seu Conuentu egressio, etiam non animo apostatandi facta.

4. Proprietas contrà votum paupertatis, quæ sit peccatum mortale.

5. Lapsus carnis voluntarius opere consummatus.

6. Occisio aut vulneratio, seu grauis percussio cuiuscumque personæ.

7. Malitiosum impedimentum aut retardatio, aut apertio litterarum à superioribus ad inferiores, & ab inferioribus ad superiores.

8. Iuramentum falsum in iudicio regulari seu legitimo.

9. Procuratio, auxilium, seu consilium ad abortum faciendum post animatum foetum, etiam effectu non secuto.

10. Falsificatio manus aut sigilli Officialium Monasterij aut Conuentus.

11. Furtum de rebus Monasterij aut

Conuentus, in ea quantitate, quæ sit peccatum mortale.

*Breuis & succincta horum casuum
elucidatio.*

D V B I V M I.

*Quid sub veneficio, incantatione, &
sortilegio intelligatur?*

R Espondeo 1. Sub veneficio intelligitur omne maleficium, quo per adhibitionem rerum naturalium, signorum, ligaminum, & similium aliquis inficitur, intoxicatur, occiditur, alteratur, siue quo alicui quouis modo arte dæmonis nocetur, vt venenis, radicibus, poculis amatoriis, cibis, signaturis, characteribus, & id genus quibus sagæ seu venefici vtuntur.

Respondeo 2. Sub incantationibus intelliguntur: omnes deceptiones quæ arte magicâ fiunt, per sensuum & rerum varias immutationes, per morborum superstitionas curationes, siue veras, siue apparentes; omnia denique præstigia, quæ ex pacto implicito vel expresse cum dæmone, oriuntur.

Respondeo 3. Sub sortilegiis omnis species diuinationis magicæ, omnisque superstitio comprehenditur.

De

De quibus omnibus ponitur Regula generalis.

Omnis actus Maleficij, Magiæ, aut cuiusvis superstitionis, per quævis signa, siue sacra, siue naturalia fiat, si ex aduertentiâ & deliberatione sufficiente fiat, & in materiâ, quæ sit peccatum mortale, est casus inter Regulares reservatus.

DVBIVM. II.

Quid per Apostasiam à Religione intelligatur?

REspondeo illam solam Apostasiam à Religione intelligi, quæ fit per exitum temerarium, & illicitum à Religione, animo non reuertendi ad illam, siue dimittatur habitus Religionis, siue non. *Patet Responsio ex iure communi, & interpretatione omnium Canonistarum.*

Dixi (exitum à Religione) vt distinguatur ab Apostasia à Fide, quam committit qui fidem, quam prius recepit, dimittit, & fit hæreticus; quæ Apostasia pertinet ad reservationes Bullæ Cænæ. Similiter vt distinguatur ab Apostasia ab Obedientia, quam committit qui in Religione manens, absolutè Religiosam obedientiam ad Superiores repudiat, de qua c. 10.

Dixi (per exitum temerarium , & illicitum) in multis enim casibus aliquis à suâ Religione legitimè exire potest sine Apostasiæ periculo.

1. Animo intrandi aliam religionem arctiorem ; quod iure communi licet petitâ licentiâ , etsi non obten â , vt colligitur ex multis Capitibus. *c. Statuimus. c. Mandamus. 19. q. 13. & c. Licet. c. Significatum. c. Sanè de Regularibus.*

2. Ex legitimâ dispensatione etiam ad minus arctam. *Extrav. Viam ambitiosæ. De Regul. sub finem.*

3. Ex translatione ad Episcopatum. *iuxtâ Clem. 1. de Elect.*

4. Vt quis subueniat parentibus , quos antè Religionis ingressum , contrâ obligationem naturalem , reliquit in extremâ egestate , vel illius periculo proximo. *Vt tenent Silvester V. Relig. 6. §. 9. Nauarrus in Man. c. 14. n. 14. & alij.*

5. Vt vadat ad Superiorem ob iniustum grauamen , nisi aliundè ex Statutis Religionis suæ sit prouisum aut prohibitum. Quod dico , quia in nostrâ Religione excommunicati sunt , & pro excommunicatis habentur , qui prætextu grauaminis vel recursus ad Superiores , Conuentibus sine licentiâ egrediuntur , mulctanturque pœnis

nis Apostatarum, quia per alias vias eorum grauaminibus ordinatè est prouisum. Hunc tamen casum reseruatum non innuunt.

Dixi (animo non reuertendi ad illam) vt excludantur ij qui animo tantum ad aliquod tempus vagandi egrediuntur, & cum proposito aliquandò reuertendi. Qui quidem iuxtà Ius commune non sunt dicendi Apostatæ; ex Constitutionibus tamen nostræ Religionis, vt Apostatæ, siue pœnis Apostatarum plectuntur, & excommunicationem incurrunt: quamuis isto casu reseruato non comprehendantur.

Dixi (habitu dimisso vel retento) Parum enim refert si habitum retineat, si verè animo non reuertendi egrediatur, nisi quod qui habitum retinet Excommunicationem Iuris communis non incurrat, quamuis incurrat alias excommunicationes à suâ Religione, & Summis Pontificibus latas, *quas vide in Compendio Priuilegiarum V. Apostata ab Ordine.*

D V B I V M III.

Quid requiratur vt tertius casus de egressione nocturna, &c. incurratur?

R Espondeo tria potissimum requiri.
2. Vt egressio fiat nocte, quæ prudenti

denti iudicio mensurari debet ab horâ post occasum solis, ad horam ante ortum solis, vel circiter, quia odiosa sunt restringenda. Vnde qui egrederetur immediatè in occasu, vel immediatè antè ortum, quandò iam est clara dies, non videretur hunc casum præcisè incurrere.

2. Ut egressio furtivè fiat & occultè. Si enim alij non complices huiusmodi egressionis, sciant & videant, iam casus non incurritur. Dixi (alij non complices) si enim plures complices sciant, non ideò definit esse furtiva egressio, quia illi in vno crimine etiam ad occultationem censentur cooperari.

3. Ut fiat extra Monasterium. Nomine autem Monasterij intelliguntur sepes, vel muri hortorum adiacentium, qui communi portâ clauduntur.

Petes: An qui egrediuntur furtivè de die non incurrant hunc casum. Respondeo, non incurrere: Ex communi tamen Religionis nostræ obedientia peccatum mortale incurrere, si notabilis egressio fiat, & cum vagabundis, pœnis Apostatarum, pro ratione egressionis iustè puniri.

DVBIUM. IV.

Quæ proprietas censeatur mortale peccatum, contrà votum paupertatis?

R Espondeo 1. Proprietatem contrà votum paupertatis dici, quandò quis acquirit, retinet, alienat, consumit, &c. rem aliquam contrà voluntatem Superioris.

Hic notanter expressi actus diuerfos; hi enim omnes & similes proprietariorum actus sunt.

Dixi (contrà voluntatem Superioris) expressam scilicet, vel sufficienter cognitam, & apprehensam: ità vt iusta interpretatio vel probabilis præsumptio voluntatis illius rem retinenti, &c. non faucat. Si quis enim probabiliter & iustè præsumat Superiorem velle, aut contrarium non esse, non est proprietarius, si ei opportuno tēpore indicet. Similiter si præsumat probabiliter consensurum, & casu quo negaret fit paratus rem omninò à se abdicare, vel ab omni actu proprietario rescitâ voluntate Superioris abstinere.

Porrò aduertendum 1. voluntatem Superioris huiusmodi rerum detentioni, &c. aduersari duobus modis 1. simpliciter: quia non vult absolutè inferiorem talem

rem habere vel eâ vti, &c. 2. tantum in modo habendi, quia non vult vt tali modo eam acquirat, vel vtatur. Priori itaque modo contrâ voluntatem Superioris rem retinere est proprietatis actus: Non autem posteriori, qui magis est contrâ obedientiam. Aliqui addunt debere rem occultè detinere: verum si quis detineat contrâ voluntatem Superioris, tantum abest vt peccatum proprietatis diminuatur ex eo quod in manifesto & violenter detineat; quin & vtrâ proprietatis delictum sæpe inobedientiæ & rebellionis peccatum adiungat. Et contrâ Nauarrum, l. 3. Consil. de Reg. Consil. 75. n. 49. Tamen manifestum est ex natura proprietatis; abstrahit enim à publico vel occulto, sufficit verò, vt rem quis sibi aliquo actu appropriet.

Aduertendum 2. Proprietatem non tantum esse in numeratâ pecuniâ. sed in quacumque re mobili, vel immobili: nec tantum in permanentibus, sed etiam in vsu consumptibilibus vt escis, vino, & aliis.

Respondeo 2. Proprietatem tunc dici peccatum mortale, quando est in re moraliter reputata notabili.

Dixi (moraliter) hoc enim magis iudicio prudentis relinquitur, quam certæ determinationi.

Com-

Communis sententia est, proprietatem Religiosorum mensurandam furto sæcularium : ita ut quantitas quæ in furto sæcularium causat mortale peccatum, in Religiosorum proprietate ad mortale æstimetur. Sed quamvis hæc sententia sit verissima, non excludit Religiosorum anxietatem, de quantitate enim furti, ut mortali culpâ plectatur, tot sunt sententiæ, quot capita, tot opiniones, quot scripta,

Ego non condemnarem vllum proprietatis mortalis nisi res appropriata tres saltem Iulios excedat, & ad florenum perveniat in re aliqua permanenti, & cuius valor à naturâ rei pendet non ex opinione. In quâ tamen qualitate omni determinationi præpono iudicium singulare boni & prudentis viri; Fieri enim potest, ut ex circumstantiis loci, monasterij, abundantia Regionis, consuetudinis, usus inter probos & timoratos, maior etiam quantitas mortalem proprietatem non faciat.

Dixi Notanter (in re permanenti) habenda est enim ratio rerum usu consumptibilium, ut potus, & cibariorum, in quibus occultè & contrà voluntatem Superioris consumendis, quandoque plus displicet modus Superiori, quam voluntas contrarietur : Et si voluntas contrarietur, quantitas

tas & pretium aliter attenduntur, eo quod sint obiecta frequenter liberalis donationis, & oblationis, aut quod in quotidiano victu, & potu, vix æstimentur aut appetantur. In quibus, sicut viri probi arbitrium magni faciendum est, sic Fratri Minori specialior ratio ponderanda venit, quod altero aliquando peccato per pecuniam acquirantur contra c. 4. Regulæ, aut quod vsum pauperem excedant.

Dixi (cuius valor, &c. non pendet ab opinione) vbi enim ab opinione vanâ hominum sæcularium res pendet, vix huiusmodi inter Religiosos ratio est habenda, vt in Tulipis floribus, &c. quoad quantitatem rei in appropriatione.

Dices 1. *S. Franciscus simpliciter c. 6. Regulæ dicit: Fratres nihil sibi approprient, ergo in quacumque quantitate est peccatum mortale: Qui enim dicit nihil, omne excludit. Respondeo negando consequentiam. Deus enim dicit similiter non furaberis, Omne tamen furtum peccatum mortale non est.*

Dices 2. Nihil sibi appropriare est votum Fratri Minori, omne autem votum sub mortali peccato obligat.

Respondeo, dissimulato antecedente, (non enim omnia præcepta Regulæ sunt vota

vota, vt dicemus c. 10. latius) negando subsumptum. Sicut enim in præceptis, sic & in votis paruitas materiæ excusat à mortali. Vnde falsum arbitror quod *Politi*us ex *Caetano* citat: Quod qui vouisset in vno Rosario singula, *Aue Maria*, omittendo, vnum peccaret mortaliter. Est enim materiæ paruitas, & quamuis vnum *Aue Maria* esset tota materia voti, si ommitteretur, nec peccatum mortale esset.

DVBIVM. V.

Quis censeatur lapsus carnis opere consummatus?

R Espondeo: Lapsus carnis opere consummatus, censetur omnis concubitus, siue coitus carnalis; siue fiat secundum naturam: vt in fornicatione, adulterio, incestu, sacrilegio; siue contrā naturam: vt in Sodomia, Bestialitate & id genus nefandis criminibus.

Petes: An pollutio voluntariè procurata in propria persona, vel per tactus impudicos solos, absque coitu in secunda persona, sub lapsu carnis comprehendatur? Respondeo quod alij negant: alij affirmant. Securius est, & malitia ipsa peccati meretur, vt per Capitula Generalia aut

Pro

Prouincialia reseruetur, sicut in diuersis Prouinciis, ad maiorem securitatem, & mali detestationem, fieri vidi.

Petitur 2. An in concubitu siue lapsu isto reseruato necessariò debeat fieri seminatio in vase? Respondeo: quod non; sed sufficit coisse, & si seminatio extrà vas compleretur.

D V B I V M. VI.

Quæ occisio, vulneratio, aut percussio requiratur ad casum reseruatum?

Respondeo 1. Occisionem debere esse sui, aut alterius, voluntariam, culpabilem siue illicitam, culpam mortalem attingentem. Vnde qui omninò à casu & inuoluntariè: aut inculpabiliter, cum moderamine inculpatae tutelæ: aut actu imperfectè deliberato aut culpabili, hominem occideret, in hunc casum reseruatum non censeretur incidisse.

Respondeo 2. Vt vulneratio sit casus reseruatus, debet similiter esse voluntaria & culpabilis, nec sufficit vt sit peccatum mortale, sed debet etiam notabilis esse. Tunc verò censetur notabilis, quâ non paruum vulnusculum nullius momenti, sed graue vulnus, vt mutilatio, contusio, membri aliquis

cuius inutilitas, vel grauis afflictio aut huiusmodi, quæ curam medici multam requirat, infligatur.

Respondeo 3. Nun sufficit etiã ad reservationem, vt percussio sit culpa mortifera, sed requiritur amplius vt sit grauis, siue atrox, quæ grauitas, siue (vt ab aliis vocatur) enormitas, attendenda est tum ex naturâ rei, vtpotè quod graue nocumentum corpori inferatur, sanguis ex aliqua parte notabiliter diffluat (non tamen è naribus; quia fluxus ille leuissimâ occasione causari potest): tum etiam ex circumstantiis personæ. Quæ enim leuis esset percussio in persona vulgari; in Episcopo, Abbate, Generali, Prouinciali, Guardiano, &c. enormis censi deberet, ratione scandali & iniuriæ, vt declarat Innocentius 3. in Cap, Cum illorum.

D V B I V M. VII.

Quid requiratur vt malitiosum impedimentum aut retardatio, aut apertio litterarum à Superioribus ad Inferiores, & è contra, sit casus reservatus?

Respondeo Tria requiri 1. Vt quis sciens & volens impediat, retardet, aperiat, &c, Si enim quis ex in aduertentia,

tiâ, aut nesciens esse litteras superioris, &c. id faceret, nō incurreret hunc casum 2. debet concurrere malitia aut malitiosa intentio: Si quis enim ex solâ negligentia, & socordia, daret causam huiusmodi impedimento, aut retardationi absque malitia, aut intentione mala, non incurreret. 3. debet esse in materia graui & sufficiente ad peccatum mortale: quæ scilicet, mittenti aut ei ad quem mittitur, inferat aliquod nocumentum, aut putatur illatura. In materia enim leui non incurritur. Ex. g. Ioannes Petri litteras congratulatorias ad Superiorem detinet, vt suæ prius perueniât, ob aliquam leuem & vanam auram humanam sine alio detrimento: Huiusmodi detentio sicut non est peccatum mortale, sic non est casus reservatus.

Petes: An vt apertio litterarum sit casus reservatus, oporteat eas legere: Respondeo, si nullum detrimentum ex simplici apertione oriatur, aut oriri possit absque lectione, tunc si non legantur casus reservatum non incurri. Ratio est, quia finis reservationis cessat, qui est, auertere huiusmodi nocumentum. Aduerte tamen, si ex apertione tua des alteri occasionem vel causam legendi, aut periculo lectionis nociuæ illas exponas, tunc casus reservatum

committi. Aduerte iterum , quod si tantum operculū , quo litteræ in fasciculo suo continentur aperias , & aliundè litteræ proprio sigillo clausæ remaneant , casum non incurris , nisi fortè ex sublato dicto operculo simili, auferres signum quo dignoscebantur esse superioris ad inferiorem, vnde retardatio aut impedimentum malitiosum sequeretur.

DVBIUM VIII.

Quod sit iudicium Regulare & Legitimum?

R Espondeo 1. Iudicium Regulare est, cui præsidet Regularis , estque de causis Regularibus vel personas Regulares concernentibus.

Respondeo 2. Iudicium legitimum esse : quandò est Iudex competens , & iuris ordine seruato , saltem quoad substantiam, iuridicè interrogat. Qui enim sic interrogatus , falsum iurat, incurrit in casum reservatum , cum teneatur veritatem fateri , & iurare verum absque æquiocatione. *Vide Coriolanum latè p. 2. Casu 5. de Iudicio Regulari.*

DVBIVM. IX.

*Quæ requirantur ut casus reservatus
de procuratione abortus incur-
ratur?*

R Espondeo requiri 1. Ut mulier verè sit grauida, & sciatur esse grauida. 2. Ut sit foetus animatus animâ rationali, quod iuxta communem sententiam in masculis post quadraginta dies, in fæminis post octoginta fieri dicitur. 3. Ut potio, vel quod ad talem abortum adhibetur, ut saltatio, onus, percussio, &c. eâ intentione adhibeatur: si enim non adhibeantur illâ intentione, non incurritur: ut qui cum muliere grauidâ tripudiaret, ex qua tripudiatione abortus sequeretur. Item: qui ad curandam aliam infirmitatem potionem adhiberet.

Respondeo 2. Omnes personas sequentes casum reservatum incurrere. 1. Qui dat potionem. 2. Qui illam eâ intentione præparavit. 3. Qui eâ intentione misit. 4. Qui tulit. 5. Qui consilium dedit. 6. Qui mulieri ut sumeret suasit. Denique omnes qui ex intentione concurrunt.

Aduerte porrò 1. Casum reservatum incurrere etiam effectu non secuto. 2. Effec-
tu

Et secuto post foetum animatum verum homicidium esse, & Religiosum, præter casum reservatum, incurrere irregularitatem, & poenas omnes homicidarum, tam Ecclesiasticas, quam Ciuiles. 3. Procurantes abortum etiam antè animatum foetum, aut impediētes potionibus aut venenis conceptum, præter alias grauissimas poenas degradationis, depolitionis, & capitis, incurrere Excommunicationem S. Sedi reservatam ex *Constitutione Sixti V. datâ anno 1588.* quam moderavit tamen *Gregorius XIV. anno 1591.* ut à Confessario, ab Ordinario approbato, & ad hoc deputato absolui in foro interno posset. Et à qua etiam Superiores Regulares in externo foro, per priuilegia absoluunt. *Vide Roderiguez. 1. 2. Reg. Q. 9. 33. a. 4.*

DVBIVM X.

Quæ requirantur ut incurratur Casus reservatus de falsificatione sigilli vel manus Officialium Monasterij, &c.

R Espondeo 1. Requiri falsitatem siue mutationem veritatis, qui enim nomine alicuius Officialis ab eo requisitus signaret, vel sigillaret, fingendo manum vel sigillum, non incurreret.

2. Requiritur dolum seu animum decipiendi: si enim tantum ad artem siue ingenium adstruendum fiat, casus non incurritur.

3. Debet fieri cum intentione nocendi; si enim ad recreationem & iocum, sine ullâ intentione aut periculo nocendi, vel detrimentum inferendi fiat, sicut peccatum vix esse potest, sic casus reservatus non erit. Dixi (sine periculo nocendi) ne nimirum alius tali signaturâ vel falsitate ab altero factâ utatur. Tunc namque ex tali falsificatione, detrimento & dolo futuro, causam dat, & casum incurrit.

4. Damnum intentum, aut quod sequi potest, debet peruenire ad peccatum mortale, alioquin casus reservatus non erit, materiæ defectu.

Respondeo 2. Nomine Officialium intelligi eos qui regimen aliquod Monasterij habent, ut Generales, Prouinciales, Commissarij, Guardiani, Vicarij, &c.

D V B I V M. XI.

Quæ requirantur, ut Casus reservatus defurto rerum Monasterij incurratur?

Respondeo 1. Requiritur ut reuera sit fur-
tum, idest, Acceptio rei alienæ inuito
Do-

Domino, Vfuario, siue Administratore. Quod committere conuincuntur qui res de facto communi vsui in communi officina vel officio applicatas, surripiunt furtim, & sibi applicant vel consumunt, vt libros ex bibliothecis, pannum ex sartorio, instrumenta ex officinis. Item, qui res Fratrum vsibus de facto applicatas sibi furtim vsurpant, vt vestes, libros, manuscripta, &c. Item qui res Monasterij, etsi nulli in speciali applicatas surripiunt, vt foris sæcularibus aut aliis donent.

Porrò aduerte: Non parua difficultatis esse distinguere inter proprietatem & furtum, cum ferè ista duo simul concurrant: qui enim, inuito superiore, aliquid surripit, vt plurimum proprietatis vitium committit: hoc solum distinctionis excogitari posse videtur: quod si quis res iam vel communi officinae, vel officio, aut particulari Fratri assignatas furtim surripiat, inuitis superioribus, furtum committit: Sin autem rem necdum applicatam aut alicui communi vel particulari vsui assignatam, sibi, contradicente Superiore, applicet, tunc demum proprietatis vitium incurrere.

Respondeo 2. Requiritur vt quantitas rei, quæ surripitur, perueniat ad peccatum

mortale, cuius suprà in explicatione casus proprietatis mensuram dedimus. Vnum tamen hic aduertendū est circà esculenta & poculenta, quod de ipsis aliud sit iudicium, quam de aliis rebus mobilibus vel immobilibus, tam quoad pretium, quam quoad rationem furti. Quia enim huiusmodi singulis diebus consumuntur, ab vno plus, ab alio minus; in quantitate & æstimatione pretij excessus aliquis præter communem aliarum rerum æstimationem attendi debet, vt quis condemnatur peccati mortalis. Quomodo auctores communiter docent, in furto cibariorum quæ ab ancillis & famulis furtim accipiuntur, non debere seruari rigorem æstimationis, qui in aliis rebus furto sublati seruator, tam respectu mortalis peccati, quam restitutionis, vndē in his iudicium prudens, omnem communis doctrinæ in similibus, rigorem tollere debet & supplere.

In ratione etiam furti prudenter aduertendum est, quod sicut in iis quæ subripiuntur à filiis familias, sæpè magis displicet modus quam factum, ità vt furti non habeat rationem, non æstimatur tam rigorosè: quia filij familias sunt, & in cibo & potu nonnullam videntur in familiâ habere in similibus liberaliorem facultatem:

tatem : ità & in Religiosis huiusmodi subreptiones maturius sunt expendendæ, quia sunt velut filij familias & Monasterij membra : adeòque etsi in his peccent, & de peccatis grauitè sint monendi, ob rationem proprietatis & furti : vbi tamen de ratione casus reseruati agitur, Confessarij maturius omnes circumstantias expendere debent, vt nec Religio patiatur detrimentum, nec poenitens grauamen nimium.

Ex his porrò benè aduertant Fratres casum reseruatum incurri, non tantum vbi res communitati assignatæ subripiuntur, sed etiam vbi res Fratrum vsibus relictæ, vt libelli, scripta, imagines, & id genus : quæ enim Fratrum sunt, Monasterij sunt, etsi vsus illis concedatur.

TITVLVS II.

De recurſu pro Caſibus reſer-
uatis.

QVÆSTIO I.

*An ex vi Regulæ teneantur Fratres per-
ſonaliter ad Miniſtros pro Caſibus re-
ſeruatis recurrere, eodem inſtanti ſine
mora ?*

CONCLVSIO. I.

EX vi Regulæ tenebantur initio naſcen-
tis Religionis, pro peccatis publicis re-
ſeruatis, ad Miniſtros recurrere. Concluſio
patet ex Regulæ textu.

Iſta verò peccata, de quibus Regula lo-
quitur, fuiſſe publica manifeſtum eſt ex
circumſtantiis ; Recurſus enim ille fieri
non poterat, niſi conſtaret Superiori Con-
uentus, Fratrem recedere, & ad Superio-
rem accedere : Vt autem eum non impe-
diret ſaltem in genere, conſtare debebat de
cauſâ. Secundò tenebatur peccatum mani-
feſtare Miniſtro non Sacerdoti, contrà Sa-
cramenti ſecretum. Tertiò imponebatur
Pænitentia publica vt plurimum. Quartò
prohibetur ſuperioribus ira & conturba-
tio,

tio, quæ in secreta correctione secretorum delictorum non interuenit, minus in Sacramentali. Et ita declarauerunt Gregorius 9. & Innocentius 4. Quorum declarationes in hoc articulo non sunt immutatae. Estque sententia communis Expositorum.

CONCLUSIO II.

Fratres ex vi Regulæ non tenebantur pro peccatis etiam reservatis occultis Ministros personaliter accedere. Ratio est, quia de his Regula non loquitur; & alias nemo se infamare tenetur: se autem manifestè infamaret qui pro aliquo occulto peccato statim à Conuentu recedere & ad Ministrum distantem accedere teneretur.

CONCLUSIO III.

Tenentur Fratres iure diuino pro peccatis reservatis Ministris Prouincialibus, ad illos vel eorum delegatos accedere. Ratio manifesta est: Quia absque illius auctoritate ordinariâ vel delegatâ absolui non possunt à casu reservato.

CONCLUSIO. IV.

Tenentur Fratres pro casibus reservatis recurrere ad habentes potestatem, quamprimum ordinato ac debito modo potest, fieri sine morâ. Ratio est, quia tenentur se à peccato mortali expedire. Nulla tamen
alia

alia obligatio est quam non peccandi ulterius, & quærendæ salutis.

QVÆSTIO II.

An modò præceptum Regulæ de recurſu pro publicis peccatis sit ſervandum?

CONCLUSIO.

MOdò recurſus perſonalis pro publicis peccatis ad miniſtros non eſt ſervandus, niſi expreſſè de nouo ſtabiliatur: Ratio eſt, quia illud præceptum pendebat ab ordinatione Fratrum in Capitulis, vt conſtat ex verbis Regulæ (*Pro illis peccatis, de quibus ordinatum fuerit inter Fratres*) Item ex prudenti iudicio Miniſtri (*Iniungi faciant per alios ſacerdotes Ordinis, ſicut eis ſecundum Deum melius videbitur expedire*) atqui modò nec Patribus ſic viſum, nec Miniſtris, vt huiusmodi comparitiones perſonales communiter fiant, ergò ſervandum. Dixi (niſi expreſſè de nouo ſtabiliatur) ſi enim ſic placeret Patribus in Capitulis ordinare, aut Miniſtri iudicarent expedire, præceptum Regulæ reuiuifceret, & Fratres pro publicis peccatis, ad huiusmodi recurſum tenerentur.

TEXTVS II.

Ipsi verò Ministri si Presbyteri sint cum misericordia iniungant eis pœnitentiam, si verò Presbyteri non sint iniungi faciant per alios sacerdotes Ordinis, &c.

TITVLVS VNICVS.

De absolutione reſeruatorum.

QVÆSTIO I.

Quis poſſit à peccatis reſeruatis abſoluere?

CONCLVSIO I.

Solus Sacerdos poteſt à peccatis reſeruatis abſoluere. Ratio eſt, quia ſolus in Ordinatione poteſtatem à peccatis abſoluen- di recepit.

Dixi (Sacerdos). Sicut enim Clericus vel laicus à peccatis communibus non abſoluit, ſic nec à reſeruatis abſoluere poteſt. Vnde reſcurſus ad Miniſtros non Sacerdotes, erat tantum reſcurſus externus in pœnam & vindictam publicè peccantis, cum ipſe à Sacerdotibus in foro Conſcientiæ abſolui deberet.

Petes

Petes 1. Si erat tantum recursus exter-
nus in poenam, cur poenitentia à Sacerdote
infligenda erat? Respondeo *ex Pisano in
Regulam. 1.* Quia impositio Poenitentiae ali-
quo modo spectabat ad claves, & cano-
nem. 2. Quia incongruum fuisset, vt Sa-
cerdote peccante, non Sacerdos imposeret
poenitentiam. 3. Quia Sacerdotes melius
qualitatem delicti dignoscere poterant, ob
circumstantias aliquas, quæ, etsi factum sit
publicum, occultæ tamen sunt, & non ni-
si in foro interiori manifestandæ.

Petes 2. An Ministri possint institui non
Sacerdotes.

Respondeo 1. Initio Ordinis (*iuxta
Sanctum B. nauenturam*) cum non esset tanta
Sacerdotum copia, potuisse. Illa tamen ma-
gis erant cum auctoritate Patrum-Fami-
lias Ordinem gubernantes: cum munia
Pastoralia alij Sacerdotes Ordinis subi-
rent. Sicut fit in similibus Congregationi-
bus, vbi non Sacerdotes præfident.

Pro quo aduerte 1. Si laicus præfideat
(cum iurisdictionis spiritualis incapax sit)
non habere plus iurisdictionis quam Pater
in Familiâ. 2. Si Clericus sit, iurisdictionem
Spiritualem Ecclesiasticam penes ip-
sum residere posse, ideò Excommunicare
posse, Iurisdictionem delegar, &c. quam-
uis

uis alia, quæ characterem Ordinis requirunt, exercere nullatenus possit. 3. Quod si Sacerdos sit, tunc liberam, & potestatem & executionem iurisdictionis habere potest, & iure ordinario habet.

Ex quibus collige minus decuisse ut Ministri qui initio Ordinis erant, Laici essent, cum sic omnis iurisdictionis spiritalis Ecclesiasticæ ad regimen incapaces essent. Vnde nec usquam legitur aliquis laicus Minister fuisse. Soli diacono S. Francisco ex priuilegio competebat, qui Fundator & Patriarcha tanti Ordinis à Deo mittebatur & initiabatur. Post illum nullus Minister fuit, qui Sacerdos non fuerit.

Respondeo 2. Ordine modo sic constituto, & dilatato non possunt nisi Sacerdotes in Ministros, aut, Guardianos eligi. Ratio est, quia illi status, ut modò, curam animarum annexam habent, quæ congruè non potest nisi per Sacerdotes exerceri: vnde & Ministri Prouinciales Episcopalem iurisdictionem ex vi officij nanciscuntur, & Guardiani mediam quasi Archipresbyterorum super Parochos. Sicut itaque legibus Ecclesiæ cauetur, ne cui parochiale beneficium conferatur, nisi intra certum tempus Ordinem Sacerdotalem suscipiat ad exercitium curæ Pastoralis, sic
non

non possunt legitimè ad Officia Ordinis non Sacerdotes promoueri, quia cura animarum, velut Episcopalis aut ad minus Parochialis, istis officiis Ordinis est annexa. Et sic resolutum fuit in diffinitorio Capituli Generalis Romani anno 1625. me præsentem, quæ resolutio approbata fuit per Congregationem Illustrissimorum Cardinalium, & condemnati quidam laici Gallia, qui nitente pro eis Pœnitentiario quodam Andegauensi, prætendebant vocem actiuam & passiuam ad Officia Ordinis, allegantes pro sua humilitate, se huiusmodi Suffragiorum ex Regula esse capaces: quia dicit hoc cap. *Ministri verò si presbyteri sint*: Non attendentes quod præter laicos sint Clerici, & quod Ecclesia multas in Prælatis Ordinum condiciones requirit, quarum incapaces laici sunt, quibus Ecclesiæ Ordinationibus Fundator & se & Regulam subiecit.

Dixi porrò (Ordine sic constituto) vbi enim iterum constringeretur, vt in Indiis aut terris Barbaris, vt Sacerdotes sufficientes non reperirentur: tunc enim vt Sanctus Didacus sic & alij humiles laici præfici vt Patres Familias possent.

CONCLUSIO II.

Soli Superiores, quibus casus reseruati sunt, possunt per se vel per delegatos à casibus reseruatis absolvere. Ratio manifesta est ex terminis, si enim reseruati sunt Generali, solus Generalis absolvere potest vel delegare, Si Prouinciali, solus Prouincialis, &c. Excipio semper Papam & Superiorum Superiores, qui possunt quidquid inferiores possunt.

CONCLUSIO III.

Possunt de consuetudine siue delegatione vniuersali & perpetua Guardiani, & in eorum absentia Vicarij sine Præsidentes per se absolvere, imò & delegare alios Confessarios, vt subditos à peccatis reseruatis absoluant. Ratio conclusionis sumenda est ex communi praxi Ordinis, pro quibus *videndus est Corduda, qui nonnullas Constitutiones & litteras citat.*

Dices, Guardiani respectu auctoritatis absoluendi à reseruatis sunt delegati, ergò vices suas seu auctoritatem delegare non possunt. Respondeo 1. negando consequentiam, sunt enim delegati perpetui & ad vniuersalitatem causarum, qui delegare possunt in causis singularibus. Respondeo 2. Consuetudine antiquissimâ & perpetua obtinere rationem Ordinariorum, vnde & absol-

absoluere & delegare communiter possunt, nisi Prouinciales huiusmodi potestatem coarctarint. Possunt enim ex natura reservationis Prouinciales potestatem Guardianorum quauis consuetudine immemorabili introductam coarctare, imò & Generales Prouincialium.

CONCLUSIO IV.

OMnes Superiores quibus cásus reseruantur, tenentur auctoritatem absoluendi delegare deputatis Confessariis, quoties eam sibi concedendam indicauerit ipse Confessarius postulans pro Pœnitente. *Ità Clemens VIII. in suo Decreto.*

Petes: Quos possint Superiores à casibus reseruatis absoluere? Respondeo Subditos omnes suos respectiuè; Generalis omnes Fratres Ordinis; Prouincialis Fratres suæ Prouinciæ; Guardianus omnes Fratres sui Conuentus, &c. His annectuntur Hospites per Prouincias siue Conuentus transeuntes, aut in eis aliquo tempore remanentes; Apostatæ cum à Guardianis & aliis Superioribus etiam extrà suas Prouincias diuagantes comprehenduntur, qui ab illis absolui possunt, non tantum dum sunt in Conuentibus, sed etiam foris in Conuentuum suorum districtibus. *Patet*

ex Constitutionibus Ordinis & Privilegiis Apostolicis ac communi praxi.

QVÆSTIO II.

An superiores Ordinis Fratrum Minorum possint suam auctoritatem alicui Confessario extrà Ordinem delegare?

Ratio dubitandi sumitur ex verbis Regulæ; Si verò (Ministri) Presbyteri non sint mittant eos ad alios Sacerdotes Ordinis: Ex quo Hugo de Dina in hunc locum dicit: Quod Ministris, qui curam animarum Fratrum principaliter habent, non permittitur, ut in Casibus suis extraneos eisdem Fratribus Confessores; videlicet Sæculares, vel Religiosos assignent, sed tantum huius Ordinis Sacerdotes. Hæc ille: qui postea excipit necessitatem in periculo mortis. Eodem modo loquitur & censet Bartholomæus Pisanus in hunc locum.

CONCLUSIO I.

EX vi Regulæ non est prohibitum Ministris siue Superioribus delegare Confessariis sæcularibus, aut aliis Regularibus suam auctoritatem absolvendi subditos in foro Conscientiæ. Ratio est, quia ut superius diximus: Regula tantum loquitur de recurſu publico pro peccatis & de iniunctione publicæ poenitentiae, quæ bene

Fe

affig-

assignanda remittitur ad Sacerdotes Ordinis : quia convenientissimum est ut peccata in Ordine commissa in Ordine iudicentur , tam ex perfectione iudicii , quàm ex naturâ delegationis, quæ intrâ Rempublicam eandem fieri debet : tum ad euitandum scandalum : maximè cum ea, quæ in Regula præscribuntur , sint fori externi.

CONCLUSIO. II.

DE Iure nullus Confessarius sæcularis aut alterius Religionis Regularis etiam ab Ordinario approbatus , potest in foro interno Confessiones Fratrum Minorum audire , & eos absolvere à peccatis mortalibus. Ratio est : quia, ut supponitur, non sunt approbati ab Ordinario Pœnitentis, qui est Minister Prouincialis vel Generalis.

Et ne quis virtute Priuilegiorum generalium prætendat aliquam in huiusmodi Confessionibus & Absolutionibus auctoritatem , expressæ sunt prohibitiones in Priuilegiis Fratrum Minorum. *Clemens IV.* Inhibuit vniuersis Ecclesiarum Prælatiis, & aliis quibuscumque , ne Confessiones Fratrum Minorum præsumant, inuitis eorum Prælatiis, audire. *Compend. Priuileg. V. Confessio. n. 4. Bonifacius VIII. in Mari magno : Inhibemus*

benus vniuersis Fratribus vestri Ordinis, ne aliqui illorum nisi in necessitatis articulo, aliis quam Prælati suis peccata sua confiteri præsumat, vel aliis Sacerdotibus eiusdem Ordinis, secundum Regule & ipsius Ordinis Statuta.

Huc spectat prohibitio Leonis X. sub pœnâ Excommunicationis latæ sententiæ; ne vllus Fratrum Minorum audeat accipere Bullam Cruciatæ, ratione cuius possit confiteri quibuscumque Sacerdotibus, &c.

Et Innocentius VIII. idem prohibuit ac declarauit, quamcumque absolutionem, quoad Fratres, irritam & inanem.

Alia etiam ampla habetur Declaratio Clementis VIII. per expressam Bullam, quæ incipit: *Romani Pontificis; datam Romæ 23. Nouembris, anno 1599. Pontificatus sui anno octauo.* Vbi pro omnibus, tam Fratribus quam Monialibus omnium Ordinum mendicantium, & non mendicantium, reuocat Bullam Cruciatæ, & alia omnia particularia indulta, quoad articulum electionis Confessariorum extrâ Ordinem, & subdit: *Sed nostræ (ait) intentionis existere quod iidem Fratres & Moniales, quantum ad Sacramentum Pœnitentiæ seu Confessionis administrationem, dispositioni suorum Prælatorum subiecti sint, Apostolicâ auctoritate, præsentium tenore, perpetuò declaramus, eis ta-*

men Prælatiſ, vt in vſu huiusmodi poteſtatiſ ſe cum ſubdiſ benignoſ & facileſ exhibeant, præcipimur & mandamus. Hæc ibi.

CONCLUSIO III.

EX priuilegio interdum in caſibur neceſſitatiſ, licet Fratribur Minoribur extra Ordinem confiteri. Sic apud Hugonem, in articulo mortis. Sic Leo X. Conceſſit Fratribur Minoribur iter agentibur, quando copiam Sacerdotiſ ſiue Confefſarij ſui Ordiniſ non habent, vt poſſint Sacerdoti alteriur Ordiniſ vel Præbitero ſæculari confiteri: dummodo non fiat in fraudem, & dicant ſuo Prelato poſtea vbi domum fuerint reuerſi vel illi occurrerint. *Vnde Compend. Priuileg. V. Abſolutio ordinaria quoad Fratres.*

CONCLUSIO. IV.

Poſſunt Miniſtri Prouincialeſ delegare interdum ex graui cauſa auctoritatem ſuam Confefſario ſæculari vel Regulari alteriur Ordiniſ, ad abſoluendum Fratres ſuoſ ſubdiſ in foro Conſcientiæ. Ratio eſt quia nullo iure prohibetur, & ipſe quaſi Episcopalem reſpectu ſuorum ſubditorum poteſtatem & Iuriſdictionem habet: Nec Regula, vt ſupra docui, de hoc foro loquitur: Vnde ſicut Monialibur ſæpè Sacerdoteſ Sæculares præficiunt, ſic in certis cauſis
pro

pro Fratribus auctoritatem delegare possunt. Idque supponunt decreta Pontificum, quæ prohibent ne audiant Confessiones inuitis Superioribus.

Dixi (Ministri Prouinciales) Hoc enim iure non gaudent Guardiani, quorum sicut non est approbare Confessarios, sic nec extrà Ordinem delegare.

Dixi (Ex graui causâ) quia ob scandalum & circumstantias, non expedit huiusmodi facultates dare, nisi causa salutis inferioris urgeat. Ex dictis in 1. Conclusionem patet Responsio ad rationem dubitandi &c.

QVÆSTIO III.

An Superiores siue Prælati Ordinis possint absolvere à Casibus Papæ reservatis?

S Vppono : Multos casus Summo Pontifici reservatos esse, vt patet ex Bulla Cœnæ & aliis Decretis & Sacris Canonibus.

CONCLUSIO.

Omnes Prælati siue Superiores Ordinis possunt ex indultis & Priuilegiis Summorum Pontificum absolvere Subditos ab omnibus casibus etiam Bullæ Cœnæ reservatis, nec non ab omnibus sententiis,

cenfuris, & pœnis, à iure, vel homine quouis modo latis, etiam eidem Sedi Apostolicæ reservatis, exceptis casibus, pro quibus meritò ad S. Sedem Apostolicam destinandi essent: qui à Sixto 4. circa Annum Domini 1454. quatuor referuntur nimirum, 1. Si Hæretici relapsi. 2. Si Schismatici 3. Si litteras Apostolicas falsificassent. 4. Si ad infideles prohibita detulissent. Pro quibus omnibus vide Emanuelem Roderiguez tom. I. Q. Q. Reg: q. 20. a. 9. & aliquot antecedentibus, & sequentibus. Qui particulariter a. 9. probat per processus & publicationes annuas Bullæ Cœnæ Priuilegia, siue per Clementem 4. siue per Sixtum 4. non esse reuocata (contrà opinionem Collectoris aut aliorum) cuius sententiæ ob rationes quas allegat, lubens subscribo, nec addere plura delidero, cum hæc præcisè non spectent ad Regulæ expositionem.

ANNOTATIO NOTABILIS.

Obserua verò sub nomine Superiorum intelligi non tantum Prouinciales sed etiam Guardianos, Vicarios in absentia Guardianorum, Præsidentes qui vicem Guardianorum subeunt, ex communicatione cum Patribus Dominicanis iuxta Concessionem Iulij 2. Pontificatus sui anno 6. qui om-

omnia concessa Prouincialibus, & Prioribus Conuentualibus, concessit Guardianis Fratrum Minorum: Et *Sixtus* 4. ad Vicarios in absentia Priorum ac consequenter Guardianorum ampliauit, & veracius de Vicariis sententiam istam defendit, vt videre est apud *Emanuelem Roderiguez supra a. 2. & 3.* Cetera vide apud eundem diuersis locis, & *Compilatores Priuilegiorum*, ne excedam, vbi singula nimis pro Regulæ explanatione inquirō.

IN *Ec 4*

IN CAPVT VIII.

TEXTVS I.

*Vniuersi Fratres unum de Fratribus
istius Religionis, teneantur semper
habere Generalem Ministrum & Ser-
uum totius Fraternitatis & ei tene-
antur firmiter obedire.*

TITVLVS PRIMVS.

De Ministro Generali.

QVÆSTIO VNICA.

*An possint esse plures Generales Ministrⁱ
Ordinis Fratrum Minorum?*

CONCLUSIO I.

EX vi Regulæ non possunt esse plures
Ministri Generales Ordinis Fratrum
Minorum. Patet ex Regulæ verbis. Vnde
Hugo de Dina: voluit Sanctus unitatis amator vt
familia sua poneret sibi caput vnum, & totius
ouilis sui fieret pastor vnus &c. Porro qualiter
modò plures sint Generales, iuxta diuersas
familias Reformationum, diximus latius
in c. I.

CON-

CONCLUSIO II.

Generalis Fratrum Minorum ex vi Regulæ debet assumi ex Fratribus professis. Pater similiter ex textu. *Teneantur (inquit) vnum de Fratribus istius Religionis semper habere Generalem Ministrum, &c.*

Porro hic aduertendum est nomen Superioris Generalis ab ipso fundatore dictatum esse, vt Minister & Seruus vocetur, quod iuxta S. Bonaventuram summam humilitatem tangit, vt (inquit) *qui dum Subditus erat obediebat vni, aut duobus, sciat se in Generalem Ministrum electum, debere omnium necessitatibus obedire.*

Aduertendum 2. Obedientiam hic intelligi debere eodem modo & præcepto, quo in 1. cap. intelligitur & in c. 10. latius explicabitur. Vnde hic non est speciale præceptum sed in idem concurrit.

TITVLVS II.

De Fraternitate Ordinis, & eius scissione.

QVÆSTIO I.

Quid intelligat S. Franciscus nomine Fraternitatis?

Aduerte 1. Vbicumque S. Franciscus in Regulâ loquitur de suo Ordine,

non vti nomine *Ordinis*, sed semper nomine *Fraternitatis*. Ità hoc c. 8. *Vniuersi Fratres vnum de Fratribus istius Religionis teneantur semper habere Generalem Ministrum, & Seruum totius Fraternitatis, &c.* Et c. 12. mandatur Ministris vt petant à Domino Papa vnum Cardinalem: *Qui sit Gubernator, Protector, & Corrector istius Fraternitatis.*

Aduerte 2. illud nomen sumptum esse ex Euangelio Matth. 2. & Ioan. 12. vbi Apostoli vocantur *Fratres*, & ex Apostolo Paulo 1. ad Thess. 4. & ad Hebr. 13. vbi Christiani nomine *Fraternitatis* significantur, & frequentissimè apud Petrum 1. Epist. c. 1. 2. & 3.

Aduerte 3. nomen hoc *Fraternitatis* dicere duos respectus: Prior est, ad identitatem siue vnitatem Principij, à quo qui *Fratres* dicuntur descendunt: Posterior est ad commune vinculum, quo iidem ad inuicem fraternè vniuntur. Vnde sicuti in naturalibus illi verè & propriè *Fratres* dicuntur, qui ab iisdem parentibus originem trahunt, & communione sanguinis coniuncti sunt: sic in moralibus illi *Fratres* sunt, qui ab vno, seu sub vno morali principio degentes, communi lege, spiritu, educatione, &c, viuunt. Quomodo notauit Tertullianus l. de Corona militis, Christianos dici Fra-

Fratres: Non (inquit) tantum iure naturæ, quo
 quivis Frater & proximus est, etiam hæreticus,
 etiam infidelis; sed quia Patrem vnum Deum ag-
 noscimus, vnum sanctitatis spiritum bibimus, de
 vno vtero ignorantie eiusdem, ad vnâ lucem
 expauescimus veritatis. Quibus alibi similia
 habet.

Aduerte 4. *Fraternitatem* dupliciter su-
 mi. 1. Logicè, pro ipsa relatione Fratrum
 ad inuicem. 2. Moraliter, pro ipsa Fra-
 trum congregatione, in quo sensu hic acci-
 pitur.

CONCLUSIO.

Fraternitas in Regulâ Fratrum Mino-
 rum nihil est aliud quam: Congregatio
 plurium, à S. Francisco, vel eius successoribus or-
 dinatè descendendum, qui Regulam Fratrum
 Minorum in suâ puritate, sub eodem S. Francisco,
 vel eius Successoribus voverunt, & seruare con-
 tendunt.

Dixi (*Congregatio plurium*) Fraternitas
 enim non nisi inter plures seruari, aut dici
 potest. Vnde si quis priuatus Regulam S.
 Francisci voveret sine Ordine ad Congre-
 gationem, Frater Ordinis dici non pos-
 set.

Dixi (à S. Francisco, vel eius Successoribus
 descendendum) solus enim S. Franciscus, &
 eius Successores tamquam principia gene-
 rationis

rationis spiritualis, huic Fraternitati aggregare possunt. Vnde si quis inter manus Episcopi Regulam S. Francisci voueret, de hac Fraternitate & Ordine non esset, nisi fortè Episcopus auctoritate Prælatorum Ordinis id faceret.

Dixi (*qui Regulam Fratrum Minorum vouerunt*) si enim distinctam, huius Fraternitatis non erunt. Quomodò Fratres Tertiij Ordinis, ad hanc Fraternitatem non pertinent, quia etsi ab eodem principio descendunt, non tamen eodem generationis semine, quia Regulam aliam habent, & velut altero vtero nascuntur. Quod similiter dicendum est de Sororibus, tam secundi Ordinis S. Claræ, quam Tertiij Ordinis Pœnitentium, siue facto respectu ad inuicem, siue ad nos.

Dixi (*sub eodem S. Francisco, vel eiusdem Successoribus*) quemadmodum enim Christiani quantumvis piè in Christo viuant, si tamen & Papam & legitimos Episcopos, ac Pastores Ecclesiæ non agnoscant, à communi Ecclesiæ Fraternitate, suo schismate rescissi sunt: sic qui à S. Francisco & eius legitimis Successoribus recedunt, in hac Ordinis Fraternitate non computantur, etsi Regulam S. Francisci in puritate voucant & seruent.

Dixi

Dixi amplius (*qui Regulam Fratrum Minorum in sua puritate vouerunt*) qui enim Priuilegiis alteratam vouent, ad hanc Fraternitatem non spectant, cum non censeantur eodem semine nati, sed alio, siue alterato, ac consequenter eiusdem sanguinis communionem non habeant.

Ex quibus omnibus infero tria requiri ad hanc Fraternitatem. 1. Vt Fratres descendant à S. Francisco immediatè, vel mediantibus eius legitimis Successoribus. 2. Vt Regulam in suâ puritate voueant. 3. Vt illam sub S. Francisco, vel eius Successoribus legitimis seruare contendant.

QVÆSTIO II.

Quod sit speciale symbolum huius Fraternitatis?

Commune est Fraternitatibus & Sodalitiis præter leges, & decreta communia, in quibus aliquandò cum aliis conueniunt, speciale symbolum habere, quo à cæteris distinguantur, & sub quo, velut speciali signo, adunentur. Quod & in militiis peruium est.

CONCLUSIO.

Speciale symbolum Fraternitatis Ordinis S. Francisci, est *Altissima Paupertas*
quia:

quia etsi, ut aliàs docuimus, summam obedientiam habeat, quæ duobus solis terminis clauditur, *contra Animam*, scilicet & *Regulam*: purissimam Castitatem voueat, quæ non solum actus & cogitationes malas, sed etiam suspecta consortia & consilia, quamuis non mala, rescindit, *ut latius dicetur c. 11*. Specialiter tamen à cæteris Ordinibus distinguitur & super illos efflorescit, *Altissimâ Paupertate*, quæ omnis re proprietatem, & quosuis iuris actus abiicit, tam in communi, quam in particulari. In quâ paupertate nullus hactenus Ordo in Ecclesiâ huic Fraternitati assimilatus est, imò per hanc omnes legitimi Filij S. Francisci ab illegitimis & spuris sunt distincti, ut postea patebit.

Hoc porrò symbolum erexit ipse S. Patriarcha c. 6. Regulæ. *Hæc est*, inquit, *celstudo altissimæ paupertatis*, quæ vos *charissimos Fratres meos*, *Heredes*, & *Reges Regni celorum instituit*, *pauperes rebus fecit*, *virtutibus sublimauit*. *Hæc sit portio vestra*, quæ perducit *in terram viuentium*, cui *dilectissimi Fratres totaliter inhaerentes*, *nihil aliud pro nomine Domini nostri Iesu Christi in perpetuum sub celo habere velitis*. Vnde & idem S. Patriarcha, dum Institutum suum ab Innocentio 3. anno 1210. stabiliri auctoritate Apostolicâ postulauit.

stularet, efficacissimè proposuit Parabola-
 lam Regis Iesu Christi, Virginem quam-
 dam speciosam in deserto velut dereli-
 ctam, paupertatem (scilicet) desponsan-
 tis, ex quâ Filios genuit, Fratres Mino-
 res, de quibus infert: *Non est (inquit) for-
 midandum, quod fame pereant æterni Regis Filij
 & Heredes, qui ad imaginem Regis Christi per
 Spiritus Sancti virtutem, de paupere Matre
 nati, & qui per Spiritum paupertatis sunt in
 Religione pauperculâ enutriendi. Vide S. Bo-
 nauent. in vita S. Francisci l. I. c. 3. qui & c. 7.
 Paupertatem describit S. Francisci Spon-
 sam, pro quâ Patrem, Matremque reli-
 quit. Et in grauissimâ illâ oratione, quam
 S. Franciscus habuit ad Fratres suos de
 laudibus paupertatis relatâ in antiquâ le-
 genda c. de perfectione paupertatis, & apud
 Pisanum Conformit. 12. c. 15. ostendit:
 Paupertatem esse virtutum Reginam, Specia-
 lem viam salutis, Humilitatis fomentum, Per-
 fectionis radicem, Evangelici agri thesaurum
 absconditum concludit: Evangelica (inquit) hæc
 Paupertas nostri Ordinis est Fundamentum, cui
 substrato primariè sic omnis structura Religionis
 innititur, vt ipsius firmitate firmetur, & euersio-
 ne funditus euertatur. Quantum itaque Fratres
 declinabunt a Paupertate, tantum mundus decli-
 nabit ab eis, & quærent, & non inuenient. Si do-
 minantur*

minam meam paupertatem complexi fuerint,
 mundus eos nutriet, quia mundo dati sunt ad sa-
 lutem. Hæc ibi. Amplius Marianus c. 13. §. 1.
 citatus à R. F. Luca VVadingo, ad annum Christi
 1215. refert S. Franciscum, habitâ gra-
 uissimâ aliâ oratione de laudibus Pauper-
 tatis, cum Fratre Massæo iuisse Romam,
 ad limina Apostolorum Petri & Pauli, vt
 illorum precibus Spiritum S. paupertatis
 pro se & Ordine suo impetrarent: quem
 etiam orantes in diuersis Sacellis, apparen-
 tibus SS. Apostolis B. Francisco obtinue-
 runt, Vnde illum SS. Apostoli sic sunt allo-
 cuti: *F. Francisce exaudita sunt in conspectu Dei
 orationes tuæ, & vberes lachrimæ, quas effundis,
 pro acquirendâ sanctâ paupertate, quam Chri-
 stus Magister noster, eiusque S. Genitrix amplexi
 sunt, & nos ipsius Apostoli sumus sc̃ctati. Misit
 proinde nos ad te Dominus Iesus Christus, vt an-
 nuntiemus tibi quod feliciter exorasti, & con-
 cessus tibi, tuisque est thesaurus Sanctissimæ
 Paupertatis, quam qui verè poss' derint, & per-
 fectè professi fuerint, ipsorum erit regnum celo-
 rum.* Hæc ibi. Hoc symbolum assumpserunt
 tres illæ mulieres pauperculæ staturâ, æta-
 te, ac facie per omnia similes, quæ Sancto
 Francisco in planitie illâ inter Campilium
 & S. Quirinum occurrerunt illum nouo
 salutationis modo salutantes: Benè veniat
 (in-

(inquit) *Domina Paupertas*, Et Nicolaus III. in Bullâ quæ incipit: *Conuenientibus vobis*, &c. Datâ Romæ 17. Calendas Iunij, Pontificatus anno 2. de hoc Ordine loquens: *Hic est* (inquit) *fons scientiarum fluenta scaturiens, signatus paupertatis insigniis.*

Ex quibus omnibus constat huius Fraternitatis singulare, & fundamentum, & symbolum fuisse. Vndè & in primæua illa nascentis Religionis ætate: Ordo Fratrum Minorum vocabatur: *Religio pauperum crucifixi*, prout ex Illmo. Iacobo de Vitriaco in *Historia Occidentali. c. 32.* in Proëmio retulimus, cuius Encomia de hac paupertate Fratrum latius ibi vide.

Hæc porrò prolixius dixi, quia video ab antiquo sanctam paupertatem fuisse, *Signum cui contradicetur*, & hætenus fuit ab omnibus relaxatis contradictum, & obiectum, ac causa scissionum omnium in Ordine, eo quod pro illâ stabiliendâ, & restituendâ laborarent veri sectatores & Filij pauperum Patriarchæ.

FF

QVÆ-

QVÆSTIO III.

An omnes qui sub Ordine Fratrum Minorum & S. Francisci Regulâ militauerint, vel ad præsens militant, ad hanc Fraternitatem pertineant?

HÆc Quæstio ponitur ratione multarum Reformationum & communis Status Religionis, in quibus totius corporis scissio fuisse videtur: imò & hoc tempore, quo hæc scribo, non est inter Reformatos, qui non ambiat primatum huius Fraternitatis, quem & Conuentuales Priuilegiis Regulam relaxantibus vtentes sibi velut iure vendicare volunt, post negotium per Leonem X. omnium Regum & Monarcharum postulationibus decifum & conclusum. Vt igitur res omnibus pateat, statui omnium Familiarum huius Ordinis, & originem & modum examinare, ex probatissimis Auctoribus, ac vnicuique quod suum est reddere, breui quidem & præcisâ methodo, ad quod examen, narrationem historicam præmitto primò Reformationum, quæ velut membratim introierunt, vsque ad tempora Leonis X. demum eas, quæ post tempora Leonis X. surrexerunt, subnectam.

Hif-

Historica narratio Reformationum Ordinis Minorum, quæ usque ad tempora Leonis X. in Ordine nata sunt.

OMnibus quidem peruium est S. Patriarcham Franciscum altissima iecisse, diuinâ virtute, sui Ordinis fundamenta, ac discipulos suos sanctissimis legibus, verbo pariter & exemplo, instituisse: verum hæc est naturæ humanæ conditio & infirmitas, vt successu temporis etiam solidissima infirmentur, feruida repelcant, & mundanum puluerem etiam purissima quæque & sanctissima contrahant. Verum qui S. Francisco promiserat Ordinem suum in finem mundi duraturum: & qui (ne personarum, tum multitudine, tum virtute deficeret) addiderat: *Quod illis non nascentibus faceret alios nasci, qui, de lapidibus potens est suscitare Filios Abrahæ, tantâ hunc Ordinem dignatus est benignitate proficui, vt nullo non tempore operarios suscitarit, qui & vineam hanc excolerent, & ruinas Ordinis huius repararent, secundum verum & legitimum spiritum S. Patris.*

Prima Reformatio per Casarenses.

CUm igitur adhuc, viuento S. Patre, feruor ille primæuus in pluribus langueret, præeunte in huiusmodi relaxatione sanctæ Paupertatis & simplicitatis F. Heliâ, quem primò constitutum Vicarium suum S. Franciscus deposuerat, & frequentioribus reprehensionibus, imò prædicatione mortis extrâ Ordinem obeundæ à suis relaxationibus abstertere conatus fuerat: mortuo eodem S. Patre, eiusdem Heliæ & sequacium factionibus, graues contrâ Paupertatem Ordinis abusus in Ordinem sensim irreperunt, ingenti luctu Sociorum S. Patris, & aliorum plurimorum Zelatorum, quorum numerus non erat exiguus. Sanè contrâ F. Heliam, tunc iterum Ordinis Vicarium S. Antonius Paduanus, & F. Adam de Marisco, grauiter insurrexerunt, & coram Summo Pontifice Gregorio IX. anno 1230. cum accusantes ab officio Vicariatus, absolui curarunt, substituto in Generalem Ministrum per electionem, F. Ioanne Parente viro admodum Religioso, & suæ Regulæ obseruatore. Sed mortuo F. Ioanne Parente, cum iterum F. Helias (qui apparente quâdam Pœnitentia & vitæ austeritate, sibi animos

Fra-

Fratrum deuinxerat) electus in Genera-
 lem esset , cæpit reuerti ad vomitum &
 viam paupertatis & humilitatis exosus,
 contrariam ei,quam S. Franciscus intro-
 duxerat, tenere : donec demum pij Fra-
 tres ad vbera sancti Institutoris enutriti,
 Duce F. Cæsario Spirensi, viro sanctissi-
 mo & integerrimo, grauitè Heliam com-
 monerent & instanter rogarent, vt ab
 huiusmodi relaxationibus & Fratrum se-
 ductionibus abstineret, & vitam institue-
 ret S. P. institutis conformem. Dissimula-
 uit ille, & callidi ingenij sui impio strata-
 gemate, insurgentem Fratrum zelum op-
 pressit, carcerum ergastulis continuit, ita
 vt pessimo casu F. Cæsarius carcere egre-
 diens necaretur, cuius animam multitu-
 dine Angelorum stipatam vidit Summus
 Pontifex in cælum efferri : Angelo ei signi-
 ficante : F. Cæsarium Spirensensem martyrio
 affectum ob propugnata sanctioris insti-
 tuti rationem, adeoque anno 1239. his
 commotus iterum Summus Pontifex, He-
 liam ab Officio absoluit, vt Religionis per-
 turbatorem, substituto per electionem F.
 Alberto Pisano, viro perfecto. & bono,
 qui mensibus quatuor dumtaxat Ordinem
 rexit morte præuentus, in cuius locum
 per electionem suffectus est F. Haymo An-

glicus, vir magnæ sanctitatis & prudentiæ, qui Ordinem sedulò rexit, Regulam exponi per 4. Magistros, pro Fratrum pacificatione curavit, donec *anno 1244.* vitâ fungeretur. Post huius mortem iterum F. Helias occasionem arripit suæ ambitioni fauentem, sed dum putat iterum ad Generalatum sibi sternere viam, detectis eius fraudibus, ab Innocentio IV. omni fauore & gratiâ spoliatur, ipse verò ab Ordine contrà Pontificem ad Fredericum II. Ecclesiæ inimicum profugit: In locum verò F. Haymonis Anglici electus est F. Crescentius de Essæio, vir venerabilis, iustus, & disciplinæ zelo probatus. Dum porrò hæc ageret Helias, viri pij & sancti, Regulæ S. Francisci zelatores rerum tædio affecti surgunt, & Regulæ suæ puritatem zelantes, in solitaria loca & filuas se recipiunt, vbi extrà communitalis puluerem Deo seruiant secundum puritatem Regulæ, & Spiritum S. Patris; in quibus locis ab anno 1244. in sanctâ obseruantia perseverarunt sub obedientia Generalium, & aliorum Ordinis Prælatorum ad annos sexaginta tres, multo odore pietatis. Et hi dicti sunt Cæsareni à F. Cæsario de Spirâ, cuius fortè disciplinam primò sectati erant, fuitque hæc prima

Re-

Reformatio in Ordine: tamen vt notat R. P. Wadingus anno Christi 1244. n. 3. Corpus Religionis in medio sistens, hac membrorum inæqualitate ac diuerso studio diuexatum, inter extrema securum iter tenebat, vt nec prætense perfectionis intuitu aliorum contemptum præferret, aut sacrosanctum pacis ac charitatis violaret seditione nexum, aut litigiis interturbaret silentium, nec etiam irrepentem dissolutione labem foueret, aut probaret excessus. Hæc ille.

Reformatio II. per Clarenos.

EXundantibus (vt fieri solet) nonnullis falsorum Fratrum relaxationibus, aliqui suæ Regulæ zelatores, quibus semper Religionis corpus abundauit, sæpius surrexerunt, quorum tamen conatus variè sunt repressi ab iis, qui diuisiones Ordinis metuebant: vt constat de F. Raymundo, F. Thoma Tolentinate, & F. Petro Macerateni, qui videntes negligentiam aut facilitate Generalis Aquaspartani multos abusus irrepsisse, in faciè laxioris disciplinæ circa annum 1289. restiterunt, quorum tamen conatus fuerunt impediti. Sed anno 1294. sedente in Cathedra Petri Cælestino Quinto, alij purioris vitæ desiderio allecti, ac captatâ pietate ac propensione

Pontificis in Eremitas : à Summo Pontifice impetrarunt , vt Eremitoria & Solitudines sibi liceret vbicumque ædificare , & in illis Regulam S. Francisci , secundum eius intentionem , & omnimodam puritatem obseruare. Obtinuerunt amplam quidem facultatem , & à Prælatiis Ordinis exemptionem , quibus etiam præfectus fuit auctoritate Pontificiâ in Prælatum F. Liberatus , maximus paupertatis zelator (quamuis R. Pater Gonzaga eis ducem præficiat F. Angelum de Cingulo , qui & Clarenus dictus fuit) Hi omninò ab Ordinis consortio se separauerunt : & vt cauerent ab Ordinis molestiis , Pontifex ad eorum petitionem constituit , vt non vocarentur Fratres Minores, *sed Pauperes Eremitæ Domini Cælestini*, assumpseruntque habitus breues cum simplici caputio dependente pyramidali forma vsque ad chordam, antè , & retrò , cui à tergo pannea lingua hærebat. Subiicebantur Episcopis tamquam Ordinariis suis. Postea verò dicti sunt Clarenii à Claro monte, quem primò inhabitauerunt. Horum magna pars , se in Græciam & in partes Achææ recepit, timens Ordinis indignationem , post renuntiationem Cælestini V. sed circa annum 1296. in Italiam redeuntés , separati ab

Or-

Ordine remanserunt vsque ad annū 1477, quo curante Sixto IV. & instante F. Francisco Samfone Generali, ad Ordinis vnionem redierunt, ea lege, vt soli Ministro Generali subderentur, & sub proprio Prælatō viuerent. Horum aliquæ reliquæ sub Episcopis permanserunt, & *Aclareni*, siue *Clarenuli* sunt dicti.

Reformatio III. per Patres Observantiae Regularis.

HÆc reformatio, quam quidem ad totius corporis restitutionem Deus per merita Sanctissimi Confessoris sui S. Francisci ordinauerat, paruis initiis in diuersis orbis partibus, diuerso tempore incepit, vt melius in toto corpore exurgeret, & quamuis in principio sui, diuersis & aduersis fluxibus periclitata fuerit, ad extremum tamen uniuersa orbis climata, & totum Ordinem peruasit: ita vt quamuis primò partialis in membris fuerit, meritò tamen generalis totius corporis dici possit.

Inchoarunt illam in Italia primò F. Ioannes de Vallibus Sacerdos, egregius paupertatis zelator, cum quodam F. Gentili à Spoletō, qui & F. Paulutius de Fulgineo dictus est, obtento loco Bruliani à Gene-

rali Ministro, sub quo & Ministris Prouincialibus suam Reformationem auspicabantur : sed horum irritus conatus fuit, quia timore scissionis in Ordine, breui sunt separati & per loca alia Fratrum de Communitate distributi.

Resumpsit primum opus F. Gentilis, & à Clemente 6. iterum locum *Bruliani* impetrauit cum aliis tribus scilicet, *Carceris*, *Eremitæ*, ac *Montis Lucij*, cum auctoritate recipiendi pro quolibet loco duodecim Fratres, siue ex Fratribus in Communitate professis, siue ex sæcularibus ad Religionem aduolantibus. Sed iterum, tempestate exurgente, hac gratiâ priuantur, & locis cedere compelluntur.

Feliciori successu rem aggreditur F. Paulus de Trincis Laicus, ex nobili familiâ Trinciorum, qui fauore sui Fratris Domini de Fulginec à R. P. F. Thoma de Frigniano Generali Ministro, anno 1368. præfata loca obtinuit, cum auctoritate viuendi in iisdem, cum quatuor aut quinque sociis, secundum Regulæ puritatem, separatim ab aliis Fratribus: Huic se iunxerunt duo Venerabiles Patres F. Angelus à Monte Leonis & F. Ioannes à Strocomio viri sanctissimi & Prædicatores eximij.

Fouit hanc Reformationem Gregorius

XI. qui vndecim alia loca circa Auinionem F. Paulo concessit, ac ipsum & socios spiritualibus gratiis & indulgentiis prosecutus est, quibus adiuncta sunt alia loca in Prouinciâ Romanâ.

Fouerunt & piissimi Generales sequentes: F. Leonardus de Giffono circa *Annum* 1373. omni beneuolentiâ huic Reformationi affectus, & litteris patentibus eam confirmauit, & F. Paulum constituit omnium Eremitiorum Guardianum. Certarunt in beneficiis elargiendis cum illo successores F. Ludouicus Venetus. 25. Generalis, F. Petrus Cassana 26. F. Martinus à S. Georgio 27. F. Henricus Astensis 28. qui & F. Paulum suum fecit Commissarium omnium locorum Prouinciarum S. Francisci, Romanæ Marchiæ, &c. plenitudinemque potestatis contulit, Fratres suos quocumque transferendi *Anno* 1390.

F. Paulo diem obeunte, secessit F. Ioannes de Strocomio, sub quo & alia loca in Tusciâ huic Reformationi sunt annumerata, quorum omnium locorum à R. P. F. Antonio Pyreto 29. Generali factus est Commissarius *anno* 1420.

Inceperant etiam sub hoc Generali in Galliis *anno* 1388. nonnulli Conuenus reformari in Prouinciâ Turoniæ, quibus & vnde-

undecim loca erant addicta, à quibus cum suboriente vento contratio contentionum eiecti essent Fratres: ipse Generalis F. Antonius Pyreto eos per Apostolicas litteras Benedicti XIII. restituit, eisque F. Thomam de Curte Commissarium suum præfecit. Paulò ante hæc tempora venerabilis sanctitatis F. Petrus Villacretius in Hispaniis Reformationi illi initium dederat in Prouincia Castellæ, quæ etiam foeliciter propagata fuit per Hispaniam, & anno 1388. Portugaliæ penetrauit.

His porro temporibus oborto in Ecclesia schismate circa annum 1405. substitit tantisper Reformatio per 30. annos & amplius velut in deserto tentationum & tribulationum multarum, donec cessante schismate in Concilio Constantiensi eleuato in Petri Cathedram Martino V. pluri-
mi Fratres Regulam sub Ministris obseruantes, tædio persecutionum affecti ad sacrum Concilium Constantiense accesserunt, in quo Fratres illi ab aliis de Communitate sequestrati sunt, & de Obseruantia nuncupati, prouisumque est illis de Vicariis Prouincialibus, qui sub Ministro Generali dictos Obseruantia Fratres gubernarent. Quod Priuilegium & alij plures in diuersis partibus orbis, qui Concilio Constanti-

stantiensi non supplicauerant, postea obtinuerunt à Martino V. Quæ prouisio pro Obseruantibus etiam sub Eugenio 4. durauit, à quo & F. Ioannes de Capistrano auctoritate Apostolicâ Commissarius super Fratres Obseruantes constitutus est; Et deum ad eius mandatum R. P. F. Guilhelmus de Cassali F. Bernardinum de Senis suum Commissarium Generalem instituit super Ultramontanos Obseruantes, vsque quo Rmo. P. F. Antonio de Rusconibus in Generalem Ministrum electo, ipsius rogatu idem Generalis Minister constitueret F. Ioannem de Mauberto pro nobis Cismontanis suum Commissarium Generalem, pro Ultramontanis autem F. Ioannem Capistranum *anno 1443.* Obedientia tamen semper ad Ministros istis temporibus seruabatur, quamuis distributa sic potestas sufficiens esset ad commune regimen Fratrum de Obseruantia. Ex hoc tempore, virtute Bullæ Eugenianæ, cæperunt Vicarij Generales eligi à suis familiis vsque ad tempora Leonis X. quo reformatio vniuersalis facta est sub nomine Obseruantia. Ità vt Vicarij Prouinciales in Cismontanâ Familiâ à Constantiensi Concilio *anno 1415.* inceperint, in Familiâ verò Ultramontana *ab anno 1431.* in primo Capitulo Bon-

Bonnoniensi, pro Fratribus Obseruantiaē Regularis siue de Familiā.

Reformatio IV. per Patres Colletanos, siue etiam Obseruantes sub Ministris.

DVm Fratrum de Obseruantia siue de Familiā sic sub Vicariis lux crescit quasi in meridianum fulgorem: Aliqui secundum puritatem Regulæ viuentes, rationibus nonnullis permoti, sub Ministris Prouincialibus, & eorum immediato regimine permanserunt, qui etiam de Obseruantia dicti sunt, non simpliciter sed de Obseruantia sub Ministris, siue sub Obedientiā Ministrorum, de quibus Leo X. in Bulla quæ incipit: *Ite & vos in vineam meam.*

Ad hos pertinet Reformatio Fratrum Colletanorum, qui procurante B. Virgine Coletā Ordinis S. Claræ Reformatrici, circa annum Domini 1410. iuxta Monasteria ab ipsa reformata primum inceperunt strictissimam vitam secundum Regulæ puritatem; demum verò in plurima loca, ac Conuentus Prouinciæ Franciæ se dilatauerunt vsque ad annum Domini 1508. quo Obseruantibus nomen dederunt, eisque adhæserunt.

De Reformatione Fratrum Amadæorum.

HÆc etiam reformatio sub Obedientiâ Ministrorum Prouincialium cæpit circa annum Domini 1460. per Nobilem quemdam Lusitanum, qui nomen Amatoris vel Amadæi assumpsit, & fauente illi tum Summo Pontifice Sixto IV. tum Generali Ministro, per Italiam propagata multum fuit, donec iterum anno 1608. Obseruantibus vniretur.

De Reformatione per Patres de S. Euangelio siue de Capucio, aut Discalceatos dictos sub Alexandro VI.

HÆc reformatio cæpit anno 1500. cui initium dedit F. Ioannes de Guadalupe ex Obseruantia Regulari, obtenta licentiâ & auctoritate recipiendi Fratres, & ædificandi paupercula Monasteria, siue domunculas pauperculas, in quibus viuere possent iuxta formam S. Euangelij, & puritatem Regulæ S. Francisci, à quâ etiam Patres Regularis Obseruantia incipiebant tantisper declinare.

Porro hi Patres vocati sunt diuersis nominibus: 1. Fratres de S. Euangelio, tum quia

viuebant pauperrimè secundum sanctum Euangelium: tum quia prima eorum Custodia fuit erecta sub titulo S. Euangelij. 2. Vocati sunt Fratres de Capucio, quia elegerunt ad imitationem S. Patris capucium tantisper acuminatum. 3. Vocati sunt Fratres Discalceati, quia nudis plantis ambulabant. Hi aduenientibus variis persecutionibus variè fluctuauerunt, & modo soli Generali Ministro, modò Vicariis Generalibus Observantiæ, imò interdum etiam Ministris Prouincialibus subiecti fuerunt, vt latè docet Barezzo Barezzi in 4. parte *Chronicorum* c. 1. 2. 3. & seq. tandem tamen emerferunt & plures Prouincias obtinuerunt, & ad sollicitationem Patrum de Observantiâ pro maiori vniiformitate circa annum 1506. acumen capucij dereliquerunt, & rotundam figuram resumpserunt: denique se regulari Observantiæ sub Leone X. perfectè vnierunt, ea lege, vt in sua puritate & perfectione vitæ ac austeritate permanerent, quomodò vsque ad præsens manent rigore disciplinæ omnes alias Reformationes excedentes.

Et hæ sunt præcipuæ Reformationes quæ exOrdine processerunt vsque ad tempora Leonis X.

SUMMA IGITUR

QVÆSTIONIS EST.

*An hi omnes Reformati ad unitatem
huius totius Fraternitatis per-
tinuerint?*

Ratio dubitandi est : quia videntur
scissiones & diuisiones in Ordine
causasse.

CONCLUSIO.

OMnes supradictæ Reformationes ad
unitatem totius Fraternitatis siue
Ordinis S. Francisci pertinuerunt, exce-
ptis Clarenis. Ratio est, quia tres condi-
tiones nuper requisitæ ad hanc Fraternita-
tem, cum symbolo Fraternitatis in illis re-
periuntur. Quod sic declaratur: 1. enim
huiusmodi Reformati descenderunt à S.
Francisco immediatè, vel mediantibus
Successoribus eius legitimis, cum fuerint
professi in Ordine ipso, sub auctoritate
Ministri Generalis. 2. Quia Regulam in
suâ puritate vouerunt sine priuilegiis rela-
xantibus. 3. Quia semper sub Obedientiâ
legitimorum Successorum S. Francisci, ni-
mirum sub Ministris Generalibus milita-
uerunt. 4. Denique pro Altissimâ Pauper-

G g

tate,

tate, quæ est symbolum huius Fraternitatis, perpetuò decertauerunt.

Dixi (exceptis Clarenis) et si enim hi Regulam in suâ puritate profiterentur & seruare conarentur, symbolumque Altissimæ Paupertatis erigerent: à Successoribus tamen S. Francisci defecerunt, & ad obedientiam Episcoporum transierunt, ab vnitate separati: quamuis tamen aliquæ eorum Reliquiæ se denuò reunierint, vt superius est annotatum.

Dices: Plures Reformatorum suprâ nominatorum, & specialiter Fratres Regularis Observantiæ de familia se ab Obedientiâ Ministrorum Prouincialium separauerunt contra ordinatam Ordinis Hierarchiam, ergò vnitatem Ordinis sciderunt, & ab vnitate Fraternitatis discesserunt. Respondeo, negando consequentiam. Sub Obedientiâ enim Ministrorum Generalium semper permanserunt, & si quidem Vicarios Generales & Prouinciales aliqui habuerunt, hi veram potestatem Ministrorum habebant, eorumque vices gerebant, deriuatâ semper potestate à capite, vnico Ministro videlicet Generali

Ad rationem itaque dubitandi dico: huiusmodi Reformationes Ordinem non scidisse, sed restaurasse, & saniora eius mem-

membra conseruasse, fuisseque velut fortalitia totius Ordinis contra nequitas inimici, Ordinem dissipare contendentis, resistentia.

QVÆSTIO IV.

An Fratres de Communitate siue Conuentuales ante tempora Leonis X. pertinuerint ad hanc Fraternitatem?

Obseruandum i. quod nomen Conuentualis tripliciter vsurpetur. i. Vt est nomen commune omnibus qui Ecclesias Collegiales siue Conuentuales habent, siue qui Collegiorum ac Congregationum priuilegijs gaudent. Quomodo nomine Conuentualium insignitæ sunt Ecclesiæ Fratrum Minorum, apud quas Conuentus erant per Innocentium IV. in Bulla quæ incipit: *Cum tamquam veri, &c.* Datâ Nonis Aprilis, Pontificatus anno 8, vbi Fratres Ordinis Minorum sic alloquitur Pontifex. *Cum (inquit) tamquam veri & fideles Christi Ministri, elegeritis vobis in domo Domini mansiones, dignum esse credimus, vt habitacula vestra inter alias honorabiles Congregationes fidelium statuuntur: hinc est igitur, quod vestris supplicationibus inclinâti, presentium auctori-*

tate decernimus : vt Ecclesiæ vestræ omnes vt
Conuentus existunt, **CONVENTUALES**
 vocentur. Hæc ibi.

In hac significatione nomen *Conuentua-*
lis omnes Fratres concernit, tam de Ob-
 seruantiâ, quam Capuccinos, aut quosuis
 Recollectos, aut Reformatos, qui Con-
 uentus formatos & Ecclesias habent, &
 tantum excludit eos, qui extrâ huiusmodi
 Conuentus in locis solitariis siue eremito-
 riis habitant, pro eo tempore, quo in præ-
 dictis locis morantur; eo enim ipso, quod
 ad Conuentus formatos, vbi sunt Ecclesiæ,
 reuertuntur, Conuentuales iterum iuxta
 hoc commune nomen & priuilegium nun-
 cupari possunt. Itaque de hac primâ signi-
 ficatione in hoc toto tractatu non est Quæ-
 stio.

2. Sumitur nomen *Conuentualis*, pro no-
 mine distinctiuo proprio siue appropriato
 alicui membro Ordinis, vt ab altero di-
 stingeretur. Et hoc modo nomen *Conuen-*
tualis primò appropriatum est Fratribus
 viuentibus sub Ministris Prouincialibus,
 vt distinguerentur contrâ Fratres de Fa-
 miliâ, siue de Obseruantia sub Vicariis
 Prouincialibus, siue etiam sub Vicariis
 Generalibus viuentes. Cuius appellationis
 fundamentum fuit, quod dicti Fratres de
 Fa-

Familiâ primùm in locis paruis & solitariis, siue etiam eremitoriis cum paruis Oratoriis pauci simul habitarent, quamuis postea ad magnos Conuentus se extenderint, vt nuper est dictum. Alij igitur Fratres nomine distinctiuo & appropriato Conuentuales dicti sunt, quod in Conuentibus formatis & Ecclesiis communiter habitarent. Et de his Conuentualibus Quæstio iam mouetur.

3. Nomen *Conuentualis* modò sumitur pro Fratribus Minoribus, qui bona & redditus in communi possident, ac aliis Priuilegiis, Regulæ rigorem relaxantibus, gaudent, ac sub eiusmodi Priuilegiis explicitè professionem emittunt. Quales sunt illi, qui per Leonem X. sub Magistris Generalibus & Prouincialibus in corpus particulare separati sunt. Quo iterum nomine distinctiuo & appropriato, distinguuntur à Fratribus Regularis Observantiæ & Capuccinis, sed de his iterum in hac quæstione non agetur, sed postea, vt certa ab incertis remoucantur, cum & hi Conuentuales toto cælo à prioribus distent. His sic diligenter obseruatis, pono sequentes Conclusiones distinctas & dilucidas.

CONCLUSIO I.

A Tempore S. Francisci vsque ad Concilium Constantiense, nullus Frater in Ordine fuit vocatus *Conuentualis*, nomine appropriato aut distinctiuo, vt in 2. notabili sumitur. Patet hæc Conclusio legenti omnes Bullas Pontificias & Ordinis Statuta, ac Memorialia vsque ad illud tempus. Vnde & in Memoriali Ordinis, vbi referuntur Reformationes & Reformatorum origines, toto illo tempore Fratres non Reformati; non vocantur *Fratres Conuentuales*, sed *Fratres de Communitate*, Et Clemens V. in *Clementinâ*; Exiui de *Paradyso*, vbi retulit quærimonias ad S. Sedem relatas à Reformatis contra relaxationem Ordinis, proponens excusationes Fratrum non Reformatorum, vocat eos non *Conuentuales*, sed *Fratrum Communitatum*: Tamen (inquit) *Communitas Fratrum*, & specialiter *Rectores ipsius Ordinis* asseriebant, quod prædicta seu plura ex ipsis in Ordine non fiebant, &c. vbi nomine *Communitatis Fratrum* intelliguntur Fratres communiter viuentes, vt à Reformatis illius temporis distinguebantur. Simili nomine vocantur in Decreto Concilij Constantiensis, vbi ordinatur quod Fratres *Observantiæ* per mundum euntes, declinent

clinent si voluerint, ad loca & Conuentus
Communitatis Ordinis.

CONCLUSIO II.

Nomen Conuentualis, vt distinguit
Fratres sub Ministris viuentes, ab
Obferuantibus de Familiâ sub Vicariis,
estque illis appropriatum, primò indi-
tum est à tempore Concilij Constantien-
fis, potissimum ab Eugenio IV. & demum
à sequentibus Pontificibus vsurpatum. Pa-
tet Conclusio legenti Bullas Eugenianas, Pia-
nas, Paulinas, &c. tangentes huiusmodi distin-
ctionem in Firmamento trium Ordinum. Cur
verò tunc temporis illis nomen istud di-
stinctiuum inditum & appropriatum sit:
nulla alia ratio reddi potest: nisi quod iam
Obferuantia de Familiâ in magnam Ordi-
nis partem se extendisset, ità vt adæqua-
tum membrum faceret, & respectu totius
videretur Communitatem æquare. Nam
fuit subitò tantum Obferuantiae Regula-
ris accrementum, vt tempore Iulij II. quo
celebratum est sextum Capitulum Genera-
lissimum, numerarentur ex Fratribus de
Familia quadraginta quinque Prouinciæ, ac
mille ducenti & quinquaginta Conuentus, in
quibus triginta millia & octingenti Fratres mo-
rabantur. Fuit igitur necessarium, vt relicto
nomine Communitatis, Fratres sub Mi-

nistris viuentes , alio nomine ab Obseruantibus de Familiâ discernerentur. Vocati sunt igitur à Pontificibus Conuentuales appropriato nomine , alias communi omnibus , ad significandum alterum Ordinis membrum , quod sub Ministris militabat.

Dices Rmus. P. Franciscus Gonzaga, *Orig. Seraphicæ Religionis* p. 1. fol. 44. dicit Patres Conuentuales Obseruantibus multò antiquiores esse , & Obseruantes à Conuentualibus originem ducere , sed Obseruantes diu ante Concilium Constantiense inceperunt , ergò & magis Conuentuales. Respondeo P. Gonzagam sicut Historicos plures , Ordinis nomen posterius impositum vsurpasse prius , non habitâ ratione temporis , quo impositum est , quomodo in Scriptura nomina centum aut mille annis postea imposita , in Historiæ narratione centum aut mille annis ante vsurpantur ob vocabuli claritatem & meliorem rei expressionem. Sic P. Gonzaga , quia suo tempore nomen Conuentualis in vsu erat , illud etiam vsurpauit vt Fratres designaret , quibus postea Conuentualis nomen clarius inditum est. Sensus igitur est: quod Conuentuales sint antiquiores Obseruantibus, non huius nominis distinctione, sed quia

quia Fratres de Communitate in eos deuoluti sunt, à quibus Patres de Obseruantia, antequam Conuentuales nuncuparentur, exierunt. Cæterum veritatem, quam in Conclusionem proposuimus, quilibet sedulus Lector Bullarum Pontificiarum, & Antiquitatis Ordinis palpare potest.

CONCLUSIO. III.

FRatres de Communitate & Conuentuales dicti vsque ad tempora Leonis X. simpliciter professi sunt Regulam S. Francisci absque Priuilegiis. Patet iterum hæc Conclusio, quia ante tempora Leonis X. in toto Ordine non inuenitur alia Professionis forma, quam illa quâ hodiè adhuc vtuntur FF. Minores de Obseruantia & Capucini, aliique Reformati sequentis tenoris.

Ego Frater N. voueo & promitto Deo. B. Mariæ Virgini, & B. Francisco ac omnibus Sanctis & tibi Pater, toto tempore vitæ meæ seruare Regulam Fratrum Minorum per Dominum Honorium Papam confirmatam viuendo in Obedientia sine proprio & in Castitate.

CONCLUSIO IV.

FRatres de Communitate & Conuentuales dicti non potuerunt licitè pecuniam, bona temporalia, & redditus possidere

dere, aut Priuilegiis contrà Regulæ puritatem vti à tempore S. Francisci vsque ad tempora Leonis X.

Probatur 1. Quia vt dixi simpliciter & purè Regulam vouerunt, ergò ad eius obseruantiam obligati fuerunt.

Probarur 2. Quia Regulæ dictator Christus huiusmodi Priuilegia repudiavit, & à professoribus huius admitti noluit, dum è nube in monte Palumbo, Ministris audientibus, clamauit se hanc Regulam ab eius Professoribus velle obseruari: *Ad Litteram, ad Litteram, ad Litteram; Sine Glossa, sine Glossa, sine Glossa*: inferens se scire *Quid humana fragilitas posset, & quantum eam iuuare vellet.*

Probatur 3. Quia discurrendo per vniuersa Ordinis tempora vsque ad Leonem X. nec S. Franciscus, nec Successores eius Ministri Generales in officio tolerati, nec Communitas Fratrum huiusmodi Priuilegia receperunt, imò illis verbo & facto contradixerunt. Quod inductione prob.

§. I. *S. Franciscus reddituum receptionem & Privilegia contra Regulæ puritatem nec permisit nec admisit.*

Patet ex eius tam formidabili maledictione contrà relaxatos huiusmodi, & eos qui pecuniæ receptionem inducerent, aut sanctam paupertatem terrenarum rerum pulvere macularent, aut aliquam relaxationem quouis modo contrà Regulæ puritatem admitterent fulminatâ, quam refert firmamentum Trium Ordinum, *Primâ parte fol. 17 A te (ait) Sanctissime Pater, & à totâ cœlesti curiâ, & à me pauperculo sint maledicti, qui suo malo exemplo confundunt & destruunt, quod per Sanctos Fratres huius Ordinis edificasti, & edificare non cessas.*

Patet & ex factis eius, qui non tantum superflua & redditus vitabat, sed excessiva ædificia destruebat, & in Testamento loca recipi prohibebat nisi essent secundum sanctam paupertatem in Regulâ promissam. Ad hæc F. Heliam, qui huiusmodi relaxationibus favere videbatur, non tantum ab officio Vicariatus amovit, sed gravius reprehendens eum extrâ Ordinem suum moriturum prædixit,

De-

Denique non est credibile quod tantæ paupertatis & amator & assertor aliquam in Paupertate Altissimâ & Regulæ puritate maculam diffimularet, vbi prohibere potuit, quamuis non deesset in agro eius Zizanium, ad quod euellendum laboraret.

S. 2. Ministri Generales à tempore S. Francisci in officio tolerati, nec redditus, nec Priuilegia contra Regulæ puritatem admiserunt aut permiserunt.

HÆc iterum clara sunt ex Ordinis memoriali vbi singulorum zelus ostenditur. Et quidem F. Ioannes Parens 2. Minister Generalis pauperrimus describitur, qui totum Ordinem nudis pedibus visitavit, quem III. F. Helias sequutus est, bis à Vicariatu Ordinis, semel à Generalatu depositus, quem quia Ordo ob suas relaxationes non tolerauit, etiam à testimonio paupertatis meritò rescandus est. IV. F. Albertus de Fisis perfectus & bonus intitulatur. V. F. Haymo vir magnæ reuerentiæ & totius speculum honestatis vocatur, qui & pro zelo suo imposuit 4. Magistris doctissimis pariter & sanctissimis, F. Alexandro de Ales, F. Ioanni de Rupella, F.

F. Rigando, & F. Roberto de Bastio, ut Expositionem in Regulam facerent, quæ modò adhuc exstat sub nomine *Expositionis 4. Magistrorum*: quæ Expositio quantum ab huiusmodi Priuilegiis & bonis temporalibus sit aliena, omni legenti patet. VI. *Frater Crescentius de Estexo* eius successor homo iustus describitur & disciplinæ zelo probatus, qui curauit etiam Regulæ dubia ad omnimodam eius puritatem melius seruandam ab Innocentio 4. declarari. VII. *F. Ioannes de Parma* in suspicionem huiusmodi reddituum & Priuilegiorum venire non potuit qui maximus paupertatis amicus celebratur, de quo Socij S. Francisci dicere solebant; *S. Patrem sibi resuscitatum*, & qui pedes visitauit totum Ordinem, vnicâ tunicâ contentus. Nec VIII. *S. Bonauentura* aliquam relaxationem aut reddituum receptionem dissimulasse credendus est, qui anno 1260. Narbonæ celebrans Capitulum Generale Constitutionibus Ordinis formam dedit & Ordinem, ac altissimam paupertatem restituit vsque ad utensilia mensarum, quæ ità vilia esse voluit, vt etiam non solum stannea, sed etiam vitrea prohiberet. Reformauit denique Ordinem, & dolens in illum plurima mala irrepere scripsit insignem illam Epistolam
ad

ad Ministros & Custodes, quæ incipit : *Licet insufficientiam meam*. Denique quantum Redditus & bona temporalia ac Priuilegia contrâ puritatem Ordinis abhorruerit, docet eius in Regulam expositio litteralis. Iterum IX. F. Hieronymus de Esculo S. Bonauenturæ Zelum secutus est, qui circa paupertatem itâ Zelatus est, vt dubia quædam circa illam à Gregorio X. Enucleari curauerit. Bulla incipit, *Voluntaria paupertati*: data Nonis Nouembris. Pontificatus anno 3. Idem mandauit famoso cuidam Magistro vt scriberet de perfectione Euangelicâ, contrâ nonnullos paupertatem & Statum Mendicantium mordentes. Illum sequutus est X. F. Bonagratia, cuius sollicitatione Nicolaus III. pro affectu, quem gerebat ad Ordinem, Suriani, omnibus aliis negotiis Ecclesiæ prætermiſſis, per duos integros menses assistente sibi dicto Generali & aliis Patribus ac duobus Cardinalibus F. Benteuenga Albanensi & F. Ioanne Penestrino de Ordine Minorum, deliberatissimam illam in Regulam Fratrum Minorum Declarationem & Decretalē, quæ incipit, *Exiit qui seminat*, edidit: quæ quantum sit à possessionibus & Regulæ relaxationibus aliena, omnis lector arbiter esto. Quam etiam cœteri semper Pontifices pro Ordinis

nis & Regulæ puritate approbarunt : Bonifacius VIII. eam L. 6. *Decretalium* inseruit. Clemens V. in suâ, quæ incipit, *Exiui de Paradiso* illam commendauit. Ioannes XXII. in *Constit. Quorundam* exigit, illam vt maturissimam extollit. Demum hic Generalis tantam habuit curam paupertatis quod anno 1280. per obedientiam & sub poenâ excommunicationis prohibuerit, ne oblatio vlla pecuniaria in Ecclesia S. Mariæ de Portiuncula, etiam in Festo Dedicationis, vel pro eorum necessitatibus recepta expendere, propter cupiditatis notam quam possent Fratres incurrere. F. Atholotus XI. non potuit tam benè stabilita per prædecessorum non continuare, cum per annum tantum Minister Generalis fuerit. Sub F. Mattheo de Aqua sparta XII. Generali nonnullæ relaxationes in Ordinem irrepserunt, non quod fuerit malus aut relaxatus, sed quia factus Cardinalis, externis nimis implicabatur, & in regimine lenis admodum esset, & mitius in re tanti momenti ageret. Quantus verò fuerit puritatis Regulæ & paupertatis assertor, probat eius Zelus in Comitibus Prouinciæ Marchiæ, in quibus omnibus electoribus minus idoneum eligere volentibus restitit, & curauit virum piissimum F. Solomæum de Luca præ-

præfici, quo tempore vidit F. Ioannes de Aluernâ in confirmationem huius zeli S. Franciscum pro suis strenuè pugnans, diabolum fugare, ipso tempore quo Aquaspartanus Electionem ad se reuocabat, cui similia vidit F. Iacobus Auximanus. Consule P. Wadingum *ad annum 1289*. Aquaspartanum secutus est F. Raymundus *Gaufredi XIII.* qui quantum fuerit veræ paupertatis amator & temporalium rerum contemptor, constat ex eo quod à Generalatu absolutus, & ad Episcopatum Paduanum à Bonifacio VIII. electus, non tantum Episcopatum non acceptauit, sed cum Vbertino Cafali pro reformatione veræ paupertatis apud Clementem V. laborauit, donec in Concilio Viennensi ab eodem Clemente V. emanaret solennis illa, & ab omnibus recepta Declaratio siue Decretalis quæ incipit, *Exiui de Paradyso*. Dictum Raymundum Scriptores maximè commendant quod fuerit : *Omniū bonorum fautor, & Euangelicæ paupertatis acerrimus zelator*. Zelum F. Raymundi affectus est F. Ioannes de Murro, XIV. Generalis, qui S. Ludouicum ad Ordinem recepit : qui iterum abusus sub Aquaspartano contrā paupertatem irrepentes eradicare conatus est, ad quod scripsit grauissimam

Epi-

Epistolam ad Patres Ordinis : Inter cele-
 stium insignia gratiarum : in quâ possessiones
 & redditus, vocat, venena paupertatis, maculas
 glorie nostræ ex quibus Deus offenditur, & Ordo
 vilescit ; & animarum perditio procuratur :
 Adiurat verò omnes : Per impreciable pre-
 cium effusi pro nobis Sanguinis Salvatoris , & per
 ipsius sacra Stigmata , quæ in sacro corpore B. P.
 N. Francisci claruerunt, &c. Et simul prohi-
 bet, per obedientiam salutarem sub penâ Ex-
 communicationis , ne quis inducat de cætero, aut
 induci per alios permittat , vt vlli Fratri , Con-
 uentui , siue loco nostri Ordinis , possessiones siue
 redditus annui , aut eleemosyna de prouentibus
 eorundem perpetua assignetur , quinimò huius-
 modi redditus si qui sint, mandat vendi aut di-
 strahi. Vide Firm. 3. Ord. i. p. f. 24. F. Ioan-
 nem de Murro excepit F. Gundisalvus XV.
 qui zelo paupertatis accensus (vt ait Memo-
 riale Ordinis) post Concilium Viennense per
 totum Ordinem discurrens , ædificia nimis sum-
 ptuosa dirui faciebat , vestes excessiuas Fratribus
 auferibat , eleemosynas perpetuas relinquere, &
 annualia (redditus suis Dominis quibuscumque
 obligationibus) compellebat. Et quantum potuit
 pro Reformatione laborauit. Totum Ordinem
 (vt dicit Aluarus de planctu Ecclesiæ) ex-
 propriauit in vita sua , sententiam Excommuni-
 cationis ferens contra omnes Fratres, tam Sub-

ditos, quam Prælatos, nisi infra certum terminum, illis à quibus habebant redditus vel eorum Heredibus resignarent, quod & factum est. Qui postquam Parisiis anno 1313. in visitatione diem clausisset extremum, apparuit quibusdā Fratribus, gloriosus in throno residens cum sceptro & aureā coronā, dicens: Quod sedes throni illius sibi erat assignata, quia purissimè in Ordine seruauerat Regulam & Dominam Paupertatē. Hæc in Memoriali Ordinis: Et quidem Observantiam puram edocuit in libello quem de Præceptis eminentibus & aliis conscripsit. Successit F. Gundisaluo F. Alexander de Alexandria XVI. qui tantum Ordinem per annum cum dimidio gubernavit. Post cuius mortem iterum zelatores quidam perfectionis & paupertatis in communitate ex custodiā Narbonensi surrexerant, & pro puritate Regulæ & Observantiā Declarationis Clementis V. certantes, loca Narbonæ & Bituridis inuasērunt, eiicientes Fratres qui Cellaria & redditus possidebant, & alia indecentia Ordini habebant. Vide Memoriale Ordinis in Firmamento. F. Michael de Cesena XVII. post F. Alexandrum clavum tenuit, cuius iterum puritas, quantum à relaxationibus paupertatis & Regulæ aliena fuerit, demonstrat: quod ipsius inductione Ioannes XXII. fecerit De-

cre-

cretalem, *Quorumdam* *exigit*, in quâ de forma & figura habitus Pontifex concludit, & de granariis & cellariis reformandis sententiam profert: declarat & illud; quod Quæstione de Paupertate Christi altissimâ resolutâ à Patribus in Capitulo Generali Perusino, anno 1325 contrâ Pontificis mentem: ipse Pontificem adiit, & coram illo determinationem Paupertatis defendit. Vnde indignatio Pontificis contrâ illum & Ordinem totum tunc pro paupertate pugnantem, nimis succensa fuit. Post F. Michaellem assumptus est ad regimen F. Gerardus Odonis XVIII. cuius etiâ zelus contra relaxatos Fratres in hoc enituit, quod anno 1331 coacto Capitulo Generali Perpiginaci Statuta S. Bonaventuræ & Successorum restituit, & dictis SS. Patrum exornavit, quæ quantum abhorreant à receptione reddituum & priuilegiis relaxantibus, Lector iudicet. F. Geraldum Odonis secutus est F. Fortanerus Vasalli XIX. qui eodem Religionis spiritu Statuta S. Bonaventuræ tamquam Ordinis fundamenta iterum seruari mandauit, aliis omnibus reuocatis. F. Fortanerio successit F. Guilielmus Farinerius XX. qui surgentibus aliis quærimoniis inter Fratres, quod puritas Regulæ non seruaretur: iterum in Capitulo

lo Generali Assisij celebrato ordinavit, ut Statuta S. Bonaventuræ servarentur ad amissum, quæ etiam per totum Ordinem misit: Et cum circa annum 1355. in omnibus ferè orbis Prouinciis viri Zelatores exurgerent sub illo ordinatum fuit: *ut obseruantia Regulæ perfectiori modo & formâ, prout à Principio Ordinis incepit, seruaretur.* F. Guiljelmo Farinerio in Cardinalem assumpto F. Ioannes de Bucco XXI. ad clauum venit, qui vno tantum anno & mensibus septem Ordinem gubernauit. F. Ioanni de Bucco successerunt per Ordinem F. Marcus de Viterbio XXII. F. Thomas de Frignano aliàs de Bononia XXIII. F. Leonardus de Giffonibus XXIV. F. Ludouicus Venetus XXV. F. Petrus de Cassana XXVI. F. Martinus à S. Georgio XXVII. F. Henricus Astensis XXVIII. & F. Antonius de Pyreto XXIX. qui quantum Sanctæ Obseruantiae zelatores & inimici relaxationum fuerint, probant extraordinarij fauores quos Fratribus se reformare volentibus præstiterunt, specialiter F. Paulo de Trincis F. Ioanni Stocomio, F. Angelo Monte Leonis, qui sub eorum protectione, fauore, & pleno patrocinio, Obseruantiae Regulari in Italia initium dederunt: ut benè demonstrat R^{mus}. P. Gonzaga p. 1. *Orig. Serap. Religionis, pagina. 6. Quinimò &*

F. *Antonius Pyretus* acceptis in fauorem Fratrum Observantium zelantium litteris Apostolicis à Benedicto XIII. in Prouincia Turoniæ, domicilia dictis Fratribus non tantum assignauit, sed etiam ab illis eiectos suo auxilio & fauore restituit, ita vt ei primitiæ reformationis Regularis in Galliis debeantur. Vide Gonzagam *supra* pagina 8. F. Antonio de Pyreto assignat Rmus. P. Gonzaga successorem F. *Angelum Saluetum* XXX. de quo mentionem alij non faciunt, quod tempore isto Ordo cum Ecclesiâ schismate nonnullo laborauerit. His igitur succedit F. *Antonius de Massa* XXXI. schismate Ecclesiæ ablato in Concilio Constantiensi, Martino V. Ecclesiam gubernante. Hic (vt dicit *Memoriale Ordinis*) multum relaxatus fuit, & bonis Fratribus sui status Observatoribus & zelatoribus contrarius, qui iuxta Regulam cum non esset Ordini utilis, sed nociuus, Assisij à Generalatu fuit depositus. F. *Guilielmus de Cassali* XXXII. in locum F. Antonij de Massa restitutus errores prioris emendare conatus est. Hic (vt habet *Memoriale Ordinis*) maximè Ordinis reformationem zelauit, & prout potuit, & quos potuit, reformauit, & S. Coletæ ob sanctæ Reformationis spiritum magno affectu auxiliator fuit.

Successit huic paupertatis zelatori F. *Antonius de Rusconibus* XXXIII. qui omnium vocalium compromisso, instinctu diuino, designatus est Generalis à S. P. F. Bernardino de Senis, cum vocales dissentirent, & plures F. *Albertum de Sartiano* de Observantia Generalem peterent: quem tamen S. Bernardinus F. Antonio præposuit, quod in oratione didicerit: *Observantiam adhuc in suis exordiis debilem B. P. Alberto indigere*. Fuit verò F. Antonius de Rusconibus omnis honestatis & observantiæ zelator, qui ad regimen euectus tantum zelatoribus verè Observantiæ fauit, vt sponte suâ Ultramontanis Fratribus Observantiæ S. Bernardinum suum Commissarium siue Vicarium præficeret, & postea Citramontanis ad suasionem Summi Pontificis F. Ioannem de Manberto similiter suum Commissarium ad augmentum sanctæ Reformationis cum plenitudine suæ potestatis super Observantiæ zelatores designaret. Rmus. P. *Gonzaga* 1. p. pag. 12. putat S. Bernardinum de Senis Vicarium Observantiæ constitutum per Guilhelmum de Casali.

Post F. Antonium de Rusconibus, Prælatus Generalis electus est F. *Angelus de Perusio* XXXIV. quem Firmamentum trium
Or.

Ordinum eodem suæ electionis anno mortuum asserit, quamuis R^{mus}. P. Gonzaga ei triennium regiminis assignet, & hic fuit zelosus suæ Regulæ sectator.

F. Angelum de Perusio in Ministerio Generali subsequitur F. *Iacobus Mozanica* XXXV. qui pro Observantiæ sanctæ puritate reformationes plures induxit per sanctam Obedientiam, præcipiens ut Statuta Benedicti XII. Guilhelmi Farinerij, & Antonij de Rusconibus ab omnibus servarentur.

F. Iacobo de Mozanica per electionem substitutus est *Frater Franciscus de Sauona* XXXVI. qui ad Sedē Petri ascendens Sixtus IV. est nuncupatus. Hic iterū relaxatos Fratres reformare conatus est variis Statutis in vnum correpilatis, quæ postea *Sixtina* dicta sunt, & solis Conuentualibus reformandis seruiebant.

Ante Franciscum de Sauona post F. Iacobum de Mozanica ponit R^{mus}. Gonzaga F. *Ioannem à Sarzuola* 37. vel 36. Cathalanum sub Calixto III. in Capitulo Generalissimo anno 1458. electum, de quo non est dubium quin suæ Regulæ zelozissimus fuerit, cum ut scribit R^{mus}. Gonzaga *suprà pag. 17.* sub illo, & F. Francisco Sauona, Observantia mirum in modum cre-

uerit, ac sub Pio II. & Paulo II. per tredecim annos, omni pace, tranquillitate, ac quiete potita fuerit.

F. Francisco de Sauona successor, nominatus est F. Zanetus, siue Ioannes de Utino XXXVIII. Hic pro suâ in P. Franciscum pietate, egregiè pro sacrorum Stigmatum veritate & decore, velut pro Bulla Summi Regis, ad confirmandam altissimam Ordinis paupertatem singulariter pugnauit.

F. Zanetum de Utino in Generalatu secutus est F. Franciscus Sampson XXXIX. qui quantum Regulæ puritatem dilexerit, eius publica suspiria in Capitulo Generali Cremonæ manifestant: cum enim videret Fratres Conuentuales indies magis relaxari, & à Regulæ puritate declinare ingemiscens coram toto Capitulo dixit: *Olim in nostro Ordine multis temporibus solebat esse & dominari vera Conscientia: tandem intrante & regnante scientiâ, dimissa est prima syllaba (Con) & solum remansit (Scientia): Nunc verò Fratrum malitiâ & negligentia deperit secunda syllaba (Sci) quia scientia & studia depereunt in Ordine, & solum remanet nunc quod sequitur in dicto vocabulo, videlicet (Entia): Quia Fratres moderni tamquam Lapides Bestiales, & mali, sine conscientia & scientia, remanent sicut Entia bruta, & iuxta dictum Apostoli, fa-*

Et sunt primum velut æs sonans, postea velut terra & lapides se inuicem collidentes. Hæc dicebat de Fratribus intra Conuentuales relaxatis. Quod si ita relaxationes sensit, quis dubitet illum zelo plenum eos ad Conscientiam veram reducere studuisse, maxime spatio 24. annorum, quibus Ordinem gubernauit?

F. Francisco Sampsoni in zelo Regulæ & paupertatis non cessit eius Successor F. Ægidius Delphini siue Amelianus XXXX. qui vt scribit Memoriale Ordinis in Firmamento, adeò zelare cepit Reformationem veram Ordinis, quod quidquid pro eâ, & pro Ordinis vniõne potuit, compleuit in partibus maxime Gallicanis in quibus Conuentus multos Patribus Observantia addixit, Ministros Conuentuales, Custodes & Guardianos absoluit, & de Observantia alios in eorum locum restituit: Parisiensi Conuentui & reformatos Superiores & leges reformatas dedit: & Fratribus lachrymantibus in Hispaniam recedens, ibidem reformationem Observantia promouit, constitutis quatuor Ministris de Familiâ, qui reformationem & regimen Fratrum Conuentualium in illis partibus in se susciperent. Quod & prouidè factum fuit. Demum hic Generalis anno 1503. Capitulum Generale Trevis in Gallia celebrauit, quod & intitulauit Primum Capitulum Reformatorum.

volens primos Officiales dicti Capituli esse de reformatis Observantiæ Regularis; vbi & Breue Iulij Secundi, quo vera reformatio Ordinis vbique fieri demandabatur lectum est, & nonnulla pro dictâ reformatione providè ordinata. Et Romam rediens fortissimè pro dicta vnione laboravit, multa ingratitudine Fratrum Conventualium relaxatorum, qui cum de multis falsò accusauerunt, eique restiterunt &c.

F. Ægidius Delphini officio defungens locum dedit F. *Raynaldo Grafiano de Cottignola* XLI. Qui iterum indicto per Iulium II. Capitulo Generalissimo pro reformatione multum laboravit, propositis Statutis ad istam reformationem congruentibus, & multos Conventus suo studio & zelo ad Regularem Observantiam reduxit.

F. Raynaldum non Minori spiritu imitatus est eius Ministerij locum sortitus F. *Philippus Bagua Cauallus* XLII. qui dum Reformationi promouendæ similiter studet, morte præventus est, vno tantum existens anno Generalis.

Vltimum ante vniuersalem Ordinis Vnionem & reformationem locum obtinuit F. *Bernardinus à Prato* XLIII. qui Or-

Ordinem quatuor annis rexit, & defungens sub Leone X. unitum, & velut renascentem vidit anno 1617. dans locum F. Christophoro Forliuensi qui XLIV. Generalis Totius Ordinis & primus ex Vicario Observantia electus & confirmatus fuit.

Ex dictis constat 1. Omnes Generales à Sancto Francisco vsque ad Leonem X. ex viris perfectissimis & Regulam ad litteram profitentibus esse assumptos. 2. Omnes manutentioni observationis Regulæ ad litteram operam diligenter nauasse, præter F. Heliam, & F. Antonium de Massa, quos quia Relaxationes inducebant Ordo non tolerauit sed abiicit, ac officio priuauit. 3. Nullum ex ipsis (præter duos illos) Priuilegia contrà paupertatem siue in redditibus siue in pecuniis approbasse aut admisisse. Quomodo enim approbarent quod tantis sudoribus eradicare sunt conati?

DVBIUM INCIDENTALI.

An Omnes isti Generales fuerint Conuentuales vel ex Conuentualibus assumpti?

R Espondeo 1. Nullum ex omnibus Generalibus vsque ad trigesimum secundum fuisse aut Conuentuale, aut ex Con-

Conuentualibus assumptum. Ratio est, quia hoc nomen Conuentualis, vt est distinctiuum ab Obseruantia, non fuit vsurpatum ante Concilium Constantiense, & Eugenium IV. adeoque cum tales Conuentuales ante ista tempora non fuerint agniti; qui ante tempora ista ad Generalatum assumpti fuerunt, Conuentuales dici non poterunt. *Vide Notabilia initio Quaestionis, & Conclusionem 1.*

Respondeo 2. A tempore Concilij Constantiensis Generales omnes vsque ad F. Christophorum de Forliuio ex Conuentualibus assumpti sunt, non vt modo Conuentuales sunt, bona temporalia possidentes, sed prout nomen Conuentualis omnes complectitur qui sub Ministris vivebant etiam Reformatos, seu Fratres de Obseruantia Regulari sub Ministris.

Respondeo 3. Omnes Generales qui à S. Francisco vsque ad Leonem X. electi sunt fuisse ex Obseruantissimis Patribus, qui siue in Communitate Fratrum, siue sub Ministris & nomine Conuentualium militauerunt: Nullus tamen fuit Conuentualis nomine aut professione eorum, qui post Leonem X. fuerunt, quorum nomen cum prioribus æquiuocum est, & professio planè diuersa, vt patebit.

§. III. *Communitas Ordinis nunquam redditus aut priuilegia contra paupertatem & Regule puritatem admisit.*

SUppono nonnulla Priuilegia Pontificum subreptitiè obtenta. redditus & bona temporalia permisisse Fratribus per Procuratores vice & nomine Romanæ Ecclesiæ recipi. Sic Clemens IIII. In Bulla quæ incipit: *Diuini nominis.* Data Perusij Idibus Februarij: Pontificatus sui anno primo, in qua declarat Fratres Minores posse succedere in bonis Parentum, in quibus successissent in sæculo existentes, & ea vendere ac conuertere in vtilitatem suam. Et Martinus V. in Bulla quæ incipit: *Ad statum Ordinis.* Data Romæ ad SS. Apostolos, Pontificatus sui anno 13. concessit possessionem reddituum iuxta exigentiam locorum. Ante hos neminem Pontificum potui videre qui huiusmodi concessionem daret, quamuis R. P. Gonzaga I. p. f. 4. tit. de Casarenorum initio insinuet Innocentium IV. huiusmodi dispensationem dedisse circa annum 1244. Ordinis 35. cuius non potui reperire vllum vestigium, nec eius est vlla apparentia etiam in Regeſto Pontificio.

Dico

Dico igitur resolutoriè : *Communitatem* siue *Corpus Ordinis huiusmodi Priuilegia non tantum non admisisse, sed omninò illa quouis modo data repudiasse.* Corpus Ordinis sumo ex membris sanis non ex putridis *1.* ex Fratribus suæ professionis Sectatoribus, non tantum sigillatim Reformatis, sed etiam quibuscumque in Communitate Ordinis viuentibus, aut post Concilium Constantiense inter Conuentuales reputatis, quibus (non obstante multorum inhonestâ relaxatione) semper Ordo abundauit. Neque enim soli Cæsareni, Clarenî, Amadæi, Colletani, aut de Familia obseruantes inter sana membra computantur, sed etiam Fratres multi Religiosi in Communitate Fratrum, sub Ordinariis Prælati & Constitutionibus Religionis communiter viuentes, suæ puritatis Regulæ erant assertores Omnibus verò temporibus huiusmodi Priuilegiis & Reddituum possessionibus est contradic-
tum.

1. Per formales oppositiones. Sic S. Antonius Paduanus, & B. F. Adam de Marisco nomine cæterorum Fratrum suæ Regulæ professionem zelantium, se F. Helix opposuerunt, & contra huiusmodi relaxationes Gregorio IX. supplicauerunt. Qui & ad Fratrum postulationem primò declaratio-
nem

nem pro seruandâ Regulæ puritate fecerat.

Post illum B. F. Cæsarius cum plurimis aliiseidem F. Heliae restiterunt super iisdem relaxationibus (vt suprâ diximus cum ageremus de Cæsarenis) qui simili occasione postea ab Ordine se separauerunt circa annum 1244.

Post illum Fratres Zelatores ab Innocentio IV. Declarationem Regulæ postulauerunt ad huiusmodi abusus fugandos.

Post illos Fratres puritatis amantes Nicolaum III. induxerunt vt Declarationem, *Exiit qui seminat* ederet contrâ huiusmodi potissimum impuritates, & Regulæ transgressionem.

Post hos iterum ducibus F. Vbertino Casali & F. Raynundo Gaufrædi aliquando Ministro Generali Fratres contrâ relaxationes reddituum huiusmodi ad Clementem V. in Concilio Viennensi conclamarunt, itâ vt Pontifex ad eradicandum huiusmodi Zizania, præclaram illam Expositionem ederet quæ incipit: *Exiui de Paradiso*.

Secuti sunt præcedentes nonnulli alij, tempore F. Alexandri ab Alexandria Generalis Ministri, qui Narbone & Bituris
istos

istos Fratres relaxatos vi & violentiâ suis sedibus eiecerunt.

Abusus iterum illos exploderunt F. Ioannes de vallibus, F. Gentilis de Spoletto, F. Paulus de Trincis & alij, qui zelatorum duces fuerunt ad reducendam Observantiam Regularem vbique terrarum. Contradixerunt non minus qui de Observantia sub Conventualibus vixerunt, quocumque nomine nuncuparentur, de quibus vide *Memoriale Ordinis & Chronica*.

2. Contradictum est huiusmodi abusibus per Pontifices editis Declarationibus Regulæ amplissimis; vt Nicolai 3. Clementis V. Ioannis 22. in quibus & possessiones & redditus ac errores contra paupertates condemnarunt.

3. Contradictum est per Statuta antiqua Ordinis, a tempore S. Bonaventuræ vsque ad tempora Leonis X. quæ huiusmodi possessiones semper excluderunt. Vide illa in *Firmamento trium Ordinum & Chronicis Ordinis*, ac aliis antiquis monumentis.

4. Contradictum est per ipsa Ordinis capita, qui reformationi similium errorum strenuè laborauerunt, vt diximus suprâ de singulis Generalibus.

Certè Auctor Firmamenti trium Ordinum, qui fuit Conventualis, & sub Ministris

stris vixit, eorumque Obedientiæ assertor pertinacissimus existit, vbi nuper relatas Bullas dispensatorias pro possessione reddituum attigit 2. p. tract. 1. sol. 63. & tract 2. sol. 23. notat dicta Priuilegia fuisse à malè informatis Pontificibus subrepticiè impetrata, quod signum est in Communitate Ordinis, aut etiam inter Conuentuales non fuisse admissa.

Cum & Clemens V. in sua Decretali *Exiui de Paradyso*, vbi recensuit abusus illos de redditibus, pecuniâ, possessionibus, &c. De quibus Ordo accusabatur, subiungit: *Tamen Communitas Fratrum, & specialiter Rectores ipsius Ordinis asserebant, quod prædicta seu plura ex ipsis non fiebant. Quod & si qui reperiuntur rei in talibus rigide puniuntur, nec non contrà talia, ne fiant, sunc facta pluries ab antiquo statuta in Ordine multùm stricta.* Hæc ibi. Ex quibus constat Ordinem huiusmodi non consensisse, imò contradixisse, cum & Statuta S. Bonauenturæ in quibus huiusmodi abusus condemnantur, & sancta Paupertas stabilitur, fuerint paucis additis perpetuò in Ordine commendata, & renouata, & Pontifices perpetuò huiusmodi abusuum Reformationes commendarunt, & omnes Reformationes à paupertate restituendâ cæperunt.

Ordinem & continuationem eleganter perstringit Leo X. in Bulla quæ incipit: *Ite & vos in vineam meam*, in qua & veros huius vineæ cultores agnoscit, & à cæteris separat: Ad hanc (ait) vineam primo mane, oriente iam sole misit ipse Pater Familias Angelum illum ascendentem ab ortu solis, habentem signum Dei viui S. Franciscum, qui comitantibus miræ Sanctitatis viris, prima huius vitis iecit fundamenta. His successerunt Viri Religiosi, qui Duce Beato Bonaventurâ, muros huius vineæ iam vtrunque ruinam minitantes hora 3. S. Trinitatis virtute & adiutorio reparare: Post hos velut hora 6. prodierunt spiritu feruentes Fratres, nonnulli qui à sacro Viennensi Concilio, tamquam à Deo missi & confortati, eneruatam plenè disciplinæ censuram ad sua principia reuocarunt: Hora verò nona moriente Domino, surgentibus indies malis & scandalosis huius vineæ agricolis, suscitauit Dominus spiritum Adolescentis, paucorum videlicet Fratrum, qui Signifero Nominis Iesu B. Bernardino ductore, Sacri Concilij Constantiensis freti præsidis languentem imo penè mortuum per orbem, vniuersum Ordinem viuificauerunt. Nouissimè diebus istis quasi vltimâ horâ apparuerunt viri alij, qui zelantes pro domo Israel, succenderunt lucos, & demoliti sunt delubra, &c. Hæc Leo.

Ex quibus constat, qui reputati fuerint
inter

inter sana membra in corpore Ordinis, & qualiter omnes, impuritates contra Regulam sunt abominati. Qualiter etiam relaxati reputarentur inter mortua membra, & scandalosos vineæ agricolas à Summis Pontificibus. Vnde est & illa terribilis Bulla Alexandri VI. ad Patres in Capitulo Generali Interamne congregatos. Data Romæ 15. Septembris 1500. Ex diuersis (ait) mundi partibus, & à multis Principibus magnæ ad nos afferuntur querelæ de vita Fratrum Conuentualium Ordinis Minorum, ita quod nisi illam in melius commutent, cogamur pro Pastoralis Officij Ministerio desuper oportune prouidere, & eorum domos ipsis expulsis Fratribus eiusdem Ordinis de Observantia nuncupatis tradere. Quapropter ne id cum magno vestro dedecore, & iacturâ fiat, vos in Domino, hortamur, ac paternè monemus, vt domos earum Prouinciarum, maxime pro quibus Reges & Communitates instant, omni diligentia reformetis, præcipue autem Domum S. Francisci de Assisio, &c. Ex quibus constat Fratres Conuentuales viros habuisse, qui reformati iuxta Regulam viuerent, quique maculis illis Ordinis non consentirent, quibus cæterorum reformatio demandabatur.

Dices 1. Si Generales Ordinis & ipsum Corpus siue Communitas possessiones &

redditus non admisit, aut Priuilegia concedentia reddituum usum non acceptauit: Vnde ergo tot possessiones & redditus in Conuentibus reperta sunt ante eorum reformationem? Respondeo id factum malitiâ vel negligentia immediatorum Superiorum, & relaxatione malorum Fratrum, qui non obstante zelo Generalium & bonorum lamento, sub prætextibus Bullarum ea introduxerunt. Nullum autem Capitulum Generale (in quo totus Ordo in virtute congregatur) tale Priuilegium admisit, imò vt docuimus, semper contradixit.

Dices 2. Si Corpus totum Ordinis pro paupertate & Regulæ purâ obseruantia zelauit, vnde tot Reformationes in Corpore multiplicatæ sunt, cum separatione à communi Ministrorum regimine?

Respondeo 1. Neminem vnquam in Ordine fuisse, qui negaret obseruandam paupertatem secundum Regulæ puritatem, quam fatebantur melius à Reformatis obseruari, & propter cuius meliorem obseruantiam, plurimi Reformati ab obedientia Ministrorum se separauerunt, ne communibus Fratrum maculis inuoluerentur.

Respondeo 2. Omnes Fratres sub Ministris viuentes causas dissentionum præ-

ten-

tendisse violatam ordinariam Obedientiam ad ordinarios Prælatos, non verò alia Regulæ præcepta, quibus se obligari omnes videbant, & quæ apud Reformatos melius seruari non dubitabant. His sic deductis soluenda est principalis Quæstio.

RESOLVTIO QVÆSTIONIS
PRINCIPALIS.

An Fratres de Communitate & Conuentuales ante tempus Leonis X. ad vniuersalem Ordinis Fraternalitatem pertinuerint?

CONCLUSIO.

OMnes Fratres de Communitate, & Conuentuales vsque ad tempora Leonis X. ad vniuersalem Ordinis Fraternalitatem pertinuerunt. Ratio est: quia à S. Francisco & eius Successoribus descendentes, Regulam simpliciter & ad litteram sine Priuilegiis sunt professi, & sub Ministro Generali Successore legitimo S. Francisci, ac sub symbolo Paupertatis militauerunt. Nec valet quod relaxatis & Regulam non seruantibus scaterent: non enim triticum de agro Domini non fuit, quia permixtum zizanium habuit; nec à piscatione & reti Petri, pisces mali, qui foras mit-

tuntur excluduntur, sicut nec peccatores ab Ecclesia. Quemadmodum enim, ut argumentatur S. Paulus, etsi plurimi Iudeorum non crediderint, eorum tamen incredulitas Fidem Dei non euacuauit: Remanet sanè Regulæ Observantia inter pios illos qui in medio Communitatis & Conuentualium habitantes, non adorauerunt idolum auaritiæ & relaxationis, nec flexerunt genua coram Baal, quorum plurimi erant de aliorum peccatis gementes, ut ex Chronicis constat.

QVÆSTIO V.

An Regularis Observantia tempore Leonis X. unita, ad vniuersalem Fraternitatem Ordinis pertineat?

Hic iterum resumenda Historica narratio, & sciendum, quod cum Ordo S. Francisci iam multis annis ob discordias fluctuasset, iis qui secundum carnem nati erant, relaxatis nimirum Fratribus persequentibus eos, qui secundum Spiritum S. Patris Francisci Regulam ad litteram obseruare nitebantur; quibus discordiis celebratis iam sex Capitulis Generalissimis ad effectum vnionis restituendæ finis imponi non potuerat: Leo X. diuino instin-
ctu

Et rem aggressus ad instantiam Imperatoris Maximiliani, Regum Francorum, Hispaniarum, Portugalliae, Daciae, Noruegiae, ac Sclavorum siue Dalmatarum, Gottorumque, item Archiepiscoporum: ac Vicariis, Ducibus, Principibus, Ducissis, & Romani Imperij Electoribus, Comitibus, Viris grauib, Locum tenentibus Prouinciarum, Praesidibus, Ciuitatibus, Communitatibus, Magistratibus, Vniuersitatibus, penè totius Orbis id efflagitantibus, Capitulum septimum Generalissimum Romæ in Conuentu de Ara cæli, indixit ad annum 1517. In quo cum in primâ Sessione proposita esset vnio vniuersalis totius Ordinis: ei quidem consenserunt omnes Patres Obseruantiam Regularem zelantes, sub conditione quod Conuentuales relaxati prætensis Priuilegiis contrà puritatem Regulæ, & omni rerum proprietati, ac quibuscumque annuis redditibus renuntiarent, & Regularis Obseruantia nihil detrimenti pateretur: cui conditioni cum Patres relaxationem Regulæ sequentes subscribere noluisent, Summus Pontifex, ne res infecta iterum in fumos & discordias abiret, Spiritu Sancto sibi assistente. I. Omnes Fratres Regulæ Obseruantiam zelantes, de quacumque tandē Congregatione essent siue de Obseruantia Familiae, siue de Obseruan-

*tia sub Ministris , siue de Congregatione Clare-
norum , Coletanorum , F. Amadæi , aut de S.
Euangelio siue de Capucio , veros filios & hæ-
redes Spiritus S. Patris Francisci agnos-
cens, prius quasi dispersos in vnum corpus
adunauit , eisque nomen dedit vt voca-
rentur , vel simpliciter Fratres Minores S.
Francisci , vel coniunctiuè Fratres Minores
S. Francisci Regularis Observantiæ.*

2. Eis sic adunatis : dedit electionem
Generalis totius Ordinis secundum Re-
gulam veri & legitimi Successoris S. Fran-
cisci , mandans vt ille à solis & ex solis Re-
formatis , siue Regulam ad litteram obseruanti-
bus eligeretur , essetque verè reformatus,
& pro Reformato à Congregatione Re-
formatorum haberetur : Ne (inquit) caput
suis membris difforme appareat.

3. Ne electio aliquo defectu laborare
contingeret : Omnes Vicarios veros Mini-
stros esse declarauit , & discretos Obser-
uantia veros Custodes. Et ex Prouinciis
necdum totaliter reformatis, in quibus Mi-
nistri reformati non erant , curauit ex
Conuentibus reformatis duos Fratres re-
formatos nominari , qui Prouincialis &
Custodis vota haberent. Similiter Fratri-
bus Congregationis Amadæi & Claren-
orum , ac de S. Euangelio permisit , vt præ-
ter

ter vota suorum Vicariorum, haberent iterum duas voces, pro singulis Prouinciis in quibus habebant Conuentus : definiuitque Apostolicâ auctoritate Electionem Generalis Ministri sic factam esse *Canonicam secundum Regulam Fratrum Minorum, ac formam à S. Francisco in Regulâ traditam.*

4. His sic constitutis curauit ad Electionem procedi, in qua Canonicè electus est *F. Christophorus de Forliuio*, qui confirmatus est, *Totius Ordinis S. Francisci Minister Generalis, & Francisci secundum Regulam Successor.* In cuius rei confirmationem illi *sigillum antiquum totius Ordinis* à Summo Pontifice consignatum est, & omnes Prouinciales præsentes & futuri nomine Ministri secundum Regulam insigniti, eisque omnibus antiquæ *Minoriticæ Reipublicæ* omnia munia concredita, cum præcedentiâ ad omnes qui sub S. Francisci nomine deinceps militarent.

5. Quia iam à Corpore, & electione Capitis totius Ordinis remanebant exclusi, qui obseruantia Regulæ secundum suam puritatem subscribere, aut redditibus & Priuilegiis Regulam relaxantibus renuntiare noluerant : Summus Pontifex Leo X. volens communi paci Ordinis, & dictorum Fratrum conscientis & saluti prouidere:

dere : Primò : Eos sub nomine *Conuentualium* separauit , ità vt iam Fratres Minores S. Francisci simpliciter non possent nuncupari , sed *Fratres Conuentuales S. Francisci*.

Secundò : Eis reddituum , Possessionum , & Priuilegiorū Regulæ rigorem relaxantium , vsum & acquisitionē de plenitudine potestatis Apostolicæ indulgit : quod inducū postea voluit inferi eorū professioni , vt & profitentibus & toti Orbi constaret eos non Regulam S. Francisci simpliciter , sed Regulam certis Priuilegiis & Pontificum Decretis modificatam & relaxatam vouere eosque sic in Conscientia ad plura non obligari.

Tertio : Eis in Conuentu duodecim Apostolorum congregatis dedit liberam electionem Superioris Generalis , cum mandato , quod deinceps non vocaretur *Minister Generalis* , sed *Magister Generalis* : nec diceretur *Totius Ordinis S. Francisci* , sed modicatè , *Ordinis Fratrum Conuentualium* : sicut & Prouinciales sibi subiecti non *Ministri* , sed *Magistri Prouinciales Fratrum Conuentualium* nuncuparentur , illumque titulum curarent *Omibus suis sigillis inscribi*.

Quartò : Vt omnis respectus ad petram de qua excisi erant non periret , idem Pontifex

rix ordinavit vt Magistri Generales
 Conuentualium deinceps omni tempore
 peterent confirmationem à Ministro Genera-
 li totius Ordinis, & Magistri Prouinciales à Mi-
 nistris Prouincialibus, sicut olim Vicarij Ge-
 nerales de Familia a Ministro Generali, &
 Vicarij Prouinciales à Ministris Prouin-
 cialibus confirmationem postulabant. Item
 statuit vt quamuis Minister Generalis to-
 tius Ordinis nullam per se vel suos Com-
 missarios iurisdictionem in Fratres Con-
 uentuales exercere possit: quandò tamen
 contingit dictum Ministrum Generalem
 totius Ordinis ad loca Conuentualium de-
 clinare potestatem donat, vt paternè &
 charitatiuè eos visitet, & mandat Fratribus
 Conuentualibus, vt eum tamquam Totius Or-
 dinis Superiorem cum omni charitate & dile-
 ctione recipiant.

Hæc omnia patent ex Bullis Leonis X.
Ite & vos in vineam meam. & Omnipotens Deus:
 quorum textus modò non citavi, quia suffi-
 cienter citati sunt in cap. I. Regulæ vbi egi
 de Successore legitimo S. Francisci.

His sic animaduersis pro resolutione
 principali pono sequentem Conclusio-
 nem.

CON-

CONCLUSIO.

Observantia Regularis tempore Leonis X. vnita non tantum pertinet ad vniuersalem Fraternitatem, sed ipsam Fraternitatem constituit. Conclusio patet ex dictis : In ipsam enim est deriuata legitima Ministrorum Generalium, & Prælatorum Regularium à S. Francisco successio : In ipsâ Regulæ puritas & vouetur & scruetur : In ipsam & sub ipsâ totius Reipublicæ Ordinis administratio descendit sub symbolo Paupertatis. *Vide quæ diximus in 1. capite Regulæ.*

QVÆSTIO VI.

An Conuentuales post Leonem X. pertineant ad vniuersalem Ordinis Fraternitatem?

CONCLUSIO I.

Conuentuales post Leonem X. instituti non pertinent ad Ordinis S. Francisci vniuersalem Fraternitatem. Ratio est quia in omnibus conditionibus deficiunt. 1. enim sub Totius Ordinis Ministro Generali S. Francisci Successore non militant, cum Magistrum Generalem habeant 2. Regulam S. Francisci ad litteram non vouent, sed omninò per Priuilegia Pontificia alte-

alteratam : vnde nec eandem cum Fratribus Ordinis : professionem emittunt. 3. Quia symbolum *Altissime paupertatis* abiecerunt, dum redditus, possessiones, & bona temporalia admiserunt.

Dices. Conuentuales post tempora Leonis X. tria vota essentialia Regulæ Fratrum Minorum emittunt, & vouent Regulam iuxta Pontificum declarationes, ergo in professione essentiali conueniunt. Respondeo negando consequentiam. Ad antecedens dico : Tria vota essentialia, cum communia sint omni Religioni, ad essentialem Professionem Fratris Minoris, vt Frater Minor est specificè, non spectare, nisi quatenus per Regulæ præcepta, æquipollentia, siue vim præcepti habentia determinata sunt, & velut per differentiam specificam contracta : quæ præcepta (maximè quoad votum Paupertatis) cum Conuentuales non voueant, in essentiali Professione cum Fratribus Ordinis non concordant. Nec valet quod voueant secundum declarationes Pontificum : huiusmodi enim declarationes non sunt declarationes Regulæ, sed Priuilegia, & potius declarationes voluntatis Pontificiæ in rigore Regulæ dispensantis, quod Pontifex vt Regulæ Approbator facere potest, imò
 si

si velit Regulam cassare & destruere.

CONCLUSIO II.

FRatres Conuentuales post tempora Leonis X. nouam & singularem Fraternitatem auctoritate Pontificiâ constitutam faciunt, ab vniuersali Ordinis Fraternitate multum alienam. Conclusio ex Historiâ narratione præcedenti quæstione præmissâ constat. Ipsos enim Pontifex in aliud corpus sub possessionibus & Priuilegiis adunauit: Ipsis alia Capita & alium Generalem sub aliis nominibus dedit: Ipsis de alia professione religiosa prouidit de plenitudine potestatis. Quæ omnia sunt signa alterius Reipublicæ, & distincti Sodalitij.

Ex quo amplius infero quod si Conuentuales nihil retinuerint commune cum Ordinis Fraternitate ante tempora Leonis X. & hanc eorum Conuentualitatem esse omninò à Conuentualitate ante tempora Leonis X. distinctam, & disparatam: tum quia *vt docui supra q. 4.* Conuentuales ante tempora Leonis X. commune totius Ordinis Caput Ministerium Generalem habuerunt; sub eius regimine professi sunt, & communem toti Ordini Professionem simpliciter emisserunt; imò sana membra Conuentualium puritatem Regulæ seruauerunt, nec redditus aut possessiones *vt licitas*

tas admiserunt. Hi verò omninò à Generali Totius Ordinis se separant, & vt dixi, aliam omninò professionem emittunt. Nec Heliam Generalem sibi proponant: præterquam enim quod eius relaxationes Deo & Ordini abominabiles fuerint, est coactus Regulam vouere, quam scribente Francisco in monte, vt nimis rigidam, aliis Ministris conatus fuerat dissuadere, vt docet R. P. VVadingus in Annalibus.

In his tamen nolo minoris æstimare Patres Couentuales, qui secundum Professionem approbatam à S. Sede Apostolicâ vitam Religiosam ducunt, & in Ecclesia Dei suum splendorem habent: sed hæc deduco latius, vt verborum lites & vanitates veritate lucescente sopiantur, & sepeliantur.

QVÆSTIO VII.

An Congregatio Fratrum Minorum, Capuccinorum, ad vniuersalem Ordinis Fraternitatem pertineat?

Hic iterum in memoriam reuocanda sunt huius sacræ Congregationis initia, de quibus egimus in cap. I. Regulæ: Cum enim Regularis Observantia videretur tantisper aliquid de primo feruore remitti-

remittere, cæperunt & aliqui Fratres ad reaccendendum spiritum animari, atque sub Clemente VII. circa annum 1526. (ne à Prælatiſ Observantiæ Regularis sub prætextu communi ſciſſionis alicuius impediendæ, à concepto ſpiritu retardarentur) conſultum ſibi putauerunt ad Conuentuales de licentia Sedis Apoſtolicæ tranſire, non vt eorum vitam & profeſſionem ſequerentur, ſed vt magis pacificè ad loca ſolitaria & Eremitoria tranſirent ſub eorum protectione & regimine, & ſic cum minoribus turbationibus conceptam Reformationem & Congregationem auſpicarentur, quod & fecerunt recepti in Conuentualium numerum, & conſortium, à Magiſtro Prouinciali Marchiæ, vt loco ſuprà citato latiùs diximus, vbi & aduertendum ex Bulla Clementis VII. quæ incipit: *Religionis zelus*, datâ Viterbi ann. 1528. Non: Iunij, Pontific. ann. 5. Vitam Capucinorum in ſui inſtitutione & approbatione fuiſſe planè Eremiticam, tam in habitu & barba, quam in vitæ auſteritate, & Priuilegiis Eremitarum Camaldulenſium ipsis communicatis. Quæ omnia vt conſtent, verba Bullæ hic ſubiungo: *Nos igitur huiusmodi ſupplicationibus inclinati* (inquit Pontifex) *auctoritate Apoſtolica tenore præſentium vobis*

ut secundum Regulam prædictam (scilicet S. Francisci) vitam Eremiticam ducere, & habitum cum quadrato capucio gestare, ut ad Eremitoria seu loca quæcumque cum consensu eorundem Dominorum Locorum vos conferre, & in eis habitare, vitamque Eremiticam inibi agere, & in quibuscumque locis mendicare, nec non omnibus & singulis Priuilegiis, indultis, & gratiis Ordini Fratrum Minorum, & huiusmodi, ac Eremo Camaldulensi B. Romualdi illiusque Eremitis in genere vel in specie hætenus concessis, & imposterum concedendis, & quibus ipsi quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, & vti, potiri & gaudere poterunt in futurum, vos quoque æquè principaliter sicut ipsi potiri, & gaudere liberè, & licitè valeatis, plenam & liberam licentiam concedimus. Ex quibus patet 1. Habitum primæuum Capucinorum fuisse, non cum capucio pyramidalis & oblongo, sed cum Quadrato Capucio, & Barbas illis ad Eremitarum modum concessas. Patet 2. Nomen Capucini non fuisse illis impositum primariò, sed vocatos esse Eremitas: Nomen verò Capucini non fuit usurpatum ante Paulum III. qui in noua constitutione hoc eis imposuit. Patet 3. qualiter Priuilegia Eremitarum Camaldulensium vt propria sibi vendicauerunt. Porro in eadem Bulla Protector Ordinis

Fratrum Minorum Conuentualium reser-
 uauerat sibi, vt singulis annis in signum subie-
 ctionis se alicui Prouinciali Magistro vel Capi-
 tulo præsarent: Et quod Magister Prouincia-
 lis semel in anno tantum eos visitare, & ad Re-
 gulæ Observantiam compellere posset. Vnde hic
 quilibet arbiter esse potest: An dicenda sit
 hæc Congregatio ab Observantia exisse,
 cum primi Patres in Observantia Profes-
 sionem emisissent? An à Conuentualibus,
 quibus ante Congregationem inceptam
 inscripti sunt, quamuis vt dixi, vitam illo-
 rum non sunt secuti, sed strictissimam Re-
 gulæ Observantiam. Profecit verò, &
 multiplicata est per vniuersum Orbem hæc
 Congregatio sub Regulæ arctitudine &
 rigore, ità vt iam ab omni alia indepen-
 dens, Superiore Generali gaudeat, & om-
 nibus Prælati Regularibus suis, in Regu-
 la & Ordinis Constitutionibus præscri-
 ptis.

CONCLUSIO.

Congregatio Fratrum Minorum Ca-
 pucinorum, etsi Fraternitatem in
 substantia omninò consonam Regulæ &
 Ordini constituat, ad vniuersalem tamen
 Ordinis Fraternitatem non pertinet. Ra-
 tio est: quia sub Ministro Generali totius
 Ordinis, *vero in rectâ lineâ S. Francisci Succes-*
sore

fore non militat, quæ est conditio prima huius Fraternitatis.

Dixi (etsi Fraternitatem in substantia omninò consonam constituat) nihil enim deest ei, nisi i le ad Successorem respectus: In substantia verò eandem Professionem Regulæ ad litteram emittunt, & sub arctissimæ paupertatis symbolo militant: & auctoritate Pontificiâ Superioribus eiusdem nominis, sicut Regula præscribit, subduntur.

QVÆSTIO VIII.

An Fratres Recollecti siue Reformati Observantiæ Regularis ad hanc uniuersalem Ordinis Fraternitatem pertineant?

Distinctio nonnulla est inter Fratres Recollectos Hispaniæ, & Fratres Reformatos Italiæ, proindè de eorum statu & origine aliquid distinctè proponendum est.

Aduertendum igitur 1. est, Fratres Minores Recollectos initium habuisse circa annum 1502. tempore Fratris Martialis Boulier, Vicarij Generalis: cum enim ex tunc Observantia Regularis siue Fratres de Familia passim domos Conuentualium

occuparent, & plurimi eis à Principibus de nouo ædificarentur, cæpit cum multiplicatione illa domorum & personarum (ex quibus nonnulli vt solet fieri parum Zelosi se Observantiæ ex Conuentualibus iungebant) tantisper Observantia Zelum remittere, ita vt F. *Ioannes de Guadalupe* cum sociis reformationem nouam meditaretur, (prout superius diximus, quandò egimus de *Fratribus S. Euangelij, siue Discalceatis.*) Hoc perpendentes Patres Observantiæ siue de Familia, ne vetustus Observantiæ nitor macularetur, in Congregatione quadam Generali in Prouinciâ Castellæ celebrata à R. P. F. *Martiali Boulier*, Vicario Generali ex Patrum consensu ordinatum est : vt in vniuersis Hispaniæ Prouinciis aliqua domus humiliores designarentur, in quibus Fratres qui arctioris vitæ desiderio tenerentur, se recipere, & vitam austeriorem seruare possent ; quas etiam domos *Recollectas* vocarunt, vnde & illas inhabitantes *Recollecti* vocati sunt, sed cum istud Decretum minus stabiliter executioni mandaretur, exurgentibus maximis turbationibus propter F. *Ioannem de Guadalupe*, & socios, qui vt suas reformationes melius stabilirent, in custodias Conuentus suos auctoritate Apostolicâ erigebant, sub Cle-

mente

mente VII. circa annum 1525. procurante F. Francisco Angelorum, *Recollectæ domus*, & *Recollectorum institutum*, ad conseruandum Religionis rigorem in omnibus Prouinciis Hispaniæ inualuit, cui Recollectorum instituto P. Franciscus Gonzaga p.1.pag.62. integras Prouincias S. Gabrielis, Pietatis, S. Ioseph, S. Antonij, S. Ioannis Baptiste attribuit, quæ ex Patribus Discalceatis surrexerunt. In Recollectorum domibus illis semper præualuit *studium orationis*, *paupertatis rigor*, *silentium*, *humilitas*, *charitas*, *velut fortalitiis Observantiæ Regularis conclusa*, in regimine permanserunt, & usque ad hunc diem dicti Recollecti permanent.

Ad exemplum Recollectorum Hispaniæ, in Belgium prosperè (quamuis non sine multis difficultatibus, quæ in insolitis moueri consueuerunt) peruenit pia Recollectorum institutio, quæ per egregias & singulares Constitutiones in Capitulo Generali Toletano sub Rmo. P. F. Francisco Gonzaga anno 1583. facta illustrior in Capitulo Generali Valisoletano anno 1593. per Rmum. P. F. Bonauenturam Calatagirone, Ministrum Generalem demandata est strictissimè omnibus Ministris Prouincialibus, cum præcepto, vt statim reuersi ad Prouincias,

in qualibet pro Patribus rigorem Regulæ zelantibus, tres Conuentus ad minimum ad huiusmodi pium & sanctum institutum designarent. Belgio res grata fuit, eam desiderantibus plurimis, & multo labore certatum est vt executioni demandaretur. Fæliciter tandem ad annum 1597. in Prouincia Flandriæ institutum Recollectorum incepit à Conuentu S. Francisci ad Sambram, vnde & successu temporis tam suauem odorem emisit, vt maior pars Conuentuum Prouinciæ Flandriæ huic instituto cum pace & ædificatione, nullo tumultu nomen dederit, ex qua etiam Prouincia S. Ioseph in Comitatu Flandriæ ex solis Conuentibus Recollectis magna tranquillitate, multorum applausu surrexit. Fateor me in isto Conuentu S. Francisci ad fluuij Sambrae margines cum admiratione stupuisse & pietatem, & paupertatem, & humilitatem, vbi datum est mihi videre huius Reformationis nonnulla incrementa, ita vt benè dixit R^{mus}. P. Gonzaga 1. p. fol. 26. *Recollectos nec in vnus vnguiculi latitudine Capucinis cedere.* Eodem tempore Recollectorum institutum cæperat in Prouincia S. Andreæ in Conuentu Binchienfi, ex quo etiam omnes ferè Prouin-

ciæ

ciæ Conuentus fæliciter occupauit & reformauit.

Aduertendum 2. sub Clemente VII. cæpisse idem ferè institutum in Italia sub nomine *Reformatorum*, idque etsi fæliciter sibi, non tamen adeo vtiliter Ordini: Hi enim pro sua quiete & tranquillitate se separauerunt in Custodias, & à communi regimine Prouincialium se subdixerunt: vnde factum est, vt Ordinis Communis reformationi vix deseruierint, contenti paucis veteribus Conuentibus cum iis quos nouiter ædificarunt. Quorum Reformationem sub iisdem Priuilegiis & exemptionibus assumpserunt Fratres Recollecti Gallicarum, relinquentes Prouincias & Conuentus Obseruantiaæ suo cursui absque reformatione.

CONCLUSIO.

TAm Recollecti Cismontani quam Reformati Italiae ad vniuersalem Ordinis Fraternitatem spectant. Ratio est: Quia sub vero Successore S. Francisci totius Ordinis Generali militant, & professionem Regulæ S. Francisci ad litteram emittunt ac seruant: symbolum veræ & altissimæ paupertatis præferentes. Et hæc de hac Fraternitate sint dicta latius quidem, sed extentionem postulabat etiam compendio-

sa veritas. Quæ autem dixi ad historiæ narrationem pertinentia, siue etiam quæ hinc inde ad Conclusionum probationem citavi, omnia ferè ex antiquo Firmamento Trium Ordinum, & Memoriali Ordinis, ab aliquo Conuentuali siue Fratre de Communitate digesto, qui Fratrum de Familia acerrimus oppugnator erat excerpti, vt de personæ partialitate nō accusarer. Contuli tamen & alia ex Rmo. P. F. Francisco Gonzaga in *hist de Orig. Seraphicæ Religionis* & ex Rmo. D. Marco de Lisboa ac Barezzo Barezzi in *Chronicis*. Subministrauit etiam plura R. P. F. Lucas VVadingus diligentissimus & exactissimus historicæ veritatis indagator in suis *Annalibus Minorum*.

TEX-

TEXTVS II.

Quo decedente electio Successoris fiat à Ministris Prouincialibus & Custodibus in Capitulo Pentecostes, in quo Prouinciales Ministri teneantur semper in simul conuenire, ubicumque à Generali Ministro fuerit constitutum, & hoc semel in tribus annis, vel ad alium terminum maiorem vel minorem, sicut à prædicto Ministro fuerit ordinatum.

TITVLVS VNICVS.

De electione generalis Ministri.

QVÆSTIO I.

An Minister Generalis debeat esse perpetuus?

CONCLUSIO I.

Minister Generalis ex vi Regulæ debet esse perpetuus. Patet ex verbis: *Quo decedente*, quæ mortem significant. Aduertendum tamen est Generales vt plurimum mortem non expectasse, sed officio cessis-

cessisse ante mortem, vt constat de Sanctissimo Patre Francisco, & aliis, ex Chronicis, poterant tamen vsque ad mortem Ordinem gubernare, & continuare si voluissent.

CONCLUSIO II.

EX ordinatione Summorum Pontificum, quibus omninò parendum est vt Regulæ Approbatoribus, & Ecclesiæ totius Capitibus, modò Generales Ministri solo sexennio absque dispensatione Ordinem regere possunt. Conclusio manifesta est. Nec istud Decretum contra Regulam censendum est, quia præterquam quod Regula Approbatoris iudicio subiiciatur: materia de Electionibus iuris positiui est, & mutationibus Legislatorum necessariò subditur.

QVÆSTIO II.

*A quibus, ubi, & quandò eligi debeat
Minister Generalis?*

CONCLUSIO I.

Minister Generalis eligi debet ex vi Regulæ à solis Ministris Prouincialibus & Custodibus, seu eorum vices gerentibus. *Constat ex textu.*

Porrò

Porro : Ministri Prouinciales dicuntur qui legitimè electi , vel constituti Prouincias gubernant , de quorum electione vel institutione cum nihil Regula discernat, Iuribus, vel Constitutionibus, siue firmatis consuetudinibus standum erit , & maximè iis quæ à Clemente V. in suâ Declaratione c. 12. sunt stabilita : Custodes verò antiquitus dicebantur qui ob amplitudinem Prouinciarum certum numerum Conuentuum in Custodias redactum pro maiori facilitate regebant. Nunc autem expirantibus Custodiis, à Summis Pontificibus cautum est, vt in Capitulo Prouinciali vel Congregatione vnus eligatur, qui Custos Custodum vel Discretus Discretorum nuncupetur, cuius est ad Capitulum Generale cum Ministro Prouinciali proficisci, & ad electionem Ministri Generalis conuenire. Consule Ordinis Statuta & Monumenta. Dixi verò superius (seu eorum vices gerentes) ob Commissarios Prouinciales, qui Ministris legitimè impeditis substituuntur.

CONCLUSIO II.

Electio Generalis Ministri debet fieri in loco Capituli Generalis, vbicumque à Ministro Generali fuerit ordinatum. Patet ex textu.

CON-

CONCLUSIO III.

Electio Generalis Ministri ex vi Regulæ fieri tantum potest in Pentecoste, siue in Sabbatho Pentecostes. Conclusio iterum manifesta ex textu.

CONCLUSIO IV.

Capitulum Generale potest cogi quoties placuerit Generali Ministro ex vi Regulæ, ita vt Ministri Prouinciales teneantur sub peccato mortali conuenire. Patet ex textu.

TEXTVS III.

Et si aliquo tempore appareret uniuersitati Ministrorum Prouincialium & Custodum, prædictum Ministrum non esse sufficientem ad seruitium & communem utilitatem Fratrum; teneantur prædicti Fratres, quibus electio data est, in nomine Domini alium sibi eligere in Custodem.

TITVLVS VNICVS.

De depositione Generalis
Ministri.

QVÆSTIO VNICA.

*Quæ requirantur ad depositionem
Ministri Generalis?*

CONCLUSIO I.

VT deponatur Generalis Minister,
duo ex vi Regulæ requiruntur: Prius
vt sit insufficiens ad seruitium, & commu-
nem vtilitatem Fratrum, vtpote quia im-
potens, infirmus, onerosus &c. Posterius vt
hæc insufficiencia constet vniuersitati Mi-
nistrorum Prouincialium, & Custodum,
hoc est maiori parti, *Vt secundum Iura expo-
nunt 4. Magistri.*

CONCLUSIO II.

Perspectâ insufficientiâ obligantur sub
peccato Mortali Ministri & Custodes
Generalem Ministrum deponere & alium
eligere. Constat ex verbo (*Teneantur*) quod
æquipollet præcepto.

TEX-

TEXTVS IV.

*Post Capitulum verò Pentecostes Mini-
stri & Custodes possint singuli si vol-
uerint, & eis expedire videbitur, eo-
dem anno in suis Custodiis semel Fra-
tres suos ad Capitulum conuocare.*

TITVLVS VNICVS.

De Capitulis Prouincialibus.

QVÆSTIO I.

*An quæ de Capitulis Prouincialibus à
Clemente V. & aliis Pontificibus ordi-
nata sunt obligent ad mortale?*

CONCLUSIO I.

EX vi Regulæ nihil obligat in Capitu-
lorum Prouincialium celebratione ad
mortale peccatum. *Patet ex textu.*

CONCLUSIO II.

QUæ à Clemente V. & aliis Pontifici-
cibus statuuntur iuxta materiæ sta-
tum obligant ad mortale. Ratio est, quia
grauis materia in Electionibus & actibus
Capitularibus interuenire potest, & aliàs
tum à Concilio Tridentino, tum à Iure
com-

communi multa constituta sunt, quæ præuaricari in nonnullis grauem deordinationem facerent, in aliquibus actuum nullitatem causarent. Quæ omnia lubens prætereo, quod ad Regulam nihil facere videantur.

QVÆSTIO II.

Quæ sint Regularia nomina superiorum Ordinis?

CONCLUSIO I.

Regula tantum facit mentionem Ministrorum Generalium, Ministrorum Prouincialium, & Custodum.

CONCLUSIO II.

EX Regulâ omnes Superiores vocati sunt olim Custodes, sicut & Prouinciæ Custodiæ. Patet *1.* de Generali Ministro hoc C. vbi ob insufficientiam Ministri Generalis dicuntur Ministri teneri alium eligere in Custodem.

De Ministro similiter Prouinciali constat ex textu præsentis: vbi dicuntur posse in suis Custodiis Capitulum celebrare; cum enim Prouincia hic nominetur Custodia, patet Ministrum rectè similiter dici Custodem.

De nomine verò Guardiani cum Regula

gula nullum mentionem faciat, sed ex solo Testamento illud habeamus, similiter nomine Custodis olim intitulatum Guardianū fuisse coniicere possumus. Quin imò 4. *Magistri hoc c.* putant fuisse vocatos olim Ministros, quod multum aduertendū esset pro explicatione c. 4. de recurſu ad amicos; tunc enim ex vi Regulæ istis immediate competeret si Ministri censendi essent. Verba 4. *Magistrorum* durius sonant: *Expediret* (inquiunt) vt nomen Guardiani tolleretur, & Custodes, siue Ministri domus conuenientius dicerentur. Verum puto idem nomen esse Custodis & Guardiani, deriuando à vocabulo vernaculo quo Custodiam Guardianam vocamus (Gallice, *Garde*).

I N C A P V T IX.

De Prædicatoribus.

TEXTVS I.

*Fratres non prædicent in Episcopatu
alicuius Episcopi, cum ab eo illis
fuerit contradicturn.*

TITVLVS VNICVS.

De approbatione Prædicatorum
per Episcopos.

QVÆSTIO I.

*An ex vi Regulæ debeant Prædicatores
Ordinis Minorum ab Episcopis
approbari?*

CONCLUSIO I.

X vi Regulæ Prædicatores
Ordinis Minorum non te-
nentur approbationem ab
Episcopis accipere. Ratio
est: quia sufficit ex vi Regu-
læ vt Episcopus non contradicat, vt ex tex-
tu manifestum est. Et rationem addit S. Bo-

nauentura hic : quia præsумitur consentire si non contradicat. Vnde Gregorius l. 22. Moral. Pij Pastoris mens, quia non propriam gloriam, sed auctoris sui quærit, ab omnibus vult iuuari : Prædicator namque fidelis optat, si fieri valeat, veritatem quam solus loqui non sufficit, ora cunctorum sonent. Hæc Gregorius.

CONCLUSIO II.

PRædicatores, vt in Ecclesiis, quæ non sunt sui Ordinis prædicent, debent esse approbati ab Episcopis. *Ità Concil. Trident. sess. 5 c. 2. de Reform.*

CONCLUSIO III.

IN Ecclesiis suorum Ordinum prædicantes: debent ab Episcopo Benedictionem accipere, sine qua omninò prædicare prohibentur. *Ità Concil. Trident. suprà. Notat verò Roderiguez t. 3. q. 32. a. 1. sufficere vt dicta Benedictio petatur, etsi illam non det Episcopus.*

Petes: An ex licentiâ Parochi non liceat aliquandò prædicare absque approbatione Episcopi. Respondet Roderiguez *sup. l. 4. & 5.* licere Parocho bis teruè dare licentiam Concionatori notoriè docto ad prædicandum in suâ Ecclesiâ absque Episcopi licentia & approbatione. Ratio est, quia in similibus probabili Epikeiâ præsumen-

mendum est de voluntate Episcopi ; & alias quod parum est pro nihilo reputatur.

QVÆSTIO II.

An numquam liceat Fratribus Minoribus prædicare contradicente Episcopo?

CONCLUSIO.

Numquam licet Fratri Minori prædicare contradicente Episcopo , nisi Summi Pontificis auctoritate maiori fulciatur. Conclusio manifesta est ex textu Regulæ , quem ad litteram obseruari mandat Nicolaus III. in Extra. a. 9.

Dixi (nisi Summi Pontificis auctoritate maiori fulciatur) siue vt dicit Nicolaus supra : Nisi per Sedem Apostolicam circa hoc pro utilitate populi Christiani sit concessum , vel ordinatum aliud , vel in posterum concedatur vel ordinetur. Conseruanda est enim (vt ait idem Pontifex) auctoritas Apostolicæ plenitudinis, quam Papa habet in vniuersam Ecclesiam super alios Episcopos. Vndè si Papa mandat & concedit Fratribus nostris ex causa , vt non obstante contradictione Episcoporum Fratres prædicent vbique , Fratres prædicare possunt. Nec ob eam causam debent præuaricatores suæ

Regulæ reputari : quia materia huius præcepti , sicut subiacet Iurisdictioni Ecclesiasticæ , sic de eâ per Superiorem aliter atque aliter disponi potest : quam dispensationem tenetur Frater Minor sequi & seruare.

Hic verò quærit S. Bonaventura : An Episcopo concedente licentiam prædicandi : si Parochus contradicat , possint nihilominus Fratres Minores prædicare ? Ratio dubitandi præcipua est : quia licentiæ tales non conceduntur in præiudicium tertij , videtur autem hæc præiudicare Pastoribus. Addere huic rationi possumus , quod S. Franciscus in Testamento addit : *Et si haberem tantam sapientiam quantam Salomon habuit , & inuenirem pauperculos Sacerdotes huius sæculi , in Parochiis in quibus morantur , nolo prædicare contra ipsorum voluntatem.*

Respondet igitur S. Bonaventura , Fratres admissos ab Episcopis posse inuitis Parochis prædicare. Cuius ratio est , quia potestas à superiore Hierarchiâ tradita , non dependet ab inferioris voluntate. Et aliàs supponitur iniuste nolens , cum non fiat in præiudicium , sed in leuamen. Inuat enim Concionator Parochum in sarcinâ supportandâ , ita vt pro tanto minuatur Sacerdoti curam habenti pondus in districto iudicio
Dei

Dei, quantum ab alio supportatur. Vide S. Bonaventuram, qui addit: Sacerdotem curam habentem si impediat aut nolit dimittere ad prædicandum Fratrem canonicè missum peccare mortaliter. Monet vetò interdum, cedendum ad tempus malitiæ ne scandalum suscitetur, & denuntiandum Hierarchiæ animarum periculum. Ità S. Bonaventura. Ad rationem itaque dubitandi patet responsum: id verò quod citatur ex Testamento S. Patris Francisci, reuerentiæ est, non præcepti.

TEXTVS II.

Et nullus Fratrum populo audeat prædicare, nisi à Ministro Generali fuerit examinatus, & approbatus, & ab eo officium prædicationis sibi concessum.

TITVLVS VNICVS.

**De approbatione Prædicatorum
per Superiores Ordinis.**

QVÆSTIO I.

*An solus Generalis possit Prædicatores
approbare?*

CONCLUSIO I.

EX vi Regulæ ordinariâ potestate solus
Generalis potest Prædicatores appro-
bare.

bare. *Patet ex textu.* Dixi (ordinariâ potestate) potuit enim semper Minister Generalis commissionem alicui dare, seu delegare ad huiusmodi approbationem, cum eius potestas non sit per hoc præceptum restricta, sicut Episcopi quandoque committunt Vicariis suis. *Ita expresse Hugo de Dina.*

CONCLUSIO II.

Ampliato Fratrum numero, concessa est potestas approbandi Prædicatores Ministris Prouincialibus cum Diffinitoribus in Capitulis Prouincialibus. *Ita Nicolaus III. a. 9.* Vbi tamen aduerte, hoc non licere solis Prouincialibus, neque solis Diffinitoribus, sed simul congregatis Ministro Prouinciali & Diffinitoribus. Nec simpliciter congregatis, sed tantum in Capitulis Prouincialibus, sub quibus intelliguntur Congregationes vim Capituli habentes.

CONCLUSIO III.

Ministri Generales reuocare, arctare, & suspendere possunt potestatem Prouincialium & Diffinitorum in admissione Fratrum ad prædicationes. *Ita expresse declarat Nicolaus III. supra.*

QVÆSTIO II.

An qui Fratres ad Prædicationes admittunt teneantur eos examinare?

CONCLUSIO I.

TAm Minister Generalis quam alij, quibus admissio Fratrum ad prædicationes est commissa, tenentur dictos Fratres de idoneitate examinare. *Constat ex Regula textu.*

CONCLUSIO II.

Non est necessarium vt supradicti per se Fratres examinent, sed sufficit vt per alios ita examinati sint, vt de eorum idoneitate constet. Ratio est: quia hoc modo sufficienter seruatur finis præcepti, & aliàs multiplicato Fratrum numero onus nimis graue esset; sufficit enim vt idoneitas personarum sufficienter cognoscatur, super quo conscientia admittentium omnino onerantur.

TEXTVS III.

*Moneo verò & exhortor eosdem Fratres,
ut in prædicatione quam faciunt,
sint examinata & casta eo-
rum eloquia.*

TITVLVS VNICVS.

De forma congruæ prædica-
tionis.

QVÆSTIO VNICA.

Qualiter Fratres debeant prædicare?

CONCLUSIO.

Q Vinque conditiones requirit S. Fran-
ciscus in prædicatione Fratrum Mi-
norum.

1. Vt sint examinata eorum eloquia.
(id est) Debito studio composita, non ex
improviso, temerè, aut sine deliberatione
prolata, non noua, non suspecta, non er-
ronea.

2. Vt sint casta: non impudica, non
scurrilia, non otiosa, non risum prouo-
cantia, non scandalosa, sed pura, sana,
sincera, iuxtà illud Apli. 2. ad Corinth. 2.

Non

Non sumus sicut plurimi adulterentes verbum Dei, sed ex sinceritate, sicut ex Deo, coram Deo, in Christo loquimur.

3. Vt sint ad ædificationem & utilitatem populi: non ad fastum, & vanitatem, aut quæstum prædicantis.

4. Vt annuntient vitia & virtutes, poenam & gloriam. (id est) Materiam morale, & ea quæ ad vitam benè instituendam pertinent.

5. Vt fiat cum breuitate sermonis. (id est) eloquia sint concisa, non extrauagantia, longa, superflua, quæ audientibus tædium pariant.

Alia decernuntur per Canones & Pontificum Decreta. De quibus vide latè Ioannem Baptistam Confettium in Summario Mater. Priuileg. tit. 16. c. 6. 7. 8. 9.

IN CAPVT X.

De admonitione & Correctione
Fratrum.

TEXTVS I.

Fratres qui sunt Ministri & serui aliorum Fratrum visitent & moneant Fratres suos, humiliter & charitatiuè corrigant eos, non precipientes eis aliquid quod sit contrà animam & Regulam nostram.

TITVLVS I.

De Officio Prælatorum & Superiorum Ordinis.

QVÆSTIO I.

Quæ sint Officia superiorum Ordinis?

VPPONO nomine Ministro-
rum siue seruorum intelligi
accommodè omnes Superio-
res curam animarum & re-
gimen in Ordine habentes,
iuxtà rationem curæ ac regiminis sibi com-
peten-

petentis auctoritate ordinariâ vel delegatâ. Quamuis enim vocabulum Ministri frequentius supponat pro Prouinciali, passim tamen ad alios extenditur. *vt alias ex 4. Magistris notauit c. 8. t. 4. q. 2. concl. 2.*

CONCLUSIO.

Q Vatuor ferè actibus Pastoralis virgæ officium absoluitur, nimirum Visitatione, Monitione, Correctione, Præceptis. Hæc 4. eodem textu in Regulâ absoluit S. Franciscus: *Visitent (inquit) moneant, corrigant, &c. non præcipientes aliquid quod sit contrà animam & regulam nostram.* Ex quo inferitur affirmatiuum: *Præcipientes quæ sunt animæ & Regulæ nostræ.*

Porro horum actuum hæc est ferè substantia. Visitatio dicit cognitionem & investigationem necessariam, & vigilantem, vt sciat Pastor, quid cum grege toto, quid cum singulis ouibus agatur. quid eis profit, quid noceat, quid desit, quid superfluat, &c. Ipsorum enim est vigilare *tamquam rationem reddituri pro animabus.* Ipsorum est: *Heb. 13. Attendere sibi & vniuerso gregi in quo Spiritus Sanctus eos posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei quam acquisiuit sanguine suo; Non domi-* *Act. 20.* *nantes in cleris, sed forma facti gregis ex animo: 1. Pet. 5.* *Ne possideant vasa Pastoris stulti, & sint in* *Zach. 10.* *Ordine Pastor & idolum.*

Monitio

Monitio dicit exhortationem, quæ fit ad defectuosos & ad tepidos. Neque enim (vt inquit Pisanus) debent Prælati si cognoscant subditos defectuosos, eos statim pœnitentiâ urgere vel percutere, sed iuxta Euangelium inter se & ipsum benignè & humiliter monere, vt dimittat quæ egit, & ad virtuosa agenda assurgat; Frequenter sanè vinum & oleum piæ monitionis prodest sauciato Samaritano, cui ferrum duræ correptionis noceret. Et prius subditi monendi quam grauius increpandi, vt paterna monitio deliniat eum, quem amara correctio deiiceret inurbationum barathrum.

Correctio fit verbis, vel pœnitentiarum, siue pœnarum mulctis, Quæ vt sit medicinalis, debet esse (ait Hugo de Dina) in verbo humilitas, charitas in affectu. Pater spiritalis & si constanter & rigidè interdum debeat agere, modum tamen humilitatis & compassionis affectum nec in ipso rigore debet deserre, vsque adeò saltem debet esse correctio humilis, vt contumeliâ careat: adeò charitatiua vt odio vel indignatione nihil fiat. Præceptum tangit regimen & ministerium, vt qui monitionibus non ducuntur præceptorum vel prohibitionum legitimarum, loris, & contineantur, & trahantur.

QVÆSTIO II.

An Superiores Ordinis teneantur sub peccato mortali ex vi Regulæ subditos visitare, monere, corrigere, &c

CONCLUSIO I.

EX vi Regulæ & speciali eius præcepto non obligantur Superiores Ordinis subditos visitare, monere, corrigere. Ratio est: Quia in isto Regulæ textu nullum includitur præceptum ut constat ex Nicolao III. & Clemente V. in suis Declarationibus, qui præcepta, & eorū vim habentia siue etiam æquipollentia Regulæ referentes, huiusmodi præcepti non meminerunt.

CONCLUSIO II.

IVre diuino & naturali tenentur Superiores subditos visitare, monere, corrigere, præceptis dirigere, ita ut si ex horum actuum & officiorum defectu, eorumue negligentia, malum aliquod graue subdito; vel relaxatio Ordinis eueniat, aut immineat, iuxta rationē mali & periculi peccent mortaliter.

Ratio sumenda est ex intrinsecā ratione Regiminis & curæ animarum: & ex Scripturarum veritate. Legantur terribiles com-

comminationes aduersus speculatorem constitutum super domum Israel Ezech. 3. Si (inquit) Dominus, dicente me ad impium morte morieris : non annuntiaueris ei neque locutus fueris , vt auertatur à viâ suâ impiâ , & viuat ; ipse impius morte morietur , sanguinem autem eius de manu tuâ requiram. Iterum : Sed & si conuersus iustus à Iustitiâ suâ fuerit & fecerit iniquitatem , &c. ipse morietur , Quia non annuntiasti ei , &c. Sanguinem verò eius de manu tuâ requiram.

Legantur similiter maledictiones quæ cap. 24. congeruntur contrâ Pastores Israel, & vnusquisque Prælatus & Superior sciat se , & Speculatorem domui suæ constitutum, & Pastorem , easque maledictiones eos manere , si suâ negligentia, oscitantia, & pusillanimitate Fratres pereant, & disciplina Regularis & Regulæ obseruantia detrimentum patiatur : væ , & millies væ eis, qui ex malitiâ offendiculum ponunt , reformationibus resistunt & purissimam aquam Regulæ pedibus turbant vt oues turbatam aquam bibentes, veritatem videre non possint.

TITVLVS II.

De Præcepto in genere.

QVÆSTIO I.

*Quotuplicia sint præcepta Fratres Mino-
res specialiter concernentia?*

Multiplicia hic debent distingui præ-
cepta vt hoc Capitulum Regulæ in-
telligatur,

Alia enim sunt Præcepta Regulæ: Alia
Declarationum & Constitutionum Papa-
lium.

Alia sunt Præcepta Superiorum per mo-
dum simplicis mandati.

Alia sunt Præcepta per modum Statuti,
Constitutionis siue Legis.

Alia insuper sunt Præcepta secundum
Regulam: Alia sunt Præcepta contrà Re-
gulam: Alia denique suprà Regulam:
Alia præter Regulam. Quorum omnium
significationes sequentibus quæstiunculis
exponentur.

Non facio hic mentionem de Præcep-
tis Dei, vel Ecclesiæ, quæ vel Christianos
omnes, vel Regulares in genere concer-
nunt, quia ista ad materiæ Regulam non
spectant.

QVÆ-

QVÆSTIO II.

Quæ dicantur Præcepta Regulæ?

CONCLUSIO.

PRæcepta Regulæ dicuntur quæ in Regulæ decursu seu litterâ continentur, siue sint formalia, siue æquipollentia, siue ea quæ dicuntur habere vim præcepti. Quæ sine dubio, iuxta ea quæ diximus in Proëmio, Fratres obligant ad peccatum.

QVÆSTIO III.

Quæ dicantur præcepta Declarationum siue Constitutionum?

PRæcepta declarationum siue Constitutionum Papalium sunt ea quæ in Declarationibus Pontificum Nicolai 3. & Clementis V. (quæ solæ modò sunt in vigore, & viridi obligatione) aut quæ in Constitutionibus aliquibus factis vel fiendis pro Ordine imponuntur, de quibus etiam egimus in Proëmio tit. 1. q. 6. & in c. 4. variis locis.

QVÆ.

QVÆSTIO IV.

*Quæ dicantur Præcepta Superiorum
simplicis mandati?*

Illa dicuntur Præcepta Superiorum simplicis mandati, quæ à solo Superiore sunt propriâ auctoritate, sine dependentiâ, à consensu vel acceptatione inferiorum. Et hæc tamdiu durant quamdiu durat officium Superioris, nisi antè reuocet vel aliàs constet cum certo actu transire, vel ad certum tempus limitari. Expirante autem officio aut limitatione positâ, statim sine aliâ declaratione expirat.

QVÆSTIO V.

*Quid sit præceptum per modum Legis
& Statuti?*

Præceptum per modum Legis aut Statuti est quod in Capitulo vel Congregatione fit, & Tabulis inscribitur. Quod ut vim habeat requirit receptionem maioris partis Capituli; aliàs non obligat.

QVÆSTIO VI.

Quæ dicantur Præcepta secundum Regulam, contrà Regulam, præter Regulam, supra Regulam?

CONCLUSIO I.

Illa dicuntur Præcepta secundum Regulam, quæ vel in Regula continentur, vel ad eorum, quæ in Regula sunt obseruantiam omninò diriguntur, & pertinent.

CONCLUSIO II.

Illa dicuntur præcepta contrà Regulam, quæ aduersantur præceptis Regulæ, & iis quæ secundum Regulam præcipiuntur.

CONCLUSIO III.

Illa dicuntur præcepta suprà Regulam, quæ in sui rigore obligationem omnem Regulæ excedunt.

CONCLUSIO IV.

Illa dicuntur præcepta præter Regulam, quæ ex genere suo sunt indifferentia ad Regulæ obseruantiam, possunt tamen ad illam ordinari: Hic addunt aliqui Præcepta infrà Regulam, quæ minus perfecta videntur quam ea quæ per Regulam ordinantur; vt comedere, corpus reficere, recreari.

recreari. Sed ea cum illis quæ præter Regulam sunt computantur.

Petes 1. Quæ ex his præceptis, prohibentur Superiores imponere. Respondeo tantum prohiberi imponere præceptum contrà Regulam, & contrà animam.

Petes 2. Quod est illud præceptum quod dicitur esse contrà animam? Respondeo illud omne quod vel est peccatum mortale, vel incentivum & inclinans ad illud. Ità communiter Expositores. Qualiter verò alia præcepta imponi possint, aut subditos obligare, infra dicetur latius.

TEXTVS II.

Fratres verò qui sunt subditi recordentur quòd propter Deum abnegauerunt proprias voluntates. Vndè firmiter præcipio eis, ut obediant suis Ministris in omnibus quæ promiserunt Domino observare, & non sunt contraria animæ suæ & Regulæ nostræ.

TITVLVS I.

De Præceptorum Regulæ obligatione & eorum dispensatione.

QVÆSTIO I.

An Transgressio quorumlibet præceptorum vel equipollentium Regula sit semper mortalis?

IN proemio Regule tit. i. q. 4. ostendimus Præcepta Regule, & equipollentia, siue etiam vim præcepti habentia, ex genere suo obligare ad peccatum mortale. Modò questio est; An omnis actus siue transgressio, contra dicta sit mortalis.

CONCLUSIO.

OMnis deliberata transgressio quorumlibet præceptorum, vel equipollentium, siue vim præcepti habentium in Regula Fratrum Minorum, si fiat extrà totam latitudinem præcepti, est mortalis, nisi leuitas materiæ excuset. Ratio est, quia qui vouet totam Regulam, vouet eam sub iisdem vinculis, quibus prædicta Regula obligat; sed in præceptis & equipollentibus. &c. obligat ad mortale peccatum (vt declarat Clemens V.) ergò in his obligat, ad mortale peccatum.

Dixi (deliberata transgressio) sicuti enim quæ fiunt ex subreptione, spiritus anxietate, turbatione, ignorantia inuincibili,

bili, inaduertentiâ, & id genus quę plenam deliberationem impediunt, in aliis Legibus diuinis & humanis excusant à mortali peccato; sic quę huiusmodi deliberatam transgressionem effugiunt in præceptis Regulę à peccato mortali excusare non est dubium.

Dixi (præceptorum & æquipollentium &c.) quę enim sub verbis monitoriis proponuntur, sicut non obligant, sic eorum transgressio non est peccatum, nisi fortè qua parte per aliud præceptum diuinum vel humanum aliquandò obligationem inducunt.

Dixi (si fiat extrà totam latitudinem præcepti) quod fieri censetur, quando & contrà præceptum fit inexcusabiliter, & contrà totum finem præcepti: Pro quibus duas Regulas ponit Corduba.

I. Quandò quis transgreditur præceptum bono animo putans se habere causam probabilem & sufficientem, excusantem eum ab obseruatione præcepti, aut saltem à transgressionem mortali, non peccat mortaliter: *Ita corduba hoc c. q. 3.* Ex. gratiâ: Putat quis se habere sufficientem necessitatem & causam equitandi, portandi calceamenta, non ieiunandi, & si à parte rei talis omninò non sit, non peccat mortaliter. Ratio

est quia potest sequi iudicium probabile in præceptis istis, non minus quam in humanis & diuinis.

Aduerte tamen tria requiri vt ex tali opinione quis possit securè procedere.

1. Vt opinio illa siue existimatio non proueniat ex ignorantia crassa vel negligentia, sed sit moralis, & probabilibus rationibus innitatur.

2. Quod qui operatur eâ animi dispositione sit, vt si peccatum aduerteret, nollet verè operari, aut periculo transgressionis se exponere.

3. Vt de suâ probabilitate iudicium practicum sibi formet; quod his verbis explicari posset.

Licet mihi hic & nunc hanc opinionem probabilem sequi. Tunc enim in sua operatione liberè procedere potest, & si nonnullæ dubitationes speculatiuæ in intellectu remaneant. Vide quæ de dubio practico & speculatiuo docent Theologi.

2. Regula: Quandò per contrariam operationem non tollitur finis præcepti, aut eius substantia, licet quis operetur contra verba præcepti, non peccat mortaliter. Ratio est: quia obligatio legis sumitur ex intentione Legislatoris: nō censetur autē Legislator intendere, ita præcisè obligare ad
lit-

litteram præcepti, si aliàs alio modo finis præcepti acquiri possit. Quod & in lege diuinâ clarum est: Sic enim præceptum de dolore de peccatis, suppletur interdum per actum superiorē amoris Dei super omnia: & præceptum de correctione fraternâ sufficienter impletur, si aliis modis ab iis quæ in Euangelio requiruntur, procuretur emendatio Fratris, vt per ablationem occasionis, per vinculum alicuius necessitudinis, absque amaritudine correptionis.

Eodem modo in Regulæ Præceptis: Ex. g. præcipitur Ministris vt examinent venientes à sæculo de Fide catholica, &c. Si Superiori aliunde constet absque examine venientem à sæculo esse fidelem & Catholicum, sicut frustra interrogaret, sic interrogare non tenetur. Similiter ei qui paratus est, & toto corde cum feruore fertur, vt omnia bona sua det pauperibus; non tenetur dicere verbum S. Euangelij. *Vide quæ ibi diximus.*

Dixi autem (quandò non tollitur finis præcepti vel eius substantia) propter aliquos modos adiacentes præceptis, qui interdum sine graui detrimento præcepti relinqui possunt, absque periculo mortalis peccati. Sic qui in Præcepto de diuino Officio substantiam seruando, modos aliquos,

Ordinem aut Cæremonias Romani Officij mutaret, aut relinqueret, non peccaret mortaliter, *vt ibi diximus*. Quomodo etiam crederem multos modos in recurſu ad pecuniam traditos, non obligare ad mortale, ſi modo ſubſtantia præcepti ſeruetur, *vt verè Fratres non recipiant pecuniam, nec aliquam in illam adminiſtrationem vel diſpenſationem, aut uſum habeant.*

Dixeram etiam in Concluſione generali (niſi leuitas materiæ excuſet) leuitas enim materiæ ſicut in diuinis & humanis legibus, ſic in Regulæ præceptis excuſare nemini dubium eſt. Leuitas autem materiæ iudicio prudentis penſanda & libranda eſt. Quomodo non crederem peccare mortaliter qui ſine neceſſitate legitimâ calceamenta per vnâ aut alteram horam aut diem vnum portaret: Similiter qui ſine neceſſitate ad vnâ leucam (ſecluſo ſcandalo) equitaret. Portare enim calceamenta ſive calceari, aut equitare dicunt aliquam moralem continuationem alicuius temporis.

QVÆ

QVÆSTIO II.

*An Papa possit dispensare in præceptis
Regulæ Fratrum Minorum?*

CONCLUSIO I.

Summus Pontifex potest dispensare in omnibus Regulæ præceptis. Ratio prima est: quia omnem Regulæ obligationem tollere potest, & ut Regulæ Approbator totam Regulam infirmare potest, ergò multò magis in nonnullis dispensare. 2. ratio est: quia potest dispensare in votis, ergò multò magis in præceptis. Denique sicut potestatem ligandi habet, sic potestatem quodcumque soluendi.

CONCLUSIO II.

ET si Pontifex in Regulâ dispensaret: Fratres Minores non tenerentur acceptare dispensationem. Ratio est: quia dispensatio Priuilegium est, nemo autem tenetur priuilegio uti: quomodò frequenter Patres Ordinis & Reformati recusaue-
runt nonnulla Priuilegia dispensatiua Regulæ: & ut S. Clara renuntiavit Priuilegium quod de possessionibus ei Gregorius IX. offerebat.

Aduerte tamen, quod si dispensationi

Pontifex adderet præceptum; tunc Fratres Minores obedire tenerentur, quos S. Franciscus pedibus Sanctæ Romanæ Ecclesiæ per omnia subiecit.

CONCLUSIO III.

NVlla dispensatio Pontificia in præceptis Regulæ, modò in Ordine est recepta. *Hanc Conclusionem latè probauimus in Proëmio tit. I. q. 7. vbi etiam Bulla Urbani VIII. posita est, annullantis omnia priuilegia, quæ contrà Regulæ puritatem impetrata fuerant.*

Dices: Pontifices, Nicolaus III. & Clemens V. multa in suis Declarationibus posuerunt quæ rigorem præceptorum Regulæ relaxare videntur: ergò in rigore præcepti dispensarunt; quorum tamen dispensationes in usu sunt. Antecedens probatur: sic enim præceptum de recurſu ad Amicos spirituales, ad solos Ministros & Custodes restrictum, ampliavit ad eos, quibus à prædictis committeretur: & necessitates ad infirmos & Fratres induendos in Regulâ coarctatas, ad alias similes necessitates pro tempore occurrentes extenderunt. Et alia multa his affinia in istis Declarationibus reperiuntur. Respondeo negando consequentiam. Quæ enim isti Pontifices addiderunt in præceptis per modum

dum ampliationis aut extensionis: non tam dispensationes sunt, quam explicationes mentis Fundatoris, siue legis interpretationes & Epikeiæ rationabiles. Papa enim vt supremus Legislator, omnes leges & legum sensus, velut in scrinio cordis continet, quos dubitantibus suo tempore aperit. *Vide quæ diximus in Proemio tit. 1. q. 4. ibi. Secunda pars Concl. & tit. 2. q. 2.*

QVÆSTIO III.

An Superiores Ordinis possint dispensare in præceptis Regula?

Hic accuratè distinguendum est de interpretatione Legis & Præcepti, & de Dispensatione. Hæc enim sicut omnimodè distincta sunt, sic distinctim in praxim veniunt, ex quorum terminorum ignorantia, & scrupuli, & transgressiones non rarò nascuntur. Vt igitur tollantur opinionum abusus, aduertant omnes.

1. Interpretari legem in proposito nihil esse aliud, quam consideratis rebus, & rerum omnibus circumstantiis, declarare rationabiliter legem in singulari casu non obligare. Quomodò *Mathathias l. 1. Machab. c. 2.* declarauit legem de Sabbatho seruando, non obligare quo minus pugnare pos-

possent contra inimicos eo die insurgentes: cum tamen plurimi Iudæorum eiusmodi scrupulo turbati, se permisissent in Sabbatho interfici. Quomodo præceptum, *Non furaberis*: declaramus non obligare, ubi de extremâ necessitate agitur, & de vitæ periculo, ficque de aliis multis.

2. Dispensare in lege & præcepto, est per auctoritatem legitimam, legem, siue præceptum obligans de facto relaxare. Vnde hæc est distinctio inter dispensationem & interpretationem: quod dispensatio legem obligantem relaxet, interpretatio declaret non obligare.

CONCLUSIO I.

Licet Superioribus præcepta Regulæ Fratrum Minorum interdum interpretari, ut in certis casibus non obligantia. Ratio est: quia Superiores ex vi sui Superioratus sunt *lex viva*, quæ est moderatrix legum mortuarum, siue constitutionum. Sunt Dispensatores fideles ad Deum, prudentes ad proximum. Sunt ut ait Aristoteles *Ερμηνευτæ*, id est, Interpretes legum generalium, secundum applicationes ad casus particulares.

Porro hæc interpretatio debet fundari in æquitate iustitiæ, vnde & Psalmista di-

Psalm. 118. cit Deo: Omnia mandata tua æquitas. Et communi

muni axioma dicitur: *Leges cupiunt, ut iure regantur.* Aliàs enim frequenter in casibus particularibus iniustitia committeretur. Vnde per Sapientem dicitur: *Noli esse iustus multum.* Et Comicus ait: *Summum Eccles. 7. ius est summa iniustitia.* Frequenter enim ex bono & æquo à seueritate præcepti & literæ recedendum est, ne iniquè impingamus. Causæ verò duæ potissimum sunt eiusmodi æquitatis seu iustæ interpretationis,

I. Necessitas personæ operantis: sic si Frater Minor inter Turcas, Hæreticos, & Barbaras nationes sine usu & receptione pecuniæ non inueniens victum periclitaretur: Interpretari potest Superior eum mittens, non obligari præcepto de non recipiendo pecuniam. Sic interpretatur Superior Fratrem morbo laborantem non teneri ad Officium diuinum: pluribus tunicis uti posse, calceari posse, equitare posse, &c. Qui enim hæc in tali casu faciunt dispensatione non vtuntur: sed ex interpretatione, præceptum eos in similibus casibus non obligat. Quod valdè aduertendum est propter ignorantias & errores plurimorum, qui putant quancumque calceationem, equitationem, usum plurium tunicarum, comestionem in diebus

bus ieiuniorum, &c. esse dispensationem. Falsum est enim; nam qui in necessitate hæc faciunt, nihil contrà Regulam faciunt, sed iure suo vtuntur, quia in his particularibus præcepta Regulæ eos non obligant. Quomodò dixit *Nicolaus III. a. 2. §. Nec quisquam; Fratres iure poli posse: & per pecunias, & per quosuis alios modos in extremâ necessitate sibi de necessario victu prouidere.*

2. Causa æquitatis est: concurrentia alterius præcepti: vbi enim duo præcepta concurrunt quæ simul executioni mandari non possunt: maiora debent præponi minoribus, Naturalia Positiuis, Diuina Humanis ex æquitate.

Sic Frater Minor ex præcepto charitatis, aut iustitiæ, obligatus hic & nunc succurrere proximo; cui non potest succurrere saluo Regulæ ieiunio, Officio diuino, imò & pecuniæ vsu: non tenetur hic & nunc dictis suæ Regulæ præceptis, sed tenetur proximo subuenire siue satisfacere præcepto charitatis siue iustitiæ. Ratio est, quia hæc sunt præcepta diuina: præcepta autem Regulæ sunt humana. Et ad has ferè causas omnes interpretationes reduci possunt.

Petes: An solus Superior possit legem
siue

siue præceptum interpretari. Respondeo 1. Ex vi officij & muneris solus Superior potest legem interpretari. Ratio clara est; quia legis interpretatio ei competit soli qui legislatorem in casibus particularibus representat.

Respondeo 2. In anxietate vbi superior non addest, & necessitas vrget operandi, potest quilibet vti Epikeiâ siue legis interpretatione.

Dixi (in anxietate) si enim nulla sit anxietas, nec videtur ratio interpretationis subesse.

Dixi (vbi Superior non adest) si enim commodus daretur ad eum recursus, necessario ad eum recurrendum est.

Dixi (& necessitas vrget operandi) si enim nulla sit operandi necessitas, tunc oportet potius actionem dimittere, quam ex legis interpretatione operari.

Ex his patet ad serenandas conscientias scrupulosas, quam prudentes debeant esse Superiores, & quantâ charitate præditi, vt præcepta benignè interpretentur, ob rigorem enim frequenter animas præcipitant, & quia *nimis emungunt, eliciunt sanguinem*, ac pro pietate pastorali, in humanitate quadam ex zelo indiscreto in subditos armantur.

CON-

CONCLUSIO II.

Possunt etiam Superiores in aliquibus Regule præceptis ex causa rationabili dispensare. Ratio est, quia dispensatio est actus officij Pastoralis, quæ eo usque conceditur, quo non est per Superiorem restricta.

Dixi (ex causâ rationabili) sunt enim dispensatores, non dissipatores, dissipare verò conuincuntur qui sine rationabili causâ dispensant.

Petes I. Quæ sint causæ iustæ, & legitimæ dispensationis?

Respondeo duas esse potissimas: Prior: Spiritualis vtilitas dispensati vel communis aliorum: Posterior necessitas corporalis dispensati, vel communis imminens, vel probabilis aliorum.

Spiritualis vtilitatis exempla sunt: vt si quis sit magnæ contemplationis, qui diuina patiatur & extraordinaria, quæ corpus debilitant, etsi posset ieiunare, nudis pedibus ambulare, illa omittendo vel moderando: potest Superior cum illo dispensare ob fructum & vtilitatem animæ eius, quam ex similibus haurit vel haurire potest: similiter videt Superior Religiosum scrupulosum, qui pluries in die ex scrupulositate repetit suum officium, & in cæteris

totus turbatur, potest ob utilitatem spiritualem eius cum illo dispensare in Officio diuino, vt ad quietem redeat, & interiorem pacem.

Quoad utilitatem verò spiritualem aliorum: potest Superior dispensare cum Fratre ne legat horas, quia à mane vsque ad vesperam debet vacare Concionibus, Consiliis, Confessionibus audiendis, quibus si non vacaret, animarum plurimorum iacturam paterentur.

Exempla necessitatis corporalis in dispensato: vt si dispenses Superior cum Fratre, vt horas non legat, quia corporali valetudini officiunt. Exemplum in aliis: vt si Superior cum Fratre Infirmario dispenses in ieiunio, calceamentis, equitatione, &c. non quia personaliter indiget; sed vt infirmorum necessitatibus plenè satisfacere possit. Et alia exempla excogitari possunt.

Petes 2. An in omnibus Regulæ præceptis dispensare possint Superiores? Respondeo ex S. Bonauentura tres esse classes præceptorum in Regula: Alia enim sunt præcepta manifesta & eminentia, vt sunt octo inhibitoria principalia & id genus; & in hæc nulla cadit dispensatio auctoritate Superiorum. Quod patet ex ipsis verbis absolutis vt: *Præcipio firmiter Fratribus vni-*

uersis vt nullo modo denarios vel pecuniam recipiant, &c. Item: Nullo modo licebit eis de ista Religione exire. Item: Præcipio firmiter Fratribus vniuersis ne habeant suspecta consortia, vel consilia mulierum, &c.

Alia sunt primaria æquipollentia, in quæ similiter auctoritate Superiorum non cadit dispensatio. Vt: Quod vniuersi Fratres teneantur habere Generalem Ministrum totius Fraternitatis. Item: Quod teneantur deposito Generali alium eligere in Custodem. Ratio verò eius est, quia horum dispensatio magnā causaret confusionem, & deordinationem in Ordine.

Alia denique sunt æquipollentia, siue vim præcepti habentia, quia nec ita rigorosè præcipiuntur, nec videntur ad commune religionis bonum ita spectare; & in illis dispensare Superiores possunt ex causa rationabili, & in casu particulari. Ratio est, quia hæc videntur pertinere ad auctoritatem Pastoralem, vt moderatè pascere possint gregem suum.

Talia sunt: Quod Fratres non habeant plures tunicas duabus.

Item: Quod Fratres vestimentis vilibus induantur.

Item: De calceamentis, de diuino officio secundum Ordinem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, & simi-

similibus, pro quibus omnibus sit hæc Generalis Regula.

REGVLA GENERALIS.

IN Præceptis Regula in quibus ex rigore verborum, vel ex materia nimis graui concernente bonum commune, non colligitur restricta auctoritas, possunt Prælati Ordinis dispensare. Ratio est, quia dispensatio est legum siue præceptorum in casu particulari quædam mitigatio, siue Pastoralis relaxatio, ergò ubi non apparet ex rigore verborum, vel materia substrata, in communi regimine grauis deordinatio, potest moderatio Pastoralis illa vti, si ratio & causa particularis id postulet.

REGVLÆ DISPENSATIONVM PRO PRÆLATIS.

PRima: Prælati nisi existente causa rationabili (etsi non necessaria) non dispenset.

Secunda: Non dispenset nisi in casu certo, & in particulari, ne legem tollat & confusionem pariat.

Tertia: Consideret personam cum qua dispensat: si enim persona est nimis feruens, cui & feruor nouitius, & zelus vehemens, sed non secundum scientiam inest, inuita etiam interdum cogenda est vti dispensationibus. Sin persona ni-

mis flaccida & tepida est, nonnisi cum magnâ discretionem ei dispensatio est concedenda.

Quarta: Verecundos interdum dispensatione præueniat; nimis audaces ad petendas dispensationes retundat.

Quinta: Oculum duplicem dispensans habeat, alterum ad commune bonum, alterum ad particulare eius qui dispensatur.

Sexta: Commune bonum Religionis semper præferatur, particulari bono subditi. Vnde si dispensatio noceat grauius communi bono Religionis, & deordinationem grauem causet, denegetur: Si verò ad solum bonum subditi particulare pertineat, sine detrimento communis poterit concedi.

Septima: In dubio de periculo persone querentis auxilium, vel de deordinatione aliqua Religionis: potius condescendat fragilitati persone, quam dispensationem neget timore relaxationis Ordinis. Ratio est, quia vnius particularis relaxatio in singulari casu parum nocere potest Ordini: & alias si quod inde malum Religionis oriretur, facilius restaurari potest in communi rigore, quam persone sanitas restitui. Et iuxta commune Prouerbum: Melius est de nimia pietate, quam de nimia seueritate redargui.

Octaua: Superior in dispensationibus caueat ne metiatur alios suo pede: vt quia fortis & durus,

durus, aliis secundum suas bases seu vires sit debito rigidior & austerior: ex alterâ parte ne quia debilis est & infirmus, aliis sit nimis compassivus. Sed magis in omnibus attendat necessitatem personæ, circa quam dispensatio facienda est.

Nona: *Fratres maximè scrupulosos, non tantum non remittat ad rationem suæ conscientie, sed absolutè dispenset, nec eorum ratiocinationes curet. Alioquin potest facilè fingere sibi ipsi quilibet phantasticus sine numero rationes: nihil enim est inargumentabile. Et procedit nonnumquam usque adeò corporis inualetudo cum perturbatione cerebri, quod valdè lesum est rationis iudicium. Et iuxta S. Hieronimum: Magis indigent fomento Hypocratis, quam nostris monitis. Et eò periculosius infirmantur, quod suam miseriam non agnoscant.*

Decima: *Prelatus non in sua confidat prudentia, sed per orationem sedulam commendet gregem diuinæ gratiæ, & confidat quod diuina vñctio docebit eum de omnibus. Hæc omnia ferè ex Gersone in tract. de perfectione ac moderatione Religionis.*

TITVLVS II.

De Præceptis Declarationum
Papalium.

QVÆSTIO VNICA.

*An sint aliqua Præcepta in Declarationi-
nibus Pontificum quæ Fratres Mino-
res obligent ad peccatum mortale?*

CONCLUSIO I.

N Vlla sunt præcepta particularia in
Declarationibus Pontificum quæ
Fratres Minores obligent ad peccatum
mortale, præter ea quæ purè explicant Re-
gulæ obligatoria, vel in eis virtute conti-
nentur. *Vide quæ diximus tit. I. q. 6. concl. 2.*

CONCLUSIO II.

M Odi ad præceptorum obseruantiam
meliolem à Pontificibus in Decla-
rationibus suis additi non obligant ad
mortale peccatum, si aliàs substantia præ-
cepti seruetur. Ità Corduba hoc c. q. 3. p. 4.
Ratio est, quia ista exemplificatiue tantum
adduntur, vt sereniores reddantur con-
scientiæ: Aliàs si modi æquè securi occur-
rant ad obseruantiam præcepti, ad illos
modos non adstringimur. Quod exempli-
ficari

ficari potest in multis modis qui à Pontificibus assignantur in recurſu ad pecuniam, qui quidem ſeruandi ſunt, quia certiores & à Sancta Sede approbati: non tamen ità ſtrictè, quin ſi æquè certi occurrant, illis uti poſſumus aliis relictis. *Vide quæ diximus in hac materia in Cap. 4.*

TITVLVS II.

De Præcepto Superiorum.

QVÆSTIO I.

An Superiores poſſint ſubditis imponere aliquod præceptum ad mortale obligans, præter ea quæ in Regula continentur?

CONCLUSIO I.

Poſſunt Superiores Fratrum Minorum imponere aliqua Præcepta obligantia ad mortale, præter ea quæ in Regulâ continentur. Ratio ſumenda eſt ex poteſtate regiminis, & obedientia vouentis. Eſtque communis & irrefragabilis doctrina omnium qui de Legibus tractant.

CONCLUSIO II.

Ad hoc, ut Superiores talia præcepta imponant, requiritur materia

gravis. Ratio est, quia potestas Superioris ordinata est, & rationabilis; adeoque sicut lex iusta esse debet, & sequi Regulas æternæ veritatis & rationis, sic præceptum Superioris nec iustitiam excedere debet, nec Regulam rationis.

QVÆSTIO II.

Quæ dicatur materia gravis?

CONCLUSIO I.

Materia gravis in Superiorum præceptis illa censenda est, quæ refertur ad auertendum aliquod grave malum vel personale, vel Religionis, aut alicuius Communitatis: aut conseruandum necessarium bonum personæ vel Religionis.

Dixi (ad auertendum aliquod malum, vel conseruandum bonum, &c.) Non enim credo Superiorem posse positivè aliquid præcipere sub peccato mortali vltra obligationes Regulæ quod tantum respicit liberam promotionem boni. Et in hoc sensu intelligo illud *Sancti Bernardi lib. de dispensat. & Præcepto*: Nihil præcipiat mihi Prælatus eorum, quæ non promisi, nihil prohibeat eorum quæ promisi, nec augeat nec minuat votum meum. Ratio verò est, quia non potest me obligare vltra votum meum.

Dixi

Dixi (Superiorem non posse præcipere &c) Potest enim Capitulum instituere aliquod ieiunium, quod obligat ad peccatum mortale ob grauem causam Ecclesiæ vel Religionis, sed tunc non tam potestas Superioris operatur, quam consensus Religionis, in Capitulo velut corpore congregatæ, acceptantis nomine totius huiusmodi obligationem.

Petes, cur magis potest Superior aliquod præceptum imponere ad auertendum malum vel conseruandum bonum, quam ad promouendum aliquod bonum. Respondeo: Quia ex vi Pastoralis sollicitudinis tenetur auertere mala ab ouibus, & ouile suum integrum seruare: Promotio autem boni altioris sequitur ouium puram libertatem, iuxtà quam: *Nemo inuitus cogitur crescere.*

CONCLUSIO II.

Materia grauis debet pensari ex circumstantiis mali à quo præceptum auertit, vt censeatur præceptum ad peccatum mortale obligare, non verò ex solâ naturâ rei. Ratio est: quia malitia pendet frequentius ex circumstantiis quam ex re ipsa. Explico exemplo: Intran Fratres domum aliquam suspectam, ex quo ingressu vicini scandalizantur, licet Superiori prohibe-

hibere sub peccato mortali huiusmodi ingressum, etiam si per se levis materia videatur.

Item: Ex communi libertate bibendi, & comedendi in Ciuitatibus, Fratres religiosam disciplinam relaxauerunt, viles facti sunt & despecti ob notatas inutiles conuersationes, sensualitates Religiosis non conuenientes, ebrietates, libertates, &c. Licet Superiori sub peccato mortali prohibere, ne quis bibat aut comedat in Ciuitatibus, & similia in causâ Religionis passim occurrunt.

In personalibus autem: Potest similiter vni Religioso Prælatus prohibere sub peccato mortali talem conuersationem, ingressum domus imò cellæ alterius, ob periculum aliquod graue quod nouit.

Item libidinoso Religioso imponere ieiunium sub peccato mortali ad auertendam sibi cognitam lasciuiam mortalem &c.

QVÆSTIO III.

Quæ requirantur ut præceptum Superioris censeatur obligare ad peccatum mortale?

CONCLUSIO I.

VT præceptum Superioris censeatur obligare ad peccatum mortale duo requiruntur, nimirum: Intentio præcipientis cognita, & Materia grauis. *Est communis sententia*; Ratio est, quia præceptum habet vim ab intentione, virtus autem intentionis in obiecto & materiâ fundari debet. Vnde nec intentio est sufficiens si materia deficiat, nec materia sufficere potest ad peccatum mortale, nisi intentio illam determinet.

Dixi (intentio præcipientis cognita): quamdiu enim intentionem Superioris quoad obligationem non noui, aut nosse non debeo: tamdiu non obligor, quia melior est conditio possidentis suam libertatem: Dixi (aut nosse non debeo) ob eos qui sibi adblandiuntur variis ratiocinationibus suis.

Aduerte tamen non sufficere subditum
scire

scire voluntatem Superioris esse, vt præceptum etiam in materia graui executioni mandetur, ad hoc vt peccatum mortale incurrat, sed prætereà requiri vt sciat intentionem & voluntarem esse superioris ad mortale peccatum obligare.

Petes 1. Vnde cognoscat Subditus intentionem Superioris obligare ad peccatum mortale? Respondeo 1. Si illud expressè significet. 2. Si per obedientiam præcipiat, aut sub poenâ excommunicationis. 3. Ex nimia grauitate materiæ, cuius præceptio ferè ex natura sua talem intentionem supponat.

Petes 2. Quid si dubitetur de materiæ grauitate. Respondeo in hoc præsumendum semper esse de iudicio sufficiente Prælati præcipientis, qui non præciperet sub tanto rigore, nisi materiam grauem iudicaret. Plura enim frequenter in materiâ præceptorum nouit Prælatus, quam omnes inferiores, quibus nec potest edicere anxietates animi sui. Et vt sapiens Ecclesiastis 2. *Sapientis oculi in capite eius, stultus in tenebris ambulat.* Quamuis semper inferiores in contrarium præcepta interpretentur iuxta illud Prou: 26. *Sapientior sibi piger videtur, septem viris loquentibus sententias.* Itaque in dubiis vbi manifestè contrarium non constat

stat, nec Præceptum Prælati contem-
 nere licet, nec peruersè interpretari. Vide
 Epistolam S. Bernardini de qua frequen-
 ter 4. 7.

TITVLVS IV.

De Obligatione Statutorum
Ordinis.

QVÆSTIO VNICA.

*An Statuta Ordinis obligent ad cul-
 pam mortalem?*

CONCLUSIO I.

Statuta Ordinis possunt aliquandò obli-
 gare ad culpam mortalem. Ratio est,
 quia si Superior potest solus obligare ad
 culpam mortalem, multò magis ipse cum
 toto corpore siue Capitulo, in quo Statuta
 conduntur & recipiuntur.

CONCLUSIO II.

Nullum Ordinis statutum obligat ad
 culpam mortalem vel venialem ex vi
 Ordinationis suæ, nisi per verba explicita
 vel æquipollentia exprimatur. Ratio clara
 est ex ipsis terminis, Quia nemo obligatur
 ad legem nisi eo modo quo ei est propo-
 sita,

ta, suppono autē non proponi sub peccato.

Dixi (nisi per verba explicita vel æquivalentia exprimatur): tunc autem exprimitur quando vel explicitis terminis culpa mortalis determinatur, vel per Sanctam Obedientiā aut sub pœnā excommunicationis latæ sententiæ præceptū imponitur.

Aduerte autem omnia Statuta quæ obligabant ad culpam antè Sixtum IV. abrogata esse quoad hanc obligationem ab eodem per Bullam quæ incipit: *Circumspecta Sedis*, &c. Si aliqua tamen similia postea emanauerint & sub posterioribus aliquibus reuocationibus non contineantur, sine dubio obligant, cum Pontifex posterioribus Statutorum Conditoribus manus Pastoralis potestatis ligare non potuerit.

TITVLVS V.

De Præceptorum, contra, præter, supra Regulam, obligatione.

QVÆSTIO I.

An Præcepta contrà Regulam obligent?

CONCLUSIO I.

Sicut non potest sub peccato mortali iuxta materiæ grauitatem Superior aliquid

quid præcipere contrà Regulam: sic quid-
quid præcipit contrà Regulam obligare
non potest. *Patet Conclusio ex textu Regulae &
ex ipsis terminis.*

CONCLUSIO II.

Vbi subditus dubitat de præcepto an
sit contrà Regulam, tenetur stare iu-
dicio Superioris. Ratio est: quia vt dixi-
mus suprà: Superior est lex viua & lo-
quens, cui adhibenda est fides, vbi de con-
trario manifestè non constat. Teneturque
subditus in operatione deponere dubium,
nisi ex superbia & præsumptione se velit
præcipitare in peccatum, vel eius pericu-
lum proximum.

Simili modo concludendum est de Præ-
cepto contrà animam, & idcirco doctrina
inutiliter non est repetenda.

QVÆSTIO II.

*An præcepta suprà vel præter Regulam
facta obligent?*

CONCLUSIO.

Præcepta in materia quæ est suprà vel
præter Regulam, si imponantur ad
malum Religionis vel particularis personæ
auertendum, vel bonum Religionis, siue
citam

etiam particularis Personæ conseruan-
dum, &c. iuxtà qualitatem materiæ & in-
tentionis superioris obligant, &c. *Vide quæ
diximus tit. 3. q. 2. per totam.* Ratio verò est,
quia etsi simpliciter non teneamur ad ea
quæ sunt suprà, vel præter Regulam: Pos-
sunt tamen à superioribus ità ordinari,
quod ad ipsius Regulæ necessariam obser-
uantiam, aut aliquod grande bonum sint
adminicula, ità vt ratione iustitiæ & chari-
tatis in præceptum imponi possint.

QVÆSTIO III.

*An Regulæ libertates & dispensationes
suprà præceptum imponi possint, & an
impositæ obligent?*

CONCLUSIO I.

Libertates Regulæ aliquæ subiacent ar-
bitrio Prælatorum, & hæ in vnam
partem determinari possunt. Aliæ non
subiacent arbitrio Prælatorum, & illæ pro-
hiberi non possunt. Pro qua Conclusionem
benè intelligenda pono duas Regulas.

REGVLA I.

Illæ libertates per præceptum prohiberi pos-
sunt à Prælato, quorum obseruantia aliquan-
do Ordini vel alicui Religioso non expedit ob ra-
tio-

tionabiles causas : quia si in præcepta aliqua ex debito Pastoralis officij cadat dispensatio, multò magis dispositio libertatis in rationabili causa. Istius generis libertates sunt sequentes. Quod Fratres repetiari possint vestimenta : quod possint si voluerint duas tunicas habere : quod possint de omnibus quæ apponuntur eis manducare : quod Ministri possint suos Fratres, si eis expedire videbitur semel ad Capitulum conuocare. Item de libertate ieiunij Epiphaniæ. In quibus omnibus certum est posse interdum indiscretionem contingere, quæ vel Religioni, vel particulari Fratri officeret, aut incongruentiam causaret : ratione cuius Prælatus non tantum posset, sed etiam obligaretur libertatem tollere. Vide quæ diximus in singulis locis.

REGULA II.

Q*uædam libertates ita bonum Religionis vel animæ subditi tangunt, vt sine inordinatione & detrimento tolli non possint. Et hæ sub prohibitionem Superioris non cadunt. Tales sunt sequentes : Quod tempore manifestæ necessitatis non teneantur Fratres ieiunio corporali : quod, si quis non possit Regulam spiritualiter obseruare, ad suos Ministros possit recurrere. Quod, qui voluerint ire inter Saracenos & alios infideles, petant licentiam à suis Ministris Pro-*

uincialibus. Ex quarum libertatum executione nihil inordinatum nasci potest, & aliundè ab earum executione magnum bonum pendet.

CONCLUSIO II.

Dispensationes præceptorum Regulæ, & multò magis Constitutionum in casu particulari ex rationabili & iustâ causâ possunt imponi à Prælatis sub præcepto, & impositæ obligant. Ratio est, quia dispensatio est actus Pastoralis, non tantum utilis gregi, sed etiam aliquandò necessarius, ergò saltem ubi necessarius iudicatur, imponi sub præcepto potest, subditus obedire tenetur, ne se præcipitio superbiæ exponat & grauissimis periculis. *Vide Gersonem suprâ tract. de perfectione & moderamine Religionis.*

TITVLVS VI.

De Obedientia Subditorum.

QVÆSTIO VNICA.

In quibus teneantur Fratres Minores Superioribus obedire?

CONCLUSIO.

Teneantur Fratres Minores obedire in omnibus quæ Superiores legitimè præ-

precipere possunt, siue precipiunt, & eo modo quo precipiunt. Conclusio patet ex omnibus supradictis: Correlatiua enim sunt Precipere & Obedire: in iis ergò quæ precipere possunt, si actu precipiant subditus obedire tenetur.

Obedientia igitur Fratrum Minorum duobus tantum clauditur terminis: *contra animam, contra Regulam*. In ceteris omnibus quæ manifestè, aut *contra animam*, aut *contra Regulam* non sunt, obedire tenentur. Hæc ruminet qui legit, & quæ in superioribus titulis dicta sunt applicet.

CAVTELÆ.

1. **S** It igitur Superior in Ordine Fratrum Minorum in præcipiendo, prohibendo, dispensando circumspèctus: non cæcus, non luscus, non monoculus, non improuidus, sed videns clarè, rectè, oculoque utroque attendens, quid Religio postulet, & quid infirmitas Fratris.

2. Attendat ut non alliget onera graui humeris aliorum, quæ nolit vel digito leuare.

3. Inferiores vnicum attendant quod in Regula dicitur: *Quia propter Deum abnegauerunt proprias voluntates*; si proprias voluntates, consequenter propria iudicia, pro-

prias opiniones, quę sunt motiua propriarum voluntatum, & amoris proprij semina.

TEXTVS III.

Et ubicumque sunt Fratres qui scirent & cognoscerent se non posse Regulam Spiritualiter observare, ad suos Ministros debeant, & possint recurrere.

TITVLVS VNICVS.

De recurſu ad Ministros pro Regulę Observantia.

QVÆSTIO I.

Quę requirantur, ut subditus teneatur recurrere ad Ministros pro Regulę Observantia?

CONCLUSIO.

DVo requiruntur ut Fratres obligentur recurrere ad Ministros. Prius: ut in loco spiritualiter Regulam observare non possint. Posterius: ut huiusmodi impossibilitatem verè sciant & sine tergiversatione cognoscant.

Petes 1. Quando censeantur Fratres

non

non posse Regulam in loco spiritualiter obseruare? Respondeo ex Patribus generaliter, tunc non posse subditum in aliquo Conuentu siue loco, Regulam spiritualiter obseruare: quando ratione loci, vel eorum quæ in loco sunt, contrà animam & Regulam, ac eius puritatem peccare cogitur, vel propter incentiua est in continuo periculo peccandi. Nam iuxtà Expositores, ille Regulam spiritualiter non obseruat, qui vel impurè obseruat vel peccaminosè.

Porro diuersi casus ab Expositoribus referuntur: vt, si loco est annexa proprietas: si domum inhabitant Fratres, reclamante proprio Domino: si cura animarum sit annexa, vel pueros baptizandi (*quod intellige continuò & velut ex obligatione, si enim tantum aliquoties vel ad aliquod tempus ex charitate, absente Parocho pueri baptizandi essent, non est contrà Regulæ puritatem*). Si in loco oporteat facere quæstus inhonestos vel impuros, vt pecuniarum, &c. Item, si in loco sit societas praua mulierum quæ sit incentiuum peccati, quod etiam intellige si ex societate mala Fratrum inhabitantium aliquis pelliceretur ad peccandum. Et alij casus contingere possunt iudicio prudentum.

ANNOTATIO.

Aduerte tamen 1. Si non oriatur periculum peccati ex parte loci, vel personarum, siue occasionum in loco existentium, sed tantum ex fragilitate vel malitiâ Fratris, cum per ipsum stet quo minus vel occasionem tollat, vel peccato resistat, tunc non teneri ad Ministrum recurrere, nec Minister tenetur illum recurrentem recipere, vel loco mutare: sed sufficit vt ipsi imponat vt peccato resistat, vel occasionem quæ à se dependet, tollat.

Aduerte 2. Ministrum non teneri etiam audire Fratres, qui ex suâ leuitate vel malitiâ fingunt sibi occasiones, vt excutiant frequenter iugum obedientiæ, aut suæ sensualitati locum opportuniorem nanciscantur.

Aduerte 3. Fratrem non debere recurrere vel audiri ob solam perfectionem supererogatoriam, quam sibi alibi maiorem in alio Conuentu vel loco proponeret. Sufficit enim quod in loco vbi est. vt Regulam ita spiritualiter obseruet, vt sibi à loco vel loci adiacentibus, nec peccatum, nec periculum peccati immineat.

QVÆSTIO II.

*An necessarius sit recursus ad Ministrum
Prouincialem simpliciter ?*

Ratio dubitandi est. Quia (vt suprà diximus) nomen Ministri in hoc cap. Superiores omnes curam animarum habentes , comprehendit.

CONCLUSIO.

Vbi per inferiores Ministros , siue Custodes , siue Guardianos, mederi potest grauamini Fratris recurrentis ; non est necesse ad Ministrum recurrere. Ità Hugo de Dina. Possunt (ait) Fratres ad Ministros Prouinciales recurrere , quandò aliter inferiorum subsidio Ministrorum non possunt Regulam spiritualiter obseruare : ac superflue ad maiorem Prælatum recurritur , cum per minorem indigenti æquè vtiliter subuenitur.

QVÆSTIO III.

An debeat esse recursus personalis ?

CONCLUSIO.

Non est necesse recurrere personali-
ter , si alias per nuntium aut litteras
suffICIENTER malo obuiari potest. Ità S. Bona-
uentura. Ad suos Ministros (ait) debeant re-

currere, &c. Recurrere, inquam, per se vel per nuntium, formâ Statutorum Ordinis seruata in eundo, quia istud debitum non est exemplum ab obedientiâ Statutorum. Hæc S. Bonau.

Ex quo colligitur, quod etsi Superiores non possint tollere istam obligationem recurrendi in tali periculo, possunt tamen dare formam & modum recursus, vt non indebitè fiat. Quomodò Statuta, imò Concilium Tridentinum de nonnullis prouidit. Alioquin (ait Hugo de Dina) possent malitiosi necessitatem confingere, quorum obtentu pro voluntate extrâ obedientiam vagarentur, & suis intenderent sceleribus implendis in scandalum Ordinis & ruinam. Hæc ille.

Concilium Tridentinum ordinat, vt si ne licentia in scriptis obtenta non egrediantur Conuentibus etiam prætextu Superiores accedendi. Statuta Prouinciæ Flandriæ, & huius S. Ioseph in Comitatu Flandriæ ordinant, vt si periculum non vrgeat nimis, scripto recurrant; si vrgeat vel scripto fieri non possit, vt eis à Guardianis & Discretis licentia recurrendi in scriptis detur.

TEXTVS IV.

Ministri verò benignè & charitatiuè eos recipiant, & tantam familiaritatem habeant circa ipsos, vt dicere possint eis & facere sicut Domini seruis suis.

TITVLVS VNICVS.

De Fratrum recurrentium receptione per Ministros.

QVÆSTIO VNICA.

Qualiter Ministri debeant recipere Fratres, ad se recurrentes pro Regulæ Observantia?

CONCLUSIO.

TRes conditiones requirit S. Franciscus in Ministro, Fratres recurrentes pro spirituali Regulæ observantia recipientes, nimirum vt benignè, charitatiuè, & cum familiaritate eos recipiant. Ita Textus.

Benignitas (iuxtà S. Bonaventuram) in vultu, Charitas in Corde, Familiaritas in sermone consistit. Vt nimirum, benigno vultu, verbis familiaribus, & corde compassione pleno eos recipiant, & omnia verba imperium resonantia & fastum sileant, & facta dominatum prætendentia

dentia penitus deferant, exemplo illius qui dixit Luc. XXII. *Qui maior est in vobis fiat sicut minor, & qui praeceptor, sicut ministrator.* Hæc fere Sanctus Bonaventura.

Petes. Quid prætendant ista verba: ut dicere possint eis & facere sicut domini seruis suis. Respondeo I. His verbis significari quandam subiectionem, quâ Superior debet portare onera, tædia, & infirmitates subditorum. verè enim seruus est, qui tenetur in vigiliis & laboribus alienam salutem procurare, & ut Domino ei seruit, cui salutis remedia ad solam petitionem cum magnâ seruitute, & propriis angustiis procurat. Vnde aduerte his verbis magis significari laborem & onera Superiorum in rebus salutis, quam eorum pusillanimitatem aut vilem subiectionem. Vnde S. Bonaventura: *Non est autem intelligendum verbum, quod subditis detur occasio superbiendi præ nimia humilitate Ministrorum: Ne sicut dicit Gregorius: dum nimis seruatur humilitas, regendi frangatur auctoritas, &c. Serui quidem in iis precipue quæ ad salutem pertinent animarum. Luc. 22. Ego in medio vestrum sum tamquam qui ministrat.* Hæc S. Bonaventura.

Attendant minus prudentes Fratres, qui sine reuerentiâ sine fronte credunt se posse accedere Superiores vi horum verborum, quan-

quantam iniuriam inferant suo Fundatori & Scripturæ Sanctæ, ex qua Regula est desumpta. Attendant insuper huiusmodi charitatem, benignitatem, familiaritatem imponi Ministris, quandò Fratres recurrunt pro Regulæ suæ spirituali obseruantia, non pro relaxationibus & humanis (vt vocant) consolationibus, magis autem sensualitatibus & mundanis ineptiis. *Vide latius de reuerentia ad Prælatos Hugonem de Dina.*

TEXTVS V.

Moneo verò & exhortor in Domino Iesu Christo vt caueant Fratres ab omni Superbia, &c. Et non curent nescientes litteras litteras discere.

TITVLVS VNICVS.

De studio litterarum & Oratione.

QVÆSTIO I.

An liceat Fratribus Minoribus intendere studio litterarum?

CONCLUSIO I.

N Vllum est præceptum aut equipollens in Regula, quod prohibeat Fratribus

tribus Minoribus studium litterarum. Patet
 1. Quia hoc ipsum quod in textu ponitur
 nec præceptorie, nec sub verbis æquipol-
 lentibus ponitur, nec a Clemente V. inter
 æquipollentia enumeratur. Quin imò con-
 trarium infert. *Nicolaus 3. Extra. Exiit qui
 seminat a. 2. ex cap. 9. Regule: vbi ex prædi-
 cationis onere Fratribus Minoribus impo-
 sito, Constans (inquit) est quod hæc supponunt
 scientiam, scientia requirit studium, exercitium
 verò studij conuenienter haberi non potest sine usu
 librorum, quo rectè infertur quod qui exa-
 men eloquiorum precipit, præcipere stu-
 dium censeatur, sine quo nec examinata
 eloquia esse possunt. Vnde & D. Bonauen-
 tura in hæc verba Regule: Et non Curent nes-
 cientes litteras, litteras discere. In quo verbo
 (inquit) curiositatem cohibet, non tamen inhi-
 bet quia ipsi teneantur litteras discere, si eis
 fuerit imperatum. Et Hugo de Dina: Alioquin
 (ait) suæ contrarius Regule fuisset, qui existens
 in Ordine cum paucas litteras sciret, non solum
 orando, sed etiam legendo profecit, & alios
 Fratres studere in litteris diuinis voluit. Hæc
 ille. Vide etiam dictum S. Francisci apud D. Bo-
 nauenturam in Legenda.*

CONCLUSIO II.

Monitio illa Regule tangit specialiter
 Laicos, quorū vocatio cum studium
 non

non requirat, ab eis studendi tentationem procul arcere voluit Pius Pater. Ita Hugo de Dina: Non enim (inquit) Sanctæ Regula conditor litteratis sed Laicis, & illiteratis, studium vetat, ut unusquisque secundum Apostolum, in quâ vocatione vocatus est, in eadem permaneat. D. Bonaventura, Curiositatem (inquit) Laicorum reprobatur dicens: Et non curent nescientes litteras, litteras discere.

CONCLUSIO III.

Per hanc monitio illa omnes tangit, non tam studium ipsum quam inordinatum studij modum damnat, quo quidam titulos Magisterij, & pomposas Cathedras magis ambiunt, quam Doctrinam: quique potius scire appetunt ut sciantur, quam ut facto Doctrinam prodant. Denique studium reprobatur, quod Orationi & deuotioni impedimentum præstat. Hugo de Dina. Sanctus (inquit) hoc loco senes elementarios in Ordine non commendat; multis enim litterarum studium, studij orationis, deuotionis & charitatis ad Fratres negligentiam parit. Religio ad virtutes potius, quam ad apices vocat; si bonus studens vis esse bonitatem & disciplinam scientiæ antepondere stude. Hæc ille. Porro idem Hugo dubium proponit: An Fratres Minores Cathedram Magisterij assumere possint, & contra Euangelium vocari. Rabbi:

Rabbi : Ad quod respondet Affirmatiuè,
 quod probat variè , 1. Ex intentione B. P.
 Francisci : Voluit (inquit) & mandauit , vt
 Sacre Scripturæ Doctores in maxima reuerentia
 haberentur, tamquam à quibus reciperent verba
 vitæ. 2. Ex facto Pauli ; alioquin (inquit)
 Paulus Apostolus Euangelio contradicit , qui se
 Doctorem gentium vocat , quod maioris videtur
 imprudentiæ , quam si ab alio vocaretur. Dico
 ergo (inquit) quod secundum Euangelium am-
 bitio & pompa huius nominis est contemnenda,
 & nullatenus appetenda , sed officium assumen-
 dum. Quos enim magis decet Euangelium doce-
 re , siue docendi auctoritatem , quæ in Magistro
 datur accipere , quam Fratres Minores , qui
 Euangelium profitentur & seruant ? Nam cum
 Euangelium dicat, qui fecerit & docuerit Ma-
 gnus vocabitur in Regno celorum, quis sanè men-
 tis dicat , vt Magister & Frater Alexander de
 Ales diues debuerit prædicare & docere ? Beati
 pauperes spiritu , & pauper effectus propter
 Deum, debuerit reticere ? Et alia multa habet
 ibidem.

QVÆ-

QVÆSTIO II.

An Oratio mentalis præcipiatur Fratribus Minoribus?

CONCLUSIO I.

Non tenetur Frater Minor ex vi suæ Regulæ ad Orationem internam siue mentalem. Ratio fundamentalis est eadem quæ suprâ; Verba enim Regulæ monitionem continent non præceptum, & quamvis iure optimo spiritum Domini, & orationem puri cordis cæteris præponant ac persuadeant, formam tamen præcepti non continent nec consequenter obligant.

CONCLUSIO II.

EX mente S. P. Francisci tamquam maximi momenti Consilio, Frater Minor tenetur internæ Orationi specialiter se dare; Patet ex verbis Regulæ: Sed (inquit) super omnia desiderare debent habere spiritum Domini, & eius sanctam operationem, orate semper ad Deum puro corde, &c. & in cap. 5. Ita suadet rationem laboris, fidelis & deuoti, vt sanctæ orationis & deuotionis spiritum non extinguant, cui debent cætera temporalia deferuire. Ex quibus infero orationem istam spiritualem esse, ita propriam Fratri Minori vt illam primò intendere
de.

debeat, iuxta mentem S. Patris, qui utique ante omnia eam ponit, & cui cætera temporalia deservire debere statuit. Nec abs re: In hac enim totius perfectionis spiritualis cardo versatur, utpotè quæ etiam habitantibus in Regione umbræ mortis lumen subministrat, & quidem ab eo tempore quo studium orationis se remisit, religio disperit, & continuò velut fluxu dilapsa est.

Nota etiam præcipuas hic Virtutes Fratri Minori maximè proprias enumerasse S. Patrem, in quibus & ad quas velut ad scopum tota Regula collimat: videlicet *Spiritum Domini, Sanctam eius operationem, orationem puri cordis, humilitatem, patientiam in persecutione & infirmitate, dilectionem inimicorum, perseverantiam*: quarum tres, i. hominem in interiori perficiunt, tres posteriores contra tentationes armant, ultima coronam accipit.

IN CAPVT XI.

Quod Fratres non ingrediantur Monasteria Monacharum.

TEXTVS I.

Præcipio firmiter Fratribus vniuersis, ne habeant suspecta consortia vel consilia mulierum.

TITVLVS I.

De suspectis consortiis & consiliis.

QVÆSTIO I.

Quid prohibeatur nomine suspecti consortij & consilij?

De Bonauentura hoc cap. Nominis suspecti consortij vel consilij videtur includere quidquid esse potest probabilis occasio alicuius immunditiæ in aliquo Fratre, vel scandalum apud aliquos generare. Illam (inquit) suspicionem existimo hic prohiberi, quæ Fratri excitat enormis tentationis stimulum, vel quæ crimini præstat fomentiuam, vel quæ potest apud

alios vel alium scandalum generare ; & hic existimo omne suspectum prohiberi colloquium, quod ordinatur ad carnis immunditiam quamcumque, vel quod potest huius rei scandalum vel suspicionem probabiliter excitare. Sicut Dominus prohibendo mæchiam, prohibet non solum minorem lapsum, qui est fornicatio, sed omnem maiorem turpitudinem qua corpus seminaliter inquinatur ; Ex quibus verbis D. Bonau: innuit B. Franciscum nomine suspectorum confortiorum vel consiliorum, etiam voluisse prohibere omnem actum vel occasionem immunditiæ, seu impudicitiae, etiam si disiunctiue suspicionem actu non generaret.

CONCLUSIO I.

F Ratri Minori ex vi Regulæ & voti Castitatis prohibetur, non tantum immunditia, sed etiam immunditiæ siue impudicitiae cuiusvis occasio probabilis, secluso etiam quod suspicionem malam actu non generaret. Conclusio clara est : qui enim prohibet principale, prohibet & accessorium. Et scitum est illud Sap. axioma: *Qui amat periculum peribit in eo.* Vnde Familiaritates nimiae, colloquia frequentia, tactus manuum, aspectus fixi & inordinati prohibentur ex vi voti castitatis, specialiter Fratri Minori, præterquam quod iure

re diuino cuiuslibet sint prohibiti, ita ut Frater Minor similibus se exponens, non tantum peccet contra Dei præceptum, sed etiam contra votum.

CONCLUSIO II.

EX vi voti & præcepti c. 11. *de vitandis suspectis consortiis vel consiliis*, specialiter prohibentur consortia vel colloquia, quæ etsi mala non essent, vel etiam ab impudicitia aliena, nihilominus in aliquo vel aliquibus generare impudiciæ suspicionem nata sunt. Ratio est: quia per præceptum illud speciale aliquid de nouo prohibetur, quod aliàs non est Fratri Minori interdictum: quid autem ex ipsis verbis esse potest aliud, quam prædictum consortium, quatenus suspicionem generare potest? Alia quippe sunt de iure diuino, & ex natura voti castitatis interdicta, quæ hic repeti non debuerunt: & ita tenent *Expositores passim*. Ex quo patet, quam sublimis sit Castitas promissa à Fratre Minore, quamque excedat Castitatem aliorum Religiosorum. Cæteri enim vi voti tantum tenentur vitare quæ Castitati in se officiunt, & immunditiæ incentiuum præbent: Fratres autem Minores etiam ea, quæ etsi verè ad impudiciam non moueant, impudiciæ tamen, aut immunditiæ cuiuscunque sus-

picionem in alio generare possunt, & non tantum actuum, sed etiam passuum scandalum contrà Castitatem vitare tenentur. Et ità notat D. Bonau. hoc Cap.

QVÆSTIO II.

Quod consortium aut consilium dicatur meritò suspicionem generare?

CONCLUSIO.

DIco cum D. Bonaventura, Hugone de Dina, 4. Magistris & aliis Expositoribus illud procedere ex variis circumstantiis & rei natura. Suspectum itaque consortium reddunt. 1. Locus, vtpote: si solitarius, & sequestratus, vel obscurus. 2. Tempus; vtpotè nocturnum aliàs importunum. 3. Modus; vt si quis versetur solus cum sola. 4. Gestus; vt si sit dissolutio, vel nimia propinquitas ad fæminas. 5. Actus; vt si aspectus fixi, & incontinentes sunt, verba dissoluta & scurrilia, aut immunditiam sapientia, etiamsi æquiuoca, tactus manuum, risus effusi, ioci nimis familiares. 6. *Ad suspicionem etiam* (inquit D. Bonaventura) *facit ætas & conditio, tam mulierum, quam loquentis.* 7. Frequentia conuersationis & colloquiorum. His itaque occurrentibus, vel in toto, vel in parte, quis iuxtà rationem

nem suspicionis maioris vel minoris, quæ ex similibus nasci potest, peccatum mortale vel veniale incurrit. Aduertendum tamen est quædam vno tempore, & vno modo facta suspicionem generare. quæ alio tempore etsi eodem modo facta, suspicionem tamen non causarent, & ideò realiter candido iudicio res esse librandas sine adulatione. Imò *Hugo de Dina*, putat continuationem alicuius familiaritatis post Prælati admonitionem esse sufficientem ad suspicionem fundandam. *Eo ipso (inquit) quis reddit se suspectum, quo dissuasum maximè à Prælatis non vitat consortium, negligit enim obedientiam, & honestatem voluptas.* Dices: Quid si suspicio ex solâ personæ malitia oriatur? Respondeo: si Frater dederit aliquas ex Superioribus causas eius malitiæ ad suspicandum, pro ratione causæ etiam peccatum incurret: Si tamen malitia esset totalis causa suspicionis, nec supponatur Frater malitiæ obiectum dedisse, Frater Minor reputandus est non peccasse, cum suspicioni causam non dederit.

Dubitabis: An solum suspectum consortium aut consilium præsumatur inter præsentem? Respondeo quod etiam inter absentes per litteras, alia enim non minora possunt dari immunditiæ incentiua

seu suspicionis obiecta & signa, imò interdum maiora ob scribendi modos diuersos, aut diuersarum rerum per internuntios traditionem, aut denuntiationes: Quo spectat illud Hieronimi ad Nepotianum: *Cauete omnes suspensiones: crebra enim munuscula, & sudariola, & fasciolas, & vestes ori applicatas, & oblatos ac degustatos cibos, blandasque ac dulces litteras, atque munuscula sanctus amor non habet.*

TEXTVS II.

Et ne ingrediantur Monasteria Monachorum præter illos quibus à Sede Apostolicâ concessa est licentia specialis.

TITVLVS I.

**De ingressu Monasteriorum
Monialium.**

QVÆSTIO I.

Quid intelligatur nomine ingressus?

A Nonius Corduba nomine ingressus quemcumque etiam accessum intelligit: adeòque vult nomine ingressus, non tantum prohiberi Fratri Minori vt introgre-

grediatur locum, sed amplius etiam prohiberi ne accedat ad ianuam, cratem, &c. Fundamenta eius sunt: quia diplomata Pontificia, & Authores frequenter vtrumque, ingressum nimirum & accessum, simul confundunt, & pro eodem vsurpant: & cum S. Pater Franciscus intenderit remouere omne scandalum & offendiculum Castitatis, non minus accessum, quam ingressum prohibere censendus est, cum ex accessu scandalum similiter nasci possit. Quin imò *Nicolaus III.* ubi accessum ad Monasteria Fratribus ex licentia Superiorum permisit causâ eleemosinæ vel prædicationis, excipit tamen pauperes inclusas, ad quas nec accessum permittit, nisi de licentiâ Apostolicæ Sedis.

CONCLUSIO I.

EX vi Regulæ non est prohibitus accessus ad portam, cratem, & externa loca Monialium. Ratio fundamentalis est: quia nullum est verbum quod hoc indicat: & aliâs verba in sua simplicitate sunt intelligenda, maximè in odiis & grauaminibus, quæ semper restringenda sunt. 2. Probatur ex ipsa Declaratione *Nicolai III.* qui patenter ingressum ab accessu distinguit, imò validum formari potest argumentum ex textu Regulæ iunctâ Summi Pontificis Decla-

ratione: si enim nomine ingressus omnis accessus prohibetur, ergò *Nicolaus III.* Regulæ obligationem destruit cum permittit Fratribus accessum de licentiâ Superiorum: cum indifferenter Regula prohibeat ingressum ad omnia Monasteria Monialium iis quibus non est facta à Sede Apostolicâ licentia specialis: si enim nomine ingressus omnis accessus prohibetur, accessus ille per Nicolaum permissus erit manifestè contrà Regulam, & intentionem Fundatoris. Sicque Nicolai Declaratio, in hoc puncto non iam erit Declaratio, sed Regulæ dispensatio & relaxatio nuncupanda.

Ad rationes itaque Cordubæ dico, accessum quidem interdum cum ingressu confundi per ampliationem, quia ingressus accessum præsupponit, nemo enim ingredi potest nisi accedat. Numquam tamen ingressum pro simplici accessu supponere, eiusdem respectu, cum amplius dicat. Dico (eiusdem respectu) diuerso enim respectu possunt simul conuenire: ut si quis dicat se ingressum esse externam Ecclesiam, vel domum Locutorij externi: bene accessisse ad Monasterium dicetur; accessus enim erit simplex, respectu Monasterij, quod non ingreditur: Ingressus autem
erit

erit respectu locorum quæ Monasterio adiacent.

Ad intentionem S. Patris respondeo, illam verè fuisse ad scandala remouenda, ipsam tamen scandalorum materiam, non eodem modo, nec eodem præcepto remouit: alia enim remouit per prohibitionem suspecti consortij, alia per prohibitionem ingressus. Nec reuerà eadem est ratio accessus & ingressus in materia scandali, accessus enim solus vix scandalum generare potest, maximè vbi crates sunt, aut loca publica colloquiorum.

Auctoritas etiam *Nicolai III.* citata nihil concludit cum accessum ad Monasteria cæterarum Monialium permittat: Iudicat enim tantum specialem aliquam dispositionem Sanctæ Sedis circà inclusas, quæ ex vi Regulæ non habetur, vt inferius dicetur.

CONCLUSIO II.

Per ingressum, solùm introgressus intrà Monasterium intelligitur. Ratio est, quia sic verba Regulæ ad litteram intellecta demonstrant, & quod de accessu dicitur glossam magis sapit, quam litteram. Et ità intellexerunt *Gilbertus Nicolai l. de decem Plagis. Plaga 8. & 9. & alij passim.*

QVÆSTIO II.

Quid intelligatur nomine Monasterij?

CONCLUSIO.

Nomine Monasterij intelliguntur Claustrum, Domus, Officinæ interiores, in quibus Moniales regulariter viuunt. Ita *Nicolaus 3. a. 12.*

Dixi (vbi Moniales regulariter viuunt) nam sicuti Moniales non faciunt Monasterium sine habitatione; sic nec habitatio sine Monialibus regulariter ibi viuentibus, Monasterium facit: Vndè *Hugo de Dina. Monasterium non facit domorum ambitio, sed continua Regularium habitatio personarum, Ecclesiasticis maximè seu diuinis officiis deditarum.*

Vt verò hæc Conclusio plenius explicetur, nonnulla dubia sunt sigillatim proponenda & resoluenda-

Petes 1. Quæ censerī debeant officinæ interiores? Respondeo 1. Apud Religiosas seu Moniales Inclusas, illa omnia loca pertinere ad officinas interiores, quæ Sorores communiter accedere possunt, siue in quibus communiter solent conuersari. Vndè & horti, oratorium, pistrina, braxatoria & alia loca, in quibus versantur vel operan-

operantur ad officinas interiores pertinent .ad quæ sub peccato mortali Fratres Minores extrà casus à Sede Apostolicâ concessos ingredi non possunt.

Respondeo 2. Vbi Moniales clausuram non habent, loca seu officinas interiores debere designari per Superiores. Consuetudo tamen obtinuit vt dormitorium, Oratorium vbi est separatum, refectorium, operatorium pro officinis interioribus habeantur Graue iugum pro Prælatis, vbi ex negligentia aut pusillanimitate ista non distinguunt, quando commodè fieri potest, sed vbique omnibus aditum indifferenter permittunt, reddent enim rationem scandalorum Iudici Deo.

Petes 2. Quot Moniales debeant regulariter inhabitare, vt Monasterium censeatur. Respondeo ex Cordubâ & Hugone de Dina sufficere vt tres aut quatuor viuant, & si enim tam paucæ Collegium non constituent; sufficit tamen ad Monasterium saltem inchoatium, vt aliquo numero Regulariter viuant. Et vt benè Hugo de Dina: *Non minus quoque honestè parua & inordinata vitantur; Sepè vbi Congregatio minor ibi suspicio maior, & maiorem peccati opportunitatem ipsa solitudo monstrat.*

Petes 3. An si sit vna Monialis solitariè inclu-

inclusa, ad illam possit Frater Minor ingredi. Respondeo ex vi huius præcepti Regulæ non prohiberi. Prohiberi tamen potest ex ratione suspecti Consortij, alio Regulæ præcepto, vel alio iure Pontificio.

QVÆSTIO III.

Quid intelligat Regula nomine Monacharum?

CONCLUSIO.

Nomine Monacharum intelliguntur mulieres omnes, quæ solenniter vitam Regularem ab Ecclesia approbatam professæ sunt, & quæ communi vocabulo Moniales dicuntur. Ità Nicolaus 3. a. 12. Vbi reuocat opinionem antiquorum qui nomine Monacharum solas Inclusas pauperes intellexerunt. Et quidem Monachæ nomen ex communi usurpatione latissime patet, & ut notat Corduba stylo Curia nomine Monacharum omnes Moniales vitam Regularem professæ solenniter, & viuentes collegialiter intelliguntur. Citat Panormitanum C. Cumque de Electione. Ex his infero: Mulieres quascunque Religiosum habitum gerentes, vel quouis modo Religiosæ

giosè viuentes: si Religionem ab Ecclesia approbatam non sint professæ non intelligi nomine Monacharum. Tales sunt in Belgio, quæ dicuntur Beginæ Filia Spirituales in Congregationibus, Filia S. Agnetis, &c. Tertiariæ in propriis domibus habitantes, siue etiam plures simul viuant si Religionem tribus votis solemnibus non sint professæ.

Infero 2. Solitarias inclusas quæ sunt professæ aliquam Regulam approbatam solemniter, esse verè Monachas & Moniales: Accessus tamen siue ingressus ad illas ex vi Regulæ non prohiberi Fratribus Minoribus, quia, Habitatio Solitaria, non constituit Monasterium.

Dixi (ex vi Regulæ) aliundè enim præcepto Ecclesiastico, vel Clausuræ voto iuxta rationem Regionis, prohibitio esse solet, vt in Belgio.

Dices S. Bonauentura hoc C. vbi conclusit dictas Solitarias esse verè Monachas cum subdit: *Et hæ etiam sunt vitandæ sicut collegiatae propter maius periculum solitudinis, ex tenore præcepti existimo præcedentis.*

Respondeo; verissimam esse doctrinam S. Bonauenturæ, qui patenter concludit has vitandas non ex hoc præcepto de non ingrediendis Monasteriis, sed ex præcedenti

ti præcepto, de vitandis suspectis consortiis, solitudo enim suspicionem causare solet. Vnde & Hugo de Dina loquens de iis quæ in Cellis circa Ecclesias Parochiales habitant: A Prochialibus (inquit) Ecclesiis præsertim extrà Monasteria constitutis, &c. licet in earum domibus aliquæ inhabitent Moniales, Fratres arceri per Regulam, nisi alia sit ibi suspicionis occasio, non videntur: Sed cum in illis Ecclesiis prædicatur, possunt speciales Monialium cellæ vitari. Vbiq̃ue prouidè speciale habitaculum Monacharum specialiter euitatur, &c. Sæpè ubi Congregatio minor, ibi suspicio maior, & maioris peccati oportunitatem ipsa solitudo ministrat. Omnium quidem habitacula siue consortia Monacharum propter maius periculum diaboli impugnat, & maius quoque scandalum. Hæc Hugo.

QUESTIO IV.

An præter præceptum Regulæ aliis prohibitionibus Fratres ab ingressu Monasteriorum Monialium arceantur?

CONCLUSIO.

Plures emanarunt prohibitiones Pontificiæ quæ sicut cœteros Christianos sic Fra-

Fratres Minores sub communi Fidelium nomine comprehensos, ab ingressu Monasteriorum arcent, imo Pontifices nonnulli excommunicationem latae sententiae addiderunt. *Vide Compendium Privilegiorum vero Ingredi Monasteria Monialium per totum, maxime verò in Annotatione Capucini.*

QVÆSTIO V.

An Fratribus Minoribus licitum sit in aliquibus casibus ingredi Monasteria Monialium?

CONCLUSIO I.

Licet Fratribus Minoribus ingredi Monasteria Monialium in omnibus casibus, in quibus Apostolica Sedes permittit. Conclusio patet ex textu: *Præcipio, &c. ne ingrediantur Monasteria Monacharum, nisi illi quibus à sede Apostolica concessa est licentia specialis.*

CONCLUSIO II.

Causæ concessi ad licitum ingressum in Monasteria Monialium, & si numero septem aut etiam plures ab Auctoribus referantur, compendiosè tamen ad tria capita reducuntur, nimirum: ob Veram necessitatem; Grauem utilitatem, Sacramen-
torum

torum, & Sacramentalium congruam administrationem :

Sub ratione *veræ necessitatis* ex privilegiis communibus Pontificum & velut rei naturâ, possunt Fratres Minores ingredi Monasteria, ad incendium extinguendum, latrones expellendos, hostes, & quasvis violentias propulsandas, phreneticam continendam, infirmæ succurrendum per obsequium necessarium, & alias id genus operas necessarias præstandas.

Ratione *Grauis utilitatis* : vt pro opere dirigendo, operâ, industriâ, obsequio multum utili præstando, ratione cuius Sæcularis intrâ Monasterium ex privilegio Pontificio ingredi posset, potest similiter Frater Minor intromitti simili Privilegio.

Ratio *Sacramentorum & Sacramentalium*, Quomodo intrare possunt quibus competit Confessiones infirmarum decumbentium audire, Eucharistiam & extremam Vnctionem ministrare, Exorcismos adhibere, Sepulturam facere, & aliquas Benedictiones, quæ extrâ Clausuram fieri non possunt.

Item ex Leone X. possunt Confessarii Sanctæ Claræ aut Superiores ingredi ad celebrandam Missam coram infirma, quando multo tempore ob infirmitatem Missam
audire

andire non potuit, modò rectà vadat, & redeat absolutà Missà sine diuerticulo.

Huc spectat ingressus Confessarij, vel eo absente, Socij Sacerdotis vt adsint agonizanti.

Huc etiam pertinet ingressus Superiorum ad visitationes faciendas, Capitulum celebrandum, admonitionem officio competentem habendam, siue etiam Concionem, vbi exterius haberi non potest. *Vide plura in Compendio Priuilegiorum. Verbo: Ingressi Monasteria. Vbi multæ licentiæ speciales concessæ Fratribus Minoribus à Sede Apostolica referuntur latius.*

TITVLVS II.

De Accessu ad exteriora loca Monasterij.

QVÆSTIO I.

An speciali aliquo procepto prohibeatur Fratribus Minoribus accessus ad loca exteriora Monasteriorum Monialium?

NOtandum 1. Duplicem hic nos distinguere posse accessum: Prior dici potest Formalis; quandò nimirum acceditur

ditur ad colloquendum, siue conuersandum, aut aliquid aliud agendum cum Monialibus: Posterior dici potest tantum Materialis; quando nimirum, ita acceditur ut accedenti nulla sit actio vel communicatio cum Moniali: ut cum quis accedit ad earum Ecclesiam ad celebrandum: Item ad simpliciter hospitandum in loco: ubi nullum planè requiritur Monialium commercium.

Notandum 2. Quod quamuis Regula non prohibeat accessum ut *suprà docuimus tex. 2. tit. 1. q. 1. Nicolaus tamen 3. in sua declaratione a. 12.* duas prohibitiones indicare videtur: Prior ut ad loca externa monialium generaliter nemo accedat sine licentia Superiorum, idque causam prædicationis vel Eleemosinæ, sub quibus similes honeste comprehendi possunt.

Posterior: ut nemo sine Sedis Apostolicæ licentia accedat ad loca externa Monasteriorum pauperum Inclusarum (id est) Sanctæ Claræ.

CONCLUSIO I.

Nullo præcepto est prohibitum Fratribus Minoribus accedere ad loca exteriora quarumcumque Monialium accessu purè materiali. Ratio clara est, quia talis accessus est omninò alienus à fine prohibi-

hibitionis, cum nec occasione Monialium, nec ad eas vlllo modo fiat. *Et ita aduertit Roderiguez t. 1. q. 45. a. 2. & 4.*

Et hoc aduertere debent scrupulosi qui nec ad earum Ecclesias ad celebrandum accedere audent, trepidantes timore vbi non est timor. Quo timore correpti petierunt interdum Priuilegia à Summis Pontificibus ad huiusmodi celebrationem Missarum, quorum scrupulis condescendentes Pontifices dederunt, quod ex suâ libertate prius possidebant.

CONCLUSIO II.

NVllum est præceptum obligans ad culpam in *Declaratione Nicolai 3.* quo arcantur Fratres Minores ab accessu Monasteriorum Monialium. Quæ Conclusio sic declaratur: Quamuis enim supponat *Nicolaus 3.* Fratres Minores non accedere ad Monasteria ordinaria Monialium sine licentiâ Superiorum ex causâ rationabili prædicationis vel eleemosinæ, &c. & ad Monasteria S. Claræ sine Sedis Apostolicæ licentiâ: multum tamen particulare imponit præceptum, nec verbo aliquo ex vi *Declarationis* huius præceptum speciale significat. Supponit igitur forte aliquod statutum aut mandatum, quod tunc temporis in vſu erat, de cuius obligatione nobis qui-

dem non constat : Sufficit autem nobis quod ex vi Regulæ non obligemur: nec Declaratio nos ex vi Verborum aut ex naturâ Declarationis obligat; de qua sæpè diximus non obligare ad culpam, nisi in iis quæ ex Regulæ obligationibus nascuntur.

CONCLUSIO III.

N Vllum est Præceptum Pontificium aut Ordinis statutum in vigore quod vniuersaliter Fratres Minores arceat sub culpâ, ab accessu ad exteriora loca Monialium.

Pro cuius Conclusionis pleniori intelligentiâ.

Suppono 1. multa emanasse præcepta & decreta Pontificia & Ecclesiastica, tam pro quibuscumque sæcularibus & Regularibus in genere, quam Fratribus Minoribus, quæ prohibent accessum ad loca Monialium exteriora; qualia multa referuntur in *Compendio Priuilegiorum V. Accedere ad Monasteria Monialium: vt Alexandri III. Benedicti XII. Item Bonifacij l. 6. de Statu Reg. c. Periculoso*: Qualis est etiam illa grauissima *Sacræ Congreg. Cardinalium anno 1599 promulgata; quam vide in Annotat. Capucini V. Ingredi Monasteria Monialium.*

Suppono 2. In Ordine nostro multa etiam Statuta ab antiquo facta prohibentia huius-

huiusmodi accessum sine licentiâ ; Quale est illud Capituli Generalis Tolosani anno 1553. *Arceantur studiosissimè Fratrum accessus ad Monialium & Sororum loca, & nullo modo cum iisdem loqui possint nisi à Ministro Prouinciali licentiam in scriptis habeant : Licet tamen hospitij & celebrationis gratiâ ad huiusmodi loca accedere, vbi Fratrum Conuentus non sunt.* Hæc ibi.

Dico tamen 1. in Conclusionem. Hæc vniuersaliter (id est) per vniuersum Ordinē & vniuersas Nationes in vigore non esse. Patet in Belgio, in quo hæctenus ad Locutorium, crates, & loca exteriora tam Sanctæ Claræ, quam cæterarum Monialium quicumque docti & timorati accedunt, nullâ licentiâ petitâ Episcoporum aut Superiorum (quamuis in hac Prouincâ S. Ioseph ex speciali præcepto nouissimè ordinatum sit, vt nemo communiter accedat sine licentiâ in scriptis, in locis vbi Superiorum copia haberi potest ad dictam licentiam postulandam.)

Dico 2. Nec vniuersaliter (id est) apud vniuersas Prouincias & Nationes vbi talia præcepta sunt, aut statuta, obligare ad culpam. Patet 1. Quia omnia eiusmodi Statuta aut Decreta Pontificia quæ Fratres Minores obligabant ad culpam reuocata sunt

per Sixtum IV. In Bulla quæ incipit: *Circumspecta Sedis Apostolica*. Illa autem quæ posterius emanarunt vel ubique non sunt recepta, vel non ut obligantia ad peccatum, ut est illud Capituli Tolosani suprâ, & Prouinciæ S. Ioseph, & id genus.

PRAXIS GENERALIS.

PRimò itaque ad securitatem conscientiarum : Attendendum est : An quæ emanârunt à Sede Apostolicâ vel Ordine eiusmodi Accessum prohibentia, ex vi verborum manifestè obligent ad peccatum & quale : An verò tantum ad aliquam poenam vel poenitentiam : Vbi enim dubium est : Melior est conditio possidentis libertatem suam, quæ & ut fauorabilior pars in dubiis eligenda venit. Nemo enim spoliandus est libertate suâ in dubiis, sed pro parte rei semper iudicandum est, Axiomatibus communibus iuris, & naturali inclinatione.

Secundò Attendendum est : An quæ emanârunt à Sede Apostolicâ vel Ordine, sint communi Doctorum & timoratorum consuetudine & usu recepta, & sub quâ obligatione. Si enim hoc modo non sint recepta, non obligant; sin autem sint recepta iuxtâ obligationem culpæ vel poenæ sub qua

qua sunt recepta, seruanda sunt, cum suis circumstantiis & conditionibus. Et hæc sufficiunt ad doctrinam generalem, cum singulis diebus noua præcepta Apostolica, & statuta Ordinis emanent, de quibus specialis doctrina dari non potest.

Petes. Quale sit peccatum accedere ad loca exteriora Monialium contrà præceptum Superiorum? Respondeo 1. Id considerandum ex tenore præcepti & intentione præcipientis.

Potest enim superior habere causam præcipiendi sub mortali peccato ratione familiaritatis nimiae, periculosi consortij, imo ratione similibus ex vi suspecti consortij, per Regulam prohibiti, frequenter Frater Minor peccatum mortale incurrere potest.

Respondeo 2. Ex naturâ suâ, seclusis supra dictis, accessus ille solum veniale peccatum est. Ratio est, quia seclusis supradictis, accessus solus exiguae materiæ reputatur.

TEXTVS II.

Nec fiant Compatres virorum vel mulierum, ne hac occasione inter Fratres vel de Fratribus scandalum oriatur.

TITVLVS VNICVS.

De Compaternitate.

QVÆSTIO VNICA.

An per hoc præceptum omnis Compaternitas Fratribus Minoribus prohibeatur?

Notandum in Baptismo duplicem contrahi Compaternitatem. Prima ex parte baptizantis, quam per actum baptizandi contrahit baptizans cum Patre & Matre baptizati. Secunda ex parte Suscipientis, quam suscipiens siue patrinus contrahit per susceptionem prolis cum iisdem.

CONCLUSIO.

Sola Compaternitas ex susceptione prolis Fratribus Minoribus per Regulæ præceptum prohibetur. Ratio est, quia hæc
sola

sola scandalum generare potest, ut in præcepto continetur.

Dices, Inter casus, ratione quorum Fratres à loco recedere possunt, referunt antiqui Expositores (si in loco obligentur Fratres ad Baptismum puerorum) ergò baptizare pueros non licet. Respondeo negando consequentiam: Iste enim casus referendus est ad curam animarum, & obligationem baptizandi ex officio non autem ex charitate aut ex vi Compaternitatis.

IN

IN CAPVT XII.

De Euntibus inter Saracenos &
alios infideles.

TEXTVS I.

*Quicumque Fratrum diuinâ inspiratio-
ne voluerint ire inter Saracenos &
alios infideles petant inde Licentiam
à suis Ministris Prouincialibus: Mini-
stri verò, &c.*

TITVLVS VNICVS.

De Missione Fratrum ad Infideles.

QVÆSTIO I.

*An Fratres volentes ire ad infideles te-
neantur petere Licentiam à suis
Ministris?*

CONCLUSIO I.

EST in libertate Fratrum Mi-
norum velle ire vel non ire
ad Infideles etiam positâ in-
spiratione diuinâ. Patet ex
textu: *Fratres* (ait) *qui diuinâ
inspiratione voluerint* (idest) *Qui diuinam
inspira-*

Inspirationem voluerint sequi : Inspiratio enim diuina in hoc genere per modum consilij proponitur non præcepti.

CONCLUSIO II.

Fratres qui inspirantur ire ad Saracenos & infideles non possunt ire sine licentiâ Ministrorum Prouincialium. Hoc iterum ex contextu patet : *Petant indè licentiam à suis Ministris Prouincialibus.*

CONCLUSIO III.

Ministri Generales possunt arctare potestatem Ministrorum Prouincialium , vt non dent similes licentias Ratio petenda est ex Ordine Hierarchico, quo Superior potest arctare potestatem inferioris.

QVÆSTIO II.

Quæ idoneitas in Fratre Minore requiratur, vt ad infideles mittatur ?

CONCLUSIO.

Idoneitatem sic describit D. Bonauentura: *Idonei (inquit) sunt robusti corpore, constantes in fide, probati, & semper irreprehensibiliter conuersati. Et latius Pisanus. Idoneitas attendenda est in litteraturâ, in personæ sanctitate, religiositate, & vitâ, fidei zelo & seruire, mundi abne-*

abnegatione, sui perfectâ mortificatione, &c.
 Hæc Pisanus. Quæ omnia sunt vera, relin-
 quenda tamen iudicio Superioris iuxta ra-
 tionem circumstantiarum & finis, ratione
 cuius ad infideles vadunt: Alij enim va-
 dunt ut doceant, prædicent: Alij ut exem-
 plo ædificent: Alij ut Sanctis ministrent,
 & Euangelizantium speciosos pedes la-
 uent.

TEXTVS II.

*Ad hæc per obedientiam iniungo Mini-
 stris ut petant à Domino Papâ unum
 de Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardina-
 libus qui sit Protector & Corrector
 huius Fraternitatis, &c.*

TITVLVS VNICVS.

De Protectore Ordinis,

QVÆSTIO I.

*An omnes & singuli Ministri teneantur
 petere Protectorem?*

CONCLUSIO.

DEfficiente Generali Ministro officio
 petendi, tenentur Ministri petere.
 Ratio

Ratio est, quia omnes præceptum istud concernit ex vi verborum. Dixi (deficiente Generali Ministro) si enim Generalis petat, cum nomine Ordinis & primario nomine Prouincialium, iam satisfactum est præcepto, nec tenentur Ministri Prouinciales petere.

Petes: Quid si Romanus Pontifex nolit dare? Respondeo factâ petitione satisfactum est præcepto. Et ita euenit in Capitulo generali Romano anno 1625. vbi nos omnes postulauimus Protectorem à Smo. Domino nostro Urbano Octauo, qui & recusauit ob causas sibi notas, fortè volens ipse protegere, vt olim Alexander IV. qui quia existens Cardinalis Ostiensis fuerat Protector, electus Pontifex protectionem & regimen Ordinis noluit dimittere ex affectu quem ad Ordinem gerebat, vt refertur in *Memoriali Ordinis sub annũ 1254.* Vndè & modò dum hæc scribo Ordo Protectore Cardinali caret, quamuis omnes Ministri volentes Regulæ satisfacere, vnum postulauerint.

QVÆSTIO II.

*Quæ sit auctoritas Protectoris in
Ordinem?*

CONCLUSIO.

Auctoritas Protectoris in Protectionis regimine & gubernatione ad tres casus per Pontifices est restricta, nimirum; *In Hæresi*, quando deuiarent Fratres vel Religio ab unitate Fidei: *In Schismate*, quando recederent ab obedientia Romani Pontificis seu Ecclesiæ: *In Relaxatione Religionis*, quando declinarent ab Observantia Regulæ. Ita Gregorius IX. ut refertur in *Compendio Priuilegiorum V. Protector*. Et hoc Decretum innititur verbis Regulæ: *Vt semper subiecti pedibus S. Romanæ Ecclesiæ (en obedientia contra Schismata) stabiles in Fide Catholica (en unitas Fidei contra Hæresim) paupertatem & humilitatem & S. Euangelium Domini nostri Iesu Christi, quod firmiter promissimus obseruamus (En Regulæ obseruantia contra Relaxationes.)* In cæteris omnibus declarat Gregorius IX. quidquid attenta-uerunt Protectores irritum esse & inane. Et alias prohibitiones *Vide in Compendio supra.*

De dignitate verò Protectionis huius præclara admodum sunt quæ coram Patribus Ordinis ad suum Nepotem Cardinalem Matthæum dixit Nicolaus III. cum factus Pontifex Summus ad postulationem Ministrorum Prouincialium Protectorem Ordinis: *Ad te (aiebat) sermo noster dirigitur, si beneficia quæ tibi proueniunt per nos recensere vellemus, inuenirentur magna, vtilia, & misericordiosa: sed in nullo sic è vicino dedimus tibi arcam vitæ æternæ, sicut in isto, quod modò præstamus. Damus tibi melius quod habemus, damus tibi cordis nostri desiderium, pupillam oculorum nostrorum (Et perfusus lachrymis multoque gemitu suspirans) non possumus (ait) dilatare in hac materiâ quod natura non patitur. (& extensâ manu proprium annulum Cardinali cum osculo manus recipienti porrexit dicens) Committimus tibi Ordinem Fratrum Minorum (& exponens verba Regulæ: Qui sit gubernator, protector, & Corrector huius fraternitatis) Tuâ gubernatione (ait) Ordo non indiget quia tot sapientibus & prudentibus personis abundat, quod ad se gubernandum bene sufficit sibi ipsi: Correctioni quoque non te oportet insistere, quia inter Fratres sunt taliter Prælaturæ dispositæ, quod in hac parte non videtur posse esse defectus, &c. Vnum autem est in quo patrocínio tuo indigent. Sunt enim imbecilles & pauperes*

pauperes, & multos habent qui eos indebitè inquietant, quibus per se repugnare non possunt, & ideo indigent brachio & fortitudine Protectoris. Hoc est potissimum in quo ipsis tua cara debet assistere. Hæc ille.

Ex quibus omnibus patet quanta sit pietas Protectoris, quem Sanctus Franciscus nobis prouidit, vt eo mediante nos in petra soliditate contineret, & ad petram viam rediremus, quæ est Christus Iesus in secula benedictus. AMEN.

I N D E X

Quæstionum & Dubiorum principalium quæ in hoc opere continentur.

Proœmium in Regulam & vitam Fratrum Minorum. Pag. 9.

Titulus I. Proœmialis, De nomine & Regula Fratrum Minorum. pag. 15

Quæstio 1. Qui dicendi sunt veri Fratres Minores? Ibidem.

Q. 2. Ad quam Regulam Fratres Minores teneantur. pag. 13

Q. 3. Quanta sit, perfectio illius Regulæ Fratrum Minorum per Honorium Papam approbatæ? 17

Q. 4. Quæ sint huius Regulæ obligationes, & unde cognosci possint? pag. 23

Q. 5. An ignorantia obligationum Regulæ voventem ab eorum observantia absoluat? 27

Q. 6. An Fratres Minores ex vi voti ad alias obligationes teneantur præter eas quæ in Regula continentur? pag. 29

Q. 7. An sit aliquod Privilegium Pontificum in vigore quod aliquod Regulæ præceptum relaxet aut dispenset? pag. 31

Bulla Urbani Papæ VIII. pag. 33

Q. 8. An observantia essentialis Regulæ in indivisibili consistat? pag. 36

Tit. 2. Proœmialis. De expositione Regulæ S. Francisci. pag. 38

Q. 1. An possint fieri expositiones in Regulam S. Francisci? ibidem.

Q. 2. Quæ censenda sit vera expositio ad Litteram? pag. 40

I N D E X.

- Q. 3. Quotuplex sit sensus literalis Regulæ Fratrum Minorum? pag. 43
- Q. 4. Quis Regulam Fratrum Minorum exponere possit? pag. 44
- Tit. De obligatione S. Euangelij. pag. 49
- Q. An ad omnia in Euangelio contenta ex vi voti & Regulæ Fratres Minores sub peccato mortali teneantur? Ibidem.
- Tit. De Obedientia ad Romanum Pontificem. pag. 52.
- Q. An Fratres Minores speciali voto teneantur Romano Pontifici seu etiam Romanæ Ecclesiæ obedire super alios Religiosos & Christianos? ibidem.
- Tit. De Obedientia ad Generalem. pag. 56
- Q. Quis S. Francisci successor sit dicendus, & cui ut Successori Obedientia debeatur? ibidem.
- Deductio Observantiæ Regularis à S. Francisco usque ad hæc tempora. pag. 59
- Deductio. Successionis Ministrorum Generalium à S. P. Francisco usque hæc tempora. pag. 62
- Dub. 1. Incidentale. Quomodo se habeant respectu Ordinis Fratres Minores Conuentuales & eorum Magistri Generales? pag. 73
- Dub. 2. Quid de Congregatione Fratrum Minorum Capuccinorum & eorum superiore Generali? pag. 74

Ad Caput II.

- Tit. I. De conditione Nouitiorum & eorum admissione. pag. 80
- Q. 1. An Fratres teneantur omnes petentes admitti ad Ordinem, mittere ad Ministros? ibidem.
- Q. 2. An soli Ministri Prouinciales possint recipere venientes ad Ordinem? pag. 83.
- Q. 3. An Ministri teneantur examinare omnes venientes

I N D E X.

- nientes de fide Catholica & Sacramentis? pag. 86
- Q. 4. Quæ sint conditiones requisitæ ex parte Regulæ ad ingressum Religionis? pag. 87
- Q. 5. An necessario requiratur licentia vxoris ad hoc vt maritus Religionem ingrediatur? pag. 89
- Q. 6. Vtrum necessario teneatur vxor intrare Religionem, vel continentiaæ votum emittere, antequam maritus Ordinem Fratrum Minorum ingredi possit, Et Quare? pag. 90
- Ad textum de dicendo verbum S. Euangelij.
- Q. 7. Quid in hoc æquipollente substantialiter præcipiatur? pag. 93
- Q. 8. Quomodo qui necdum sunt professi hoc æquipollenti præcepto de bonorum renuntiatione, venditione & distributione obligari possunt? pag. 94
- Q. 9. Quando debeat fieri hæc renuntiatio? 95
- Q. 10. An omnibus venientibus ad Ordinem teneantur dicere verbum S. Euangelij? pag. 96
- Q. 11. Quando censeatur Nouitius non posse bona sua dare pauperibus ad hoc vt sufficiat illi bona voluntas? pag. 97
- Q. 12. Quæ sollicitudo prohibeatur Fratribus & eorum Ministris in temporalibus bonis Nouitiorum? pag. 101
- Q. 13. An liceat liberè oblata à Nouitio recipere? pag. 103.
- Q. 14. An Nouitio iam determinato & elemosynam Coruentui offerenti liceat necessitates aliquas per modum consilij offerre? pag. 104
- Q. 15. Quid obseruandum cum mittitur Nouitius ad aliquos Deum timentes? pag. 106
- Q. 16. An illi ad quos mittuntur debeant dare consiliū, vt bona sua pauperibus erogentur? 107
- Q. 17. An illi Consultori possint Fratres prius exponere necessitates suas? pag. 108
- Q. 18. An præter has conditiones ex parte Regulæ requisitæ sint aliæ aliunde requisitæ? ibidem.

I N D E X.

- Tit. 2. De habitu Nouitiorum & eorum profes-*
sione. pag. 109
- Q. 1. Quis sit habitus Nouitiorum?* ibidem.
- Q. 2. Cuius sit recipere Nouitios ad Professio-*
nem? pag. 111
- Q. 3. Quid iuris habeat Conuentus Fratrum, siue*
Fratres in Conuentu Nouitiatus ad receptio-
nem Nouitiorum? pag. 113
- Q. 4. An annus probationis debeat esse finitus*
quoad horam? pag. 115
- Q. 5. Vtrum Professio possit differri ultra, vel ac-*
celari citrà annum probationis? pag. 118
- Q. 6. An teneatur Nouitius promittere vitam istam*
semper & Regulam obseruare? pag. 119
- Q. 7. An Professi, de ista Religione exire possint?*
ibidem.
- Tit. 3. De Vestimentis Professorum.* pag. 120
- Q. 1. Quid intelligatur per vnā tunicam cum*
Caputio, & aliam sine Caputio? ibidem.
- Q. 2. An liceat omni tempore has duas tunicas*
portare? pag. 122
- Q. 3. An Fratres numquam possint plures duabus*
tunicas habere? pag. 124
- Q. 4. An præter duas tunicas licitus sit Fratribus*
Minoribus vsus mantelli. pag. 124
- Q. 5. An Fratres possint licitè vti camiseis lineis,*
vel stamineis. pag. 128
- Q. 6. An liceat Fratribus Minoribus duplicia capu-*
tia, galeros, & id genus tegumenta gestare? 130
- Q. 7. Ad quam formam vel figuram habitus Fra-*
tres Minores obligentur? pag. 132
- Q. 8. Quid nomine calceamentorum in Regula*
intelligatur? pag. 137
- Q. 9. An Caligæ Truncatæ nomine Calceamen-*
torum prohibeantur? ibidem.
- Q. 10. An sandalia inter Calceamenta prohibean-*
tur? pag. 138
- Q. 11.*

I N D E X.

- Q. 11. Quid sit portare Calceamenta? pag. 139
- Q. 12. Quæ necessitas requiratur vt Calceamenta portentur? pag. 140
- Q. 13. Cuius sit in Calceamentis dispensare? 143
- Q. 14. An æqualis dispensatio requiratur in omnibus quæ vel Calceamenta sunt, vel ad Calceamenti rationem accedunt. pag. 144
- Tit. 4. De vestimentorum vilitate & repetitione. pag. 146
- Q. 1. Quæ vilitas requiratur in Fratrum Minorum vestimentis? ibidem.
- Q. 2. Ad quem finem repetitio vestimentorum in Regula sit permessa? pag. 150
- Q. 3. Qualis repetitio in vestimentis Fratrum Minorum permittatur? pag. 152
- Q. 4. An cuiuslibet particularis Fratris beneplacito repetitio sit relicta, & an Prælati illam prohibere possint? pag. 158

Ad Caput III.

- Tit. 1. De Officio Diuino Clericorum. pag. 161
- Q. 1. An Clerici teneantur sub peccato mortali recitare Officium diuinum secundum Ordinem Romanum? ibidem.
- Q. 2. An mutatio Ordinis Romani in Officio diuino sit peccatum mortale? pag. 162
- Q. 3. An Fratres Minores sub peccato obligentur ad Missale Romanum? pag. 164
- Q. 4. Quid intelligatur per illud, excepto Psalterio? pag. 165
- Q. 5. An teneantur Fratres ad Officium in Choro? pag. 166.
- Tit. 1. De diuino Officio Laicorum. pag. 167
- Q. 1. An Laici sub peccato mortali teneantur ad Officium Orationum Dominicarum? ibidem.

I N D E X.

- Q. 2. An teneantur addere Ave Maria & orare
pro defunctis? pag. 168
- Tit. 3. De abstinentiis & ieiuniis. pag. 169
- Q. 1. Quæ sint ieiunia obligantia vi Regulæ?
ibidem.
- Q. 2. In quibus cibis debeant ieiunia Regulæ ob-
servari? pag. 172
- Q. 3. Quæ necessitas requiratur ut Frater Minor
ad ieiunia Regulæ non teneatur? pag. 175
- Q. 4. An Natali Domini in Feriam Sextam inci-
dente Fratres ad ieiunium teneantur? pag. 176
Ad textum de equitatione.
- Q. 1. Quid prohibeatur per verbum equitare?
pag. 178.
- Q. 2. An sit Fratribus Minoribus prohibitum bi-
gare vel quadrigare? pag. 180
- Q. 3. Quæ sint causæ sufficientes ad equitandum?
pag. 183.
- Q. An Fratres in propriis domibus possint vesci
carnibus, & omnibus cibis qui eis apponuntur?
pag. 184.

Ad Caput I V.

- Tit. I. De paupertate Fratrum Minorum quoad
eius essentiam. pag. 188
- Q. 1. Quid sit paupertas Fratrum Minorum?
ibidem.
- Q. 2. An hæc paupertas fuerit Evangelica à Chri-
sto & Apostolis practicata? pag. 190
- Q. 3. An in rei veritate possit separari usus simplex
facti ab omni usu iuris, etiam in usu consumpti-
bilibus? pag. 192
- Q. 4. Penes quem in veritate maneat Dominium
vel quæ Domini sunt rerum Fratribus Minori-
bus concessarum ad usum? pag. 198

I N D E X.

Q. 5. An omnium rerum quæ sunt apud Fratres
Minores Dominium Pontifex sibi assumpserit?
pag. 201.

Tit. 2. De paupertate quoad usum. pag. 202

Q. 1. An omnium rerum usus simplex Fratribus
Minoribus sit permissus? ibidem.

Q. 2. Quarum rerum usus est prohibitus Fratribus
Minoribus ex vi Regulæ? pag. 204

Q. 3. An ad alios usus arctos seu modos Fratres
Minores teneantur? pag. 205

Q. 4. Quo iure dicti quinque modi paupertatis ob-
ligent.

Ad Textum primum Cap. IV.

Tit. 1. De pecunia & denariis. pag. 208

Q. 1. Quid intelligatur nomine pecuniæ & dena-
riorum? ibidem.

Q. 2. Quis dicatur recipere pecuniam siue dena-
rios? pag. 218

Q. 3. Quid sit recipere pecuniam siue denarios
per se & quid per interpositam personam?
pag. 224.

Q. 4. An in nullo casu liceat Fratri Minori recipe-
re denarios vel pecuniam? pag. 226

Ad Textum de recurſu ad amicos Spirituales.

Q. 1. Quid hoc Regulæ præcepto contineatur?
pag. 228.

Q. 2. Qui dicendi sunt secundum Regulam ami-
ci Spirituales? pag. 229

Q. 3. An Syndicus ritè dici possit amicus Spiritua-
lis secundum Regulam? pag. 231

Q. 4. Quomodo distinguatur amicus Spiritualis à
persona interposita, per quam recipi pecunia pro-
hibetur? pag. 235

Tit. 2. De Recurſu. pag. 239

Q. 1. In qua actione consistat recurſus Ministro-
rum ad amicos Spirituales iuxta Regulam?
ibidem.

Q. 2.

I N D E X.

- Q. 2. Quo nomine recursus ille legitimè exprima-
tur? pag. 246
- Tit. 3 De personis recurrentibus. pag. 247
- Q. 1. Quis possit recurrere ad amicos spirituales?
ibidem.
- Tit. 4. De necessitatibus pro quibus recurri possit
ad Amicos iuxta Regulam. pag. 249
- Q. 1. Quæ sint necessitates pro quibus possit fieri
recursus ad Amicos? ibidem.
- Q. 2. Qualis debeat esse necessitas vt legitimus
recursus fieri possit? ibidem.
- Q. 3. Quæ dicatur necessitas vera? pag. 250
- Dub. Not. An fratres relinquere vel mutare de-
beant loca, vbi non possunt viuere sine recurſu
ad amicos? pag. 253
- Q. 4. Quanta requiratur necessitas ad legitimum
recursum? pag. 256
- Dub. Not. An in recurſu ad amicos æſtimandus
ſit valor rei ad iudicium necessitatis? pag. 258
- Q. 5. Penes quos reſideat iudicium de quidditate,
qualitate & quantitate necessitatis? pag. 261
- Q. 6. Quæ dicatur necessitas præterita præſens vel
imminens? pag. 262
- Q. 7. Quæ dicatur necessitas tantum futura pro
qua non licet ad amicos Spirituales recurrere?
pag. 264.
- Q. 8. An debeat necessitas determinata esse?
pag. 265.
- Q. 9. Quando dicantur cessare eleemoſinæ de qui-
bus solutio fieri posset? pag. 267
- Dub. Not. Quid faciendum quando plures neces-
sitates ſunt quibus omnibus expediendis elec-
moſinæ iam depositæ non ſufficiunt, &c. 269
- Q. 10. Quando dicatur res incommodè merdica-
bilis? pag. 272
- Q. 11. Quomodo intelligenda ſit quinta conditio:
vt necessitas ſit propria non aliena? pag. 274
- Tit. 5.

I N D E X.

*Tit. 5. De legitima pecuniarum in necessitates
Fratrum Minorum expensione, & admini-
stratione, & de modis legitimè recurrendi.*
pag. 276.

*Q. 1. Quot modis pecunia soleat pro Fratrum ne-
cessitatibus assignari, & penes quem sit eius Do-
minium?* pag. 277

*Q. 2. An liceat Fratribus Minoribus pecuniam
mutuare in suas necessitates, per idoneas perso-
nas expendendam?* pag. 279

*Q. 3. Quid agendum circa oblatam sponte pecu-
niam & de modo recursus?* pag. 281

*Dub. Not. Quid agendum cum Syndicis, qui ut
Amici Spirituales quasvis pecunias à fidelibus
ad se missas pro Fratrum necessitatibus, immò &
recreationibus recipiunt, nullâ habita ratione
necessitatis presentis vel imminuentis, &c.* 286

*Q. 4. Quomodo se gerere debeant Fratres quando
pecunia est donata ratione recursus seu sollicita-
tionis eorum circa donantes aut eorum depoli-
tarios?* Pag. 289

*Q. 5. Quomodo se gerere debeant Fratres cum
depositario?* pag. 290

*Q. 6. An depositarij possint interdum immutare
voluntatem determinatam donantium in elec-
tione pecuniarum?* pag. 295

*Q. 7. Quo modo se debeant gerere Fratres circa
offerentes eleemosinas pecuniarum intuitu labo-
ris?* pag. 300

*Q. 8. Quomodo se gerere debeant Fratres circa
pecunias testamento legatas?* pag. 302

*Q. 9. Quomodo Fratres se debeant gerere in pe-
cuniis Eleemosynis per coactionem iudicis
assignatis?* pag. 303

*Q. 10. Quid de pecuniis apud Fratres Apostatas
& fugitivos extra vel intra Ordinem repertis?*
pag. 304. *Tit. 6.*

Tit. 6. De Bursario vel amico Spirituali in via.
pag. 306.

Q. An liceat Bursarium vel amicum Spiritualem in via secum habere qui Fratribus necessaria emat? ibidem.

Tit. 7. De quæstibus pecuniariis. pag. 314

Q. An liceat facere quæstus siue collectas pecuniæ pro necessitatibus Fratrum expendendæ? ibidem.

Ad Caput V. Regulæ.

Tit. De Laboritio. pag. 324

Q. An sit aliquod præceptum Speciale in Regula laborandi opere manuali? ibidem.

Tit. I. De mercede laboris. pag. 327

Q. 1. An possint Fratres Minores laborare pro mercede? ibidem.

Q. 2. Quid sit conformius Regulæ ostiatim mendicare, an labore sibi necessaria conquirere? 328.

Q. 3. Ex quo labore manuali debeant Fratres mercedem accipere? pag. 329

Q. 4. An liceat recipere mercedem pro labore Spirituali, vt Missis, Diuinis Officiis, Concionibus Confessionibus? pag. 330

Dub. incident. Cur ergo Recollecti Ordinis Fratrum Minorum refugiunt Missas celebrare saltem pro victu & vestitu? pag. 331

Q. 5. Quæ corporis necessaria de mercede laboris recipi possint? pag. 333

Q. 6. An contineatur his verbis speciale præceptum? ibidem.

Q. Quid dicendū de pecuniis depositis pro Missis, Concionibus Officiis Diuinis, sepulturis &c. 334

Q. 8. An possint Fratres Minores pacisci de mercede laboris siue manualis siue Spiritualis? 335

Dub. 1. An possint Syndici exigere in iudicio quæ pro

pro sepulturis, Exequiis, Missis iure communi
constituta sunt. pag. 336

Dub. 2. An possint amici Fratrum vendere libros,
imagines, picturas quas Fratres opere suo ma-
nuali fecerunt: similiter: an liceat Fratribus Scri-
bere libros, pingere, &c. ut diuendantur? 337

Dub. 3. An liceat curare emi aliquas materias ut in
illis Fratres operentur & demum per Syndicum
aut alios aestimato materiae pretio diuendantur?
pag 338.

Dub. 4. An liceat pro habitibus Ordinis in quibus
saeculares defuncti ex deuotione sepeliuntur re-
cipere praeium? pag. 339

Ad Caput V I. Regulæ.

Tit. I. De proprietate in rebus Spiritualibus. 341

Q. An Fratres Minores sint capaces alicuius pri-
uilegij vel iuris Spiritualis? ibidem.

Tit. 2. De proprietate in usu simplici rerum.
pag. 346.

Q 1. An in simplici usu facti possit esse proprietas?
ibidem.

Q 2. An possint Praelati suis Fratribus permittere
usum particularem librorum, utensilium, supel-
lectilis, &c. & recursum ad eleemosynas pecu-
narias pro similibus? pag. 347

*Tit. 3. De nonnullis actibus paupertatem Fra-
trum Minorum concernentibus. pag. 351*

Q. 1. An liceat Fratribus Minoribus emere? ibidem.

Q 2. An liceat Fratribus Minoribus vendere? 354

Q 3. An sint aliquæ res vsibus Fratrum Minorum
deputatae quæ vendi possunt & à quibus? 355

Q. 4. An liceat Fratribus res aliquas mendicare ea
intentione ut vendantur per idoneas personas,
& earum praeium in res vsui eorum competen-
tes conuertatur? pag. 358

Q. 5. An

I N D E X.

- Q.5. An liceat Fratribus Minoribus res aliquas commutare? pag. 363
- Q.6. An Fratres Minores possint res aliquas locare? pag. 370
- Q.7. An possint Fratres Minores mutuare, impignorare, commodare, pacta, conventiones, obligationes facere, debita contrahere, &c. mutuum, commodatum, pignus recipere, &c. 372
- Q.8. An Fratres Minores possint aliquid donare? pag. 374
- Dub. An liceat Fratribus operariis suis victum dare in partem mercedis. pag. 378
- Tit. De Redditibus & mendicatione.* pag. 372
- Q.1. An liceat Fratribus Minoribus habere redditus vel qui ad naturam redditus accedunt, ut agros, vineas, animalia, &c. pag. 380
- Dub. 1. An possint Fratres permittere se hæredes institui? pag. 382
- Dub. 2. An possint legata in testamentis Fratres recipere? pag. 383
- Dub. 3. An liceat nutrire oves, boues, porcos, &c. pag. 384.
- Dub. 4. An liceat annum Legatum recipere? pag. 385.
- Dub. 5. Quid si in legato nulla conditio exprimitur? pag. 386
- Dub. 6. Quid si Legans ex ignorantia aliquam conditionem illicitam Fratribus apposuerit? ibidem.
- Dub. 7. Quid agendum sit de quibusdam pecuniis & rebus mobilibus quæ apud Fratres morientes proprietarios, vel alios reperiuntur siue illas apud se habeant siue apud alios illicitè depositæ sint? ibidem.
- Q.2. An Fratres Minores teneantur ad mendicationem? pag. 387
- Q.3. An liceat Fratribus provisiones facere? 389
- Tit.*

I N D E X

Tit. De Celsitudine paupertatis Fratrum Minorum. pag. 390

Q. 1. In quo consistat celsitudo paupertatis Fratrum Minorum? ibidem.

Q. 2. In quo fundentur Elogia Sanctæ paupertatis assignata à Sancto Francisco? pag. 394

Tit. De Charitate Fratrum ad inuicem. pag. 395

Q. An præter communia officia charitatis teneantur Fratres Minores sibi inuicem per se seruire, in quibuscunque morbis etiam contagiosis? ibidem.

Ad Caput VII. Regulæ.

Tit. 1. De Casuum Reservatione. pag. 396

Q. 1. Penes quos sit potestas in Ordine Fratrum Minorum casus reseruandi? ibidem.

Q. 2. An possint Generales siue Prouinciales quoscunque casus sibi reseruare? pag. 398

Q. 3. An Superiores Regulares possint præter casus in Decreto Clementis VIII. contentos sibi reseruare excommunicationes? pag. 399

Q. 4. An Superiores possint in casibus in Decreto non comprehensis sibi reseruare poenitentias? pag. 401.

Tit. 2 De Casibus reseruatis. pag. 402

Q. 1. Qui sunt casus in Ordine Fratrum Minorum communiter reseruati? ibidem.

Dub. 1. Quid sub veneficio, Incantatione, & sortilegio intelligatur? pag. 404

Dub. 2. Quid per Apostasiam à Religione intelligatur? pag. 405

Dub. 3. Quid requiratur ut tertius casus de egressione nocturna, &c. incurratur? pag. 407

Dub. 4. Quæ proprietates censeantur mortale peccatum contra votum paupertatis? pag. 409

Dub. 5.

I N D E X

- Dub. 5. Quis censeatur Lapsus carnis opere consummatus? pag. 413
- Dub. 6. Quæ occisio, vulneratio, aut percussio, requiratur ad casum reservatum? pag. 414
- Dub. 7. Quid requiratur ut malitiosum impedimentum, aut retardatio, aut apertio litterarum à Superioribus ad Inferiores, & e contra, sit casus reservatus? pag. 415
- Dub. 8. Quod sit iudicium Regulare & legitimum? pag. 417.
- Dub. 9. Quæ requirantur, ut casus reservatus de procuratione abortus incurratur? pag. 418
- Dub. 10. Quæ requirantur ut incurratur Casus reservatus de falsificatione sigilli vel manus Officialium Monasterij, &c. pag. 419
- Dub. 10. Quæ requirantur, ut Casus reservatus de furto rerum Monasterij incurratur? pag. 420
- Titulus 2. De Recursu pro Casibus reservatis.*
pag. 424.
- Q. 1. An ex vi Regulæ teneantur Fratres personaliter ad Ministros pro Casibus reservatis recurrere, eodem instanti sine mora? ibidem.
- Q. 2. An modò præceptum Regulæ de recurso pro publicis peccatis sit servandum? pag. 426
- Tit. De absolutione reservatorum.* pag. 427
- Q. 1. Quis possit à peccatis reservatis absolvere? pag. 427.
- Q. 2. An superiores Ordinis Fratrum Minorum possint suam auctoritatem alicui Confessario extra Ordinem delegare? pag. 433
- Q. 3. An Superiores siue Prælati Ordinis possint absolvere à Casibus Papæ reservatis? pag. 437

Ad Caput VIII. Regulæ.

- Tit. 1. De Ministro Generali.* pag. 440
- Q. An possint esse plures Generales Ministri Ordinis Fratrum Minorum?* ibidem.
- Tit. 2. De Fraternitate Ordinis & eius Scissione.*
pag. 441.
- Q. 1. Quid intelligat S. Franciscus nomine Fraternitatis?* ibidem.
- Q. 2. Quid sit speciale Symbolum huius Fraternitatis?* pag. 445.
- Q. 3. An omnes qui sub Ordine Fratrum Minorum & S. Francisci Regula militauerunt vel ad presens militant ad hanc Fraternitatem pertineant.* pag. 450
- Historica narratio Reformationum Ordinis Minorum quæ usque ad tempora Leonis X. in ordine natæ sunt.* pag. 451
- Q. 4. An Fratres de Communitate siue Conuentuales ante tempora Leonis X. pertinuerint ad hanc Fraternitatem?* pag. 467
- Dub. Incid. An omnes isti Generales fuerint Conuentuales vel ex Conuentualibus assumpti*
pag. 491.
- Resolutio Quæstionis principalis, An Fratres de Communitate & Conuentuales ante tempus Leonis X. ad vniuersalem Ordinis Fraternitatem pertinuerint?* pag. 501
- Q. 5. An Regularis Observantia tempore Leonis X. Vnita ad vniuersalem Fraternitatem Ordinis pertineant?* pag. 502
- Q. 6. An Conuentuales post Leonem X. pertineant ad vniuersalem Ordinis Fraternitatem?*
pag. 508.
- Q. 7. An Congregatio Fratrum Minorum Capuc-
 cinorum ad vniuersalem Ordinis Fraternitatem
 pertineat?* pag. 511
- Q. 8. An*

I N D E X.

- Q. 8.** An Fratres Recollecti siuæ Refōrmati Obser-
uantia Regularis ad hanc vniuersalem Ordinis
Fraternitatem pertineant? pag. 515
- Tit. De Electione Generalis Ministri.** pag. 521
- Q. 1.** An Minister Generalis debeat esse perpe-
tuus? ibidem.
- Q. 2.** A quibus, vbi, & quando eligi debeat Mi-
nister Generalis? pag. 522
- Tit. De depositione Generalis Ministri.** pag. 524
- Q.** Quæ requirantur ad depositionem Ministri
Generalis? pag. 525
- Tit. De Capitulis Prouincialibus.** pag. 526
- Q. 1.** An quæ de Capitulis Prouincialibus à Cle-
mente V. & aliis Pontificibus ordinata sunt ob-
ligent ad mortale? ibidem.
- Q. 2.** Quæ sint Regularia nomina superiorum
Ordinis? pag. 527

Ad Caput IX. Regulæ.

- Tit. De approbatione Prædicatorum per Episco-
pos.** pag. 529
- Q. 1.** An ex vi Regulæ debeant Prædicatores Or-
dinis Minorum ab Episcopis approbari? ibidem.
- Q. 2.** An nunquam liceat Fratribus Minoribus
prædicare contradicente Episcopo? pag. 531
- Tit. De approbatione Prædicatorum per Supe-
riores Ordinis.** pag. 533
- Q. 1.** An solus Generalis possit Prædicatores ap-
probare? ibidem.
- Q. 2.** An qui Fratres ad Prædicationes admittunt
teneantur eos examinare? pag. 535
- Tit. De forma congruæ Prædicationis.** pag. 536
- Q.** Qualiter Fratres debeant prædicare? ibidem.

Ad

Ad Caput X. Regulæ.

Tit. I. De Officio Prælatorum & Superiorum Ordinis. pag. 538

Q. 1. Quæ sint Officia Superiorum Ordinis? ibidem

Q. 2. An Superiores Ordinis teneantur sub peccato mortali ex vi Regulæ subditos Visitare, monere corrigere, &c. pag. 541

Tit. 2. De præcepto in genter. pag. 543

Q. 1. Quotuplicia sint præcepta Fratres Minores specialiter concernentia? ibidem.

Q. 2. Quæ dicantur præcepta Regulæ? pag. 544

Q. 3. Quæ dicantur præcepta declarationum siue Constitutionum? ibidem.

Q. 4. Quæ dicantur præcepta Superiorum simplicis mandati? pag. 545

Q. 5. Quid sit præceptum per modum Legis & statuti? ibidem.

Q. 6. Quæ dicantur præcepta secundum Regulam, contra Regulam, præter Regulam, supra Regulam? pag. 546.

Tit. I. De præceptorum Regulæ obligatione & eorum dispensatione. pag. 547

Q. 1. An transgressio quorumlibet præceptorum vel æquipollentium Regulæ, sit semper mortalis? pag. 548.

Q. 2. An Papa possit dispensare in præceptis Regulæ Fratrum Minorum? pag. 553

Q. 3. An superiores Ordinis possint dispensare in præceptis Regulæ? pag. 555

Regulæ dispensationum pro Prælatis. pag. 563

Tit. 2. De Præceptis Declarationum Papalium. pag. 566.

INDEX

Q. An sint aliqua Præcepta in Declarationibus Pontificum quæ Fratres Minores obligent ad peccatum mortale? ibidem.

Tit. 2. De Præcepto Supriorum. pag. 567

Q. 1. An Superiores possint subditis imponere aliquod præceptum ad mortale obligans, præter ea quæ in Regulâ continentur? ibidem.

Q. 2. Quæ dicatur materia grauis? pag. 568

Q. 3. Quæ requirantur ut præceptum Superioris censeatur obligare ad peccatû mortale? pag. 571

Tit. 4. De Obligatione Statutorum Ordinis. 573.

Q. An Statuta Ordinis obligent ad culpam mortalem? ibidem.

Tit. 5. De Præceptorum, contra, prætere, supra Regulam, obligatione. pag. 574

Q. 1. An Præcepta contrâ Regulam obligent? ibid.

Q. 2. An præcepta suprâ vel præter Regulam facta obligent. pag. 475

Q. 3. An Regulæ libertates & dispensationes sub præcepto imponi possint, & an impositæ obligent? pag. 576

Tit. 6. De Obedientia Subditorum. pag. 578

Q. In quibus teneantur Fratres Minores Superioribus obedire? ibidem.

Tit. 1. De recursu ad Ministros pro Regulæ Observantia. pag. 580

Q. 1. Quæ requirantur, ut subditus teneatur recurrere ad Ministros pro Regulæ Observantia? ibid.

Q. 2. An necessarius sit recursus ad Ministrum Prouincialem simpliciter? pag. 583

Q. 3. An debeat esse recursus personalis? ibidem.

Tit. 1. De Fratrum recurrentium receptione per Ministros. pag. 585

Q. Qualiter Ministri debeant recipere Fratres, ad se recurrentes pro Regulæ Observantia? ibid.

Tit.

Titul. I. De studio litterarum & Oratione.
pag. 587.

Q. 1. An liceat Fratribus Minoribus intendere studio litterarum? *ibidem.*

Q. 2. An Oratio mentalis præcipiatur Fratribus Minoribus? *pag. 591*

In Caput XI.

Titul. I. De suspectis consortiis & consiliis.
pag. 593.

Q. 1. Quid prohibeatur nomine suspecti consortij & consilij? *ibidem.*

Q. 2. Quod consortium aut consilium dicatur merito suspicionem generare? *pag. 596*

Tit. I. De ingressu Monasteriorum Monialium.
pag. 598.

Q. 1. Quid intelligatur nomine ingressus? *ibidem.*

Q. 2. Quid intelligatur nomine Monasterij? *602*

Q. 3. Quid intelligat Regula nomine Monacharum? *pag. 604*

Q. 4. An præter præceptum Regulæ aliis prohibitionibus Fratres ab ingressu Monasteriorum Monialium arceantur? *pag. 606*

Q. 5. An Fratribus Minoribus licitum sit in aliquibus casibus ingredi Monasteria Monialium? *pag. 607.*

Tit. 2. De Accessu ad exteriora loca Monasterij.
pag. 609.

Q. An speciali aliquo præcepto prohibeatur Fratribus Minoribus accessus ad loca exteriora Monasteriorum Monialium? *ibidem.*

Tit. I. De Compaternitate. *pag. 616*

Q. An per hoc præceptum omnis Compaternitas Fratribus Minoribus prohibeatur? *ibidem.*

INDEX.

In Caput XII.

Tit. I. De Missione Fratrum ad Infideles. pag. 618

Q. 1. An Fratres volentes ire ad infideles teneantur petere Licentiam à suis Ministris? ibidem.

Q. 2. Quæ idoneitas in Fratre Minore requiratur, ut ad infideles mittatur? pag. 619

Tit. I. De Protectore Ordinis. pag. 620.

Q. 1. An omnes & singuli Ministri teneantur petere Protectorem? ibidem.

Q. 2. Quæ sit auctoritas Protectoris in Ordinem? pag. 622.

FINIS.

Errata.

Fol. 3. l. 11. pro pennatibus, pennatis. f. 98. l. 6. loco, modo. l. 25. ligitiis, litigiis. f. 112. l. 16. per Epikēam. f. 131. l. 15. si, sicut. f. 141. l. 16. superfluous *adde* tumor. f. 171. l. 21. Fratres *adde* non. f. 212. l. 28. pro facere, recipere. f. 232. recipere, repetere. f. 279. l. 9. Mutu, Mutuo. f. 283. Quando, Quomodo. f. 289. l. 17. manu *adde* donantis. f. 426. l. 19. ergo *adde* non. f. 439. l. 5. veracius, Veracruz. f. 486. l. 8. præposuit, postposuit. f. 611. l. 24. multum, nullum. f. 623. l. 7. ordinis *adde* constituit.

o Maria

Marchant, Pierre,

Expositio literalis in regulam S. Francisci

Antverpia 1631

H.mon. 354

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10030177-3